

ПЕРЕДМОВА

Мета посібника — допомогти студентам (передусім факультетів іноземних мов) у вивченні граматики німецької мови.

Кожне правило у посібнику ілюстроване прикладами, а граматичні терміни і поняття супроводжує коментар. Кількість прикладів та обсяг коментарю залежить від складності правила чи терміна. Якщо, на думку авторів, засвоєння того чи іншого правила, терміна або поняття може викликати в студента труднощі, то правило підтверджується більшою кількістю прикладів, а термін чи поняття – ширшим коментарем.

Посібник побудовано так, щоб викладачам було легко вибирати та упорядковувати граматичний матеріал залежно від навчальних програм і мети навчання в закладах різних типів та індивідуальних особливостей студентів.

Укладаючи посібник, автори проаналізували, систематизували й використали найновіші здобутки української та закордонної германістики, наприклад, теорію валентності, контрастивну лінгвістику тощо, теорії педагогічної граматики та лінгводидактики. Перевагу надано посібникам, авторами яких є такі визнані авторитети у цих галузях, як Г. Гельбіх, Й. Буша, редакція Дудена, Л. Черноватий, Н. Бориско.

Слід зазначити, що автори посібника не вважають за потрібне розгортати на його сторінках теоретичну дискусію щодо граматики та її викладання. Досягнення теоретичної граматики німецької мови підпорядковано виключно реалізації основної мети, яка полягає в найбільш доступному викладі практичної граматики німецької мови, такому викладі, який був би зрозумілий не тільки філологам (обізнаним із теорією мовознавства), а й представникам інших спеціальностей і професій, які мають незначну філологічну підготовку і не бажають заглиблюватися в деталі теоретичних суперечок щодо трактування граматичної будови мови різними мовознавцями і мовознавчими школами, а хочуть лише вивчити граматику німецької мови і вміти використовувати здобуті знання на практиці.

Автори висловлюють щире подяку всім, хто долучився до написання, апробації та виходу у світ цього посібника. Особлива вдячність за цінні пропозиції рецензентам: проф. д-ру Ш. Шіргольцу, проф. В. Козловському, проф. В. Каліушенку, доц. Б. Гінці, лектору DAAD п. Ш. Арнольд, науковому редактору проф. А. Паславській, а також п. Л. Мацевич-Бекерській і п. Л. Антонів за редагування української частини посібника.

ВСТУП

Під граматикую розуміємо **будову мови**, власне систему смислових зв'язків між її структурними елементами (словами, реченнями тощо). Знання цих зв'язків дає відчуття мови як системи, а без цього вивчити її практично неможливо, інакше мова сприйматиметься як простий набір слів, на перший погляд не зв'язаних між собою. Це зумовлює важливість знання граматики для успішного оволодіння мовою.

Грамматика — це також **система правил** про будову мови та функціонування окремих її елементів (слів, речень тощо). На основі цих правил можна давати вказівки щодо правильності вживання граматичних форм, слів, словосполучень. Отже, грамматика — це система норм, яких потрібно дотримуватися, користуючись тією чи іншою мовою. Розділ граматики, який вивчає форму слова, називається **морфологією**. Розділ граматики, який вивчає будову та значення словосполучень і речень, називається **синтаксисом**.

Рекомендуємо займатися граматикую **регулярно**. Краще кожного дня потрохи, ніж, наприклад, один раз у тиждень, але декілька годин поспіль. Наукою і практикою доведено: **чим більша частотність занять, тим краща їхня ефективність**. Якщо крок за кроком збагачувати свої знання з граматики і тренувати навички використання граматичних форм, то з часом граматична будова німецької мови сприйматиметься як система з чіткими і зрозумілими логічними зв'язками, іншими словами — з'явиться відчуття мови. Воно стане винагородою за наполегливі заняття граматикую зокрема і мовою загалом.

СЛОВО І ЧАСТИНИ МОВИ

Як найважливіший засіб комунікації мова служить для передачі, прийому та збереження інформації. Логічно завершеною одиницею мови з погляду оформлення змісту інформації є **речення**. У реченнях називаємо дію, виконавця цієї дії, об'єкт, на який спрямована дія, обставини протікання дії, своє ставлення до неї та інше. Для вираження цих функцій речення використовуємо слова.

Слово — це основна мовна одиниця, яка має самостійне значення, є структурно стабільною і відносно незалежною. До складових слова належать: **корінь, префікс, суфікс і закінчення**.

Корінь — це частина слова, яка в похідних споріднених словах є спільною. Наприклад, у словах *suchen, besuchen, versuchen, Sucht* і *Suche* коренем є *such*. Корінь — це, як правило, незмінна частина слова. Лише інколи при відмінюванні слова корінь може змінюватися, найчастіше кореневий голосний. Сюди належать, наприклад, перехід *e* в *i*, *a* в *ä* в Präsens Indikativ Aktiv деяких дієслів (*ich helfe, du hilfst*), умляут (перехід *a, o, u* відповідно в *ä, ö, ü*) при утворенні множини деяких іменників (*die Hand — die Hände*) тощо. У німецькій мові, на відміну від української, корінь далеко не завжди виражає спільне основне лексичне значення споріднених слів. Якщо, наприклад, до українського дієслова *нести* додамо різні префікси, то всі похідні слова (*принести, занести, віднести, перенести* тощо) означатимуть процес носіння (звичайно, з різними відтінками). Якщо до деяких німецьких дієслів додамо різні префікси, то похідні слова матимуть часто дуже відмінні значення, хоча корінь у них спільний, наприклад, *suchen* (*шукати*), *besuchen* (*відвідувати*), *versuchen* (*намагатися*), *ersuchen* (*просити, подавати заяву*).

Перед коренем стоїть префікс, наприклад, *be-* в слові *besuchen*, *ver-* в слові *versuchen*, *un-* в *unwichtig*. Префікс служить в основному для творення нових слів (*machen — abmachen, anmachen, aufmachen, ausmachen, einmachen, mitmachen, nachmachen, vormachen, zumachen*). Для творення нових граматичних форм у німецькій мові вживають лише один префікс: *ge-* для утворення Partizip II (*machen — gemacht*).

Після кореня стоїть суфікс, а потім закінчення, або закінчення може стояти зразу після кореня. Щоб визначити, яка частина слова є суфіксом чи закінченням, треба пам'ятати, що суфікс зберігається в слові у всіх

випадках відмінювання цього слова, наприклад, суфікс *-ler* в слові *der Tischler* (*des Tischlers, dem Tischler, den Tischler*), суфікс *-te* в Präteritum Indikativ Aktiv дієслова *malen* (*ich malte, du maltest, er malte*) або префікс *ge-* і суфікс *-t* в Partizip II слабких дієслів (*gemalt, die gemalte Blume, mit der gemalten Blume*). Без цих суфіксів або з іншими суфіксами це були б інші слова з відмінними значеннями. Отже, суфікс служить для утворення нових слів або форм слова. Закінчення — це змінна частина слова, яку використовуємо для творення лише нових граматичних форм цього слова без зміни його лексичного значення. Наприклад, відмінюючи дієслово *malen* в Präsens Indikativ Aktiv, до нього додаємо відповідні особові закінчення (*ich male, du malst, er malt, wir malen, ihr malt, sie malen*), в Genitiv деякі іменники мають закінчення *es*: *der Tisch — des Tisches*.

Частина слова без закінчення (префікс + корінь + суфікс) називається **основою**: *versprechen, die Studenten, die Übungen, die Wälder*. Основа слова, до якої, крім кореня, входять ще префікс чи суфікс, називається похідною, наприклад, основа в словах *der Fahrer* і *die Fahrt*, які походять від слова *fahren*, мають корінь *fahr* і суфікси відповідно *-er* і *-t*. Непохідна основа збігається повністю з коренем (*das Buch, der Wald, fahren*).

Слова мають певний зміст: можуть називати предмет, дію, ознаку предмета, обставини дії, виражати відношення між предметами тощо. Вони відрізняються одне від одного лексичним значенням, граматичними ознаками, синтаксичною роллю. За цими та деякими іншими критеріями всі слова поділяють на групи, які називають частинами мови.

- ☞ **Дієслово** виражає процес, дію або стан предмета:
malen, erzählen, aufmachen, suchen, besuchen, sich fühlen, sein.
- ☞ **Іменник** виражає предмет у широкому розумінні цього слова (матеріальні речі, почуття, абстрактні поняття, власні назви тощо):
der Tisch, das Buch, die Blume, das Lesen, die Freude, die Freiheit.
- ☞ **Артикль** вказує на рід, число та відмінок іменника:
der, die, das, ein, eine; der Vater, dem Vater, den Vater.
- ☞ **Займенник** вказує на предмет або його властивості, не називаючи їх, і замінює іменник або прикметник:
ich, du, er, dieser, mein, sein, jeder.

- **Прикметник** виражає ознаку або властивість предмета (величину, колір, її тривалість тощо):
groß, klein, breit, rot, wichtig, eisern.
- **Числівник** позначає кількість предметів або їхнє порядкове місце:
zwei, neunzehn, neunzig, der neunte.
- **Прислівник** виражає характер дії або процесу (місце, час, тривалість, причину, ступінь, мету тощо):
schnell, langsam, lange, heute, bald.
- **Прийменник** вказує на певні взаємозв'язки між словами в реченні (часові, просторові, причинові тощо):
in, an, auf, um, nach, mit, ohne, über.
- **Сполучник** з'єднує члени речення і цілі речення:
und, aber, denn, damit, weil, dass, damit, entweder ... oder.
- **Частка** надає певних додаткових смислових та емоційних відтінків членам речення або цілим реченням:
nur, erst, bloß, nicht, eben, ebenfalls, auch, etwa, ja, zu, nun.
- **Вигук** виражає різноманітні почуття та відчуття, не називаючи їх, або відтворює звуки природи:
ach, ätsch, brr, ei, hallo, hihi, hm, hurra, oho, pfui, miau, quak.

Іменник, дієслово, займенник, прикметник, числівник і прислівник — **повнозначні** частини мови, тому що вони мають лексичне і граматичне значення і є членами речення. Інші частини мови **службові**.

Повнозначні частини мови мають характерні для кожної з них певні властивості, які називають **категоріями**. Наприклад, категорія часу в дієслова означає, що воно може стояти в одній з часових форм теперішнього, минулого чи майбутнього часу, тобто виражати певні часові відношення (*ich male, ich habe gemalt, ich werde malen*); категорія відмінка в іменника означає, що він може змінюватися за відмінками і виражати водночас певні відношення між предметами (*der Bruder, des Bruders, dem Bruder, den Bruder*).

ДІЄСЛОВО

КАТЕГОРІЇ ДІЄСЛОВА

⇒ Особа:

перша — після *ich, wir*;

друга — після *du, ihr*;

третя — після *er (sie, es), sie*.

⇒ Число:

однина — після *ich, du, er (sie, es)*;

множина — після *wir, ihr, sie*.

⇒ Час: Präsens, Präteritum (інша назва — Imperfekt), Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I і Futur II.

⇒ Спосіб: Indikativ (дійсний), Konjunktiv (умовний), Imperativ (наказовий).

⇒ Стан: Aktiv, Passiv, Stativ (інша назва — Zustandspassiv).

ІМЕННІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА

До іменних форм дієслова належать: **Partizip I** (дієприкметник I), **Partizip II** (дієприкметник II), **Infinitiv** (неозначена форма дієслова).

ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА

Основними формами дієслова є **Infinitiv I**, **Präteritum Indikativ Aktiv** і **Partizip II**.

Залежно від способу утворення основних форм дієслова поділяються на такі основні групи: **сильні** і **слабкі** (інша назва — дієслова сильної або слабкої дієвідміни). Деякі дієслова мають ознаки сильної і слабкої дієвідмін одночасно, утворюють Präteritum за слабкою дієвідміною, а Partizip II — за сильною, чи, навпаки, мають подвійні форми Präteritum або Partizip II без зміни значення дієслова та інші особливості (“**неправильні**”, інша назва — **мішана** дієвідміна).

Список сильних та “неправильних” дієслів — у кінці книжки.

ДІЄСЛОВА “НЕПРАВИЛЬНОЇ” ДІЄВІДМІНИ

- ☉ Дієслова, які утворюють основні форми за слабкою і сильною відміною одночасно без зміни значення дієслова (здебільшого лише зі зміною стилістичного забарвлення чи сфери вживання). У сучасній німецькій мові є тенденція вживати ці дієслова (крім *gären*, *glimmen* і *weben*) переважно у слабкій формі:

<i>dünken</i>	<i>dünkte/ deuchte</i>	<i>gedünkt/ gedeucht;</i>
<i>gären</i>	<i>gärte/ gor</i>	<i>gegärt/ gegoren;</i>
<i>glimmen</i>	<i>glimmte/ glomm</i>	<i>geglimmt/ geglommen;</i>
<i>klimmen</i>	<i>klimmte/ klomm</i>	<i>geklimmt/ geklommen;</i>
<i>melken</i>	<i>melkte/ molk</i>	<i>gemelkt/ gemolken;</i>
<i>saugen</i>	<i>saugte/ sog</i>	<i>gesaugt/ gesogen;</i>
<i>schleifen</i>	<i>schleifte/ schliss</i>	<i>geschleift/ geschlissen;</i>
<i>schnauben</i>	<i>schnaubte/ schnob</i>	<i>geschnaubt/ geschnoben;</i>
<i>senden</i>	<i>sendete/ sandte</i>	<i>gesendet/ gesandt;</i>
<i>sieden</i>	<i>siedete/ sott</i>	<i>gesiedet/ gesotten;</i>
<i>stieben</i>	<i>stiebte/ stob</i>	<i>gestiebt/ gestoben;</i>
<i>triefen</i>	<i>triefte/ troff</i>	<i>getriefft/ getroffen;</i>
<i>weben</i>	<i>webte/ wob</i>	<i>gewebt/ gewoben;</i>
<i>wenden</i>	<i>wendete/ wandte</i>	<i>gewendet/ gewandt.</i>

- ⇒ Дієслово *gären* (*бродити*) у прямому значенні утворює основні форми за сильною дієвідміною, у переносному — за слабкою:

Das Bier gor lange. Пиво **бродило** довго.

Es gärte im Volke. В народі **було (бродило) заворушення**.

- ⇒ Дієслово *glimmen* у прямому значенні (*мліти*) утворює основні форми за слабкою або сильною дієвідміною, у переносному значенні (*жевріти*) — переважно за сильною:

Die Zigarette glimmte/glomm. Сигарета **мліла**.

In ihren Augen glomm ein Funken der Hoffnung. В її очах **жеврїла** іскра надії.

- ⇒ Дієслово *senden* у значенні *передавати* (по радіо, телебаченню) утворює основні форми за слабкою дієвідміною, у значенні *висилати* — переважно за сильною:

*Im Fernsehen wurden
Nachrichten gesendet.*

*По телебаченню передавали
новини.*

Er hat ihr einen Brief gesandt (або: gesendet). Він вислав їй листа.

- ⇒ Дієслово *weben* у прямому значенні (*ткати*) утворює основні форми за слабкою дієвідміною, у переносному значенні (у сполученні із займенником *sich*) (*утворюватися, сплітатися*) — за сильною:

Sie hat einen Teppich gewebt.

Вона виткала килим.

*Schreckliche Legenden haben
sich um Dracula gewoben.*

*Страшні легенди сплелися
навколо Дракули.*

- ⇒ Дієслово *wenden* у значеннях “*перевертати, перегортати*” і “*повертати, завертати*” утворює основні форми за слабкою дієвідміною, а у значенні “*звертатися*” (у сполученні зі зворотним займенником *sich*) — за сильною:

Die Mutter hat die Plinse gewendet.

Мама перевернула млинець.

Das Auto hat dort gewendet.

Автомобіль повернув там.

Ich habe mich an ihn gewandt.

Я звернувся до нього.

- Дієслова *abwenden, anwenden, aufwenden, einwenden, umwenden, zuwenden* утворюють основні форми переважно за сильною дієвідміною, дієслово *entwenden* майже виключно за сильною дієвідміною, а *verwenden* за слабкою і сильною одночасно.

- ☞ Деякі дієслова утворюють Präteritum за слабкою відміною, а Partizip II — за сильною, чи навпаки, або мають подвійні варіанти деяких основних форм (переважно без зміни значення дієслова, а лише зі зміною, наприклад, стилістичного забарвлення чи сфери вживання):

backen

backte/ buk

gebacken;

dingen

dingte

gedingt/ gedungen;

hauen

haute/ hieb

gehauen;

mahlen

mahlte

gemahlen;

salzen

salzte

gesalzt/ gesalzen;

schallen

schallte/ scholl

geschallt;

spalten

spaltete

gespaltet/ gespalten.

- ⇒ Дієслово *backen* у значенні *пекти* утворює Präteritum Indikativ Aktiv за слабкою або сильною дієвідміною, а у значенні *прилипнути, приклеїтися* — лише за слабкою:

*Der Bäcker **backte** (рідше: **buk**) Brot.* Пекар **спік** хліб.

*Der Schnee **backte an den Stiefeln**.* Сніг **прилип** до чобіт.

- ⇒ Дієслово *hauen* (*рубати, вдарити*) утворює Präteritum Indikativ Aktiv за сильною дієвідміною лише тоді, коли йдеться про удари зброєю і поранення. У всіх решта випадках, у т. ч. у сталих виразах (*auf die Pauke hauen, zu Boden hauen, jemanden übers Ohr hauen, sich hinhauen, jemandem eine runterhauen, etwas haut einen um*), вживаємо у Präteritum Indikativ Aktiv слабку форму *haute*:

*Er **hieb** mit dem Schwert auf ihn **ein**.* Він **вдарив** його мечем.

*Er **haute** mit der Faust auf den Tisch.* Він **вдарив** кулаком по столу.

*Er **haute** ihn zu Boden.* Він **збив** його з ніг.

- ⇒ Дієслова *salzen* (*солити*) і *spalten* (*колоти*) у переносному значенні утворюють Partizip II лише за сильною відміною. В інших випадках — за обома дієвідмінами одночасно:

*Sie **hat** die Suppe **gesalzt/ gesalzen**.* Вона **посолила** суп.

*Die Preise **sind gesalzen**.* Ціни **кусаються**.

*Ich **habe** das Scheit **gespaltet/ gespalten**.* Я **розколов** поліно.

*Die Welt **hat sich** in zwei Lager **gespalten**.* Світ **розколовся (розколотий)** на два табори.

- ⇒ Дієслова *bewegen, bleichen, erschrecken, hängen, quellen, schaffen, schleifen, schwellen, stecken, weichen* і *wiegen* мають подвійні форми (крім *stecken*, яке має лише слабку форму Partizip II). Значення дієслова змінюється залежно від його приналежності до дієвідміни:

bewegen (bewog, bewogen) спонукати;

bewegen (sich) (bewegte, bewegt) рухати(ся), зворушувати;

bleichen (blich, geblichen) линяти, бліднути;

bleichen (bleichte, gebleicht) вибілювати;

erschrecken (erschrak, erschrocken) злякатися;

erschrecken (erschreckte, erschreckt) злякати;

<i>hängen (hängte, gehängt)</i>	<i>вішати;</i>
<i>hängen (hing, gehangen)</i>	<i>висіти;</i>
<i>quellen (quellte, gequellt)</i>	<i>розмочувати;</i>
<i>quellen (quoll, gequollen)</i>	<i>бити джерелом;</i>
<i>schaffen (schaffte, geschafft)</i>	<i>досягти, здійснити</i>
<i>schaffen (schuf, geschaffen)</i>	<i>творити, створити;</i>
<i>scheren (scherte, geschert)</i>	<i>турбувати, цікавити;</i>
<i>scheren (schor, geschoren)</i>	<i>стригти;</i>
<i>schleifen (schleifte, geschleift)</i>	<i>тягнути, волочити;</i>
<i>schleifen (schliff, geschliffen)</i>	<i>шлифувати;</i>
<i>schwellen (schwellte, geschwellt)</i>	<i>збільшувати, роздувати;</i>
<i>schwellen (schwoll, geschwollen)</i>	<i>набухати, пухнути;</i>
<i>stecken (steckte, gesteckt)</i>	<i>вставляти;</i>
<i>stecken (stak, gesteckt)</i>	<i>знаходиться, стирчати;</i>
<i>weichen (weichte, geweicht)</i>	<i>розм'якшити;</i>
<i>weichen (wich, gewichen)</i>	<i>поступатися;</i>
<i>wiegen (wiegte, gewiegt)</i>	<i>гойдати, колисати;</i>
<i>wiegen (wog, gewogen)</i>	<i>зважувати, важити.</i>

*Das Bild hat an der Wand **gehangen** (висіла).*

*Das Bild **hing** an der Wand (висіла).*

*Ich habe das Bild an die Wand **gehängt** (повісив).*

*Der Wind hat die Blätter der Bäume **bewegt** (рухав).*

*Dieses Ereignis hat ihn tief **bewegt** (зворушила).*

*Was hat dich zum Weggehen **bewogen**? (спонукало).*

ОСОБОВІ ТА БЕЗОСОБОВІ ДІЄСЛОВА

- Більшість дієслів є **особовими** (вживаються у всіх особах і часових формах з будь-якими іменниками і займенниками в ролі підмета).
- **Безособові** дієслова мають лише форму третьої особи однини і вживаються із займенником *es*. Вони виражають здебільшого явища природи або почуття людини:

Es regnet. Es schneit. Es graut mir. Es hat gedonnert und geblitzt.

- ⇒ Дієслова *dürsten, flimmern, frieren, frösteln, gruseln, klingeln, klopfen, läuten, schaudern, schmerzen, sich wundern* та деякі інші можуть вживатися із займенником **es**, тобто поводитися як безособові дієслова, але у певних випадках вони виступають як особові дієслова (тобто вживаються разом з особовим займенником або іменником):
Ich friere. Es friert mich. Jemand klingelt an der Tür. Es klingelt.

ПЕРЕХІДНІ ТА НЕПЕРЕХІДНІ ДІЄСЛОВА

- ⇒ **Перехідними** називають дієслова, які потребують прямого додатка в **Akkusativ**, тобто після них можемо поставити запитання **wen? was? (кого? що?)**. Перехідними ці дієслова вважають також тоді, коли вони в реченні не стоять разом з **Akkusativ**. У словниках їх позначають буквами **vt (betreten vt, heiraten vt)**:
achten, anrufen, bewundern, malen, sehen, tragen та ін.
Ich male. Ich male eine Blume.

Примітка: Не можна вважати перехідними дієслова, які вживаються у зворотах на зразок *Schi laufen, Schlittschuh laufen, die ganze Nacht schlafen, den ganzen Tag arbeiten* тощо. Іменники в **Akkusativ** (*Schi, Schlittschuh, Nacht, Tag*) не називають предмета, на який спрямована дія, а час або спосіб дії. Їх не можна замінити особовим займенником.

- ⇒ Додаток в **Akkusativ** може стояти після безособових дієслів, якщо їх вживають у переносному значенні:

Es regnete Blumen auf die Sängerin.

- ⇒ У текстах спортивної тематики можуть бути сполучення неперехідного дієслова з іменником в **Akkusativ** (тобто вживання неперехідного дієслова в ролі перехідного):

Er ist/hat einen Weltrekord gelaufen. Er schwamm die beste Zeit.

- ⇒ **Неперехідні** дієслова не потребують прямого додатка в **Akkusativ**, а додатка в інших відмінках або додатка з прийменником. У словниках їх позначають буквами **vi (helfen vi, denken vi)**:

begegnen (+ D.), gefallen (+ D.), denken (an + A.), erkranken (an + D.), passen (zu + D.), träumen (von + D.) та ін.

МОДАЛЬНІ ДІСЛОВА

⇒ **Модальні дієслова** *wollen* (*хотіти*), *sollen* (*бути повинним*), *können* (*могти, мати можливість*), *müssen* (*мусити*), *dürfen* (*могти, мати дозвіл*) і *mögen* (*хотіти, бажати*) виражають не дію, а ставлення мовця до неї; таке значення називають модальним. Оскільки модальні дієслова відмінюються у Präsens Indikativ так, як інші дієслова у Präteritum, їх називають ще Präterito-Präsentia.

⇒ **Основні значення модальних дієслів** такі:

⇒ Дієслово **können** означає здійснюваність дії внаслідок наявних умов чи обставин, можливість, яка ґрунтується на об'єктивних чи суб'єктивних передумовах, вроджених або набутих здібностях та вміннях (фізичних, розумових та ін.), здатність що-небудь робити (= *fähig/ imstande sein, Gelegenheit/ Möglichkeit haben*):

Ich kann schnell schwimmen.

Я можу швидко плавати.

Heute ist es warm und wir können spazieren gehen.

Сьогодні тепло і ми можемо погуляти.

Er kann das nicht lesen, weil er kurzsichtig ist.

Він не може цього прочитати, тому що у нього короткозорість.

Da er viel trainiert hat, kann er beim nächsten Wettkampf einen guten Platz belegen.

Оскільки він тренувався багато, то може зайняти добре місце на чергових змаганнях.

Ich habe ab morgen Urlaub und kann eine Reise machen.

Від завтра у мене відпустка, і я можу поїхати в подорож.

⇒ Дієслово **dürfen** означає дозвіл, право або (за наявності заперечення) заборону що-небудь робити (= *es ist erlaubt/ gestattet/ zulässig, Erlaubnis/ Recht/ Genehmigung haben*):

Ich habe mein Zimmer aufgeräumt und darf jetzt auf die Eisbahn gehen.

Я прибрав у своїй кімнаті і тепер можу піти на ковзанку.

Jeder Bürger ab 18 darf an den Wahlen teilnehmen.

Кожен громадянин від 18 років може брати участь у виборах.

– Різниця між *können* і *dürfen* полягає в тому, що *können* означає “мог-

tu“ у значенні “*мати можливість*“, а *dürfen* — “*могти*“ у значенні “*мати право чи дозвіл*“:

Ich kann rauchen (= можу, вмію чи маю можливість).

Ich darf rauchen (= дістав дозвіл від когось або дозволено, наприклад, правилами).

- ⇒ Дієслово **müssen** означає необхідність що-небудь робити, яка ґрунтується на внутрішніх переконаннях або об’єктивних зовнішніх обставинах, які спонукають діяти певним чином:

Es ist spät. Wir müssen schon nach Hause gehen. Уже пізно. **Мусимо** йти додому.

Ich habe bald Prüfungen, deshalb muss ich viel lernen. У мене скоро іспити, тому **мушу** багато вчитися.

- ⇒ Дієслово **sollen** означає необхідність що-небудь робити, яка ґрунтується на обов’язку, дорученні, наказі, розпорядженні, вказівці, заклику тощо, тобто зумовлена волею іншої особи, групи осіб, певного органу, інстанції і т. п.:

Der Verkäufer soll freundlich zu seinen Kunden sein. Продавець **повинен** бути люб’язним зі своїми клієнтами.

Gemäß der Verordnung sollen wir morgen zur Arbeit gehen. Згідно з наказом ми **повинні** завтра вийти на роботу.

- ⇒ Дієслово **wollen** означає тверду волю, бажання, намір що-небудь робити. Якщо *wollen* вживають у минулому часі, то воно виражає бажання, яке не було здійснене:

Ich will Germanistik studieren. Я **хочу** вивчати германістику.

Er wollte dich fragen, aber ... Він **хотів** тебе спитати, але ...

- ⇒ Дієслово **mögen** означає звичайну потребу, некатегоричне бажання що-небудь робити, вживається найчастіше у формі *möchte* (*хотів би*), часто у сполученні з *gern*. Форма *möchte* стосується теперішнього або майбутнього часу, для минулого часу вживаємо *wollte*:

Ich möchte Physik studieren. Я **хотів би** вивчати фізику.

Früher wollte (паніше хотів) ich im Institut für Bankwesen studieren, jetzt aber möchte (менеп хотів би) ich den Lehrerberuf erlernen.

- Дієслово *mögen* в Indikativ разом з іншим дієсловом в Infinitiv вживається переважно в заперечних реченнях і означає “не любити щось робити”:

Ich mag keine Bananen essen. Ich mag nicht mit dem Schiff fahren.

- У самотійному вживанні (без Infinitiv іншого дієслова) дієслово *mögen* виражає прихильність людини до кого-небудь або чого-небудь у значенні “подобатися”:

Ich mag diesen Menschen nicht. Ich mag dich. Ich mag Eis.

- ⇒ Повнозначні дієслова *brauchen, glauben, lassen, scheinen, vermögen, verstehen* і *wissen* можуть виражати модальне значення і вживатися подібно до модальних дієслів разом з Infinitiv іншого дієслова.

ДІЄСЛОВА З ПРЕФІКСАМИ І СКЛАДНІ ДІЄСЛОВА

- ⇒ Невідокремлювані префікси (*be-, ge-, er-, ent-, emp-, miss-, ver-, zer-*) пишемо завжди разом з дієсловом, і на них **наголос не падає**:

*Ich besuche meinen Freund oft. Du erzählst immer interessant.
Sie versteht alles. Alles gefällt mir hier. Das Gebäude zerfällt.*

Виняток: Префікс *miss-* у дієсловах *missbehagen, missbilden, missbrauchen, missdeuten, missgestalten* і *missverstehen* стоїть під наголосом, але не відокремлюється:

ich missbrauche, du missbrauchst, er missbraucht.

- ⇒ Відокремлювані префікси (*ab-, an-, aus-, auf-, bei-, ein-, hin-, hinaus-, hinein-, her-, heraus-, hervor-, mit-, nach-, zu-* та інші) завжди **наголошені**. Їх у деяких випадках відокремлюємо від дієслова і ставимо у кінці речення:

anziehen — *Ich ziehe den Mantel an.*
aufstehen — *Ich stehe um 8 Uhr auf.*
zumachen — *Ich mache die Tür zu.*

- ⇒ Префікси *durch-, hinter-, über-, um-, unter-* і *wider-*, а також слово *wieder-*, як перший елемент складного дієслова, можуть бути відокремлюваними, якщо на них падає наголос, або невідокремлюваними, якщо наголос на них не падає. Значення дієслова при цьому

змінюється залежно від наголосу (див. список у кінці розділу):

<u>ü</u> bersetzen	перевозити;
<u>ü</u> bersetzen	перекладати;
<u>u</u> mschreiben	переписувати;
<u>u</u> mschreiben	описувати;
<u>u</u> nterschlagen	підбивати;
<u>u</u> nterschlagen	приховувати.

- ☞ **Складними** називають дієслова, у яких окремі складові є повнозначними словами:

fernsehen	= fern + sehen;
vollbringen	= voll + bringen;
teilnehmen	= Teil + nehmen;
wiederholen	= wieder + holen.

PRÄSENS INDIKATIV AKTIV

Основна схема відмінювання дієслів у Präsens Indikativ Aktiv

	однина:		множина:		
1.	ich	-e	wir	-en	(перша особа)
2.	du	-st	ihr	-t	(друга особа)
3.	er (sie, es)	-t	sie (Sie)	-en	(третя особа)

Відмінювання дієслів у Präsens Indikativ Aktiv

1.	ich	<i>male</i>	wir	<i>malen</i>	ich	<i>lerne</i>	wir	<i>lernen</i>
2.	du	<i>malst</i>	ihr	<i>malt</i>	du	<i>lernst</i>	ihr	<i>lernt</i>
3.	er (sie, es)	<i>malt</i>	sie (Sie)	<i>malen</i>	er	<i>lernt</i>	sie	<i>lernen</i>

Примітка: Для спрощення і кращої наочності на всіх схемах відмінювання дієслова у посібнику вказані третя особа однини **er** замість *er (sie, es)* і третя особа множини **sie** замість *sie (Sie)*.

Для того, щоб провідміняти дієслово за основною схемою, слід відкинути закінчення неозначеної форми (-en або -n) і до **основи** додати відповідне **особове закінчення**. За основною схемою відмінюється біль-

шість дієслів у німецькій мові. Деякі дієслова (див. нижче) відмінюються не повністю за основною схемою, а мають певні особливості (зміна кореневих голосних, приголосних, відокремлення префікса тощо).

Особливі випадки відмінювання у *Präsens Indikativ Aktiv*

- ⇒ Кореневий голосний *e* переходить в *i(ie)* у другій та третій особах однини у майже всіх **сильних** дієсловах, а саме:

<i>befehlen</i>	<i>bergen</i>	<i>bersten</i>	<i>brechen</i>	<i>dreschen</i>
<i>empfehlen</i>	<i>erschrecken</i>	<i>essen</i>	<i>fechten</i>	<i>flechten</i>
<i>fressen</i>	<i>geben</i>	<i>gelten</i>	<i>geschehen</i>	<i>helfen</i>
<i>lesen</i>	<i>messen</i>	<i>nehmen</i>	<i>quellen</i>	<i>schelten</i>
<i>schmelzen</i>	<i>schwellen</i>	<i>sehen</i>	<i>sprechen</i>	<i>stechen</i>
<i>stehlen</i>	<i>sterben</i>	<i>treffen</i>	<i>treten</i>	<i>verderben</i>
<i>vergessen</i>	<i>werben</i>	<i>werfen</i>		

- ⇒ У дієсловах *erlöschen* і *verlöschen* *ö* переходить в *i*, а в *gebären* буква *ä* переходить в *ie*. У дієслові *nehmen* змінюється приголосний. Довгота і короткість голосного при переході *e* в *i(ie)* зберігаються, за винятком дієслів *nehmen* і *treten*:

1. ich	<i>helfe</i>	<i>lese</i>	<i>sehe</i>	<i>nehme</i>	<i>gebe</i>	<i>esse</i>	<i>erlösche</i>
2. du	<i>hilfst</i>	<i>liest</i>	<i>siehst</i>	<i>nimmst</i>	<i>gibst</i>	<i>isst</i>	<i>erlichst</i>
3. er	<i>hilft</i>	<i>liest</i>	<i>sieht</i>	<i>nimmt</i>	<i>gibt</i>	<i>isst</i>	<i>erlischt</i>

Примітка: Перехід *e* в *i(ie)* не відбувається у сильних дієсловах *bewegen*, *gehen*, *genesen*, *heben*, *scheren*, *stehen* і *weben*:

ich bewege, du bewegst, er bewegt; ich gehe, du gehst, er geht.

- ⇒ У **множині** ці дієслова відмінюються за **основною схемою** (кореневий голосний *e* залишається):

1. wir	<i>helfen</i>	<i>lesen</i>	<i>sehen</i>	<i>nehmen</i>	<i>geben</i>	<i>essen</i>	<i>erlöschen</i>
2. ihr	<i>helft</i>	<i>lest</i>	<i>seht</i>	<i>nehmt</i>	<i>gebt</i>	<i>esst</i>	<i>erlöscht</i>
3. sie	<i>helfen</i>	<i>lesen</i>	<i>sehen</i>	<i>nehmen</i>	<i>geben</i>	<i>essen</i>	<i>erlöschen</i>

- ⇒ Кореневий голосний *a* переходить в *ä* в другій та третій особах однини у майже всіх **сильних** дієсловах (у дієслові *stoßen* кореневий голосний *o* переходить в *ö*), а саме:

<i>backen</i>	<i>blasen</i>	<i>braten</i>	<i>empfangen</i>	<i>fahren</i>
<i>fallen</i>	<i>fangen</i>	<i>geraten</i>	<i>graben</i>	<i>halten</i>
<i>laden</i>	<i>lassen</i>	<i>laufen</i>	<i>raten</i>	<i>schlafen</i>
<i>schlagen</i>	<i>tragen</i>	<i>wachsen</i>	<i>waschen</i>	

1. ich	<i>fall</i> e	<i>fah</i> re	<i>lauf</i> e	<i>schlaf</i> e	<i>trag</i> e	<i>wasch</i> e	<i>stoß</i> e
2. du	<i>fäll</i> st	<i>fähr</i> st	<i>läuf</i> st	<i>schläf</i> st	<i>trägst</i>	<i>wäsch</i> st	<i>stöß</i> st
3. er	<i>fäll</i> t	<i>fährt</i>	<i>läuf</i> t	<i>schläf</i> t	<i>trägt</i>	<i>wäscht</i>	<i>stöß</i> t

Примітка: Перехід *a* в *ä* не відбувається у сильних дієсловах *schaffen*, *saugen*, *schnauben*:

ich schaffe, *du schaffst*, *er schafft*.

⇒ У **множині** ці дієслова відмінюються за **основною схемою** (кореневий голосний *a* залишається):

1. wir	<i>fall</i> en	<i>fah</i> ren	<i>lauf</i> en	<i>schlaf</i> en	<i>trag</i> en	<i>wasch</i> en	<i>stoß</i> en
2. ihr	<i>fall</i> t	<i>fah</i> rt	<i>lauf</i> t	<i>schlaf</i> t	<i>trag</i> t	<i>wasch</i> t	<i>stoß</i> t
3. sie	<i>fall</i> en	<i>fah</i> ren	<i>lauf</i> en	<i>schlaf</i> en	<i>trag</i> en	<i>wasch</i> en	<i>stoß</i> en

⇒ **Модальні** дієслова, а також дієслово *wissen* відмінюються в **однині** так:

1. ich	<i>will</i>	<i>soll</i>	<i>kann</i>	<i>muss</i>	<i>darf</i>	<i>mag</i>	<i>weiß</i>
2. du	<i>willst</i>	<i>sollst</i>	<i>kannst</i>	<i>musst</i>	<i>darfst</i>	<i>magst</i>	<i>weißt</i>
3. er	<i>will</i>	<i>soll</i>	<i>kann</i>	<i>muss</i>	<i>darf</i>	<i>mag</i>	<i>weiß</i>

⇒ У **множині** модальні дієслова і дієслово *wissen* відмінюються за **основною схемою** (кореневий голосний не змінюється):

1. wir	<i>woll</i> en	<i>soll</i> en	<i>könn</i> en	<i>müss</i> en	<i>dürf</i> en	<i>mögen</i>	<i>wiss</i> en
2. ihr	<i>wollt</i>	<i>sollt</i>	<i>könnt</i>	<i>müsst</i>	<i>dürft</i>	<i>mögt</i>	<i>wisst</i>
3. sie	<i>woll</i> en	<i>soll</i> en	<i>könn</i> en	<i>müss</i> en	<i>dürf</i> en	<i>mögen</i>	<i>wiss</i> en

⇒ Дієслова *sein* (*бути*), *haben* (*мати*) і *werden* (*ставати*) вживаються і як повнозначні, і як допоміжні.

⇒ У ролі повнозначного дієслова вони зберігають основне лексичне значення і їх відповідно перекладають:

<i>Ich bin</i> Student.	<i>Я (є)</i> студент.
<i>Ich habe</i> eine Schwester.	<i>Я маю</i> сестру (У мене є сестра).
<i>Die Tage werden</i> kürzer.	Дні <i>стають</i> коротшими.

⇒ Дієслова *sein*, *haben* і *werden* вживаються в ролі допоміжних для утворення багатьох дієслівних форм (Perfekt, Futurum, Passiv, Stativ та інших), втрачаючи водночас основне лексичне значення. У реченні *Ich habe getanzt*, наприклад, “*habe getanzt*” розглядається і перекладається як єдине ціле (= Perfekt від *tanzen*), а не окремо *habe* і *getanzt*. Дієслово *haben* виконує тут лише певну службову функцію — вказує на число й особу.

<i>sein:</i>	<i>haben:</i>	<i>werden:</i>
1. ich bin	ich <i>habe</i>	ich <i>werde</i>
2. du bist	du hast	du wirst
3. er ist	er hat	er wird
1. wir sind	wir <i>haben</i>	wir <i>werden</i>
2. ihr seid	ihr <i>habt</i>	ihr <i>werdet</i>
3. sie sind	sie <i>haben</i>	sie <i>werden</i>

⇒ У дієсловах зі зворотним займенником **sich** (*sich anziehen*, *sich ausziehen*, *sich befinden*, *sich erholen*, *sich erinnern*, *sich freuen*, *sich kämmen*, *sich verspäten*, *sich vorbereiten*, *sich waschen*, *sich wundern* та інші) відмінюються одночасно дієслово і займенник *sich*:

1. ich <i>kämme</i> mich	wir <i>kännen</i> uns
2. du <i>kämmst</i> dich	ihr <i>kämmt</i> euch
3. er <i>kämmt</i> sich	sie <i>kännen</i> sich

Примітка: *sich* відмінюється однаково у всіх часових формах дієслова:

Ich habe mich gekämmt. Du hast dich gekämmt. Ich werde mich kämmen.

⇒ У дієсловах *sich aneignen*, *sich anhören*, *sich ansehen*, *sich ausbitten*, *sich einbilden*, *sich erlauben*, *sich getrauen*, *sich leisten*, *sich merken*, *sich notieren*, *sich Notizen machen*, *sich überlegen*, *sich versagen*, *sich vornehmen*, *sich vorstellen* та інших займенник **sich** стоїть у **Dativ** (що яскраво бачимо у першій і другій особах однини, де замість *mich* і *dich* вживаємо відповідно **mir** і **dir**):

Ich sehe mir (не mich!) einen Film an.

Du siehst dir (не dich!) einen Film an.

Er sieht sich einen Film an. Wir sehen uns einen Film an.

Kannst du dir das vorstellen? Ich kann mir das nicht vorstellen.

Примітка: У словниках вказують Dativ зворотного займенника *sich*. Якщо ж такої вказівки немає, то *sich* ставимо в Akkusativ:

sich (D.) merken, sich (D.) ansehen, sich (D.) notieren.

☞ Відмінювання дієслова **tun** (робити):

1. ich	tue	wir	tun
2. du	tust	ihr	tut
3. er	tut	sie	tun

☞ **Слабкі** дієслова, основа яких закінчується на **t, d** і буквосполучення **chn, dn, ffn, gn, dm** і **tm** (тобто якщо перед **m** або **n** стоїть приголосний, крім **l** або **r**, наприклад, *atmen, begegnen, leiten, öffnen, ordnen, reden, warten, zeichnen*), і **сильні** дієслова, основа яких закінчується на **t, d** і які мають при цьому в корені **i, ie** або **ei** (наприклад, *bieten, binden, bitten, finden, gleiten, leiden, meiden, reiten, schneiden, sieden, streiten, winden*), одержують у **другій особі однини** закінчення **-est** (а не **-st**), а в **третій особі однини** і в **другій особі множини** закінчення **-et** (а не **-t**), тобто додаємо **-e-**, щоб легше читати:

du atmest, er atmet, ihr atmet, du öffnest, sie bittet, ihr bittet.

⇒ Якщо перед **m** або **n** стоїть приголосний **l** або **r**, то букву **e** після кореня не ставимо (додаємо закінчення **-st** або **-t**):

du lernst, er lernt, ihr lernt, du filmst, er filmt.

☞ Дієслова (**сильні** або **слабкі**), основа яких закінчується на **s, ss, ß, z, tz, x** (*blasen, essen, faxen, genesen, genießen, gießen, hassen, heißen, heizen, hetzen, lassen, messen, platzen, preisen, putzen, rasen, reizen, reißen, schießen, schließen, sitzen, stoßen, tanzen* та ін.) в **другій та третій особах однини** збігаються (**s** випадає у 2-й особі однини):

du sitzt — er sitzt, du heißt — er heißt, du tanzt — er tanzt.

☞ **Сильні** дієслова, основа яких закінчується на **t** (*braten, halten, fechten, flechten, gelten, raten, schelten, treten*) і дієслово *laden* у **третій особі однини** не мають закінчень, тобто виглядають так:

er brät, er ficht, das gilt, er hält, er lädt, sie rät, er schilt, er tritt.

⇒ У **другій особі множини** ці дієслова мають закінчення **-et**:

ihr haltet, ihr fechtet, ihr ladet, ihr ratet, ihr tretet.

- ⇒ Відокремлюваний префікс ставимо в кінці речення, якщо присудок складається з одного дієслова:

Ich mache das Fenster auf. *Я відчиняю вікно.*
Er zieht den Mantel an. *Він одягає пальто.*
Ich lade dich zum Konzert ein. *Я запрошую тебе на концерт.*

- ⇒ Так само відмінюються складні дієслова і дієслова з префіксами *durch-*, *hinter-*, *über-*, *um-*, *unter-*, *wider-*, якщо наголос у цих дієсловах падає на перший склад (на префікс):

Ich nehme an dem Konzert teil. *Я беру участь у концерті.*
Das Konzert findet morgen statt. *Концерт відбудеться завтра.*
Die Schüler schreiben die Kontrollarbeit um. *Учні переписують контрольну роботу*
Er setzt uns an das andere Ufer über. *Він перевозить нас на інший берег.*

- ⇒ Якщо присудок складається з двох дієслів або наголос падає не на перший склад (не префікс), то не відокремлюємо нічого:

Ich will das Fenster aufmachen. *Я хочу відчинити вікно.*
Ich kann nicht an dem Wettkampf teilnehmen. *Я не можу взяти участі у змаганнях.*
Er übersetzt den Text. *Він перекладає текст.*

- ⇒ Дієслова *brandmarken*, *frühstücken*, *handhaben*, *kennzeichnen*, *langweilen*, *liebäugeln*, *lobpreisen*, *maßregeln*, *mutmaßen*, *radebrechen*, *rechtfertigen*, *schlafwandeln*, *schlussfolgern*, *weissagen* і *wetteifern* не відокремлюють своєї першої частини, хоча на неї падає наголос:

Ich frühstücke (снідаю). *Er langweilt sich (нудьгує).*

- ⇒ Якщо дієслово має одночасно два префікси, — спочатку відокремлюваний, а потім невідокремлюваний (*abberufen*, *anberaumen*, *anerkennen*, *ausverkaufen*, *vorbereiten* та ін.), то відокремлюємо лише відокремлюваний префікс, а невідокремлюваний — ні:

Ich erkenne meine Schuld an. *Я визнаю свою вину.*
Wir bereiten das Frühstück zu. *Ми готуємо сніданок.*

- Якщо дієслово має одночасно два префікси, — спочатку невідокремлюваний, а потім відокремлюваний (*beantragen, beauftragen, bevorzugen, veranlassen* та ін.), то нічого не відокремлюємо:

Ich bevorzuge helle Töne. Я віддаю перевагу світлим тонам.

- Дієслова із закінченнями **-eln** і **-ern** в Infinitiv I (*angeln, bummeln, handeln, lächeln, sammeln, zweifeln; ändern, bewundern, rudern* та ін.) мають у першій та третій особах множини закінчення **-n**, а дієслова із закінченням **-eln** втрачають **e** в першій особі однини:

sammeln — ich sammle, sie sammeln;

rudern — wir rudern.

Уживання Präsens Indikativ Aktiv

- Вираження дії, яка відбувається зараз, у т. ч., якщо дія почалася раніше і продовжується зараз (часто із прийменником *seit*):

Ich arbeite jetzt (працюю зараз).

Ich studiere seit zwei Jahren Deutsch.

- Вираження дій та процесів, які відбуваються постійно:

Ich mache immer (роблю завжди) Morgengymnastik.

Die Sonne scheint im Sommer (світить влітку) hell.

- Констатація закономірностей, загальних істин (наприклад, у прислів'ях чи афоризмах):

Borgen macht Sorgen. Der Mensch lebt nicht vom Brot allein.

- Вираження наказу чи категоричного прохання:

Du schweigst jetzt! Ihr geht jetzt ins Bett!

- Вираження майбутньої дії, якщо обставина часу, підрядне речення або контекст вказують на спрямованість у майбутнє:

Ich fahre morgen (поїду завтра) nach Kyjiw.

- Вираження минулої дії (т. зв. praesens historicum):

Der Zweite Weltkrieg beginnt 1939 und endet 1945.

PERFEKT INDIKATIV AKTIV
Схема утворення Perfekt Indikativ Aktiv

haben або sein (в Präsens Indikativ Aktiv)	+	Partizip II основного дієслова
---	---	--

Ich habe eine Blume gemalt. Er ist in den Wald gegangen.

Вибір допоміжного дієслова

☞ За допомогою дієслова **sein** утворюють Perfekt (а також Plusquam-perfekt) **неперехідні** дієслова, а саме:

⇒ Дієслова, що означають рух як **переміщення у просторі** з одного місця в інше (*gehen, fahren, fallen, kommen, verschwinden* та інші):

Ich bin hoch gesprungen. Я стрибнув високо.

Er ist zur Schule gegangen. Він пішов до школи.

Wir sind nach Berlin gefahren. Ми поїхали до Берліна.

⇒ Дієслова, які означають **зміну стану** (*abbrennen, aufblühen, aufstehen, aufwachen, einschlafen, entstehen, erscheinen, erwachen, sterben, verblühen, verhungern, verwelken, umkommen, wachsen* та ін.):

Die Blumen sind verwelkt. Квіти зів'яли.

Ich bin schnell eingeschlafen. Я швидко заснув.

Er ist früh aufgestanden. Він встав рано.

Винятки: Дієслова *abnehmen, aufhören, nachlassen* і *zunehmen* утворюють Perfekt за допомогою дієслова *haben*, хоча вони виражають зміну стану:

Sie hat stark abgenommen. Er hat damit endlich aufgehört.

⇒ Дієслова *sein, werden, bleiben, begegnen, folgen, gelingen, geschehen, glücken, misslingen, passieren, vorkommen*, а також перехідні *eingehen, durchgehen* і *loswerden*:

Ich bin im Kino gewesen. Я був у кінотеатрі.

Es ist dunkel geworden. Стало темно.

Ich bin zu Hause geblieben. Я залишився вдома.

Er ist diese Verpflichtung gern eingegangen. Він охоче **взяв на себе** це зобов'язання.

- ⇒ Зворотні дієслова *sich ausweichen, sich begegnen, sich entgegenkommen* і *sich näher kommen*, а також вирази *sich durch die Haare fahren, sich in die Haare geraten, sich um den Hals fallen, sich auf die Nerven gehen, sich in die Quere kommen, sich in den Rücken fallen, sich aus dem Weg gehen, sich über den Weg laufen*:

Sie sind sich zufällig begegnet. Sie sind sich um den Hals gefallen.

- ⇒ Деякі дієслова на позначення руху (*fliegen, eilen, klettern, kriechen, laufen, marschieren, paddeln, reisen, reiten, rodeln, rudern, schwimmen, segeln, springen, tanzen, wandern* і *waten*), якщо вказано переміщення у просторі з одного місця в інше, результат чи напрямок руху:

Ich bin nach Belgien gereist. Я **подорожував** до Бельгії.
Ich bin ans Ufer geschwommen. Я **поплив** до берега.

- Якщо ці дієслова означають тривалість руху чи рух взагалі, або якщо після них стоїть додаток в Akkusativ без прийменника, то при утворенні Perfekt вживаємо дієслово *haben* або *sein* (у сучасній німецькій мові є тенденція у таких ситуаціях віддавати перевагу дієслову *sein*):

Ich bin/habe in der Jugend viel gereist. Я в юності **багато подорожував**.

Er ist/hat zwei Stunden geschwommen. Він **плавав** дві години.

- ☞ За допомогою дієслова **haben** утворюють Perfekt (і Plusquamperfekt) такі дієслова:

- ⇒ усі **перехідні** дієслова, у т. ч. ті, котрі виражають переміщення у просторі, а також якщо додатка в Akkusativ біля них немає (але потенційно може стояти, мається на увазі):

Ich habe ein Buch gelesen. Я **прочитав** книжку.

Wir haben das Zimmer betreten. Ми **ввійшли** в кімнату.

- ⇒ неперехідні дієслова, які виражають не зміну місця чи зміну стану, а тривалість дії чи стану, початок або кінець дії тощо:

Ich habe lange geschlafen.

*Ich **habe** begonnen, Philosophie zu studieren.*

*Der Schüler **hat** auf die Fragen des Lehrers **geantwortet**.*

⇒ майже всі дієслова зі зворотним займенником *sich*:

*Ich **habe** mich **angezogen**. Я **вдягнувся**.*

⇒ безособові дієслова із займенником *es*, а також вираз *es gibt*:

*Es **hat** gestern **geschneit**. Вчора **падав сніг**.*

Винятки: Безособові дієслова, які походять від дієслів, котрі утворюють Perfekt із *sein*, утворюють Perfekt також за допомогою *sein*:

*Es **ist** damals um dich **gegangen**. Es **ist** auf diese Entscheidung **angekommen**.*

⇒ усі модальні дієслова:

*Ich **habe** das nicht **gewollt**. Я цього не **хотів**.*

⇒ Дієслова *anlaufen, anspringen, biegen, brechen, fahren, heilen, schießen, schmelzen, spritzen, stoßen, treten, trocknen* та деякі інші можуть утворювати Perfekt з обома допоміжними дієсловами — залежно від значення. Наприклад, у першому реченні нижче дієслово *schmelzen* перехідне (вживаємо *haben*), а в наступному — неперехідне і означає зміну стану (вживаємо *sein*):

*Ich **habe** das Fett **geschmolzen**. Я **розтопила** жир.*

*Das Fett **ist** **geschmolzen**. Жир **розтопився**.*

*Ich **habe** das Rohr **gebogen**. Я **зігнув** трубу.*

*Das Auto **ist** um die Ecke **gebogen**. Автомобіль **завернув** за ріг.*

*Der Arzt **hat** die Wunde **geheilt**. Лікар **вилікував** рану.*

*Die Wunde **ist** schnell **geheilt**. Рана швидко **загоїлася**.*

*Ich **habe** die Wäsche **getrocknet**. Я **висушив** білизну.*

*Die Wäsche **ist** schnell **getrocknet**. Білизна швидко **висохла**.*

⇒ При утворенні Perfekt і Plusquamperfekt від модальних дієслів, дієслів *brauchen, fühlen, hören, lassen, lehren, lernen, sehen* і *spüren*, якщо вони вживаються не самостійно, а з Infinitiv іншого дієслова, замість їхнього Partizip II вживаємо Infinitiv:

*Er **hat** das Auto **prüfen lassen** (не **gelassen!**).*

*Ich **habe** dich **singen hören** (не **gehört!**).*

Відмінювання дієслів у Perfekt Indikativ Aktiv

ich	<i>habe gemalt</i>	<i>habe geholfen</i>	<i>bin gekommen</i>
du	<i>hast gemalt</i>	<i>hast geholfen</i>	<i>bist gekommen</i>
er	<i>hat gemalt</i>	<i>hat geholfen</i>	<i>ist gekommen</i>
wir	<i>haben gemalt</i>	<i>haben geholfen</i>	<i>sind gekommen</i>
ihr	<i>habt gemalt</i>	<i>habt geholfen</i>	<i>seid gekommen</i>
sie	<i>haben gemalt</i>	<i>haben geholfen</i>	<i>sind gekommen</i>

Уживання Perfekt Indikativ Aktiv

- ☞ Вираження **минулої дії** (переважно **завершеної**) в діалогах, **коротких повідомленнях** тощо. У таких ситуаціях йдеться про дію, яка певним чином пов'язана з теперішнім часом, є зараз для того, хто говорить, актуальною чи важливою або теперішній стан речей є результатом цієї дії. На зв'язок минулої дії з теперішнім часом можуть вказувати деякі обставини часу (наприклад, *eben, gerade, noch nie, schon, schon immer, soeben*). Вживаючи Perfekt, співрозмовник підкреслює свою участь у дії чи своє ставлення до цієї дії:

*Wir **haben** leider einen groben Fehler **gemacht**.* *Ми **зробили**, на жаль, грубу помилку.*

*Hurra! Wir **haben** gewonnen!* *Ура! Ми **виграли**!*

*Ich **habe** einen Brief **bekommen** und schreibe jetzt die Antwort.* *Я **одержав** листа і пишу зараз відповідь.*

- ☞ Вираження **завершеної дії в майбутньому**, якщо обставина часу, підрядне речення або загальний контекст вказують на спрямованість у майбутнє:

*In einem Monat **habe** ich meine Diplomarbeit **beendet**.* *Через місяць я **закінчу** свою дипломну роботу.*

*Wenn du morgen kommst, **habe** ich schon alles **gemacht**.* *Коли ти прийдеш завтра, то я вже все **зроблю**.*

*Probieren! Und du **hast** es **geschafft**.* *Попробуй, і ти це **зrobiш**.*

*Noch eine Stunde Fahrt und wir **haben** Berlin **erreicht**.* *Ще годину їзди, і ми **доберемося** до Берліна.*

Послідовність утворення Perfekt Indikativ Aktiv

- ➔ Вибираємо допоміжне дієслово, *haben* або *sein*, і пригадуємо його відмінювання у Präsens Indikativ Aktiv.
- ➔ Утворюємо Partizip II від основного дієслова за такою схемою:
 - ⇒ Шукаємо дієслово в списку сильних і неправильних дієслів у кінці книжки, причому без префіксів (або першої частини складного дієслова), тобто для утворення Partizip II від дієслів ***abnehmen***, ***annehmen***, ***aufnehmen***, ***ausnehmen***, ***benehmen***, ***einnehmen***, ***entgegennehmen***, ***entnehmen***, ***mitnehmen***, ***übernehmen***, ***vernehmen***, ***teilnehmen*** шукаємо спочатку *nehmen*.
 - ⇒ Якщо дієслово у цьому списку є, то у третьому стовпчику знаходимо його Partizip II:

nehmen — *genommen*.
 - ⇒ Якщо дієслова у цьому списку немає, то воно слабке, і його Partizip II утворюємо іншим способом:

malen — ***gemalt***; *machen* — ***gemacht***.

Виняток: Дієслово *begleiten* є слабким (*begleitete*, *begleitet*), хоча за формою подібне до сильного дієслова *gleiten* (*glitt*, *geglitten*). Слабкими є також дієслова *beantragen* (*beantragte*, *beantragt*), *beauftragen*, *bemitleiden*, *handhaben*, *umringen*, *ratschlagen*.

- ⇒ Додаємо за необхідності префікс або першу частину в складному дієслові. Наявність префікса (відокремлюваного чи невідокремлюваного) впливає на утворення Partizip II:

aufnehmen — ***aufgenommen***; *vernehmen* — *vernommen*;
abnehmen — ***abgenommen***; *benehmen* — *benommen*;
einnehmen — ***eingenommen***; *vernehmen* — *vernommen*;
zumachen — ***zugemacht***; *teilnehmen* — *teilgenommen*.
- ➔ Ставимо **допоміжне дієслово** на **друге** місце (просте розповідне речення, питальне речення з питальним словом), на **перше** (питальне речення без питального слова) або на **останнє** (підрядне речення), а **Partizip II** — на **останнє** місце (просте речення) або на **передостаннє** (підрядне речення).

PRÄTERITUM INDIKATIV AKTIV

Утворення Präteritum Indikativ Aktiv

☞ Слабкі дієслова мають суфікс *-te*:

malen — malte, lernen — lernte, tanzen — tanzte, suchen — suchte.

⇒ Дієслова, основа яких закінчується на *-t, -d* і буквосполучення *-chn, -dn, -ffn, -gn, -dm, -tm* (тобто якщо перед *m* або *n* стоїть приголосний, крім *l* або *r*), мають суфікс *-ete* (а не *-te*):

arbeiten — arbeitete, atmen — atmete, öffnen — öffnetete.

– Якщо перед *m* або *n* стоїть приголосний *l* або *r*, то букву *e* після кореня не ставимо (додаємо суфікс *-te*):

du lernstest, er lernte, ihr lerntet, du filmtest, er filmte, ihr filmtet.

☞ У сильних дієсловах відбувається зміна кореневого голосного:

helfen — half, schreiben — schrieb, tragen — trug.

☞ Особливі випадки утворення Präteritum Indikativ Aktiv:

⇒ “Неправильні” дієслова мають ознаки сильної і слабкої дієвідмін одночасно:

nennen — nannte, rennen — rannte, kennen — kannte.

⇒ Деякі дієслова змінюють, крім голосного, приголосний:

stehen — stand, gehen — ging, denken — dachte, bringen — brachte.

⇒ Відокремлюваний префікс (або відокремлювану частину складного дієслова) у простому реченні відокремлюємо:

Ich machte das Fenster auf. — від *aufmachen*

Er nahm an diesem Wettkampf teil. — від *teilnehmen*

Відмінювання дієслів у Präteritum Indikativ Aktiv

Слабкі дієслова:

ich	<i>malte</i>	wir	<i>malten</i>
du	<i>maltest</i>	ihr	<i>maltet</i>
er	<i>malte</i>	sie	<i>malten</i>

Сильні дієслова:

ich	<i>half</i>	wir	<i>halfen</i>
du	<i>halfst</i>	ihr	<i>halfet</i>
er	<i>half</i>	sie	<i>halfen</i>

Уживання Präteritum Indikativ Aktiv

- ➔ Вираження минулої дії як проста констатація факту чи характеристика процесу здебільшого в розповідях, оповіданнях, звичайних повідомленнях тощо (зазвичай у письмовій формі, наприклад, особливо часто у казках):

Es war (була) einmal ein kleines Mädchen. Das Mädchen war (була) sehr nett. Einmal schenkte (подарувала) ihm seine Großmutter ein rotes Käppchen. Das gefiel (сподобалося) dem Mädchen so gut, dass es kein anderes mehr aufsetzte (одягала). Man nannte (називали) das Mädchen deshalb "Rotkäppchen".

- ➔ Вираження дій, які повторювалися або відбувалися в минулому постійно:

In seiner Kindheit trieb er gern Sport.

- ➔ Уживаються тільки в Präteritum такі дієслова, які позначають тривалу або постійну дію: *angehen (стосуватися), brauchen (потребувати), gehen (виходити, простягатися), münden (впадати), pflegen (любити, мати звичку щось робити), stammen (походити):*

Das Fenster ging auf den Hof. Вікно виходило у двір.

Ich brauchte Geld. Мені були потрібні гроші.

- ➔ Для вираження минулої дії від *sein, haben, werden, scheinen, lassen, brauchen* та модальних дієслів використовуємо на практиці переважно Präteritum, а не Perfekt (для спрощення будови речення):

Ich war im Konzert (замість: Ich bin im Konzert gewesen).

Ich wollte fernsehen (замість: Ich habe fernsehen wollen).

PLUSQUAMPERFEKT INDIKATIV AKTIV

Схема утворення Plusquamperfekt Indikativ Aktiv

<i>haben</i> або <i>sein</i> (в Präteritum Indikativ Aktiv)	+	Partizip II основного дієслова
--	---	--

Ich hatte eine Blume gemalt. Er war in den Wald gegangen.

- ⇒ Вибір допоміжного дієслова здійснюється за тими ж правилами, що й при утворенні Perfekt.

Відмінювання дієслів у Plusquamperfekt Indikativ Aktiv

ich	<i>hatte</i>	<i>gemalt</i>	ich	<i>war</i>	<i>gekommen</i>
du	<i>hattest</i>	<i>gemalt</i>	du	<i>warst</i>	<i>gekommen</i>
er	<i>hatte</i>	<i>gemalt</i>	er	<i>war</i>	<i>gekommen</i>
wir	<i>hatten</i>	<i>gemalt</i>	wir	<i>waren</i>	<i>gekommen</i>
ihr	<i>hattet</i>	<i>gemalt</i>	ihr	<i>wart</i>	<i>gekommen</i>
sie	<i>hatten</i>	<i>gemalt</i>	sie	<i>waren</i>	<i>gekommen</i>

Уживання Plusquamperfekt Indikativ Aktiv

- ⇒ Вираження дії в минулому, яка відбулася **раніше від іншої минулої дії**:

*Nachdem ich die Hausaufgabe **gemacht hatte**, ging ich ins Kino.*
 Після того, як я виконав домашнє завдання, я пішов у кіно.
 (спочатку “виконав”, потім “пішов у кіно”)

- ⇒ Вираження попередньої дії в минулому (давноминулої дії) відбувається, зокрема, у таких реченнях:

- ⇒ у підрядних реченнях зі сполучниками *nachdem*, *als* (нісля того, як), *sobald* (як тільки):

*Sobald er seine Arbeit **beendet hatte**, ging er nach Hause.*

- ⇒ у підрядних реченнях зі сполучником *als*, які виражають порівняння і стосуються минулого часу:

*Alles passierte anders, als ich es **geplant hatte**.*

- ⇒ у підрядних реченнях, дія яких відбулася раніше від дії головного речення, особливо, якщо між обома діями пройшов певний час:

*Ich besuchte den Jungen, von dem ich vor einem Monat eine Einladung **bekommen hatte**.*

- ⇒ у підрядних реченнях часу зі сполучниками *bis* і *bevor* (поки не):

*Ich konnte nicht schlafen gehen, bevor ich den Text **übersetzt hatte**.*

FUTUR I INDIKATIV AKTIV

Схема утворення Futur I Indikativ Aktiv

<i>werden</i> (y Präsens Indikativ Aktiv)	+	Infinitiv I ОСНОВНОГО ДІЄСЛОВА
--	---	--

*Ich werde an dieser Universität **studieren**.*

Відмінювання дієслів у Futur I Indikativ Aktiv

ich	<i>werde</i>	<i>malen</i>	wir	<i>werden</i>	<i>malen</i>
du	<i>wirst</i>	<i>malen</i>	ihr	<i>werdet</i>	<i>malen</i>
er	<i>wird</i>	<i>malen</i>	sie	<i>werden</i>	<i>malen</i>

Уживання Futur I Indikativ Aktiv

- ➔ Вираження дії, яка відбудеться у **майбутньому**, особливо тоді, коли у реченні немає обставини часу, яка вказує на спрямованість у майбутнє (*morgen, nächste Woche, bald* і т. д.):

*Ich werde Deutsch **lernen**.* *Я буду **вчити** німецьку мову.*

*Ich werde der Mutter zum
Geburtstag Blumen **schenken*** *Я подарую мамі на день
народження квіти.*

- ⇒ Якщо обставина часу (*bald, morgen, in zwei Tagen, nächsten Sonntag* та інші), підрядне речення часу або контекст вказують на спрямованість у майбутнє, то замість Futur I Indikativ Aktiv можна вживати Präsens Indikativ Aktiv (для спрощення будови речення):

*Unser Treffen **findet** nächsten
Mittwoch **statt**.* *Наша зустріч **відбудеться**
наступної середи.*

- ➔ Вираження **припущення**, яке стосується **теперішнього часу**. Обставину часу, яка вказує на теперішній час (*jetzt, in diesem Augenblick, zur Zeit, schon längst* і т. д.) або частку, що виражає певний ступінь ймовірності (*gewiss, sicher, vermutlich, vielleicht, wahrscheinlich, wohl* і т. д.), вживати при цьому необов'язково:

*Sie **wird** (jetzt) (sicher)
fernsehen.* *Вона (зараз), **мабуть, дивиться**
телевізор.*

Mein Vater **wird** (jetzt)
(vielleicht) im Garten **arbeiten**.

Мій тато, **можливо, працює**
(зараз) в саду.

FUTUR II INDIKATIV AKTIV

Схема утворення Futur II Indikativ Aktiv

werden (у Präsens Indikativ Aktiv)	+	Infinitiv II основного дієслова
--	---	---

Wir werden bald alles erledigt haben.

Відмінювання дієслів у Futur II Indikativ Aktiv

ich werde gemalt haben
du wirst gemalt haben
er wird gemalt haben
wir werden gemalt haben
ihr werdet gemalt haben
sie werden gemalt haben

ich werde gekommen sein
du wirst gekommen sein
er wird gekommen sein
wir werden gekommen sein
ihr werdet gekommen sein
sie werden gekommen sein

Уживання Futur II Indikativ Aktiv

- ☞ Вираження завершеної дії в майбутньому:

*Wirst du den Aufsatz bis heute
abend geschrieben haben?*

Ти напишеш твір до сьогоднішнього вечора?

- ⇒ Якщо обставина часу, підрядне речення часу або контекст вказують на спрямованість у майбутнє, то замість Futur II Indikativ Aktiv можна вживати Perfekt Indikativ Aktiv:

Ich habe den Aufsatz bis heute abend geschrieben.

- ☞ Вираження дії в майбутньому, яка відбудеться раніше від іншої майбутньої дії:

*Nachdem du die Aufgaben gemacht
haben wirst, werden wir spazieren gehen.*
(спочатку “зробиш”, потім “погуляємо”)

*Після того, як зробиш
завдання, погуляємо.*

⇒ У сучасній німецькій мові Futur II Indikativ Aktiv замінюють часто в таких ситуаціях формами Perfekt Indikativ Aktiv:

*Nachdem du die Aufgaben **gemacht hast**, werden wir spazieren gehen.*

⇒ Вираження **припущення**, яке стосується **минулого часу**. Обставину часу, яка вказує на спрямованість у минуле (*gestern, vorgestern, im vorigen Monat, damals, vor zwei Tagen* і т. д.), або частку, яка виражає певний ступінь імовірності (*sicher, vermutlich, vielleicht* і т. д.), вживати при цьому необов'язково:

*Es **wird** dort (gestern) (vielleicht) **interessant gewesen sein**.* Там (вчора) **було, мабуть, цікаво.**

*Er **wird** den Brief (vor einer Woche) **erhalten haben**.* (Ти)жeden тому) він, **мабуть, одержав** листа.

Примітка: Futur II виражає дію у майбутньому, якщо контекст або відповідна обставина вказують на майбутнє. Якщо ж у висловлюванні такої часової вказівки немає, то Futur II виражає припущення щодо минулого.

PARTIZIP I

Утворення Partizip I

До дієслова додаємо **-d** (префікс не відокремлюємо).

Malend, singend, aufstehend, einschlafend, sich anziehend.

Винятки: *seiend* (від *sein*), *tuend* (від *tun*).

Уживання Partizip I

Partizip I виражає **тривалу незавершену дію** або **стан** і має в реченні, зазвичай, функції обставини, предикатива і означення.

⇒ У ролі обставини способу дії Partizip I вживають часто:

*Er sitzt **singend**.* Він сидить **співаючи**.

***Aufstehend** stöhnt er.* **Встаючи**, він стогне.

*Oxana läuft **lächelnd**.* Оксана біжить **усміхаючись**.

*Er erklärt so **überzeugend**.* Він пояснює так **переконливо**.

Sie geht schweigend. *Вона йде мовчки.*

- ⇒ У ролі предикатива в іменному присудку Partizip I вживають часто і він може мати в деяких випадках ступені порівняння:

Dieser Beweis ist überzeugend. *Цей доказ (є) переконливий.*

überzeugender *переконливіший;*

Diese Pille ist beruhigend. *Ця таблетка заспокійлива.*

- ⇒ Перед іменником у ролі означення Partizip I відмінюється, як прикметник, але ступені порівняння утворювати не може:

das brennende Haus *палаючий будинок;*

der singende Junge *хлопець, який співає;*

der fehlende Schüler *відсутній учень;*

ein überzeugender Beweis *переконливий доказ;*

in dieser blühenden Gegend *у цій квітучій місцевості;*

die kommende Generation *прийдешнє покоління;*

die sinkende Temperatur *спадна температура.*

- ⇒ У ролі прийменника Partizip I вживається рідко:

entsprechend seinem Vorschlag, entsprechend den Leistungen.

- ⇒ Конструкція “**zu + Partizip I**” виражає **можливість**, якщо біля неї є заперечення або прислівники, які означають ступінь можливості виконання дії (*kaum, leicht, schwer, schwerlich* і т. п.), та **необхідність**, якщо їх немає. Цю конструкцію можна утворювати лише від дієслів, які вживаються в Passiv (тобто від більшості перехідних):

die nicht zu lösende Aufgabe *завдання, яке неможливо виконати;*

die schwer zu lösende Aufgabe *завдання, яке важко виконати;*

der leicht zu übersetzende Text *текст, який легко перекласти;*

der zu übersetzende Text *текст, який слід перекласти;*

das zu besprechende Thema *тема, яку слід обговорити;*

die sofort zu lösende Aufgabe *завдання, яке треба негайно виконати;*

in dem zu lesenden Text *у тексті, який слід прочитати.*

- ⇒ Частку *zu* у конструкції з Partizip I ставимо між відокремлюваним префіксом (або відокремлюваною частиною складного дієслова) і коренем дієслова:

die abzuschließende Arbeit, die fortzusetzende Arbeit.

PARTIZIP II

Утворення Partizip II

- ⇒ **Слабкі** дієслова мають префікс **ge-** і суфікс **-t**:
malen — gemalt, lernen — gelernt, suchen — gesucht.
- ⇒ Дієслова, основа яких закінчується на **-t, -d** і буквосполучення **-chn, -dn, -ffn, -gn, -dm, -tm** (тобто якщо перед *m* або *n* стоїть приголосний, крім *l* або *r*), мають у Partizip II суфікс **-et** (а не **-t**):
arbeiten — gearbeitet, atmen — geatmet, öffnen — geöffnet.
- Якщо перед *m* або *n* стоїть приголосний *l* або *r*, то букву *e* після кореня не ставимо (додаємо суфікс **-t**):
lernen — gelernt; filmen — gefilmt.
- ⇒ **Сильні** дієслова мають префікс **ge-** і суфікс **-en**, а деякі дієслова змінюють, крім цього, кореневий голосний:
helfen — geholfen, lesen — gelesen, fliegen — geflogen.
- ⇒ ”Неправильні” дієслова мають ознаки слабкої і сильної дієвідмін одночасно:
nennen — genannt, kennen — gekannt, rennen — gerannt.
- ⇒ Деякі дієслова поряд з голосним змінюють приголосний:
stehen — gestanden, gehen — gegangen, bringen — gebracht.
- ⇒ У дієсловах з відокремлюваною першою частиною (префіксом) префікс **ge-** ставимо між відокремлюваним префіксом (або першою частиною складного дієслова) і коренем дієслова:
*aufmachen — aufgemacht, ablegen — abgelegt;
 stattfinden — stattgefunden, teilnehmen — teilgenommen.*

- ⇒ Якщо складне дієслово утворене від іменника, на його першу частину не падає наголос і вона не відокремлюється (*frühstücken, langweilen, kennzeichnen, ratschlagen, wetteifern, wirtschaften* та інші), то *ge-* ставимо на початку слова:

frühstücken — *gefrühstückt*; *langweilen* — *gelangweilt*.

- ⇒ Префікс *ge-* не ставимо у таких випадках:

- ⇒ якщо дієслово має невідокремлюваний префікс:

besuchen — *besucht*, *verstehen* — *verstanden*, *erzählen* — *erzählt*;

Винятки: *missgeachtet, missgebildet* і *missgeleitet* (префікс наголошений).

Примітка: Префікс *ge-* не ставимо також у тих дієсловах, у яких перший склад тотожний за формою з невідокремлюваним префіксом, але насправді є частиною кореня (*begegnen, beginnen, bereuen, bewegen, erinnern, gebären, gedeihen, gelingen, genesen, genießen, geschehen, gewinnen*):

beginnen — *begonnen*; *gewinnen* — *gewonnen*; *erinnern* — *erinnert*;

- ⇒ якщо дієслово закінчується на *-ieren*:

demonstrieren — *demonstriert*, *organisieren* — *organisiert*;

- ⇒ якщо наголос у дієслові падає не на перший склад (не на першу частину складного дієслова), наприклад, у дієсловах *frohlocken, posaunen, prophezeien, rumoren, schmarotzen, vollbringen, vollenden, widerlegen, wiederholen*:

vollbringen — *vollbracht*; *prophezeien* — *prophezeit*;

vollenden — *vollendet*; *wiederholen* — *wiederholt*;

- ⇒ якщо до дієслів з вищеназваних трьох груп додати відокремлюваний префікс, то *ge-* не вживаємо, хоча наголос у них падає на перший склад:

auferstehen — *auferstanden*; *vorbereiten* — *vorbereitet*;

ausposaunen — *ausposaunt*; *anprobieren* — *anprobiert*;

- ⇒ дієслова *liebkosten* і *offenbaren* можуть утворювати Partizip II з префіксом *ge-* на початку слова або без префікса *ge-*:

liebkost/ gelieblöst, offenbart/ geoffenbart.

Уживання Partizip II

- ⇒ Утворення Perfekt, Plusquamperfekt, Infinitiv II, Passiv i Stativ.
- ⇒ Перед іменником у ролі означення (відмінюється як прикметник, але ступенів порівняння утворювати не може) Partizip II від перехідних дієслів виражає **стан як результат** якої-небудь дії.

<i>die gemalte Blume</i>	<i>намальована квітка;</i>
<i>das geschriebene Wort</i>	<i>написане слово;</i>
<i>dieses geöffnete Fenster</i>	<i>це відчинене вікно;</i>
<i>dieser gewaschene Fußboden</i>	<i>ця помита підлога;</i>
<i>mein gebügeltes Hemd</i>	<i>моя випрасувана сорочка;</i>
<i>in dem geschriebenen Satz</i>	<i>у написаному реченні.</i>

- ⇒ Partizip II у ролі означення стоїть перед іменником, зліва від нього усі слова, які пояснюють Partizip II, а потім артикль, тобто Partizip II утворює **дісприкметникову групу**, яку ставимо між артиклем та іменником (поширене означення):

*in dem von mir **gelesenen** Buch* у **прочитаній** мною книжці;
*das von meinem Vater vor zehn Jahren **gebaute** Haus;*
 будинок, **побудований** моїм батьком десять років тому.

- Якщо перед іменником є поряд з Partizip II інше означення, то це означення ставимо між Partizip II та іменником:

*das von meinem Vater vor zehn Jahren **gebaute** schöne Haus.*

- ⇒ Partizip II неперехідних дієслів, які вживаються з допоміжним дієсловом *sein*, може стояти перед іменником у ролі означення, якщо неперехідне дієслово виражає завершену дію:

<i>eine verwelkte Blume</i>	<i>зів'яла квітка;</i>
<i>eine verschwundene Zivilisation</i>	<i>зникла цивілізація;</i>
<i>der angekommene Gast</i>	<i>прибулий гість.</i>

- Якщо неперехідне дієслово утворює Perfekt з *haben*, то його Partizip II не може бути означенням до іменника. Неправильно, наприклад, казати: *die stattgefundenе Versammlung*. Проте правильною є кон-

струкція з перехідним дієсловом *die eröffnete Versammlung*, тому що тут можемо вставити носія дії: *die von ihm eröffnete Versammlung*.

⇒ Як складова частина іменного присудка (предикатив):

Diese Blume ist gemalt. Ця квітка (є) намальована.

Das Wort war richtig übersetzt. Слово **перекладене** правильно.

⇒ У ролі обставини:

Er erzählt von seinem Sieg so begeistert. Він розповідає про свою перемогу з таким **захопленням**.

⇒ з дієсловами *bekommen, erhalten, kriegen, kommen, bringen*:

Er hat ein Buch geschenkt bekommen. Він **одержав** у подарунок книжку.

⇒ у зворотах *verloren gehen* і *gestohlen bleiben*:

Die Uhr ist verloren gegangen. Годинник **загублено**.

Das kann mir gestohlen bleiben. Я можу без цього **обійтися**.

⇒ у конструкціях з дієсловами *stehen* і *liegen*:

Hier steht geschrieben, dass ... Тут **написано**, що ... ;

In Aachen liegt Karl der Große begraben. В Аахені **похований** Карл Великий.

⇒ У конструкціях з неперіхідними дієсловами (утворюють Perfekt із *sein* і, отже, в них не можна вжити іменник в Akkusativ), і перехідними, якщо їхній Partizip II виражає стан підмета, як результат дії (часто наявне називання носія дії або його можна поставити):

In Paris angekommen, rief er mich sofort an. **Прибувши** у Париж, він мені **зразу** подзвонив.

Vom Gegner geschlagen, verließ die Mannschaft das Stadion. **Переможена** противником команда **залишила** стадіон.

⇒ Замість дієприкметникового звороту із запереченням можемо вживати конструкцію *ohne ... zu* + Infinitiv:

Ohne vom Gegner geschlagen worden zu sein, verließ die Mannschaft das Stadion. (від: *Vom Gegner nicht geschlagen, verließ ...*)

- ⇒ Різниця між Partizip I і Partizip II:

тривала дія: *die absinkende Temperatur* (спадна температура);
результат: *die abgesunkene Temperatur* (спала температура).

INFINITIV

Infinitiv — це основна форма дієслова, яка відповідає на запитання “Що робити?”.

Види інфінітивів

- ⇒ Infinitiv I (Infinitiv Präsens). Дієслова в Infinitiv I мають закінчення **-en** (*aufmachen, malen, lesen, kommen, verstehen, singen* та ін.) або **-n** (*lächeln, sammeln, basteln, angeln, rudern, wandern* та ін.).
- ⇒ Infinitiv II (Infinitiv Perfekt) (*gemalt haben, gekommen sein, aufgestanden sein*) переважно спрямований у минуле. Правила вибору допоміжного дієслова такі самі, як і при творенні Perfekt.
- ⇒ Infinitiv I Passiv (*gemalt werden, aufgemacht werden*).
- ⇒ Infinitiv I Stativ (*gemalt sein, geschrieben sein, gelesen sein*).
- ⇒ Infinitiv II Passiv (*gemalt worden sein, aufgemacht worden sein*).
- ⇒ Infinitiv II Stativ (*gemalt gewesen sein, geschrieben gewesen sein*).

Інфінітивні конструкції

- ⇒ Конструкції “**um** (*statt, anstatt, ohne*) + **zu** + Infinitiv”:

“**um** + **zu** + Infinitiv”:

um *das Buch zu lesen* **для того, щоб** читати книжку;
Oxana lernt fleißig(,) um die Оксана вчиться старанно,
*Prüfungen erfolgreich abzulegen. **um*** **щоб** успішно скласти іспити.

“**statt** (*anstatt*) + **zu** + Infinitiv”:

statt *das Buch zu lesen* **замість того, щоб** читати книжку;
Ich schreibe dem Bruder einen Я пишу братові листа **замість**
Brief(,) statt ihn anzurufen. **того, щоб** йому зателефонувати.

“ohne + zu + Infinitiv”:

<i>ohne das Buch zu lesen;</i>	не читаючи книжки;
<i>ohne auf ihn zu schauen;</i>	не дивлячись на нього;
<i>ohne ihn beleidigen zu wollen;</i>	не бажаючи його образити;
Ohne gegen die Verkehrsregeln zu verstoßen, fährt er weiter.	Не порушуючи правил дорожнього руху, він їде далі.
<i>ohne das Buch gelesen zu haben;</i>	не прочитавши книжки;
<i>ohne gestern gekommen zu sein;</i>	не прийшовши вчора.

- ⇒ У зв'язку з тим, що в німецькому реченні може бути лише одне заперечення, і, оскільки сама конструкція *ohne + zu + Infinitiv* вже є заперечною, то замість заперечних слів (*niemand, nichts* і т. п.) вживаємо відповідні стверджувальні (*jemand, etwas* і т. п.):

<i>ohne ein Wort gesagt zu haben</i>	не сказавши ні слова ;
<i>ohne etwas gesagt zu haben</i>	не сказавши нічого .

- ⇒ Переклад деяких зворотів із *um + zu + Infinitiv*:

<i>um ehrlich zu sein</i>	чесно кажучи;
<i>um mich kurz zu fassen</i>	коротко кажучи;
<i>um mit Schiller zu sprechen</i>	говорячи словами Шіллера;
<i>um die Wahrheit zu gestehen</i>	правду кажучи.

- ⇒ Після *die Absicht, die Bitte, die Freude, die Gelegenheit, die Lust, die Möglichkeit, der Wunsch, die Zeit* тощо (+ *zu + Infinitiv*):

<i>Ich habe den Wunsch(,) ein Buch zu lesen.</i>	Я маю бажання читати книжку.
<i>Ich habe die Möglichkeit(,) im Sommer auf die Krim zu fahren.</i>	Я маю можливість поїхати влітку в Крим.
<i>Es gibt hier keine Möglichkeit(,) in Ruhe zu arbeiten.</i>	Тут немає можливості спокійно працювати.

- ⇒ Після *angenehm, gefährlich, gesund, interessant, leicht, notwendig, schädlich, schwer, überzeugt, wichtig* та інших (+ *zu + Infinitiv*):

<i>Es ist interessant(,) ein schönes Buch zu lesen.</i>	Цікаво читати гарну книжку.
---	-----------------------------

*Ist es dir nicht **schwer**(,) mir zu helfen?*

*Чи тобі **неважко** допомогти мені?*

*Wir fanden es **lustig**(,) zu tanzen.*

*Нам **було весело** танцювати.*

*Ich halte es für sehr **schädlich**(,) so viel **zu** rauchen.*

*Я вважаю дуже **шкідливим** так багато курити.*

- ⇒ Після дієслів *abratен, anfangen, auffordern, aufhören, beabsichtigen, bedauern, befürchten, beginnen, behaupten, sich bemühen, beschließen, bitten, empfehlen, erlauben, fortsetzen, sich freuen, hoffen, scheinen, verbieten, vergessen, vermögen, versprechen, sich verpflichten, versuchen, vorhaben, vorschlagen, zwingen* та інших (+ *zu* + Infinitiv):

*Ich **freue mich**(,) Sie **zu** sehen.*

***Радий** Вас бачити.*

*Ich **freue mich**(,) ihn gestern gesehen **zu** haben.*

***Я радий**, що вчора побачив його.*

*Ich **freue mich**(,) nach Berlin gefahren **zu** sein.*

***Я радий**, що поїхав до Берліна.*

*Ich **freue mich**(,) nach Bern fahren **zu** können.*

***Я радий**, що можу поїхати до Берна.*

*Ich **hoffe**(,) eine gute Nachricht von dir bekommen **zu** können.*

***Сподіваюся**, що зможу одержати від тебе добру звістку.*

*Er **behauptet**(,) "Faust" im Original gelesen **zu** haben.*

*Він **стверджує**, що прочитав "Фауста" в оригіналі.*

*Ich **empfehle** dir(,) dieses Buch **zu** lesen.*

***Я рекомендую** тобі прочитати цю книжку.*

*Der Wind **scheint** die Tür geöffnet **zu** haben.*

***Здається**, що вітер відчинив двері.*

*Sie **scheint** ihn **zu** kennen.*

***Здається**, що вона його знає.*

*Er **bedauert**(,) das gesagt **zu** haben. Він **жалькує**, що це сказав.*

- ⇒ Відокремлюваний префікс (або відокремлювану частину складного дієслова) ставимо не в кінці речення (не після Infinitiv!), а в кінці логічно завершеної смислової частини речення:

*Ich **schlage vor**(,) morgen in den Wald **zu** gehen.*

***Я пропоную** їм завтра до лісу.*

*Morgen **fange** ich **an**(,) **mein**
Auto **zu** reparieren.* *Завтра я **почну** ремонтувати
свій автомобіль.*

⇒ Дієслово *brauchen* вживається тільки у стверджувальних реченнях з прислівниками *bloß* та *nur* і в заперечних реченнях:

*Du **brauchst** mir das nicht **zu**
erklären, ich verstehe das schon.* ***Не потрібно** мені це пояснюва-
ти, я це вже розумію.*

*Du **brauchst** mich nur **anzurufen**
und ich erkläre dir alles.* ***Потрібно** тільки зателефону-
вати мені, і я тобі все поясню.*

– В інших випадках вживаємо дієслово *müssen*:

*Du **musst** mir das erklären.* *Ти **мусиш** мені це пояснити.*

⇒ Конструкція “*sein + zu + Infinitiv I*” виражає **можливість**, якщо в реченні є заперечне слово або прислівники, які означають ступінь можливості виконання дії (*kaum, leicht, schwer, schwerlich* і т. п.), і **необхідність**, якщо їх немає:

*Dieses Wort **ist** leicht **zu** lesen.* *Це слово легко прочитати.*

*Es **war** nichts **zu** sehen.* *Нічого не було видно.*

*Der Aufsatz **ist** für morgen
zu schreiben.* *Твір слід написати на завтра.*

⇒ Конструкція “*haben + zu + Infinitiv I*” виражає необхідність і синонімічна до конструкції “*sollen + Infinitiv*”:

*Ich **habe** viel **zu** tun.* *У мене багато роботи.*

*Ich **habe** heute sehr viel **zu** lesen.* *Я повинен (або: маю) сьогодні
дуже багато прочитати.*

⇒ Конструкція “**модальне дієслово + Infinitiv II**” виражає різний ступінь сумніву або впевненості у припущенні:

⇒ Конструкція “*müssen + Infinitiv II*” виражає високий ступінь впевненості у припущенні, високу ймовірність, яка спирається на певні факти, і ця конструкція синонімічна до виразів зі словами *ziemlich sicher, sicher, mit Sicherheit, sicherlich, gewiss* і т. п.:

*Er **müsste** (**muss**) gestern krank
gewesen sein.* *Він учора, **напевно**, був хворий.*

- ⇒ Дієслово *dürfen* вживається з Infinitiv II тільки у формі *dürfte* (Präteritum Konjunktiv Aktiv). Конструкція “**dürfen + Infinitiv II**” виражає в достатній мірі обґрунтоване припущення і синонімічна до виразу *Es ist wahrscheinlich, dass ...* :

Er dürfte das gemacht haben. Ймовірно (Здається), він це зробив.

- ⇒ Конструкція “**können + Infinitiv II**” виражає непевне припущення, що ґрунтується на об’єктивній можливості; синонімічна до виразів зі словами *möglicherweise, vielleicht, schätzungsweise*:

Er könnte (kann) das gemacht haben.

Мабуть (Можливо), він це зробив.

- ⇒ Вживаючи “**mögen + Infinitiv II**”, співрозмовник допускає, що щось може бути, подібно до виразу *Es ist nicht ausgeschlossen, dass ...* :

Er mag das gemacht haben. Не виключено, що він це зробив.

- ⇒ Конструкція “**sollen + Infinitiv II**” виражає той факт, що співрозмовник не може поручитися за правдивість інформації, яку він одержав від іншої особи і яку зараз передає:

Er soll ein Buch geschrieben haben. Кажуть, що він написав книжку.

- ⇒ Вживаючи “**wollen + Infinitiv II**”, співрозмовник висловлює скептичне ставлення до інформації від іншої особи, вважає її сумнівною:

Er will das gemacht haben. Він стверджує, що це він зробив.

- ⇒ Конструкція “**sehen (hören, fühlen) + Akkusativ + Infinitiv I**” (без *zu*) виражає той же зміст, що й підрядне додаткове речення з *dass*:

Ich höre (+ A.) meinen Vater singen. Я чую, як (або: що) мій тато співає.

Ich fühle (+ A.) mein Herz klopfen. Я відчуваю, як б’ється моє серце.

Ich sehe (+ A.) eine Rakete fliegen. Я бачу, як летить ракета.

Ich habe (+ A.) ihn tanzen sehen (не gesehen!). Я бачив, як він танцював.

- ➔ Конструкція “**lassen + Infinitiv I**” (без *zu*) виражає спонукання до дії в різній формі (прохання, примушування, наказ, доручення, стиmulювання, дозвіл тощо) або вказує на те, що дія виконується не самим суб’єктом, а іншою особою:

*Ich lasse mir eine Woche
Urlaub **geben**.*

*Я беру відпустку на тиждень
(але не *nehme*, тому що не сам беру, а керівник на моє прохання мені дає).*

*Von wem **hast** du dir das
Geld **geben lassen**?*

*Хто тобі **дав** гроші? Укого ти
взяв гроші?
(= попросив, щоб хтось дав).*

*Lass dir in der Bibliothek dieses
Buch **geben**!*

***Візьми** (але не *nimm*!) собі
в бібліотеці цю книжку!*

*Lass ihn ruhig **arbeiten**!*

*Дай йому спокійно **працювати**!*

*Lass mich bitte **überlegen**!*

*Дай мені, будь ласка, **подумати**!*

*Ich lasse hier nichts **verändern**!*

*Я не **дозволю** тут нічого
поміняти!*

*Anna **lässt** sagen,*

*Анна **просить передати**, що*

*Anna **lässt** dich **grüßen**.*

*Анна **передає** тобі **вітання**.*

*Lass mich **wissen**, ob*

*Дай мені **знати**, чи*

*Lass mich **wecken**!*

***Скажи**, щоб мене **розбудили**!*

*Lass dich nicht **ablenken**!*

*Не **відволікайся**!*

*Lasst uns keine Zeit **verlieren**!*

*Не **втрачаймо** часу!*

*Man muss den Arzt **kommen
lassen**.*

*Треба **викликати** лікаря.*

*Lass mal **sehen**, was*

*Дозволь **подивитися**, що*

*Lass die Gläser nicht
auf den Fußboden **fallen**!*

*Не **кинь** (але не *wirf*!) склянки
на підлогу (= не **впусти**)!*

*Er **ließ** mich lange auf ihn
warten.*

*Він **змусив** мене довго на нього
чекати.*

*Ich lasse mir das nicht **gefallen**.*

*Я цього не **потерплю**.*

*Ich lasse die Uhr **reparieren**.*

*Я **віддаю** годинник у ремонт.*

⇒ Конструкція “*lassen sich* + **Infinitiv I**”:

Das lässt sich leicht machen. Це легко зробити (легко робиться).

Das lässt sich nicht ertragen. Це не можна терпіти.

Hier lässt sich gut erholen. Тут добре відпочивати.

Уживання зворотів та конструкцій

⇒ **Infinitiv** ставимо на **останньому** місці (також **Infinitiv** допоміжного чи модального дієслова), а частку **zu** — на **передостанньому**:

Vergiss nicht(,) Brot zu kaufen!

Er ging vorbei(,) ohne mich bemerkt zu haben.

Ich muss viel trainieren(,) um den ersten Platz belegen zu können.

⇒ Якщо дієслово має відокремлюваний префікс або воно складне, з відокремлюваною першою частиною, то **zu** ставимо між цим префіксом (першою частиною складного дієслова) і коренем дієслова:

um das Fenster aufzumachen, um an dem Wettkampf teilzunehmen.

⇒ Частку **zu** **не ставимо** в реченні у таких випадках:

⇒ після модальних дієслів та дієслів *sehen, hören, fühlen, spüren* і *lassen*:

Wir wollen in den Wald gehen. Ich lasse mein Auto reparieren.

⇒ після дієслів, які виражають переміщення у просторі:

Wir gehen in den Wald Pilze suchen.

⇒ у виразі:

Du hast gut reden (scherzen, lachen).

Тобі добре говорити (жартувати, сміятися).

⇒ після дієслова *bleiben* разом з дієсловами *bestehen, hängen, leben, liegen, sitzen, stecken, stehen* і *wohnen*:

Am Morgen blieb er lange im Bett liegen.

⇒ у дієслівних зворотах з дієсловами *heißen* і *nennen*:

Das nenne ich feiern! Das heißt feiern!

⇒ після дієслів *finden, sich legen, schicken* і *wissen*:

Ich fand ihn am Strand liegen. Ich schicke meinen Sohn einkaufen.

⇒ після *helfen, heißen, lernen* і *lehren*, якщо речення коротке (наприклад, один додаток чи обставина):

Ich helfe ihm schreiben. Ich lerne gern schwimmen.

– Якщо в реченні після цих дієслів є декілька другорядних членів, потрібно вживати *zu*:

Ich helfe ihm, einen Aufsatz über das Schaffen von Goethe zu schreiben.

⇒ При утворенні Perfekt і Plusquamperfekt інфінітивних конструкцій з модальними дієсловами та дієсловами *sehen, fühlen, hören* і *lassen*, замість Partizip II цих дієслів, вживаємо їх Infinitiv I:

Du hast (hättest) gestern kommen müssen (не *gemusst!*).

Ich habe eine Rakete fliegen sehen (не *gesehen!*).

⇒ Після дієслів *aufgeben, aufschieben, aushalten, betrachten (als), ertragen, übernehmen, verdienen* і *zählen (als)* має стояти обов'язково, а після *ablehnen, bedauern, erwarten, unterlassen, vermeiden, versäumen* і *verstehen* факультативно корелят (співвідносне слово) *es*:

Ich habe es gar nicht erwartet, dich hier treffen zu können.

⇒ Інфінітивний зворот комою зазвичай не виділяють, лише інтонацією. Але для більш чіткого поділу речення на логічно завершені смислові частини бажано інколи ставити кому. Наприклад, речення без коми *Ich versprach dir einen Brief zu schreiben* можна сприймати і розуміти двояко, залежно від того, де поставимо кому — після *versprach* чи після *dir*:

Ich versprach (я пообіцяв — кому?), dir einen Brief zu schreiben (написати тобі).

Ich versprach dir (я пообіцяв тобі), einen Brief zu schreiben (написати — кому?).

⇒ Українські питальні речення, у яких присудок складається з одного дієслова в неозначеній формі, перекладаються німецькою мовою здебільшого за допомогою сполучення “модальне дієслово + Inf-

nitiv“. Вибір модального дієслова залежить від ситуації:

Що мені тепер робити? Was soll/muss/kann ich jetzt tun?

Як ти думаєш, мені йти до лікаря чи ні? Wie meinst du, soll ich zum Arzt gehen oder nicht?

Як зрозуміти твою поведінку? Wie soll ich dein Benehmen verstehen?

Читати? Soll/Darf ich lesen?

PASSIV

Схема утворення Passiv

<i>werden</i> (у відповідній часовій формі)	+	Partizip II ОСНОВНОГО ДІЄСЛОВА
--	---	--

Відмінювання дієслів у Indikativ Passiv

Präsens Indikativ Passiv:

ich	<i>werde</i>	<i>gemalt</i>	wir	<i>werden</i>	<i>gemalt</i>
du	<i>wirst</i>	<i>gemalt</i>	ihr	<i>werdet</i>	<i>gemalt</i>
er	<i>wird</i>	<i>gemalt</i>	sie	<i>werden</i>	<i>gemalt</i>

Präteritum Indikativ Passiv:

ich	<i>wurde</i>	<i>gemalt</i>	wir	<i>wurden</i>	<i>gemalt</i>
du	<i>wurdest</i>	<i>gemalt</i>	ihr	<i>wurdet</i>	<i>gemalt</i>
er	<i>wurde</i>	<i>gemalt</i>	sie	<i>wurden</i>	<i>gemalt</i>

Perfekt Indikativ Passiv:

ich	<i>bin</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	wir	<i>sind</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>
du	<i>bist</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	ihr	<i>seid</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>
er	<i>ist</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	sie	<i>sind</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>

Plusquamperfekt Indikativ Passiv:

ich	<i>war</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	wir	<i>waren</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>
du	<i>warst</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	ihr	<i>wart</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>
er	<i>war</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>	sie	<i>waren</i>	<i>gemalt</i>	<i>worden</i>

Futur I Indikativ Passiv:

ich	werde	gemalt	werden	wir	werden	gemalt	werden
du	wirst	gemalt	werden	ihr	werdet	gemalt	werden
er	wird	gemalt	werden	sie	werden	gemalt	werden

Зразки утворення форм Konjunktiv Passiv

<i>Die Blume werde gemalt.</i>	— Präsens;
<i>Die Blume würde gemalt.</i>	— Präteritum;
<i>Die Blume sei gemalt worden.</i>	— Perfekt;
<i>Die Blume wäre gemalt worden.</i>	— Plusquamperfekt;
<i>Die Blume werde gemalt werden.</i>	— Futur I;
<i>Die Blume würde gemalt werden.</i>	— Konditionalis.

- ⇒ Passiv (як і Stativ) утворюється лише від **перехідних** дієслів, але тільки від тих, які позначають дію чи процес, за якими стоять їхній виконавець, носій або причина.
- ⇒ Деякі дієслова **не утворюють Passiv** (і Stativ), а саме:
 - ⇒ дієслова, які позначають володіння у прямому і переносному смислі, одержання, місткість, відчуття (*behalten, beinhalten, bekommen, besitzen, betragen, betreffen, enthalten, erfahren, erhalten, fühlen, haben, hören, kennen, kosten, sehen, spüren, umfassen, wissen, wiegen, zählen*);

Примітка: У науковій літературі можна утворювати Passiv від дієслова *erhalten*:

In diesem Labor wurde ein interessantes Ergebnis erhalten (було одержано).

- ⇒ дієслова, які виражають зміну місця або стану (Perfekt утворюється із *sein*);

Примітка: Дієслова руху, які можуть бути перехідними і неперехідними (Perfekt утворюється з *haben* або *sein* залежно від ситуації), можуть утворювати Passiv у мові спорту:

In der Olympiade wurden die besten Zeiten gelaufen.

- ⇒ модальні дієслова та дієслова, які можуть вживатися в модальному значенні (*bleiben, helfen, lassen, lehren, lernen, schicken*);
- ⇒ зворотні дієслова із займенником *sich*;

Примітка: Зворотні дієслова можуть утворювати безособовий Passiv для вираження наказу:

Jetzt wird sich gewaschen!

- ⇒ безособові дієслова із *es* (*es regnet, es schneit* і т. д.) та дієслова, які можуть вживатися безособово (*frieren, schmerzen* та ін.).

Уживання Passiv

Passiv вживають тоді, коли треба виділити предмет чи об'єкт (виражений підметом), на який спрямована дія, або саму дію, не називаючи при цьому, у більшості випадків, виконавця, носія або причину дії; якщо виконавець дії невідомий чи немає потреби його знати і називати в певних ситуаціях; або, навпаки, якщо потрібно особливо виділити носія дії, як щось нове у висловлюванні, і поставити його на перший план.

- ⇒ Passiv без називання виконавця дії (двочленний Passiv):

Dieses Haus wird schnell gebaut. Цей дім **будують** швидко.

Die Bücher wurden schnell verkauft. Книжки **були** швидко **продані**.

Der Laden ist schon geöffnet worden. Магазин **вже відчинили**.

*Der Laden wird um 9 Uhr
geschlossen.*

*Магазин **зачиняють**
о 9 годині.*

- ⇒ Passiv із називанням виконавця дії, носія причини, засобу тощо (тричленний Passiv). Для їх позначення використовують прийменники *von, durch* і *mit*.

- ⇒ Прийменник **von** вживаємо разом з іменниками, що означають безпосереднього виконавця дії, до яких відносяться в основному істоти (люди або тварини), їхні групи та об'єднання, громадські та адміністративні органи (*der Betrieb, das Parlament, die Firma, die Presse* тощо), почуття чи душевні, емоційні відчуття, які охоплюють людину і розглядаються як активно дійова сила (*Angst, Freude, Hunger, Liebe* тощо), часто сили природи, які трактуються автором

висловлювання як явища, які діють активно та незалежно (*der Wind, der Blitz, die Sonne* тощо), часто з т. зв. персоніфікованими дієсловами, тобто такими, які можна вживати і стосовно людини (наприклад, *verschlingen, verschlucken*):

Dieses Gedicht wurde von ihm geschrieben.

Цей вірш був написаний ним (або: він написав).

Ist der Text von dir übersetzt worden?

Текст був перекладений тобою? (або: ти переклав).

Dynamit ist von Nobel entdeckt worden.

Динаміт був відкритий Нобелем (або: Нобель відкрив).

Ich wurde von einer starken Freude überwältigt.

Мене охопила сильна радість.

Die "Titanic" wurde vom Ozean verschlungen.

"Титанік" був поглинутий океаном (або: океан поглинув).

Die Tür wurde vom Wind geöffnet. Двері були відчинені вітром.

- ⇒ Прийменник **durch** вживаємо разом з абстрактними поняттями, назвами предметів і явищ, які є не безпосередніми виконавцями дії, а її причиною (через що? внаслідок чого?), засобом (предмети чи явища) або посередником (істоти):

Durch die Explosion wurde ein Haus vernichtet.

Вибухом був знищений будинок (або: вибух знищив).

Der Brief wurde durch den Boten übergeben.

Лист був переданий кур'єром (або: кур'єр передав).

- ⇒ Прийменник **mit** вживаємо для позначення інструмента, знаряддя чи обставин:

Die Tür wurde mit einem Schlüssel geöffnet. Двері відчинено ключем.

- ☉ Конструкція “модальне дієслово + Infinitiv I Passiv”:

Der Aufsatz soll heute geschrieben werden.

Твір має бути написаний сьогодні.

Die Aufgabe sollte früher gemacht werden.

Завдання треба було зробити раніше.

Seine Heldentat darf nicht vergessen werden.

Його подвиг не можна (або: не маємо права) забути.

Er kann nicht besiegt werden.

Його неможливо перемогти.

⇒ Passiv у інфінітивній конструкції (дієслово в Aktiv + Infinitiv Passiv):

⇒ Якщо дія, виражена в Passiv, відбувається одночасно з дією, вираженою дієсловом в Aktiv, або відбудеться в майбутньому, то вживаємо Infinitiv I Passiv:

Der Boxer fürchtet, von einem stärkeren Gegner besiegt zu werden.
Боксер боїться, що буде переможений сильнішим суперником.

⇒ Якщо дія, виражена в Passiv, відбувається раніше від дії, вираженої дієсловом в Aktiv, то вживаємо Infinitiv II Passiv:

Der Boxer behauptet, niemals vorher besiegt worden zu sein.
Боксер стверджує, що перед цим не був ніколи переможений.

Ich freue mich, für meine Leistungen ausgezeichnet worden zu sein.
Я радий, що за свої заслуги був нагороджений
(або: мене нагородили).

⇒ **Безособовий** Passiv використовуємо тоді, коли не потрібно вказувати ні на дійову особу (суб'єкт), ні на об'єкт, на який спрямована дія, а лише на дію. Його можна утворювати від перехідних дієслів, якщо вони вживаються без додатка, і від неперехідних дієслів. При цьому йдеться про дієслова, які виражають діяльність людини. На першому місці у таких реченнях ставимо *es* (формальний підмет). Якщо на першому місці поставимо інше слово, то *es* не вживаємо:

Es wurde mir geraten,

Мені порадили

Mir wurde erzählt, dass

Мені розказали, що

Darüber wird viel erzählt.

Про це багато говорять.

(Es wird darüber viel erzählt)

Es wurde lustig getanzt.

Танцювали весело.

⇒ Безособовий Passiv вживається також у наказовому значенні:

Und jetzt wird getanzt!

А зараз потанцюймо!

⇒ Оскільки в українській мові пасивний стан не вживається так час-

то, як Passiv у німецькій, то перекладаючи речення з Passiv, можна вживати активний стан українського дієслова, тобто виходити з граматичних особливостей мови, якою перекладають.

STATIV

Схема утворення Stativ

<i>sein</i> (у відповідній часовій формі)	+	Partizip II основного дієслова
--	---	--

Зразки утворення форм Stativ

<i>Die Tür ist geöffnet.</i>	— Präsens Indikativ;
<i>Die Tür war geöffnet.</i>	— Präteritum Indikativ;
<i>Die Tür ist geöffnet gewesen.</i>	— Perfekt Indikativ;
<i>Die Tür war geöffnet gewesen.</i>	— Plusquamperfekt Indikativ;
<i>Die Tür wird geöffnet sein.</i>	— Futur I Indikativ;
<i>Die Tür sei geöffnet.</i>	— Präsens Konjunktiv;
<i>Die Tür wäre geöffnet.</i>	— Präteritum Konjunktiv;
<i>Die Tür sei geöffnet gewesen.</i>	— Perfekt Konjunktiv;
<i>Die Tür wäre geöffnet gewesen.</i>	— Plusquamperfekt Konjunktiv;
<i>Die Tür werde geöffnet sein.</i>	— Futur I Konjunktiv;
<i>Die Tür würde geöffnet sein.</i>	— Konditionalis.

Stativ утворюється від тих же дієслів, що й Passiv, причому тільки тих, які у Partizip II виражають стан як результат дії. Від дієслів, які утворюють Perfekt із *sein*, не можна утворювати Stativ.

Уживання Stativ

☞ Вираження певного стану як результату якої-небудь дії:

Das Haus ist zerstört. Будинок зруйновано.

Die Straße ist mit Schnee bedeckt. Вулиця вкрита снігом.

Der Laden ist seit 9 Uhr geöffnet. Магазин відчинений з 9 години.

Das Fenster war lange geöffnet. Вікно було довго відчинене.

- ⇒ Різниця між Passiv і Stativ полягає в тому, що Passiv виражає тривалий процес, а Stativ — стан як результат дії, тому інколи замість Stativ вживають термін Zustandspassiv (пасив стану) як протилежність до Vorgangspassiv (пасив процесу):

Stativ: *Das Haus ist gebaut. Будинок збудовано.*

Passiv: *Das Haus wird gebaut. Будинок будується (будують).*

KONJUNKTIV

Утворення Konjunktiv

- ⇒ При утворенні **Präsens Konjunktiv** до основи дієслова додаємо *-e*, якщо його не було в Präsens Indikativ Aktiv (тобто в 2-й особі однини і множини та 3-тій особі однини), а потім особові закінчення згідно зі схемою відмінювання нижче. Водночас слід звернути увагу на те, що 1-ша і 3-тя особи однини за формою збігаються, кореневий голосний в Präsens Konjunktiv не змінюється (на відміну від Präsens Indikativ Aktiv), а дієслово *sein* має особливості при утворенні Präsens Konjunktiv.
- ⇒ Утворення **Präteritum Konjunktiv** залежить від того, яке воно, сильне чи слабе:
 - ⇒ Präteritum Konjunktiv слабких дієслів, а також дієслів мішаної дієвідміни (*kennen, nennen, rennen, senden* і *wenden*) цілком збігається з їхнім Präteritum Indikativ (*sagen — sagte; brennte, konnte, konnte, rennte, sendete, wendete*).
 - ⇒ При утворенні Präteritum Konjunktiv сильних дієслів до їхнього Präteritum Indikativ додаємо *-e* у тих особах, у яких його немає в Präteritum Indikativ (тобто в однині), а потім особові закінчення згідно зі схемою відмінювання нижче.
 - У Präteritum Konjunktiv кореневий голосний одержує умляут у всіх сильних дієсловах, дієсловах мішаної дієвідміни *bringen (brächte), denken (dächte)* і *wissen (wüsste)*, допоміжних дієсловах *sein (wäre)*,

haben (hätte) і *werden (würde)*, модальних дієсловах *dürfen (dürfte)*, *mögen (möchte)* і *müssen (müsste)*.

– Умляут не мають у *Präteritum Konjunktiv* слабкі дієслова, модальні дієслова *sollen (sollte)* і *wollen (wollte)*.

➔ **Perfekt Konjunktiv** утворюється за допомогою допоміжних дієслів *haben* і *sein* у *Präsens Konjunktiv* і *Partizip II* основного дієслова.

➔ **Plusquamperfekt Konjunktiv** утворюється за допомогою *haben* або *sein* у *Präteritum Konjunktiv* і *Partizip II* основного дієслова.

Примітка: Правила вибору допоміжного дієслова в *Perfekt* і *Plusquamperfekt Konjunktiv* такі ж, як при утворенні *Perfekt* і *Plusquamperfekt Indikativ*.

➔ **Futur Konjunktiv** утворюється за допомогою допоміжного дієслова *werden* у *Präsens Konjunktiv* та *Infinitiv I* основного дієслова.

➔ **Konditionalis** утворюється за допомогою допоміжного дієслова *werden* у *Präteritum Konjunktiv* та *Infinitiv I* основного дієслова.

➔ *Präsens*, *Perfekt* і *Futur Konjunktiv* називають **Konjunktiv I**, а *Präteritum* і *Plusquamperfekt Konjunktiv* — **Konjunktiv II**.

Відмінювання дієслів у *Konjunktiv*

Präsens Konjunktiv Aktiv:

ich	<i>male</i>	<i>trage</i>	<i>lese</i>	<i>könne</i>	<i>sei</i>	<i>habe</i>	<i>werde</i>
du	<i>malest</i>	<i>tragest</i>	<i>ledest</i>	<i>könnest</i>	<i>seiest</i>	<i>habest</i>	<i>werdest</i>
er	<i>male</i>	<i>trage</i>	<i>lese</i>	<i>könne</i>	<i>sei</i>	<i>habe</i>	<i>werde</i>
wir	<i>malen</i>	<i>tragen</i>	<i>lesen</i>	<i>können</i>	<i>seien</i>	<i>haben</i>	<i>werden</i>
ihr	<i>malet</i>	<i>traget</i>	<i>leset</i>	<i>könnet</i>	<i>seiet</i>	<i>habet</i>	<i>werdet</i>
sie	<i>malen</i>	<i>tragen</i>	<i>lesen</i>	<i>können</i>	<i>seien</i>	<i>haben</i>	<i>werden</i>

Präteritum Konjunktiv Aktiv:

ich	<i>malte</i>	<i>trüge</i>	<i>könnte</i>	<i>ginge</i>	<i>wäre</i>	<i>hätte</i>	<i>würde</i>
du	<i>maltest</i>	<i>trügest</i>	<i>könntest</i>	<i>gingest</i>	<i>wärest</i>	<i>hättest</i>	<i>würdest</i>
er	<i>malte</i>	<i>trüge</i>	<i>könnte</i>	<i>ginge</i>	<i>wäre</i>	<i>hätte</i>	<i>würde</i>
wir	<i>malten</i>	<i>trügen</i>	<i>könnten</i>	<i>gingen</i>	<i>wären</i>	<i>hätten</i>	<i>würden</i>
ihr	<i>maltet</i>	<i>trüget</i>	<i>könntet</i>	<i>ginget</i>	<i>wäret</i>	<i>hättet</i>	<i>würdet</i>
sie	<i>malten</i>	<i>trügen</i>	<i>könnten</i>	<i>gingen</i>	<i>wären</i>	<i>hätten</i>	<i>würden</i>

Perfekt Konjunktiv Aktiv:

ich	<i>habe</i>	<i>gemalt</i>	ich	<i>sei</i>	<i>gegangen</i>
du	<i>habest</i>	<i>gemalt</i>	du	<i>seiest</i>	<i>gegangen</i>
er	<i>habe</i>	<i>gemalt</i>	er	<i>sei</i>	<i>gegangen</i>
wir	<i>haben</i>	<i>gemalt</i>	wir	<i>seien</i>	<i>gegangen</i>
ihr	<i>habet</i>	<i>gemalt</i>	ihr	<i>seiet</i>	<i>gegangen</i>
sie	<i>haben</i>	<i>gemalt</i>	sie	<i>seien</i>	<i>gegangen</i>

Plusquamperfekt Konjunktiv Aktiv:

ich	<i>hätte</i>	<i>gemalt</i>	ich	<i>wäre</i>	<i>gegangen</i>
du	<i>hättest</i>	<i>gemalt</i>	du	<i>wärest</i>	<i>gegangen</i>
er	<i>hätte</i>	<i>gemalt</i>	er	<i>wäre</i>	<i>gegangen</i>
wir	<i>hätten</i>	<i>gemalt</i>	wir	<i>wären</i>	<i>gegangen</i>
ihr	<i>hättet</i>	<i>gemalt</i>	ihr	<i>wäret</i>	<i>gegangen</i>
sie	<i>hätten</i>	<i>gemalt</i>	sie	<i>wären</i>	<i>gegangen</i>

Futur I Konjunktiv Aktiv:

ich	<i>werde</i>	<i>malen</i>
du	<i>werdest</i>	<i>malen</i>
er	<i>werde</i>	<i>malen</i>
wir	<i>werden</i>	<i>malen</i>
ihr	<i>werdet</i>	<i>malen</i>
sie	<i>werden</i>	<i>malen</i>

Konditionalis:

ich	<i>würde</i>	<i>malen</i>
du	<i>würdest</i>	<i>malen</i>
er	<i>würde</i>	<i>malen</i>
wir	<i>würden</i>	<i>malen</i>
ihr	<i>würdet</i>	<i>malen</i>
sie	<i>würden</i>	<i>malen</i>

Уживання Konjunktiv**⇒ Вираження бажання.**

- ⇒ Спрямованість у теперішній і майбутній часи — Präteritum Konjunktiv (реальне бажання, оскільки воно ще може здійснитися, зараз або в майбутньому):

Wenn ich morgen Zeit hätte! *Якби я завтра мала час!*
(Hätte ich morgen Zeit!)

Wenn ich gesund wäre! *Якби я була здорова!*
(Wäre ich gesund!)

- ⇒ Спрямованість у минулий час — Plusquamperfekt Konjunktiv (не-

реальне бажання, оскільки могло здійснитися у минулому, але не здійснилося):

*Wenn ich doch gestern Zeit **gehabt hätte!** Якби ж я вчора мала час!
(**Hätte ich doch gestern Zeit gehabt!**)*

*Wenn ich doch gestern rechtzeitig **gekommen wäre!** (Wäre ich doch gestern rechtzeitig **gekommen!**)* Якби ж я **прийшла** вчора вчасно!

☞ Вираження умови і можливості.

⇒ Спрямованість у теперішній і майбутній часи — Konditionalis або Präteritum Konjunktiv (реальна умова чи реальна можливість):

*Wenn ich heute Zeit **hätte, käme ich zu dir (würde ... kommen).***
Якби я сьогодні мала час, то прийшла б до тебе.

⇒ Спрямованість у минулий час — Plusquamperfekt Konjunktiv (нереальна умова чи нереальна можливість):

*Wenn ich gestern Zeit **gehabt hätte, wäre ich zu dir gekommen.***
*Якби я вчора мала час, то я **прийшла б** до тебе.*

☞ Вираження перерваної чи незавершеної дії (процесу).

⇒ Спрямованість у теперішній і майбутній часи — Konditionalis або Präteritum Konjunktiv, спрямованість у минулий час — Plusquamperfekt Konjunktiv. У таких реченнях часто вживається *sonst, ansonsten* або *andernfalls* (інакше):

*Ich **würde** heute ins Kino **gehen**, aber ich habe keine Zeit.* *Я **пішла б** сьогодні в кіно, але не маю часу.*

*Ich **wäre** gestern **gekommen.*** *Я **прийшла б** учора.*

*Ich lese das Buch selbst, sonst **könnte** ich es dir **geben.*** *Я сам читаю книжку, інакше **зміг би** дати її тобі.*

*Nimm ein Taxi! Sonst **könntest** du **dich verspäten.*** *Візьми таксі! Інакше **запізнишся.***

*Der Sportler hat viel trainiert, sonst **hätte** er den Weltrekord nicht **aufgestellt.*** *Спортсмен багато тренувався, інакше він не **встановив би** світового рекорду.*

- ⇒ За наявності прислівників *fast*, *beinahe* і *um ein Haar* заперечного слова вживати не треба. У реченнях із цими словами вживають зазвичай Plusquamperfekt Konjunktiv, оскільки йдеться про дію, яка могла би статися в минулому:

Beinahe wäre ich gefallen. *Я ледве не впав.*

- ⇒ Слід звернути увагу на те, що в німецькій мові для вираження перерваної чи незавершеної дії (процесу), а також бажання і можливості використовують різні часові форми, а в українській мові в усіх випадках — одна форма (дієслово в минулому часі з часткою *б* (*би*) або сполучником *якби*). Українською мовою можна сказати:

Я могла б допомогти тобі вчора.

Я могла б допомогти тобі зараз.

Я могла б допомогти тобі завтра.

- ⇒ При перекладі цих речень німецькою мовою треба використовувати різні часові форми Konjunktiv:

Ich hätte dir gestern helfen können. — Plusquamperfekt

Ich könnte dir jetzt (або morgen) helfen. — Präteritum

➔ Вираження порівняння:

- ⇒ У підрядних реченнях зі сполучниками *als ob*, *als wenn*, *als* (для теперішнього часу — Präteritum Konjunktiv, для минулого часу — Plusquamperfekt Konjunktiv). Якщо вживаємо сполучник *als*, то присудок (або змінювану частину присудка) ставимо після сполучника:

Er sieht so aus, als wäre er krank. *Він виглядає як хворий.*
(*als ob er krank wäre*)

Er ist so müde, als hätte er lange gearbeitet. (*als ob er lange gearbeitet hätte*) *Він такий втомлений, ніби довго працював.*

Er tat so, als ob er nichts gehört hätte. (*als hätte er nichts gehört*) *Він робив вигляд, ніби нічого не чув.*

Es sieht so aus, als hätte es in der Nacht geregnet. (*als ob es in der Nacht geregnet hätte*) *Виглядає так, ніби вночі падав дощ.*

Er spielt so schön Klavier, als ob er eine Musikschule beendet hätte. (als *nіби він закінчив музичну школу*).
hätte er eine Musikschule beendet. *школу.*

➔ **Konditionalis** вживається у таких випадках:

⇒ якщо Кон'юнктив дієслова збігається за формою з його Індикатив:

Wenn ich das wüsste, würde ich es dir sagen (замість *sagte*).

⇒ здебільшого у розмовному стилі (за винятком дієслів *bekommen, gehen, kommen, lassen, wissen*) та у письмовій мові (за винятком дієслів *bleiben, erscheinen, fallen, finden, halten, hängen, heißen, laufen, liegen, nehmen, rufen, sitzen, stehen*);

⇒ у запитаннях та ввічливих проханнях:

Würdest du mir bitte helfen? Was würdest du lieber lesen?

⇒ для вираження поради, рекомендації, побажання тощо:

Ich würde es Ihnen empfehlen.

An deiner Stelle würde ich das nicht tun.

Ich würde gerne ans Meer fahren.

⇒ якщо йдеться про спрямованість у майбутнє:

Wenn ich nächste Woche die Prüfung bestehen würde, so ...

⇒ часто з дієсловами, Präteritum Кон'юнктив яких звучить у сучасній німецькій мові архаїчно і тому незвично (*beginnen, bieten, brechen, empfehlen, erwerben, frieren, helfen, klingen, schaffen, schießen, schließen, schmelzen, steigen, versprechen, wachsen, werfen* та ін.):

Ich würde die Arbeit beginnen (замість: *begänne*), *wenn ...*

Примітка: Зі стилістичних міркувань не рекомендується ставити Konditionalis в головному і підрядному реченнях одночасно.

Примітка: Дієслова *haben, sein, werden* та модальні дієслова ставимо завжди у Präteritum Кон'юнктив, а не в Konditionalis.

➔ **Кон'юнктив у непрямій мові.**

⇒ Одночасність дій непрямой мови і слів автора в теперішньому часі (тепер, зараз) або якщо дія непрямой мови відбувається в теперіш-

ньому часі, а слова автора в минулому — Präsens Konjunktiv:

Er sagt (hat gesagt), sein Freund Він каже, що його друг робить
mache jetzt Hausaufgaben. зараз домашні завдання.

- Якщо Präsens Konjunktiv дієслова збігається за формою з його Präsens Indikativ, то вживаємо Präteritum Konjunktiv або (особливо у випадку зі слабкими дієсловами) Konditionalis:

Er sagt, sie würden (замість *machen*) *jetzt Hausaufgaben machen.*

- ⇒ Якщо дія непрямої мови відбулася раніше від дії слів автора, або обидві дії відбулися в минулому — Perfekt Konjunktiv:

Er sagt (hat gesagt), sein Freund Він каже, що його друг вже
habe schon alles geschrieben. все написав.

- Якщо Perfekt Konjunktiv дієслова збігається за формою з його Perfekt Indikativ, то вживаємо Plusquamperfekt Konjunktiv:

Er sagt, seine Eltern hätten (замість *haben*) *eine Reise gemacht.*

- ⇒ Якщо дія непрямої мови відбудеться пізніше від дії слів автора — Futur I Konjunktiv:

Er sagt (hat gesagt), sein Freund Він каже, що його друг буде
werde noch lange schreiben. писати ще довго.

- Якщо Futur I Konjunktiv дієслова збігається за формою з його Futur I Indikativ, то вживаємо Konditionalis:

Er sagt, seine Eltern würden (замість *werden*) *noch dort bleiben.*

- ⇒ Речення з непрямою мовою, в яких є Konjunktiv, можна замінити складнопідрядними реченнями зі сполучником *dass*, причому в підрядному реченні дієслово ставимо в Indikativ:

Er sagt, dass sein Freund jetzt die Hausaufgaben macht.

Er sagt, dass sein Freund schon alles geschrieben hat.

Er sagt, dass sein Freund noch lange schreiben wird.

- ☛ **Інші випадки вживання Präsens Konjunktiv.**

- ⇒ В інструкціях, рецептах тощо:

Man nehme (візьміть) *1 Liter Milch, zwei Eigelb, 1 kg Zucker,*

⇒ Для вираження по́ступки:

Es komme, was da wolle! *Хай буде, що буде!*
Wie dem auch sei, *Що б там не було,*
Ich komme bestimmt, es sei denn (хіба що), ich werde krank.

⇒ У лозунгах, закликах, побажаннях, урочистих або патетичних висловлюваннях тощо:

Es lebe der König! *Хай живе король!*
Möge er 100 Jahre leben! *Нехай живе він 100 років!*
Möge unsere Firma gedeihen! *Нехай наша фірма процвітає!*
Gott beschütze dich! *Хай береже тебе Бог!*

⇒ Präsens Konjunktiv Stativ дієслів *bemerken, betonen, erwähnen, hervorheben, hinweisen, hinzufügen* і т. п. вживають для вираження побажання чи припущення:

Es sei hervorgehoben, dass *Слід наголосити на тому, що*
Es sei erwähnt, dass *Слід згадати, що*
Es sei betont, dass *Слід наголосити, що*

⇒ Інші випадки вживання Präteritum Konjunktiv і Plusquamperfekt Konjunktiv.

⇒ У підрядних означальних реченнях заперечувального характеру:

Es gab kein Hindernis, das er nicht überwunden hätte. *Не було перешкоди, яку би він не подолав.*
Hier gibt es keinen, der dir helfen könnte. *Тут немає нікого, хто зміг би тобі допомогти.*

⇒ У підрядних наслідкових реченнях зі сполучниками *als dass* і *ohne dass*:

Ich verdiene zu wenig, als dass ich mir eine Afrikareise erlauben könnte. *Я заробляю занадто мало, щоб можна було б дозволити собі подорож до Африки.*
Ich verdiente damals zu wenig, als dass ich mir eine Afrika-reise hätte erlauben können. *Я заробляв тоді занадто мало, щоб можна було дозволити собі подорож до Африки.*

Martin hat viele Bücher gekauft, ohne dass er sie alle lesen würde. *Мартин купив багато книжок, хоча він їх усіх не буде читати.*

- ⇒ Ввічливі (дипломатичні, обережні, делікатні, коректні і т. п.) висловлювання (вираження прохання, здивування, припущення, констатація факту тощо):

Ich hätte gern ein Glas Wein. *Я хотів би келих вина.*
Ich hätte gern gewusst, wo *Я хотів би знати, де*
Das wäre logisch. *Це (ніби) логічно.*
Er wäre ein leidenschaftlicher Fußballfan. *Він, мабуть, пристрасний футболний уболівальник.*
Damit hätten wir unsere Pflicht erfüllt. *Отже, ми виконали свій обов'язок.*
Es wäre alles. *Ось і все (На цьому все).*
Was möchten Sie? *Що Ви бажаєте?*
Ich hätte nie gedacht, dass *Я ніколи не подумав би, що*
Wer hätte das gedacht! *Хто б міг подумати!*

- Фрази *Ich will gern ein Glas Wein* і *Was wollen Sie?* звучать категорично і тому зазвичай не зовсім ввічливо. Ввічливою є фраза *Ich möchte gern ein Glas Wein*. *Es wäre alles* говорять, як правило, у кінці виступу, лекції, доповіді тощо.

- ⇒ Висловлення порад, рекомендацій:

Wie wäre es, wenn ... ? *Як щодо того, щоб ... ?*
Wie wäre es mit einer Schachpartie? *Як щодо партії в шахи?*
An seiner Stelle würde ich lieber schweigen. *На його місці я би краще змовчав.*
Es wäre besser, wenn *Було б краще, якби*
Es wäre besser, heute abzufahren. *Було б краще виїхати сьогодні.*
Du hättest das nicht machen sollen. *Ти не мав би це робити.*
Du hättest lieber schweigen können. *Ти б краще помовчав.*
Er hätte das nicht machen dürfen. *Він не мав би це робити.*

⇒ Висловлення сумніву (особливо у непрямій мові):

Er sagt, Hans wäre krank. Він каже, що Ганс нібито хворий.

⇒ У реченнях з дієсловом у Konjunktiv, які виражають прохання, вживати заперечення *nicht* необов'язково:

Würden Sie mir bitte helfen? Чи **не** допомогли б Ви мені?

Könnten Sie mir bitte sagen? Чи **не** могли б Ви мені сказати?

IMPERATIV

Утворення Imperativ та деяких наказових конструкцій

⇒ Звичайна форма (звертання на “ти”).

⇒ Звертання до однієї особи (до основи дієслова додаємо закінчення *-e*, яке є факультативним):

Schreib(e)! Пиши! *Fahr(e)!* Їдь!

Sag(e)! Скажи! *Steh(e) auf!* Вставай!

Mal(e)! Малюй! *Geh(e)!* Їди!

– Закінчення *-e* обов'язкове у дієсловах, основа яких закінчується на *t, tm, d, dm, dn, chn, ffn* і *gn*:

Öffne! Відкрий! *Atme!* Дихай!

Zeichne! Малюй! *Rede!* Говори!

Warte! Чекай! *Arbeite!* Працюй!

– Дієслова, в яких кореневий голосний *e* переходить в *i (ie)* в Präsens Indikativ Aktiv, зберігають цей перехід в Imperativ при звертанні на “ти” до однієї особи, і закінчення *-e* до основи дієслів не додаємо:

Lies! Читай! *Sieh!* Дивись!

Nimm! Бери! *Hilf!* Допоможи!

Sprich! Говори! *Gib!* Дай!

– У дієсловах із закінченням *-eln* або *-ern* буква *e* в закінченні може випадати (особливо в *-eln*), але Imperativ закінчується на *-e*:

Sammle! *Bastle!* *Handle!* *Zweifle!*

*Setzt euch!**Сідайте!*

⇒ Ввічлива форма (звертання на “Ви”):

*Setzen Sie sich!**Сідайте!**Ziehen Sie sich an!**Одягайтеся!**Stellen Sie sich vor!**Уявіть собі!*⇒ Imperativ від дієслова *sein*:*Sei!**Будь!**Seien wir!**Будьмо!**Seid!**Будьте!* (звертання на “ти”);*Seien Sie!**Будьте!* (ввічлива форма);

⇒ Особливі наказові конструкції:

*Gehen wir!**Йдемо!**Wollen wir tanzen!**Потанцюймо!**Lasst uns doch gehen!**Та йдемо ж нарешті!**Und jetzt wird gearbeitet!**А зараз до праці!**Du gehst sofort ins Bett!**Ти йдеш негайно спати!**Schneller fahren!**Їдь швидше!**Still gestanden!**Струнко!**Aufstehen!**Встати!*

⇒ У наказовому реченні присудок (або основну, тобто змінювану, частину присудка) ставимо на перше місце. Відокремлюваний префікс (або відокремлювану частину складного дієслова) в Imperativ відокремлюємо і ставимо у кінці речення:

Gib mir bitte den Kugelschreiber! *Дай мені, будь ласка, ручку!**Warte bitte einen Augenblick!* *Почекай хвилинку, будь ласка!**Zieh dich bitte schnell an!* *Одягайся, будь ласка, швидко!**Machen Sie bitte das Fenster auf!* *Відчиніть, будь ласка, вікно!**Steige bitte in den Bus ein!* *Заходь, будь ласка, в автобус!**Legen Sie bitte den Mantel ab!* *Зніміть, будь ласка, пальто!*

durch

durchblitzen <i>vi</i>	проблискувати, блискати, виблискувати (<i>через хмари і т. д. — про промені, зірки</i>);
durchblitzen <i>vt</i>	мигнути, сяйнути (<i>про думку</i>);
durchbohren <i>vt</i>	просвердлювати, пробуравлювати;
durchbohren <i>vt</i>	протикати (<i>мечем</i>), пронизувати (<i>поглядом</i>);
durchfahren <i>vi (s)</i>	1. проїжджати (<i>через місто, через тунель і т. п.</i>);
durchfahren <i>vt</i>	1. об'їжджати; 2. пронизувати (<i>про біль, страх</i>);
durchfallen <i>vi (s)</i>	1. провалюватися, падати (<i>через що?</i>);
durchfallen <i>vt</i>	2. <i>розм.</i> зазнати фіаско, провалитися (<i>на іспиті</i>); падаючи, пролетіти (<i>певний простір</i>); пролетіти у вільному падінні (<i>з парашутом</i>);
durchfliegen <i>vt (s)</i>	1. пролітати (<i>через що?</i>);
durchfliegen <i>vt</i>	2. <i>фам.</i> провалитися (<i>на іспиті</i>);
durchfliegen <i>vt</i>	1. пролітати (<i>певний простір</i>);
durchfliegen <i>vt</i>	2. пробігти очима (<i>що?</i>);
durchfließen <i>vi (s)</i>	протікати (<i>через труби і т. п.</i>);
durchfließen <i>vt</i>	протікати (<i>по місцевості і т. п.</i>), зрошувати;
durchglühen <i>vt</i>	прожарювати;
durchglühen <i>vi (s)</i>	1. прогоряти; 2. перегоріти;
durchglühen <i>vt</i>	<i>перен. висок.</i> запалювати, надихати;
durchjagen <i>vt</i>	1. проганяти (<i>через, крізь що?</i>);
durchjagen <i>vi (s) розм.</i>	2. <i>перен.</i> (швидко) повернути (<i>справу</i>);
durchjagen <i>vt</i>	промчатися, пробігти (<i>через що?</i>);
durchjagen <i>vt</i>	1. промчатися (<i>по чому?</i>); 2. проїняти, раптово оволодіти (<i>ким? — про почуття</i>);

- durchklingen* *vi* (h, s) 1. проникати, пробиватися, чути (*через що?* — *про звук*); 2. звучати, бути помітним;
- durchklängen* *vt* *висок.* наповнювати (*що?* — *звуками і т. п.*);
- durchkreuzen* *vt* закреслювати (*хрест-навхрест*);
- durchkreuzen* *vt* 1. перетинати, пересікати (*море і т. п.*);
2. руйнувати, зривати (*плани і т. п.*);
- durchkriechen* *vi* (s) пролазити, проповзати (*через що?*);
- durchkriechen* *vt* 1. повзти (*по чому?*); облазити (*що?*);
2. *перен.* закрадатися (*в кого?*);
- durchlaufen* *vi* (s) 1. пробіг(а)ти (*по чому?*);
2. протікати, проходити;
- durchlaufen* *vt* (h) зношувати (до дірок) (*про взуття*);
- durchlaufen* *vt* 1. пробігати (*по чому?*); 2. *перен.* поширюватися; проноситися; 3. пройти (*курс, програму чого?*);
4. пробігти очима, (швидко) проглянути;
- durchleuchten* *vi* просвічувати (*durch A.* — *через що?*);
- durchleuchten* *vt* 1. висвітлювати, аналізувати, критично розглядати; 2. *мед.* просвічувати (*рентгеном*);
- durchmischen* *vt* (ретельно) перемішувати;
- durchmischen* *vt* змішувати (*що? з чим?*), розмішувати (*суміш*);
- durchpflügen* *vt* проорювати;
- durchpflügen* *vt* 1. перетинати, борознити (*море*); розтинати (*хвилі*); 2. *перен.* ґрунтовно опрацювати (*матеріал*);
- durchrasen* *vi* (s) промчатися, проїхати;
- durchrasen* *vt* *перен. розм.* пройти галопом (*навчальний матеріал*);
- durchrasen* *vt* промчатися, пролетіти (*по чому?*);
- durchreisen* *vi* (s) побувати проїздом (*де?*);
- durchreisen* *vt* об'їхати, об'їздити;

- durchschallen *vi* *перен.* проникати (через що? — про звуки);
 durchschallen *vt* наповнювати звуками;
- durchschauen *vi* дивитися (через що?);
 durchschauen *vt* бачити наскрізь (кого?), розпізнавати (чий? — про наміри і т. п.); *перен.* розкусити (кого?);
- durchsetzen *vt* проводити (закон і т. п.); здійснювати;
 наполягати (на чому?); добитися (чого?);
 durchsetzen *vt* (mit *D.*) просочувати (чим?); понизувати (чим?);
- durchstreichen *vt* закреслювати, перекреслювати;
 durchstreichen *vt* *висок.* бродити (без мети) (де?, по чому?);
- durchströmen *vi* (s) текти, протікати, проходити (через що?, де?);
 durchströmen *vt* 1. текти, протікати (по чому?, через що?);
 2. *перен.* приймати, охоплювати (кого?)
 — про почуття і т. п.);
- durchweichen *vi* (s) 1. розм'якнути; 2. промокнути;
 durchweichen *vt* 1. розм'якшувати; 2. промочити;
- durchziehen *vt* 1. протягувати (через що?; *тж. перен.* — про законопроект і т. п.); 2. просилати (нитку);
durchziehen *vi* (s) 1. проходити, проїжджати;
 2. продувати (про вітер);
 durchziehen *vt* 1. проїжджати (місцевість); мандрувати (по місцевості); 2. перетинати (місцевість — про ріку);

hinter

- hintergehen *vi* (s) *розм.* йти назад, заходити ззаду;
 hintergehen *vt* обманювати, зловживати довір'ям;
- hinterlassen *vt* *розм.* дати пройти, пропустити (назад);
 hinterlassen *vt* залишити (після себе);

hinterlegen *vt* розм. класти позаду;
 hinterlegen *vt* 1. здавати на зберігання, депонувати; вносити на депозит, віддавати в заставу; 2. подавати (заявку, напр. на патент);

hinterziehen *vt* тягнути назад;
hinterziehen *vi* (s) переселятися (в останню кімнату);
 hinterziehen *vt* не вносити плату, ухилятися від сплати;

über

überfahren *vi* (s) переправлятися (на другий берег і т. п.);
überfahren *vt* переправляти (на другий берег і т. п.);
 überfahren *vt* 1. переїхати (кого?); 2. розм. ошукати, обійти (кого?)

überfließen *vi* (s) переливатися (через край);
 überfließen *vt* заливати (що?); затоплювати (поля і т. п.); розливатися (де? — про ріку);

überführen *vt* 1. перевозити, переводити (куди? — хворого, ув'язненого і т. п.); переганяти (автомобіль);
 2. передавати;
 überführen *vt* (G.) викривати (кого? в чому?);

übergehen *vi* (s) 1. (in A., auf A., zu D.) переходити (куди?, до ко-го?/ чого?; тж. перен.); 2. переходити, перетворюватися (у що?); 3. переправлятися (на другий берег); 4. переходити (в чий? — власність);
 übergehen *vt* 1. пропускати, ігнорувати (що?);
 2. обходити, обділяти (кого?)

überholen *vt* переправляти (на свій берег, на свій бік);
 überholen *vt* 1. обганяти, переганяти, випереджати (тж. перен.); 2. ремонтувати (верстат, прилад і т. п.); перебирати (двигун);

<u>über</u> laden vt	1. перезаряджати (<i>аккумулятор</i>);
über <u>l</u> aden vt	надмірно навантажувати, перевантажувати (<i>тж. перен.</i>);
<u>über</u> laufen vi (s)	1. переливатися (<i>через край</i>), збігати (<i>при кипінні</i>); 2. <i>військ.</i> переходити (<i>на бік противника</i>);
über <u>l</u> aufen vt	1. охоплювати (<i>про негативні відчуття</i>); 2. <i>спорт.</i> долати (<i>перешкоди, бар'єр</i>);
<u>über</u> legen vt	1. (по)класти (<i>що? поверх чого?</i>); 2. накинути (<i>хустку, пальто</i>);
über <u>l</u> egen vt	обмірковувати, (подумки) зважувати;
sich (D.) über <u>l</u> egen	
<u>über</u> nehmen vt	накинути (<i>пальто</i>);
über <u>n</u> ehmen vt	1. одержувати, приймати (<i>замовлення, вантаж і т. п.</i>); 2. брати на себе (<i>керівництво, відповідаль-відповідальність</i>); 3. переймати (<i>манеру і т. п.</i>); 4. вступати у володіння;
<u>über</u> sehen sich (D.)	надивитися досхочу;
über <u>s</u> ehen vt	1. оглядати (<i>тж. перен. — факти і т. п.</i>); окидати поглядом; 2. пропускати, упускати, не помічати; недогледіти; 3. дивитися крізь пальці (<i>на що?</i>); (<i>bei D.</i>) не помічати (<i>чиїх? — помилок</i>);
<u>über</u> setzen vt	переправляти, перевозити (<i>кого?, що? на ін-ший берег</i>);
<u>über</u> setzen vi (s)	переправлятися, перепливати, переїжджати (<i>через ріку і т. п.</i>);
über <u>s</u> etzen vt	перекладати (<i>іншою мовою</i>);
<u>über</u> springen vi (s)	1. перескакувати, (<i>з одного місця на інше</i>); 2. <i>перен.</i> перескакувати (<i>з одного на інше</i>);
über <u>s</u> pringen vt	1. перескакувати (<i>через рів і т. п.; перен. через клас</i>); 2. пропускати (<i>сторінку при читанні</i>);

<u>überstehen</u> <i>vi</i>	видаватися, виступати;
<u>überstehen</u> <i>vt</i>	витримувати, переносити, переборювати, долати (<i>трудоноці</i>);
<u>übersteigen</u> <i>vi</i> (s)	перелізати;
<u>übersteigen</u> <i>vt</i>	1. долати (<i>перешкоди</i>); 2. перевищувати, перевірявати (<i>витрати, очікування</i>);
<u>überströmen</u> <i>vi</i> (s)	переливатися через край;
<u>überströmen</u> <i>vt</i>	залити, затоплювати;
<u>übertreten</u> <i>vi</i> (s)	1. виходити із берегів (<i>про ріку</i>); 2. (zu <i>D.</i> , in <i>A.</i>) переходити (<i>до іншої організації, на чий? бік</i>);
<u>übertreten</u> <i>vt</i>	3. (h, s) <i>спорт.</i> заступати за лінію; переступити (<i>межі</i>); порушувати (<i>закон</i>);
<u>überwiegen</u> <i>vi</i>	мати зайву вагу (<i>про лист тощо</i>);
<u>überwiegen</u> <i>vi</i>	переважати (<i>чисельно</i>); превалювати;
<u>überwiegen</u> <i>vt</i>	переважувати, брати гору, переборювати (<i>про почуття, відчуття і т. п.</i>);

um

<u>umbauen</u> <i>vt</i>	перебудовувати (<i>тж. перен. — фразу і т. п.</i>)
<u>umbauen</u> <i>vt</i> (mit <i>D.</i>)	будувати (<i>що? навколо чого?</i>), оточувати будівлями;
<u>umgehen</u> <i>vi</i> (s)	1. ходити, циркулювати (<i>про чутки</i>);
	2. спілкуватися (mit <i>D.</i>) (<i>з ким?</i>); 3. (mit <i>D.</i>) обходитися, поводитися (<i>з ким?, з чим?</i>);
	4. (mit <i>D.</i>) носитися (<i>з думкою</i>);
<u>umgehen</u> <i>vt</i>	1. обходити, об'їжджати; 2. обходити (<i>закон і т. п.</i>); 3. уникати, обходити (<i>питання, труднощі</i>);
<u>umlagern</u> <i>vt</i>	перекладати, переміщати (<i>на складі</i>);
<u>umlagern</u> <i>vt</i>	блокувати, облягати, оточувати;

<u>u</u> mschreiben vt	1. переписувати (<i>твір і т. п.</i>); 2. (auf <i>A.</i>) переписувати (<i>майно і т. п. на кого?</i>), передавати (<i>що? кому?</i>); 3. транскрибувати, транслітерувати
u <u>m</u> schreiben vt	1. <i>мат.</i> описувати (<i>коло</i>); 2. перефразувати, описувати (<i>словами</i>), переказувати;
<u>u</u> mspielen vt	<i>тех.</i> пере(за)писувати (<i>запис</i>);
u <u>m</u> spielen vt	<i>спорт.</i> обіграти, обвести (<i>гравця у футболі</i>);
<u>u</u> mziehen vi (s)	(in <i>A.</i>) переїжджати, переселятися (<i>на іншу квартиру, в інше місто</i>);
<u>u</u> mziehen vt	перевдягати;
u <u>m</u> ziehen sich	затягуватися, покриватися, заволікатися (<i>хмарами</i>);

unter

<u>u</u> nterbinden vt	<i>розм.</i> підв'язувати (<i>хустку</i>);
u <u>n</u> terbinden vt	перешкоджати (<i>чому?</i>), паралізувати, підірвати (<i>що?</i>), припиняти (<i>що?</i>), покласти край (<i>чому?</i>);
<u>u</u> nterbreiten vt	підстеляти;
u <u>n</u> terbreiten vt	<i>книжн.</i> подавати на затвердження (на розгляд) (<i>що?</i>);
<u>u</u> ntergraben vt	закопувати;
u <u>n</u> tergraben vt	підривати, підточувати (<i>що?</i>), шкодити (<i>чому?</i>);
<u>u</u> nterhalten vt	<i>розм.</i> тримати (<i>що? під чим?</i>); підставляти (<i>що? під що?</i>);
u <u>n</u> terhalten vt	1. підтримувати (<i>вогось, знайомство і т. п.</i>); 2. утримувати, мати на утриманні; 3. розважати (<i>розмовою</i>);

<u>u</u> nterschlagen <i>vt</i>	підбивати (<i>що? під що?</i>);
untersch <u>l</u> agen <i>vt</i>	1. затаювати, приховувати; 2. розтрачувати, присвоювати (<i>гроші</i>);
<u>u</u> nterziehen <i>vt</i>	1. <i>кулін.</i> додати (не перемішуючи);
	2. <i>буд.</i> підводити (<i>фундамент</i>); 3. одягати під низ;
unter <u>z</u> iehen <i>vt</i>	<i>книжн.</i> піддавати (<i>випробовуванню і т. п.</i>);

wieder

w <u>i</u> ederholen <i>vt</i>	знову принести (забрати);
wieder <u>h</u> olen <i>vt</i>	повторювати, відновлювати.

Підсумкові вказівки

- Для легшого запам'ятовування дієслова його слід заучувати не лише в Infinitiv, а в усіх трьох основних формах, наприклад, *malen (malte, gemalt)*, *kommen (kam, gekommen)*, *schreiben (schrieb, geschrieben)*, *sein (war, gewesen)*, *anziehen (zog an, angezogen)*, *aufstehen (stand auf, aufgestanden)* і т. д.
- У словниках після дієслова зазвичай вказують його керування або допоміжне дієслово, з яким це дієслово утворює Perfekt:

<i>anrufen, vt</i>	=	verbum transitivum (перехідне дієслово, потребує додатка в Akkusativ);
<i>betreten (+A.) (h)</i>	=	потребує додатка в Akkusativ, утворює Perfekt з дієсловом <i>haben</i> ;
<i>begegnen (+D.) (s)</i>	=	потребує додатка в Dativ, утворює Perfekt з дієсловом <i>sein</i> ;
<i>erkranken (an + D.)</i>	=	потребує прийменника <i>an</i> , після якого ставимо іменник (займенник) в Dativ.

ІМЕННИК

КАТЕГОРІЇ ІМЕННИКА

⇒ **Рід:** чоловічий, жіночий, середній.

⇒ **Число:** однаина, множина.

⇒ **Відмінок:**

Nominativ	— називний	N.	— wer? was?	(хто? що?)
Genitiv	— родовий	G.	— wessen?	(кого? чого? чий?)
Dativ	— давальний	D.	— wem?	(кому?)
Akkusativ	— знахідний	A.	— wen? was?	(кого? що?)

ВИЗНАЧЕННЯ РОДУ ІМЕННИКА ЗА ЗНАЧЕННЯМ

⇒ До **чоловічого** роду належать:

⇒ назви істот чоловічої статі, якщо необхідно виділити стать:

der Junge, der Sohn, der Hahn, der Erpel, der Ochse;

Примітка: Назви тварин вживаються здебільшого без наголошування на статі і можуть належати до різних родів:

das Pferd, das Kamel, der Frosch, der Marder, die Ratte, die Hyäne;

⇒ більшість назв птахів і риб:

der Adler, der Fink, der Storch, der Aal, der Hai, der Wels;

Виятки: *die Anchovis, die Brachse, die Flunder, die Forelle, die Karausche, die Makrele, die Meeräsche, die Meise, die Plötze, die Sardine, die Schleie, die Schmerle, die Scholle, die Sprotte, die Amsel, die Bachstelze, die Dohle, die Drossel, die Elster, die Krähe, die Lerche, die Möwe, die Schnepfe, die Schwalbe, die Taube, die Wachtel;*

⇒ назви пір року, місяців, днів тижня, сторін світу, природних явищ, опадів, спиртних напоїв, автомобілів, більшості гір чи гірських масивів, мінералів, каменів:

der Winter, der Juni, der Montag, der Westen, der Regen, der Monsun, der Blitz, der Schnaps, der Opel, der Kaukasus, der Ton, der Kies;

Винятки: *das Bier, die Bora, die Brise, die Eifel, die Gur, die Kreide, die Perle, die Rhön, die Tatra;*

⇒ більшість назв грошових одиниць:

der Euro, der Cent, der Dollar, der Lew, der Pfennig;

Винятки: *die Hriwna, die Kopeke, die Krone, die Lira, die Mark, das Pfund.*

☞ До **жіночого** роду належать:

⇒ назви істот жіночої статі, якщо потрібно виділити стать:

die Frau, die Tochter, die Henne, die Ente, die Kuh;

Винятки: *das Weib, das Huhn, das Mädchen;*

⇒ назви більшості кораблів та літаків:

die „Nautilus“, die Boeing, die TU;

⇒ назви більшості дерев, квітів, овочів і фруктів:

die Bohne, die Eiche, die Linde, die Lilie, die Erbse, die Kirsche;

Винятки: *der Ahorn, der Baobab, der Eukalyptus, der Enzian, der Huflattich, der Kaktus, der Kalmus, der Lavendel, der Mohn, der Oleander, der Spitzwegerich, der Thymian, das Vergissmeinnicht, der Wermut, der Knoblauch, der Kohl, der Kürbis, der Rettich, der Spargel, der Apfel, der Pfirsich.*

☞ До **середнього** роду належать:

⇒ назви дітей тварин:

das Ferkel, das Fohlen, das Kalb, das Lamm;

Виняток: *der Welpе;*

⇒ назви готелів, ресторанів, кафе, кінотеатрів:

das Hilton, das Metropol, das Capitol;

⇒ назви металів, хімічних елементів, медикаментів, мийних засобів:

das Eisen, das Gold, das Messing, das Zinn, das Aspirin, das Ariel;

Винятки: *die Bronze, die Kohle, die Lauge, der Phosphor, der Salpeter, die Säure, der Schwefel, der Stahl* і назви, які закінчуються на *-stoff* (*der Sauerstoff, der Wasserstoff*);

⇒ назви континентів, більшості країн, населених пунктів:

das sonnige Afrika, das moderne Polen, das alte Rom;

Винятки: *die Arktis, die Antarktis, der Irak, der Iran, der Jemen, der Kongo, der Libanon, die Mandschurei, die Mongolei, die Schweiz, der Senegal, die Slowakei, der Sudan, der Tschad, die Türkei, die Ukraine* і географічні назви у множині (*die USA, die Niederlande*).

ВИЗНАЧЕННЯ РОДУ ІМЕННИКА ЗА ФОРМОЮ

☞ Визначення роду іменника за суфіксом (закінченням).

♢ До **чоловічого роду** відносяться іменники, які закінчуються на **-ant, -at, -ent, -er** (назви професії чи заняття), **-et, -ich, -ig, -ismus, -ist, -ker, -ler, -ling, -oge, -or, -us**:

der Student, der Teppich, der Politiker, der König, der Pessimismus, der Optimist, der Direktor, der Feigling, der Künstler, der Soldat.

Винятки: *das Labor, das Paket, die Reling, das Reisig, das Patent, das Talent* (-ent, -et, -ig, -ling, -or у цих словах не суфікс чи закінчення, а частина кореня).

⇒ До **жіночого роду** відносяться іменники, які закінчуються на **-anz, -ei, -enz, -heit, -ie, -(ig)keit, -ik, -in** (назви професії чи заняття), **-ion, -ität, -schaft, -tion, -ung, -ur**:

die Bücherei, die Konferenz, die Krankheit, die Energie, die Lehrerin, die Region, die Information, die Freundschaft, die Kultur.

Винятки: *das Abitur, der Firlefanz, das Futur, das Genie, der/das Lampion, der Orion, der Popanz, der Purpur, der Skorpion, der Spion, das Stadion* (-anz, -ie, -ion, -ur у цих словах не суфікс чи закінчення, а частина кореня).

⇒ До **середнього роду** відносяться іменники, які закінчуються на **-chen, -icht, -lein, -ment, -nis, -tum, -um**:

das Brüderchen, das Mädchen, das Dickicht, das Dokument, das Ereignis, das Publikum, das Herzogtum, das Museum.

Винятки: *der Irrtum, der Reichtum, der Zement, der Firnis, die Befugnis, die Besorgnis, die Bewandtnis, die Erkenntnis, die Erlaubnis, die Ersparnis, die Fäulnis, die Finsternis, die Kenntnis, die Wildnis.*

- Кореневі голосні **a, o, u** при творенні іменників із суфіксами **-chen** і **-lein** дістають умляут (переходять в **ä, ö, ü**):

der Tisch — *das Tischchen* (столик);

das Buch — *das Büchlein* (книжечка);

die Schwester — *das Schwesterchen* (сестричка).

- ➔ Іменники, утворені від Infinitiv дієслова, середнього роду:
lesen — *das Lesen*, *schreiben* — *das Schreiben*, *lernen* — *das Lernen*.

- ➔ Рід іменників, утворених від прикметників чи дієприкметників, які позначають особу, залежить від статі особи:

der/die Kranke, *der/die Bekannte*, *der/die Verwandte*.

- ➔ Іменники, рід яких коливається (нестабільний), але від належності до різного роду значення іменника не змінюється (артикль, вказаний першим, вживається частіше):

der/die Abscheu, *der/das Abszess*, *der/das Bonbon*, *der/das Dotter*,
der/das Dschungel, *der/das Filter*, *der/das Gulasch*, *der/das Kehrlicht*,
der/das Keks, *der/das Knäuel*, *der/das Lampion*, *der/das Liter*, *der/das Marzipan*,
der/das Meter, *der/das Podest*, *der/das Poster*, *der/die Quader*, *der/das Silo*,
der/das Sims, *der/das Spind*, *der/das Teil*, *der/das Tüpfel*, *der/das Verhau*,
der/die Wulst, *das/der Zubehör*.

- ➔ Іменники, однакові за формою, але з різним значенням та родом:

der/die Alb, *der/das Balg*, *der/das Band*, *der/das Bauer*, *der/das Bord*,
der/das Bund, *der/das Ekel*, *der/das Erbe*, *der/die Flur*, *der/das Gehalt*,
der/das Golf, *der/die Heide*, *der/die Hut*, *der/das Kaffee*, *der/die Kiefer*,
die/das Koppel, *der/das Kristal*, *der/die Kunde*, *der/das Laster*, *der/die Leiter*,
der/die Mangel, *die/das Mark*, *der/die Marsch*, *der/die Mast*,
der/das Militär, *der/das Moment*, *der/das Morgen*, *der/die Otter*, *der/das Pony*,
der/das Positiv, *der/das Schild*, *der/die See*, *die/das Steuer*, *der/das Tau*,
der/die Taube, *der/das Tor*, *der/das Verdienst*, *der/die Weise*.

- ➔ Рід складного іменника залежить від роду останнього слова, причому останнє слово у складному іменнику є основним:

der Schreibtisch (письмовий **стіл**), *die Gartenblume* (садова **квітка**),
der Blumengarten (квітковий **сад**).

- ⇒ Складні іменники із другою частиною *-meter* можуть належати до чоловічого або середнього роду.

Чоловічий рід — *Geometer, Gasometer, Kilometer, Millimeter, Zentimeter*.

Середній рід — *Barometer, Thermometer*.

Чоловічий/ середній рід — *der/das Meter*.

- ⇒ Складні іменники із другою частиною *-mut* можуть належати до чоловічого або жіночого роду.

Чоловічий рід — *Edelmut, Freimut, Gleichmut, Hochmut, Kleinmut, Missmut, Unmut, Wankelmut*.

Жіночий рід — *Anmut, Armut, Großmut, Langmut, Sanfmut, Schwermut, Wehmut*.

- ⇒ Складні іменники із другою частиною *-teil* можуть належати до чоловічого або середнього роду:

Чоловічий рід — *Anteil, Bestandteil, Erdteil, Hauptteil, Körperteil, Nachteil, Nebenteil, Stadtteil, Redeteil, Vorteil*.

Середній рід — *Abteil, Gegenteil, Hinterteil, Urteil, Vorderteil*.

Чоловічий/ середній рід — *der/das Erbteil, der/das Oberteil*.

- ⇒ Рід у німецькій та в українській мовах не завжди збігається:

<i>der Schrank</i> (чоловічий рід)	— шафа (жіночий рід);
<i>das Mädchen</i> (середній рід)	— дівчина (жіночий рід);
<i>die Uhr</i> (жіночий рід)	— годинник (чоловічий рід);
<i>die Stadt</i> (жіночий рід)	— місто (середній рід);
<i>der Baum</i> (чоловічий рід)	— дерево (середній рід).

ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ

- ⇒ **Слабка відміна** (ознакою слабкої відміни є закінчення *-(e)n* в Genitiv, Dativ, Akkusativ однини). До слабкої відміни належать:
- ⇒ всі іменники чоловічого роду, які називають істот і мають при цьому

закінчення **-e** (*der Affe, der Bote, der Bursche, der Deutsche, der Erbe, der Falke, der Franzose, der Hase, der Junge, der Kollege, der Knabe, der Kunde, der Löwe, der Nachkomme, der Neffe, der Ochse, der Rabe, der Riese, der Schütze, der Sklave, der Slawe, der Zeuge* та ін.);

⇒ іменники *der Bär, der Bauer, der Bayer, der Fink, der Fürst, der Graf, der Held, der Hirt, der Herr, der Kalif, der Kamerad, der Kosak, der Lump, der Mensch, der Narr, der Prinz, der Spatz, der Titan, der Tor, der Tyrann, der Vasall, der Vorfahr* і *der Zar*;

⇒ іменники чоловічого роду іншомовного походження, які називають істот і мають суфікси, на котрі падає наголос, а саме: **-and, -arch, -ard, -ant, -ar, -at, -bar, -ent, -et, -ist, -it, -graph (-graf), -nom, -og(e), -ot, -soph** (*der Agronom, der Athlet, der Artist, der Elefant, der Leopard, der Patriot, der Soldat, der Student* та ін.);

⇒ окремі іменники чоловічого роду іншомовного походження, які не називають істот: *der Asteroid, der Automat, der Brillant, der Diamant, der Foliant, der Kommet, der Konsonant, der Meteorit, der Multiplikand, der Obelisk, der Paragraph, der Planet, der Quotient, der Satellit, der Summand, der Telegraph* і *der Trabant*:

N.	<i>der Hase</i>	<i>der Bär</i>	<i>der Student</i>	<i>der Planet</i>
G.	<i>des Hasen</i>	<i>des Bären</i>	<i>des Studenten</i>	<i>des Planeten</i>
D.	<i>dem Hasen</i>	<i>dem Bären</i>	<i>dem Studenten</i>	<i>dem Planeten</i>
A.	<i>den Hasen</i>	<i>den Bären</i>	<i>den Studenten</i>	<i>den Planeten</i>

– іменник *der Herr* набуває в одиниці закінчення **-n**:

N. *der Herr*, **G.** *des Herrn*, **D.** *dem Herrn*, **A.** *den Herrn*;

☞ **Сильна відміна** (ознакою сильної відміни є закінчення **-(e)s** в Genitiv одиниці). До сильної відміни належать:

⇒ іменники середнього роду (крім іменника *das Herz*);

⇒ іменники чоловічого роду, які не належать до слабкої відміни:

N.	<i>der Bruder</i>	<i>das Fenster</i>	<i>der Tisch</i>	<i>das Kind</i>
G.	<i>des Bruders</i>	<i>des Fensters</i>	<i>des Tisches</i>	<i>des Kindes</i>
D.	<i>dem Bruder</i>	<i>dem Fenster</i>	<i>dem Tisch</i>	<i>dem Kind</i>
A.	<i>den Bruder</i>	<i>das Fenster</i>	<i>den Tisch</i>	<i>das Kind</i>

- ⇒ У Genitiv ставимо **-es** (а не **-s**) за таких умов:
- якщо основа іменника закінчується на **ck, pf, s, sch, ß, st, tz, x, z** (*des Stockes, des Platzes, des Pilzes*);
 - в іменниках, які закінчуються на декілька приголосних (*des Freundes, des Waldes*, винятки: *des Films, des Lärms*);
 - у багатьох односкладних іменниках (*des Kleides, des Tages*).

- ⇒ Іменники, які закінчуються на **-us, -os** та **-ismus**, не мають у Genitiv жодного закінчення (виняток: *der Bus — des Busses*):

des Kasus, des Organismus, des Rationalismus, des Kosmos.

- ⇒ Односкладові іменники можуть мати в Dativ **-e**, а в деяких прийменникових зворотах з іменником **-e** обов'язково:

am Tage, im Walde, im Jahre, auf dem Lande, im Grunde genommen, im Zuge der Untersuchungen, vorsichtig zu Werke gehen.

- ⇒ В іменниках із суфіксом **-nis** буква **s** в Genitiv подвоюється:

das Ereignis — des Ereignisses; das Erlebnis — des Erlebnisses.

- **Жіноча відміна** (ознакою жіночої відміни є відсутність закінчень іменника у всіх відмінках однини). До жіночої відміни належать:

- ⇒ всі іменники жіночого роду:

N.	<i>die Blume</i>	<i>die Mutter</i>	<i>die Lampe</i>	<i>die Wand</i>
G.	<i>der Blume</i>	<i>der Mutter</i>	<i>der Lampe</i>	<i>der Wand</i>
D.	<i>der Blume</i>	<i>der Mutter</i>	<i>der Lampe</i>	<i>der Wand</i>
A.	<i>die Blume</i>	<i>die Mutter</i>	<i>die Lampe</i>	<i>die Wand</i>

- **Особливий випадок відмінювання** (мішана або перехідна відміна). До цієї групи належать:

- ⇒ іменники чоловічого роду *der Buchstabe, der Friede(n), der Funke, der Gedanke, der Glaube, der Name, der Wille* та іменник середнього роду *das Herz*:

N.	<i>der Name</i>	<i>der Friede(n)</i>	<i>der Funke</i>	<i>das Herz</i>
G.	<i>des Namens</i>	<i>des Friedens</i>	<i>des Funkens</i>	<i>des Herzens</i>
D.	<i>dem Namen</i>	<i>dem Frieden</i>	<i>dem Funken</i>	<i>dem Herzen</i>
A.	<i>den Namen</i>	<i>den Frieden</i>	<i>den Funken</i>	<i>das Herz</i>

⇒ **Множина (для всіх родів)** (ознакою більшості іменників у множині є закінчення **-(e)n** в Dativ):

N. *die Freunde die Fenster die Blumen die Parks*

G. *der Freunde der Fenster der Blumen der Parks*

D. *den Freunden den Fenstern den Blumen den Parks*

A. *die Freunde die Fenster die Blumen die Parks*

⇒ У множині не додаємо **-(e)n** в до тих іменників, які закінчуються у множині на **-s** (*Parks, Hotels, Autos*), або на голосні, крім **-e** (*Kommata, Termini, Lexika*), а також до тих іменників, які утворюють множину за допомогою закінчення **-(e)n** (тобто вже мають **-(e)n**).

⇒ **Власні імена і географічні назви** середнього роду, якщо вони вживаються без артикля чи без означення, та німецькі та особливо часто вживані (тобто широко відомі) іншомовні географічні назви чоловічого роду, які вживають з означеним артиклем, мають у **Genitiv** однини закінчення **-(e)s**:

Schillers Gedichte, Goethes Schaffen, Martas Charakter, die Schönheit des Harzes, am Ufer des Rheins, die Straßen Berlins.

⇒ Якщо географічна чи власна назва закінчується на *s, ß, sch, x, z*, то Genitiv можна утворювати за допомогою апострофа або (стосується особливо імен) закінчення **-ens** (або шляхом перетворення у прикметник за допомогою суфіксів **-isch** чи **-sch**):

Gauß' Zahlentheorie, Motitz' Werke, Hansens Familie, Mariens Charakter; die Gaußsche Zahlenebene.

⇒ Біблійні імена мають в Genitiv особливу форму:

die Auferstehung Christi, Mariä Verkündigung.

⇒ Якщо перед власною назвою стоїть назва титулу, звання, посади, форма звертання тощо без артикля, то іменник має в Genitiv закінчення **-(e)s**, а якщо перед назвою титулу і т. п. стоїть артикль або слово, яке його замінює (наприклад, займенник), то назва титулу і т. п. відмінюється (додаємо *s* в Genitiv):

die Vorlesung Professor Urls; die Vorlesung des Professors Url.

⇒ Якщо власна назва складається з кількох слів, то відмінюється (має

закінчення *s* в Genitiv) останнє слово, зазвичай прізвище:
Christoph Martin Wielands "Oberon", Heinrich Bölls Romane.

- ⇒ В інших випадках власні і географічні назви не мають закінчень (крім назв країн та міст, у яких *-(e)s* в Genitiv факультативне):

die Geschichte des schwarzen Afrika (не *Afrikas!*), *das Spielzeug des kleinen Roman* (не *Romans!*); *die Reise nach Deutschland*;
die Sehenswürdigkeiten des altertümlichen Lwiw(s).

- ⇒ Замість іменника в Genitiv можна вживати конструкцію “прийменник **von** + іменник”. Ця конструкція є обов’язковою, якщо іменник вживається без артикля і якщо географічна чи власна назва при іменнику закінчується на *s, ß, sch, x, z*:

die Werke von Goethe, die Straßen von Berlin, das Wasser vom Rhein, der Wert von Gold, der Geschmack von Kaffee; die Walzer von Strauß.

- ⇒ Назви планет і сузір’їв чоловічого роду здебільшого не мають в Genitiv закінчення *-s*:

des Jupiter, des Orion, des Saturn.

- ⇒ Назви місяців без означення не мають в Genitiv жодних закінчень (з означенням закінчення *s* в Genitiv факультативне):

die letzten Tage des Oktober, am Anfang dieses heißen Juli(s).

- ⇒ Назви речовин після назви міри чи величини не відмінюються, якщо перед назвою речовини немає означення:

ein Kilo Zucker (але: *ein Kilo schneeweißen Zuckers*).

- ⇒ Іменники, утворені від прикметників чи дієприкметників, відмінюються, як відповідні прикметники чи дієприкметники:

ein Bekannter, mit meinem Bekannten, der Verwandte, die Verwandten, für den Vorsitzenden. Ich wünsche dir alles Gute.

- ⇒ Якщо при утворенні множини або похідних слів від іменників з подвоєнням **aa** кореневий голосний в них має умляут (переходить в **ä**), то одне **a** викидаємо:

das Haar — das Härlein, der Saal — die Säle.

- ☞ У стійких парних сполученнях іменників закінчення *-(e)s* в Genitiv однини додаємо тільки до останнього іменника такої конструкції:

die erbliche Übergabe des Grund und Bodens
(або: **von** *Grund und Boden*).

- ☞ При відмінюванні складного іменника відмінюється лише його остання частина, до якої у випадку приналежності іменника до сильної чи слабкої відміни додаємо відповідне закінчення у відповідному відмінку:

N. <i>der Kindergarten</i>	<i>das Fensterbrett</i>	<i>der Angsthase</i>
G. <i>des Kindergartens</i>	<i>des Fensterbrettes</i>	<i>des Angsthasen</i>
D. <i>dem Kindergarten</i>	<i>dem Fensterbrett</i>	<i>dem Angsthasen</i>
A. <i>den Kindergarten</i>	<i>das Fensterbrett</i>	<i>den Angsthasen</i>

УТВОРЕННЯ МНОЖИНИ ІМЕННИКІВ

- ☞ **Закінчення -e (a, o, u)** мають умляут у деяких випадках).

- ⇒ Більшість іменників чоловічого роду:

die Bäume, die Berge, die Höfe, die Söhne, die Stühle, die Tische.

- ⇒ Майже всі багатоскладові і деякі односкладові іменники середнього роду (*das Beil, das Bein, das Boot, das Erz, das Floß, das Gas, das Gift, das Haar, das Heft, das Jahr, das Kreuz, das Maß, das Meer, das Moor, das Paar, das Pfund, das Reich, das Ross, das Salz, das Schiff, das Schwein, das Spiel, das Tor, das Werk* і *das Ziel*):

die Hefte, die Beispiele, die Resultate, die Feste, die Schiffe.

- ⇒ Іменники із суфіксами **-ling** і **-nis** (буква **s** подвоюється):

die Ereignisse, die Verhältnisse, die Kenntnisse, die Zwillinge.

- ⇒ Іменники *die Axt, die Bank, die Braut, die Faust, die Frucht, die Gans, die Gruft, die Hand, die Haut, die Kluff, die Kuh, die Kraft, die Kunst, die Laus, die Luft, die Maus, die Macht, die Nacht, die Naht, die Nuss, die Sau, die Stadt, die Wand, die Wurst, die Zunft, die Ausflucht, die Geschwulst* і *die Zusammenkunft*:

die Bänke, die Wände, die Städte, die Kräfte, die Nächte.

- Немає умляути в деяких іменниках чоловічого роду (*der Aal, der Abend, der Beruf, der Besuch, der Docht, der Dolch, der Dom, der Erfolg, der Erlass, der Grad, der Halm, der Huf, der Hund, der Monat, der Mond, der Mord, der Pfad, der Punkt, der Rost, der Ruf, der Schluck, der Schlot, der Schuh, der Spalt, der Stoff, der Tag, der Verlust* і *der Versuch*), в односкладних іменниках середнього роду (виняток: *das Floß* — *die Flöße*) і в іменниках середнього роду з невідокремлюваними префіксами (*das Gebot, das Geschoss, das Gespann, das Angebot, das Verbot* та ін.):

die Abende, die Erfolge, die Tage, die Jahre, die Gase, die Gebote.

➔ **Закінчення *-(e)n*.**

- ⇒ Майже всі іменники жіночого роду:

die Blumen, die Klassen, die Lampen, die Türen, die Schwestern.

Примітка: Іменники жіночого роду із суфіксом *-in* мають подвійне **n**:

die Studentin — *die Studentinnen, die Freundin* — *die Freundinnen.*

- ⇒ Іменники, які належать до слабкої чи мішаної відміни, а також іменники *der Dämon, der Dorn, der Fleck, der Mast, der Muskel, der Nerv, der Pantoffel, der Pfau, der Schmerz, der Schreck, der See, der Staat, der Stachel, der Strahl, der Typ, der Vetter, der Untertan* і *der Zins*:

die Hasen, die Staaten, die Elefanten, die Nerven, die Herzen.

- ⇒ Іменники *das Auge, das Bett, das Elektron, das Hemd, das Insekt, das Interesse, das Leid, das Ohr, das Photon, das Statut* і *das Verb*:

die Augen, die Betten, die Elektronen, die Ohren, die Interessen.

- ⇒ Всі іменники із суфіксом **-ismus** і майже всі із суфіксом **-us**:

der Mechanismus — *die Mechanismen; der Virus* — *die Viren.*

- ⇒ Іменники чоловічого роду із суфіксом **-or** (суфікс в іменниках у множині — під наголосом):

die Professoren, die Direktoren, die Traktoren.

Винятки: *der Major* (*die Majore*), *der Meteor* (*die Meteore*), *der Tenor* (*die Tenöre*), *der Korridor* (*die Korridore*) і *der Tresor* (*die Tresore*).

☛ **Закінчення -er (a, o, u приймають умляут завжди).**

⇒ Односкладні іменники середнього роду *das Amt, das Bad, das Band, das Bild, das Blatt, das Brett, das Buch, das Dach, das Dorf, das Ei, das Fach, das Fass, das Feld, das Glas, das Glied, das Grab, das Gras, das Gut, das Haus, das Holz, das Horn, das Huhn, das Kalb, das Kind, das Kleid, das Kraut, das Lamm, das Land, das Lied, das Loch, das Nest, das Rad, das Rind, das Schloss, das Tal, das Volk* і *das Wort*, а також багатоскладові *das Gehalt, das Geschlecht, das Gesicht, das Gespenst* і *das Regiment*:

die Bilder, die Häuser, die Gespenster, die Geschlechter.

⇒ Іменники чоловічого роду *der Geist, der Gott, der Irrtum, der Mann, der Mund, der Rand, der Reichtum, der Vormund, der Wald* і *der Wurm*:

die Geister, die Männer, die Wälder, die Irrtümer, die Götter.

☛ **Без закінчення (a, o, u мають умляут у більшості іменників).**

⇒ Майже всі іменники чоловічого роду і всі іменники середнього роду, які закінчуються на **-el, -en, -er**, всі іменники середнього роду із суфіксами **-chen** і **-lein**, префіксом **Ge-** і суфіксом **-e**:

die Äpfel, die Brüder, die Fenster, die Tischchen, die Gebirge.

⇒ Два іменники жіночого роду:

die Mutter — die Mütter, die Tochter — die Töchter.

– Не мають умляута іменники чоловічого роду *der Adler, der Anker, der Balken, der Bagger, der Braten, der Dampfer, der Daumen, der Donner, der Groschen, der Haken, der Hobel, der Koffer, der Knochen, der Kuchen, der Posten, der Schatten, der Schuppen, der Sommer, der Strudel, der Tunnel* і *der Wagen*, іменники середнього роду *das Lager — die Lager, das Kabel — die Kabel*; виняток: *das Kloster — die Klöster.*

☛ **Закінчення -s.**

⇒ Більшість іменників іншомовного походження чоловічого і середнього родів, які не мають суфіксів:

die Autos, die Klubs, die Parks, die Fans, die Büros, die Hotels.

⇒ Майже всі іменники, які закінчуються на голосний звук (крім **-e**),

скорочені іменники та аббревіатури:

die Azubis, die Pkws, die Krimis, die Omas, die Opas, die Pullis.

- ⇒ Позначення групи осіб з однаковим прізвищем чи ім'ям:
die Müllers (= Мюллери, сім'я Мюллерів), *zwei Oxanas.*
- ⇒ Низка іменників, які позначають осіб (*Bengel, Bräutigam, Fräulein, Junge, Kerl, Kumpel, Mädchen, Mädels* та деякі інші), можуть у розмовному стилі мати у множині закінчення *-s*:
die Bengels, die Fräuleins, die Jungs, die Kerls.
- В інших стилях ці іменники утворюють множину так:
die Jungen, die Kerle, die Mädchen і т. д.

⇒ Особливі випадки утворення множини.

- ⇒ Іменники іншомовного походження середнього роду із суфіксами *-a, -um, -ium* мають закінчення *-en* (ставимо на місці *-a* і *-um*):
das Museum — die Museen, das Thema — die Themen.

Винятки: *das Abstraktum, das Femininum, das Kosmetikum, das Kuriosum, das Maskulinum, das Neutrum, das Praktikum, das Spezifikum* і *das Visum* одержують у множині закінчення *-a*:
die Abstrakta, die Kosmetika, die Maskulina, die Visa.

- ⇒ *-mann* у складних іменниках переходить в *-leute*:
der Fachmann — die Fachleute, der Seemann — die Seeleute.

Винятки: *die Biedermänner, die Dunkelmänner, die Ehemänner* (як антонім до *die Ehefrauen*, але в інших випадках — *Eheleute*), *die Hampelmänner, die Hintermänner, die Schneemänner, die Staatsmänner, die Strohmänner.*

- ⇒ Іменники *das Adverb, das Fossil, das Indiz, das Kleinod, das Material, das Mineral, das Prinzip, das Partizip* і *das Reptil* мають у множині закінчення *-ien*:
die Adverbien, die Kleinodien, die Partizipien, die Prinzipien.
- ⇒ Однакові за формою, але різні за значенням іменники утворюють множину залежно від їхнього значення:
die Bank (лавка) — *die Bänke*;
die Bank (банк) — *die Banken*;

<i>das Ding</i> (річ, справа)	– <i>die Dinge</i> ;
<i>das Ding</i> (дівчисько)	– <i>die Dinger</i> ;
<i>die Mutter</i> (мати)	– <i>die Mütter</i> ;
<i>die Mutter</i> (гайка)	– <i>die Muttern</i> ;
<i>der Strauß</i> (страус)	– <i>die Strauße</i> ;
<i>der Strauß</i> (букет)	– <i>die Sträuße</i> ;
<i>der Rat</i> (порада)	– <i>die Ratschläge</i> ;
<i>der Rat</i> (радник)	– <i>die Räte</i> ;
<i>der Stock</i> (поверх)	– <i>die Stockwerke</i> ;
<i>der Stock</i> (палка)	– <i>die Stöcke</i> ;
<i>das Tuch</i> (сукно)	– <i>die Tuche</i> ;
<i>das Tuch</i> (хустка)	– <i>die Tücher</i> ;
<i>das Wort</i> (слово, зв'язне мовлення)	– <i>die Worte</i> ;
<i>das Wort</i> (окреме слово)	– <i>die Wörter</i> .

Значення слова визначається також контекстом.

⇒ Однакові за формою, але різні за значенням і за родом іменники утворюють множину залежно від значення і роду:

<i>der Band</i> (том)	– <i>die Bände</i> ;
<i>das Band</i> (стрічка)	– <i>die Bänder</i> ;
<i>das Band</i> (пути, узи, кайдани)	– <i>die Bande</i> ;
<i>der Bauer</i> (селянин)	– <i>die Bauern</i> ;
<i>das Bauer</i> (клітка)	– <i>die Bauer</i> ;
<i>der Bund</i> (союз, спілка)	– <i>die Bünde</i> ;
<i>das Bund</i> (в'язка)	– <i>die Bunde</i> ;
<i>der Flur</i> (сіни)	– <i>die Flure</i> ;
<i>die Flur</i> (поле, нива)	– <i>die Fluren</i> ;
<i>der Gehalt</i> (вміст)	– <i>die Gehalte</i> ;
<i>das Gehalt</i> (ставка, оклад)	– <i>die Gehälter</i> ;
<i>der Kiefer</i> (щелепа)	– <i>die Kiefer</i> ;
<i>die Kiefer</i> (сосна)	– <i>die Kiefern</i> ;

die Koppel (огороджений вигін) – *die Koppeln*;

das Koppel (портупея, ремінь) – *die Koppel*;

der Leiter (керівник) – *die Leiter*;

die Leiter (драбина) – *die Leitern*;

der Schild (щит) – *die Schilde*;

das Schild (вивіска) – *die Schilder*;

das Steuer (руль) – *die Steuer*;

die Steuer (податок) – *die Steuern*;

der Tor (дурень) – *die Toren*;

das Tor (ворота) – *die Tore*.

⇒ Деякі іменники іншомовного походження (переважно з грецької та латинської мов) зберігають закінчення множини цих мов або мають інші особливості при утворенні множини:

der Bus (автобус) – *die Busse*;

das Cello (віолончель) – *die Cellos (Celli)*;

das Epos (епос) – *die Epen*;

das Genus (рід, стан) – *die Genera*;

der Index (індекс) – *die Indexe (Indizes)*;

der Kaktus (кактус) – *die Kakteen (Kaktusse)*;

die Kamera (камера) – *die Kameras*;

der Kasus (відмінок) – *die Kasus*;

der Kodex (кодекс) – *die Kodexe (Kodizes)*;

das Komma (кома) – *die Kommata (Kommas)*;

das Konto (рахунок) – *die Konten (Kontos, Konti)*;

der Konus (конус) – *die Konen (Koni, Konusse)*;

der Kursus (курс) – *die Kurse*;

das Lexikon (енциклопедія) – *die Lexika (Lexiken)*;

die Mango (манго) – *die Mangonen (Mangos)*;

die Matrix (матриця) – *die Matrizen (Matrizes)*;

der Modus (спосіб, режим) – *die Modi*;

<i>der Numerus</i> (число)	– <i>die Numeri</i> ;
<i>der Nuntius</i> (нунцій)	– <i>die Nuntien</i> ;
<i>der Pharao</i> (фараон)	– <i>die Pharaonen</i> ;
<i>das Schema</i> (схема)	– <i>die Schemas (Schemata, Schemen)</i> ;
<i>der/ das Skonto</i> (скидка)	– <i>die Skontos (Skonti)</i> ;
<i>das Tempus</i> (час)	– <i>die Tempora</i> ;
<i>der Terminus</i> (термін)	– <i>die Termini</i> .

⇒ При утворенні множини деяких іменників треба не тільки додавати до них закінчення, а й змінювати їхню основу:

<i>der Atem</i> (подих)	– <i>die Atemzüge</i> ;
<i>der Bau</i> (будова)	– <i>die Bauten</i> ;
<i>das Bestreben</i> (прагнення)	– <i>die Bestrebungen</i> ;
<i>der Betrug</i> (обман)	– <i>die Betrügereien</i> ;
<i>der Dank</i> (подяка)	– <i>die Danksagungen</i> ;
<i>das Einkommen</i> (прибуток)	– <i>die Einkünfte</i> ;
<i>der Glück</i> (щастя)	– <i>die Glücksfälle</i> ;
<i>das Lob</i> (похвала)	– <i>die Lobsprüche</i> ;
<i>der Mord</i> (вбивство)	– <i>die Mordtaten</i> (також: <i>Morde</i>);
<i>der Nutzen</i> (користь)	– <i>die Vorteile</i> ;
<i>der Regen</i> (дощ)	– <i>die Regenfälle</i> ;
<i>der Schmuck</i> (прикраса)	– <i>die Schmucksachen</i> ;
<i>der Schnee</i> (сніг)	– <i>die Schneemassen</i> ;
<i>das Spielzeug</i> (іграшка)	– <i>die Spielsachen</i> ;
<i>der Streit</i> (суперечка)	– <i>die Streitigkeiten</i> ;
<i>das Unglück</i> (нещастя)	– <i>die Unglücksfälle</i> ;
<i>das Versprechen</i> (обіцянка)	– <i>die Versprechungen (Versprechen)</i> .

⇒ Щоб утворити множину складного іменника, слід поставити у множині лише його останню частину:

<i>der Kindergarten</i>	– <i>die Kindergärten</i> ;
<i>das Fensterbrett</i>	– <i>die Fensterbretter</i> .

- ⇒ Назви мір і величин середнього і чоловічого родів (*das Fass, das Glas, der Grad, das Prozent, das Stück* та ін.) **перед** назвою речовини або абстрактним поняттям, а також назви грошових одиниць чоловічого та середнього родів ставимо в однині:

drei Glas (не *Gläser!*) *Milch, zwei Fass Bier, 30 Euro.*

Auf dem Tisch stehen zwei Glas Wein und drei Glas Mineralwasser.

- Якщо назви мір і величин середнього і чоловічого родів стоять не перед назвою речовини чи абстрактним поняттям, а самотійно, то їх вживаємо у множині:

Auf dem Tisch stehen zwei Gläser (= просто склянки як вид посуду, а не склянки з вином, молоком, водою тощо). *Da stehen Fässer.*

- Назви міри і величини та грошових одиниць жіночого роду завжди ставимо у множині (якщо йдеться про кількість, більшу за один):

zwei Tassen Kaffee, zwei Flaschen Milch, drei Kisten Bier.

- ⇒ Деякі іменники вживають у лише у множині. До них належать:

<i>Aktiva</i>	<i>активи</i>	<i>Alimente</i>	<i>аліменти</i>
<i>Annalen</i>	<i>аннали</i>	<i>Auslagen</i>	<i>витрати</i>
<i>Diäten</i>	<i>зарплата (в політика)</i>		
<i>Einkünfte</i>	<i>прибуток</i>	<i>Effekten</i>	<i>цінні папери</i>
<i>Eltern</i>	<i>батьки</i>	<i>Ferien</i>	<i>канікули</i>
<i>Finanzen</i>	<i>фінанси</i>	<i>Flitterwochen</i>	<i>медовий місяць</i>
<i>Gebrüder</i>	<i>побратими</i>	<i>Geschwister</i>	<i>брат і сестра</i>
<i>Kosten</i>	<i>витрати</i>	<i>Kurzwaren</i>	<i>галантерея</i>
<i>Lebensmittel</i>	<i>продукти</i>	<i>Makkaroni</i>	<i>макарони</i>
<i>Masern</i>	<i>кір</i>	<i>Memoiren</i>	<i>мемуари</i>
<i>Passiva</i>	<i>пасиви</i>	<i>Pocken</i>	<i>віспа</i>
<i>Ränke</i>	<i>інтриги</i>	<i>Röteln</i>	<i>краснуха</i>
<i>Rauchwaren</i>	<i>хутрові вироби</i>		
<i>Shorts</i>	<i>шорти</i>	<i>Spesen</i>	<i>накладні витрати</i>
<i>Spaghetti</i>	<i>спагеті</i>	<i>Trümmer</i>	<i>руїни</i>

Umtriebe інтриги та інші іменники,

а також деякі географічні назви:

<i>die Alpen</i>	<i>die Anden</i>	<i>die Antillen</i>	<i>die Apenninen</i>
<i>die Ardennen</i>	<i>die Azoren</i>	<i>die Bahamas</i>	<i>die Balearen</i>
<i>die Bermudas</i>	<i>die Dardanellen</i>	<i>die Färöer</i>	<i>die Karpaten</i>
<i>die Komoren</i>	<i>die Kordilleren</i>	<i>die Kurilen</i>	<i>die Niederlande</i>
<i>die Philippinen</i>	<i>die Pyrenäen</i>	<i>die Seychellen</i>	<i>die Sudeten</i>
<i>die Tropen</i>	<i>die USA</i>	<i>die Vogesen.</i>	

- Деякі із цих іменників можуть стояти в однині, але тоді вони матимуть інше значення, наприклад, *die Diät* (дієта), *die Auslage* (вітрина), *der Effekt* (ефект).

ПОЗНАЧЕННЯ ІМЕННИКА В СЛОВНИКУ

Немає потреби механічно завчати (зазубрювати) правила, якщо вміло використовувати словник: у словниках зразу після іменника вказано за допомогою відповідних букв його рід, а саме: *m* (чоловічий), *n* (середній), *f* (жіночий), *pl* (іменник, який вживається тільки в множині), потім закінчення Genitiv однини (за яким можна визначити належність іменника до певної відміни) і, нарешті, закінчення множини, наприклад:

Tisch , <i>m</i> , -es, -e	= der Tisch, des Tisches, die Tische
Hase , <i>m</i> , -n, -n	= der Hase, des Hasen, die Hasen
Kind , <i>n</i> , -es, -er	= das Kind, des Kindes, die Kinder
Fenster , <i>n</i> , -s, ~	= das Fenster, des Fensters, die Fenster
Blume , <i>f</i> , ~, -n	= die Blume, der Blume, die Blumen

ПРИКМЕТНИК

ВІДМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Закінчення прикметника і належність його до певної відміни залежить від того, що стоїть перед ним (артикль, займенник тощо).

Однина

⇒ Слабка відміна

⇒ Прикметник має такі закінчення і відмінюється за **слабкою** відміною, якщо перед ним стоять:

- **означений** артикль *der, die, das*;
- **вказівні** займенники *dieser (-e, -es), solcher (-e, -es), jener (-e, -es)*;
- **питальний** займенник *welcher (-e, -es)*;
- **неозначений** займенник *jeder (-e, -es)*;
- **займенники** *sämtlicher (-e, -es), mancher (-e, -es), folgender (-e, -es)* в однині, *anderer (-es)* з іменником у Dativ однини чоловічого і середнього родів.

Чоловічий рід:

N. <i>der</i>	<i>(dieser)</i>	<i>(welcher)</i>	<i>kleine</i>	<i>Hof</i>	-e
G. <i>des</i>	<i>(dieses)</i>	<i>(welches)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hofes</i>	-en
D. <i>dem</i>	<i>(diesem)</i>	<i>(welchem)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hof</i>	-en
A. <i>den</i>	<i>(diesen)</i>	<i>(welchen)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hof</i>	-en
N. <i>solcher</i>	<i>(jener)</i>	<i>(folgender)</i>	<i>kleine</i>	<i>Hof</i>	-e
G. <i>solches</i>	<i>(jenes)</i>	<i>(folgendes)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hofes</i>	-en
D. <i>solchem</i>	<i>(jenem)</i>	<i>(folgendem)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hof</i>	-en
A. <i>solchen</i>	<i>(jenen)</i>	<i>(folgenden)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Hof</i>	-en

Середній рід:

N. <i>das</i>	<i>(dieses)</i>	<i>(welches)</i>	<i>kleine</i>	<i>Kind</i>	-e
G. <i>des</i>	<i>(dieses)</i>	<i>(welches)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Kindes</i>	-en
D. <i>dem</i>	<i>(diesem)</i>	<i>(welchem)</i>	<i>kleinen</i>	<i>Kind</i>	-en
A. <i>das</i>	<i>(dieses)</i>	<i>(welches)</i>	<i>kleine</i>	<i>Kind</i>	-e

N. solches	(jenes)	(folgendes)	kleine	Kind	-e
G. solches	(jenes)	(folgendes)	kleinen	Kindes	-en
D. solchem	(jenem)	(folgendem)	kleinen	Kind	-en
A. solches	(jenes)	(folgendes)	kleine	Kind	-e

Жіночий рід:

N. die	(diese)	(welche)	kleine	Blume	-e
G. der	(dieser)	(welcher)	kleinen	Blume	-en
D. der	(dieser)	(welcher)	kleinen	Blume	-en
A. die	(diese)	(welche)	kleine	Blume	-e
N. solche	(jene)	(folgende)	kleine	Blume	-e
G. solcher	(jener)	(folgender)	kleinen	Blume	-en
D. solcher	(jener)	(folgender)	kleinen	Blume	-en
A. solche	(jene)	(folgende)	kleine	Blume	-e

In diesem schönen Wald, der Titel dieses interessanten Films, beide deutschen Dichter, welcher deutsche Dichter, für dieses kleine Kind.

⇒ Мішана відміна

⇒ Прикметник має такі закінчення і відмінюється за **мішаною** відміною, якщо перед ним стоять:

- **неозначений** артикль (*ein, eine, ein*);
- **присвійний** займенник (*mein, dein, sein, ihr, unser, euer, Ihr*);
- **заперечний** займенник *kein (keine, kein)*.

Чоловічий рід:

N. ein	(mein)	(dein)	kleiner	Hof	-er
G. eines	(meines)	(deines)	kleinen	Hofes	-en
D. einem	(meinem)	(deinem)	kleinen	Hof	-en
A. einen	(meinen)	(deinem)	kleinen	Hof	-en
N. unser	(euer)	(kein)	kleiner	Hof	-er
G. unseres	(eures)	(keines)	kleinen	Hofes	-en
D. unserem	(eurem)	(keinem)	kleinen	Hof	-en
A. unseren	(euren)	(keinen)	kleinen	Hof	-en

Середній рід:

N. <i>ein</i>	(<i>mein</i>)	(<i>dein</i>)	<i>kleines</i>	<i>Kind</i>	-es
G. <i>eines</i>	(<i>meines</i>)	(<i>deines</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Kindes</i>	-en
D. <i>einem</i>	(<i>meinem</i>)	(<i>deinem</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Kind</i>	-en
A. <i>ein</i>	(<i>mein</i>)	(<i>dein</i>)	<i>kleines</i>	<i>Kind</i>	-es
N. <i>unser</i>	(<i>euer</i>)	(<i>kein</i>)	<i>kleines</i>	<i>Kind</i>	-es
G. <i>unseres</i>	(<i>eures</i>)	(<i>keines</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Kindes</i>	-en
D. <i>unserem</i>	(<i>eurem</i>)	(<i>keinem</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Kind</i>	-en
A. <i>unser</i>	(<i>euer</i>)	(<i>kein</i>)	<i>kleines</i>	<i>Kind</i>	-es

Жіночий рід:

N. <i>eine</i>	(<i>meine</i>)	(<i>deine</i>)	<i>kleine</i>	<i>Blume</i>	-e
G. <i>einer</i>	(<i>meiner</i>)	(<i>deiner</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Blume</i>	-en
D. <i>einer</i>	(<i>meiner</i>)	(<i>deiner</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Blume</i>	-en
A. <i>eine</i>	(<i>meine</i>)	(<i>deine</i>)	<i>kleine</i>	<i>Blume</i>	-e
N. <i>unsere</i>	(<i>eure</i>)	(<i>keine</i>)	<i>kleine</i>	<i>Blume</i>	-e
G. <i>unserer</i>	(<i>eurer</i>)	(<i>keiner</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Blume</i>	-en
D. <i>unserer</i>	(<i>eurer</i>)	(<i>keiner</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Blume</i>	-en
A. <i>unsere</i>	(<i>eure</i>)	(<i>keine</i>)	<i>kleine</i>	<i>Blume</i>	-e

Mit unserem kleinen Kind, für dein kleines Kind, die Leistungen seines kleinen Sohnes, mein größter Erfolg, in seinem letzten Film.

➔ **Сильна відміна**

- ⇒ Прикметник має такі закінчення і відмінюється за **сильною** відміною, якщо:
- прикметник стоїть **сам** (без артикля або займенника);
 - перед прикметником стоять *anderer (-es, -e)* (крім деяких випадків, див. вище), *etwas, mehr, dessen, deren, wessen*, слова *manch, solch, welch, viel* і *wenig* без закінчень.

Чоловічий рід:

N. <i>kleiner</i>	(<i>breiter</i>)	(<i>langer</i>)	(<i>runder</i>)	<i>Tisch</i>	-er
G. <i>kleinen</i>	(<i>breiten</i>)	(<i>langen</i>)	(<i>runden</i>)	<i>Tisches</i>	-en
D. <i>kleinem</i>	(<i>breitem</i>)	(<i>langem</i>)	(<i>rundem</i>)	<i>Tisch</i>	-em
A. <i>kleinen</i>	(<i>breiten</i>)	(<i>langen</i>)	(<i>runden</i>)	<i>Tisch</i>	-en

Середній рід:

N.	<i>kleines</i>	(<i>großes</i>)	(<i>nettes</i>)	(<i>gutes</i>)	<i>Kind</i>	-es
G.	<i>kleinen</i>	(<i>großen</i>)	(<i>netten</i>)	(<i>guten</i>)	<i>Kindes</i>	-en
D.	<i>kleinem</i>	(<i>großem</i>)	(<i>nettem</i>)	(<i>gutem</i>)	<i>Kind</i>	-em
A.	<i>kleines</i>	(<i>großes</i>)	(<i>nettes</i>)	(<i>gutes</i>)	<i>Kind</i>	-es

Жіночий рід:

N.	<i>kleine</i>	(<i>große</i>)	(<i>weiße</i>)	(<i>rote</i>)	<i>Blume</i>	-e
G.	<i>kleiner</i>	(<i>großer</i>)	(<i>weißer</i>)	(<i>roter</i>)	<i>Blume</i>	-er
D.	<i>kleiner</i>	(<i>großer</i>)	(<i>weißer</i>)	(<i>roter</i>)	<i>Blume</i>	-er
A.	<i>kleine</i>	(<i>große</i>)	(<i>weiße</i>)	(<i>rote</i>)	<i>Blume</i>	-e

Bei solch schönem Wetter, aus reinem Gold.

Ich habe frisches Obst gekauft. Alte Liebe rostet nicht.

Множина

☞ У множині прикметники відмінюються так:

⇒ у **слабкій** та **мішаній** відмінах прикметник має у всіх відмінках закінчення **-en** (після означеного артикля, вказівного і присвійного займенника, питального займенника *welche* і заперечного займенника *kein* у множині, займенників, які означають визначену кількість предметів, а саме: *alle, beide, sämtliche*; рідко після *folgende*):

N.	<i>die</i>	(<i>diese</i>)	(<i>alle</i>)	(<i>jene</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en
G.	<i>der</i>	(<i>dieser</i>)	(<i>aller</i>)	(<i>jener</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en
D.	<i>der</i>	(<i>diesen</i>)	(<i>allen</i>)	(<i>jenen</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäumen</i>	-en
A.	<i>die</i>	(<i>diese</i>)	(<i>alle</i>)	(<i>jene</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en
N.	<i>meine</i>	(<i>ihre</i>)	(<i>keine</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en	
G.	<i>meiner</i>	(<i>ihrer</i>)	(<i>keiner</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en	
D.	<i>meinen</i>	(<i>ihren</i>)	(<i>keinen</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäumen</i>	-en	
A.	<i>meine</i>	(<i>ihre</i>)	(<i>keine</i>)	<i>kleinen</i>	<i>Bäume</i>	-en	

⇒ у **сильній** відміні прикметник має закінчення означеного артикля (якщо він стоїть сам або після *andere, einige, etliche, manche, mehrere, verschiedene, viele, wenige*; зазвичай після *folgende*, тобто після займенників, які означають невизначену кількість предметів):

N. <i>kleine</i> Kinder	N. <i>schöne</i> Blumen	-e
G. <i>kleiner</i> Kinder	G. <i>schöner</i> Blumen	-er
D. <i>kleinen</i> Kindern	D. <i>schönen</i> Blumen	-en
A. <i>kleine</i> Kinder	A. <i>schöne</i> Blumen	-e
N. <i>vieler</i> (<i>einige</i>) (<i>andere</i>) <i>kleine</i> Kinder		-e
G. <i>vieler</i> (<i>einiger</i>) (<i>anderer</i>) <i>kleiner</i> Kinder		-er
D. <i>vielen</i> (<i>einigen</i>) (<i>anderen</i>) <i>kleinen</i> Kindern		-en
A. <i>vieler</i> (<i>einige</i>) (<i>andere</i>) <i>kleine</i> Kinder		-e

zwei junge Mädchen, viele deutsche Gedichte.

Ich wünsche dir frohe Ostern! Guten Rutsch ins Neue Jahr!

Схеми відмінювання прикметників

Слабка відміна

	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>	<i>pl</i>
N.	-e	-e	-e	-en
G.	-en	-en	-en	-en
D.	-en	-en	-en	-en
A.	-en	-e	-e	-en

Мішана відміна

	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>	<i>pl</i>
N.	-er	-es	-e	-en
G.	-en	-en	-en	-en
D.	-en	-en	-en	-en
A.	-en	-es	-e	-en

Сильна відміна

	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>	<i>pl</i>
N.	-er	-es	-e	-e
G.	-en	-en	-er	-er
D.	-em	-em	-er	-en
A.	-en	-es	-e	-e

Особливі випадки відмінювання прикметників

- ☞ Якщо перед іменником стоять декілька прикметників, то всі вони мають однакові закінчення:

in einer schönen malerischen schweizerischen Gegend.

- ☞ Похідні прикметники із суфіксом **-er** (утворені від назв міст, або числівники, які виражають десятки років) та прикметники *beige, khaki, lila, oliv, orange, prima, rosa* і *super* не змінюються:

in der beige Bluse (але: *in der beigefarbenen ...*) у бежевій блузці;
an der Berliner Universität у берлінському університеті;
in den neunziger Jahren у дев'яностих роках.

- ☞ У прикметниках із ненаголошеним закінченням **-el** (*dunkel, edel, übel* та ін.), і якщо перед **-er** стоїть дифтонг (*sauer, teuer* та ін.), буква **e** при відмінюванні та утворенні вищого ступеня зникає:

dunkel — *ein dunkler Wald*; *sauer* — *saure Sahne*.

- ☞ У прикметнику *hoch* змінюється приголосний:

hoch — *der hohe Baum, die hohen Häuser, der höhere Baum*.

- ☞ Іменники, які походять від прикметників (дієприкметників), відмінюються як відповідні прикметники (дієприкметники):

N. <i>der Bekannte</i>	<i>ein Bekannter</i>	<i>viele Verwandte</i>
G. <i>des Bekannten</i>	<i>eines Bekannten</i>	<i>vieler Verwandter</i>
D. <i>dem Bekannten</i>	<i>einem Bekannten</i>	<i>vielen Verwandten</i>
A. <i>den Bekannten</i>	<i>einen Bekannten</i>	<i>viele Verwandte</i>

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Ступені порівняння — звичайний (початкова форма), вищий, найвищий — показують різну міру ознаки предмета, явища чи речовини.

- ☞ **звичайний:** **вищий:** **найвищий:**

<i>klein</i> (малий)	<i>kleiner</i> (менший)	<i>der (das, die) kleinste, am kleinsten;</i> (найменший)
<i>breit</i> (широкий)	<i>breiter</i> (ширший)	<i>der (das, die) breiteste, am breitesten.</i> (найширший)

⇒ Закінчення **-este (-esten)** обов'язкове, якщо основа прикметника закінчується на **s, ss, sch, ß, x, d, t, tz, z** (виняток: *groß*):

der kälteste Monat, die heißeste Jahreszeit, am ältesten.

⇒ Букви **a, o, u** переходять в **ä, ö, ü** в односкладових прикметниках *alt, arg, arm, dumm, grob, groß, hoch, jung, kalt, klug, krank, kurz, lang, nah, scharf, stark, warm* та деяких інших:

<i>alt</i>	<i>älter</i>	<i>der älteste;</i>
<i>kurz</i>	<i>kürzer</i>	<i>der kürzeste;</i>
<i>grob</i>	<i>größer</i>	<i>der größte.</i>

⇒ **Не мають умляута:**

⇒ прикметники з дифтонгом **au** (*faul, laut, schlau* та ін.):

<i>faul</i>	<i>fauler</i>	<i>der faulste (am faulsten);</i>
<i>schlau</i>	<i>schlauer</i>	<i>der schlauste (am schlausten);</i>

⇒ прикметники із суфіксами **-e, -el, -en, -er, -ig, -bar, -haft, -lich, -sam**:

<i>wichtig</i>	<i>wichtiger</i>	<i>der wichtigste (am wichtigsten);</i>
<i>langsam</i>	<i>langsamer</i>	<i>der langsamste (am langsamsten);</i>

⇒ односкладові прикметники *blank, blond, brav, bunt, falsch, flach, froh, hohl, hold, kahl, klar, knapp, lahm, morsch, platt, plump, rasch, roh, rund, sanft, satt, schlank, stolz, stumpf, stur, toll, voll, wahr, zahm* і *zart*:

<i>klar</i>	<i>klarer</i>	<i>der klarste (am klarsten);</i>
<i>froh</i>	<i>froher</i>	<i>der froheste (am frohesten).</i>

⇒ Прикметники *blaß, fromm, gesund, glatt, karg, krumm, naß* і *schmal* можуть мати або не мати умляута:

<i>gesund</i>	<i>gesunder</i> або <i>gesünder;</i>
<i>schmal</i>	<i>schmaler</i> або <i>schmäler.</i>

⇒ **Особливі випадки** утворення ступенів порівняння:

<i>gut</i>	<i>besser</i>	<i>der beste (am besten);</i>
<i>nah</i>	<i>näher</i>	<i>der nächste (am nächsten);</i>

<i>hoch</i>	<i>höher</i>	<i>der höchste (am höchsten);</i>
<i>groß</i>	<i>größer</i>	<i>der größte (am größten).</i>

☞ Не мають вищого ступеня такі прикметники:

<i>der äußere</i>	<i>der äußerste;</i>	<i>der hintere</i>	<i>der hinterste;</i>
<i>der innere</i>	<i>der innerste;</i>	<i>der obere</i>	<i>der oberste;</i>
<i>der untere</i>	<i>der unterste;</i>	<i>der vordere</i>	<i>der vorderste.</i>

☞ Якщо форма вищого або найвищого ступеня не виражає різної міри ознаки, то таке вживання називають абсолютним і артикль перед прикметником у найвищому ступені можна не вживати:

*mit größter Hochachtung, ein älterer Herr, in bester Ordnung.
Herzlichsten Dank! Mein liebster Freund!*

☞ Не мають ступенів порівняння прикметники, які не можуть виражати більшу чи меншу ознаку предмета, а саме:

⇒ *absolut, ärztlich, auswärtig, baldig, betrieblich, blind, damalig, diesseitig, dortig, ehemalig, erstklassig, ganz, gestrig, heutig, hiesig, jenseitig, jetzig, lebendig, maximal, medizinisch, minimal, nervös, stumm, täglich, taub, tot, total* та ін., які виражають часові чи просторові ознаки і відношення;

⇒ прикметники, утворені від назв речовин і позначають матеріал, з якого зроблений предмет:

eisern, gläsern, golden, hölzern, kupfern, seiden, steinern;

⇒ прикметники із суфіксом *-isch*, утворені від назв країн:

polnisch, ukrainisch, französisch;

⇒ прикметники, які позначають форму предмета:

kegelförmig, quadratisch, rund, viereckig.

☞ Для підсилення звичайного ступеня вживаються *außerordentlich, äußerst, besonders, höchst, recht, sehr, überaus, ungewöhnlich, ziemlich, zu* та ін.:

sehr lang, besonders groß, ziemlich selten, außerordentlich schön.

⇒ Якщо для підсилення звичайного ступеня використовується прислівник *möglichst (якомога)*, то після нього вживаємо звичайний ступінь

(а не вищий, як у відповідних ситуаціях в українській мові):

möglichst billig (не *billiger!*) якомога **дешевший**.

- ⇒ Для підсилення вищого ступеня використовують слова *bedeutend*, *beträchtlich*, *erheblich*, *etwas*, *immer*, *kaum*, *noch*, *viel*, *weit*, *weitaus*, *bei weitem*, *wesentlich* або кратні числівники (*zweimal*, *dreimal*, *viermal*, *fünffmal* і т. д.):

Die Tage werden immer kürzer. Дні стають дедалі **коротші**.
viel größer als ... *набагато більший, ніж ...* ;
mit viel größerer Energie *з набагато більшою енергією*;
etwas größer als ... *трохи більший від ...* .

- ⇒ Найвищий ступінь підсилюється частками *weitaus*, *bei weitem* (далеко, цілком, зовсім) або додаємо до прикметника *aller-*:

das weitaus höchste Gebäude in der Welt, die allerschönste Blume.

- ⇒ Для порівняння однакових величин використовуємо конструкцію “*so (ebenso, genauso)* + прикметник у звичайному ступені + *wie* + іменник”:

Anna ist so groß wie Oxana. Анна така **велика**, як Оксана.

- ⇒ Для порівняння різних величин використовуємо прислівники *minder* або *weniger* (менш), *eher* (скоріше) або *mehr* (більше) у сполученні зі звичайним ступенем:

weniger schön менш красивий;
mehr breit більш широкий.

- ⇒ При порівнянні кратних величин використовуємо кратний числівник і прикметник у звичайному ступені (не вищому!):

zweimal (або: *doppelt*) *so groß* у два рази **більший**;
dreimal so hoch (не *höher!*) *втричі вищий*;
dreimal so groß wie ... *втричі більший, ніж ...* .

- ⇒ При порівнянні різних величин використовуємо сполучник **als**, після якого вживаємо іменник або займенник в **Nominativ**:

jünger als ich *молодший, ніж я (від мене)*;

*Mein Vater ist älter
als (+ N.) meine Mutter.*

*Мій тато старший,
ніж моя мама (від моєї мами).*

УЖИВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

- ☞ У ролі **предикатива** в іменному присудку. У цій ролі прикметник не змінюється за родами (на відміну від української мови):

Mein Dorf ist schön.

Моє село гарне.

Der Tag heute ist schön.

День сьогодні гарний.

Diese Blume ist schön.

Ця квітка гарна.

Diese Blumen sind schön.

Ці квіти гарні.

Diese Blume ist am schönsten.

Ця квітка найгарніша.

- ☞ У ролі **означення** (перед іменником):

Das ist eine schöne Blume.

Це гарна квітка.

Das ist die schönste Blume.

Це найгарніша квітка.

für meinen älteren Bruder

для мого старшого брата;

mein ältester Bruder

мій найстарший брат.

- ☞ Прикметники, що вживаються тільки в ролі предикатива в іменному присудку (отже, не стоять перед іменником і не змінюються):

- ⇒ форма найвищого ступеня **am** + **-sten**:

Maria ist am nettesten.

Але: *Maria ist das netteste Mädchen.* (Тому що після прикметника в найвищому ступені стоїть іменник *Mädchen*.)

- ⇒ прикметники *angst, barfuss, egal, entzwei, feind, gewahr, quitt, schade, schuld, gang und gäbe, null und nichtig, recht und billig*:

Wir sind quitt. Das ist mir egal.

- ☞ Тільки у змінюваній формі вживаються (стоять завжди перед іменником, а не окремо):

- ⇒ прикметники, які характеризують іменник, до якого вони відносяться, з погляду його розміщення в певному місці або в певній часовій точці (*äußer, baldig, damalig, ehemalig, gestrig, heutig, hiesig, inner, jetzig, ober, vorig, unter* та ін.):

im vorigen Jahr, seit dem gestrigen Tag, in der oberen Reihe;

⇒ прикметники, які означають відношення чи належність іменника (*ärztlich, betrieblich, medizinisch, schulisch* та ін.):

die ärztliche Hilfe (= *die Hilfe seitens des Arztes*);

⇒ прикметники із суфіксом **-isch**, утворені від назв країн, а також прикметник *deutsch*; вони виражають походження предмета:

die ukrainische Musik, der französische Wein;

⇒ прикметники із суфіксом **-er**, утворені від географічних назв; вони пишуться з великої букви:

der Berliner Zoo, die Schweizer Banken, die Lwiwer Straßen;

⇒ прикметники, утворені від назв речовин (*eisern, gläsern, golden, hölzern, kupfern, seiden, steinern, wollen* та ін.):

der goldene Ohrring, die bronzene Statue.

– Деякі з вищеназваних прикметників можуть бути предикативом, якщо їх вживають у **переносному значенні**:

Mein Wille ist stählern.

Моя воля сталева.

ЧИСЛІВНИК

КІЛЬКІСНІ ЧИСЛІВНИКИ

Кількісні числівники вказують на певну кількість предметів і відповідають на запитання “Скільки?”.

Утворення і вживання кількісних числівників

☞ 1 – eins	11 – elf		21 – einundzwanzig
2 – zwei	12 – zwölf	20 – zwanzig	22 – zweiundzwanzig
3 – drei	13 – dreizehn	30 – dreißig	23 – dreiundzwanzig
4 – vier	14 – vierzehn	40 – vierzig	24 – vierundzwanzig
5 – fünf	15 – fünfzehn	50 – fünfzig	25 – fünfundzwanzig
6 – sechs	16 – sechzehn	60 – sechzig	26 – sechsundzwanzig
7 – sieben	17 – siebzehn	70 – siebzig	27 – siebenundzwanzig
8 – acht	18 – achtzehn	80 – achtzig	28 – achtundzwanzig
9 – neun	19 – neunzehn	90 – neunzig	29 – neunundzwanzig
10 – zehn			

Зверніть увагу на особливості утворення чисел **16, 17, 20, 30, 60** і **70!**

- ⇒ **100 – (ein)hundert** **1000 – eintausend (ein Tausend)**
200 – zweihundert **2000 – zweitausend (zwei Tausend)**
300 – dreihundert **1000000 – eine Million**
400 – vierhundert **2000000 – zwei Millionen**
- ⇒ У числівниках від **21** до **99** спочатку називають одиниці (*eins, zwei, drei, vier* і т. д.), потім сполучник *und*, а потім десятки (*zwanzig, dreißig, vierzig* і т. д.). У числівнику *eins* випадає буква **-s**:
- 51 – einundfünfzig** **37 – siebenunddreißig** **78 – achtundsiebzig;**
45 – fünfundvierzig **54 – vierundfünfzig** **91 – einundneunzig.**
- ⇒ У числівниках від **101** до **999999** називаємо спочатку кількість тисяч (за необхідності), потім кількість сотень (у числівнику *eins* випадає буква **-s**) і, нарешті, числа до **20** (*eins, zwei, drei, ..., achtzehn, neunzehn, zwanzig*), якщо числівник закінчується на них. Якщо числівник закінчується на числа від **21** до **99**, то говоримо спочатку одиниці,

сполучник *und*, а потім десятки:

101. *ehundrederteins*;

315. *dreihundertfünfzehn*;

4803. *viertausendachthundertdrei*;

95251. *fünfundneunzigtausendzweihunderteinundfünfzig*.

⇒ Числівники до **999999** пишуться завжди **разом**. *Million, Milliarde* і далі (а також інколи *Tausend*) — іменники і пишуться **окремо**:

neunhundertneunundneunzigtausendneunhundertneunundneunzig;

2 Millionen fünfhundertsechsdreißigtausenddreihundertfünfzehn.

⇒ Читаючи телефонні номери, називаємо кожну цифру окремо одну за одною і замість *zwei* кажемо *zwo*:

72 18 34 читаємо: *sieben zwo eins acht drei vier*.

⇒ Числівник *eins* вживається у формі *ein (eine)* у таких випадках:

– у сполученні з іменником числівник *eins* відмінюється як неозначений артикль:

*Die Fußballmannschaft besteht aus **einem** Torwart und zehn Feldspielern.*

*Футбольна команда складається з **одного** воротаря і десятих польових гравців.*

– у деяких сталих зворотах і словосполученнях:

***ein mal eins ist eins, ein für allemal, ein und dasselbe**;*

– перед словом *Uhr*:

*es ist **ein** Uhr, um **ein** Uhr, gegen **ein** Uhr;*

– переважно в незмінюваній формі перед *bis* або *oder*:

*in **ein** oder zwei Tagen, der Betrag in Höhe von **ein** bis zehn Euro.*

– Якщо перед числівником *eins* у формі *ein (eine)* стоїть означений артикль або вказівний займенник, то він відмінюється як прикметник за слабкою відміною:

*im Laufe dieses **einen** Monats, für solchen **einen** Schüler.*

– Якщо числівник *eins* у формі *ein (eine)* стоїть у сполученні з великим числом (*hundert, tausend*), то він відмінюється як прикметник (за

ДРОБОВІ ЧИСЛІВНИКИ

- ⇒ У числівниках до **19** додаємо **-tel**, від **20** і далі додаємо **-stel**. Дробові числівники пишуться зазвичай з великої букви:

*ein **drittel** (1/3), zwei **fünftel** (2/5), ein **Zwanzigstel** (1/20).*

Примітка: Дроби можуть бути іменниками. Після них здебільшого стоїть інший іменник в Genitiv або *von* + Dativ:

*ein **Drittel** der Bevölkerung, drei **Viertel** von einem Glas Wein.*

- ⇒ Дробові числівники пишуться як одне слово і з малої букви, якщо вони стоять перед назвою міри чи кількості речовини, у т. ч. у сполученні цілого числа з дробом:

***zweidrittel** Kilo Mehl (2/3 kg), **vier (und) dreiviertel** Meter (4 3/4 m).*

- ⇒ Числівник *1/2* можна передавати німецькою мовою за допомогою *die **Zweitel*** (переважно в математиці), *die **Hälfte*** або *halb*, причому *halb* відмінюється як прикметник (крім позначення часу):

*die **Hälfte** des Waldes, ein **halber** Tag, nach einem **halben** Monat.*

- ⇒ Після числівників *eineinhalb* (або: *anderthalb*), *zweieinhalb*, *dreieinhalb*, *viereinhalb* і т. д. іменник ставимо у множині:

*zweieinhalb **Wochen**, dreieinhalb **Jahre**.*

- ⇒ **Десяткові дроби:**

0,35 (читаємо: *Null Komma drei fünf*, у розмовній мові можливе: *Null Komma fünfunddreißig*).

- ⇒ Десятковий дріб у ролі підмета потребує присудка у 3-й особі множини:

1,5 Jahre sind seit dieser Zeit vergangen.

ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ

- ⇒ Назва години:

Wie spät ist es jetzt?

*Es ist jetzt **2 Uhr**.*

***Комра** зараз година?*

***Зараз** друга година.*

<i>Um wie viel Uhr?</i>	<i>О котрій годині?</i>
<i>um 10 (Uhr)</i>	<i>о десятій;</i>
<i>halb 5 (Uhr)</i>	<i>пів на п'яту;</i>
<i>um halb 5 (Uhr)</i>	<i>о пів на п'яту;</i>
<i>5 (Minuten) vor 2 (Uhr)</i>	<i>за п'ять хвилин друга;</i>
<i>5 (Minuten) nach 2 (Uhr)</i>	<i>5 хвилин по другій;</i>
<i>5 Uhr 10 (Minuten)</i>	<i>5-а година 10 хвилин;</i>
<i>Es ist jetzt ein (не eine!) Uhr.</i>	<i>Зараз перша година.</i>
<i>Es ist jetzt eins.</i>	<i>Зараз перша.</i>

- ☞ Написання **дати** (крапка після числівника вказує на те, що його слід читати, як порядковий числівник у відповідному відмінку):

<i>Der wievielte ist heute?</i>	<i>Компе сьогодні число?</i>
<i>der 2. Oktober</i>	<i>друге жовтня.</i>
<i>(читаємо: der zweite Oktober)</i>	
<i>Am wievielten war das?</i>	<i>Коли (= в який день) це було?</i>
<i>am 2. Oktober</i>	<i>другого жовтня.</i>
<i>(читаємо: am zweiten Oktober)</i>	

- ☞ У назвах **року** до **1999** вказуємо кількість **сотень** (не тисяч!):

1998-й рік (das Jahr) neunzehnhundertachtundneunzig.

- ⇒ В інших випадках кількість тисяч треба вказувати:

2003-й рік (das Jahr) zweitausenddrei.

- ☞ Перекладаючи речення *Я народився в 1957 році*, вживати фразу **im Jahre** (в році) **необов'язково**, причому *im Jahre* можна ставити лише **перед датою**, а не після неї (як в українській мові), і її ставлять здебільшого перед позначенням визначної дати чи події:

Ich wurde 1957 (або: im Jahre 1957) geboren.

- ☞ У німецькій мові перевага надається кількісному числівнику в багатьох ситуаціях, у яких в українській мові зазвичай вживають порядковий числівник (назва року, години, розділу, класу тощо):

Die Antwort findest du im Band 2. Відповідь знайдеш у 2-му томі.

Im Kapitel 2 der Verfassung У другій главі Конституції.

КРАТНІ ЧИСЛІВНИКИ

- ⇒ *zweimalig* (дворазовий), *dreimalig* (триразовий), *der dreimalige Olympiasieger* (триразовий олімпійський чемпіон);
- ⇒ *zweifach* (двократний), *dreifach* (трикратний), *der dreifache Olympiasieger* (трикратний олімпійський чемпіон), *die zweifache (doppelte) Geschwindigkeit* (подвійна швидкість).

НЕОЗНАЧЕНІ ЧИСЛІВНИКИ

- ⇒ До неозначених числівників відносять *alle, andere, ein bisschen, ein paar, etliche, ganze, geringe, gesamte, gewisse, mehrere, sämtliche, übrige, verschiedene, viele, weitere, wenige, zahlreiche*, якщо вони стоять перед іменником і вказують на кількість предметів. Неозначені числівники стоять завжди у множині:

zahlreiche Menschen, andere Länder, verschiedene Varianten.

Примітка: Якщо ці слова вживають без іменника (тобто самотійно), то вони виступають у ролі займенника:

Viele sind gekommen. Alle verstehen das. Nur wenige sind damit zufrieden.

- ⇒ До неозначених числівників відносяться також похідні числівники на *-lei (allerlei, mancherlei, vielerlei)*:

Ich habe allerlei Mittel gegen Grippe versucht.

- ⇒ Числівник *alle (всі)* у короткій формі *all* у сполученні з артиклем, присвійним або вказівним займенником, а також *ein bisschen* і *ein paar* (декілька, пара) не змінюються:

all meine Kleider, mit ein paar Tausend Dollar.

- ⇒ Слова *alle* у короткій формі *all*, *viele* (багато) у короткій формі *viel* чи *wie viel* (скільки), *wenige* (мало) у короткій формі *wenig* у сполученні з абстрактним іменником або назвою речовини (предметами, які вживаються в однині і кількість яких не можна порахувати), виступають у ролі займенника і не змінюються:

mit viel Geduld, mit wenig Geld, all mein Vermögen.

- З предметами, кількість яких можна порахувати, вживають форми

vielen і *wenigen*, які є неозначеними числівниками і відмінюються, як означений артикль:

vielen Bäume, aus ***vielen*** Ländern, mit wie ***vielen*** Kindern.

Порівняйте:

viel Glück, *viel* Zeit, *viel* Mut, *wenig* Milch, *wenig* Freude;

vielen Häuser, *vielen* Blätter, *vielen* Länder, *wenigen* Jungen.

➔ Числівники *halb* і *ganz* перед іменниками, які вживаються без артикля, стоять у незмінній формі:

ganz Europa, *halb Europa*, *in ganz Europa*, *für ganz Europa*.

Але: *das ganze Europa*, *das halbe Afrika*.

МАТЕМАТИЧНІ ДІЇ

$$3 + 2 = 5$$

3 und/ plus 2 ist/ gleich 5;

$$6 - 2 = 4$$

6 minus/ weniger 2 ist/ gleich 4;

$$3 \cdot 2 = 6$$

3 mal 2 (multipliziert mit 2) ist/ gleich 6;

$$8 : 2 = 4$$

8 (geteilt/ dividiert) durch 2 ist/ gleich 4;

$$3^2 = 9$$

3 zum Quadrat (або: 3 hoch 2) ist/ gleich 9;

$$2^4 = 16$$

2 hoch 4 ist/ gleich 16.

Die Quadratwurzel (zweite Wurzel) aus 16 ist/ gleich 4.

Die Kubikwurzel (dritte Wurzel) aus 27 ist/ gleich 3.

Wie viel ist 3 und 7?

Скільки буде 3 додати 7?

23 minus 20 ist 3.

23 відняти 20 дорівнює 3.

Multipliziere 3 mit 4!

Помнож 3 на 4!

8 mal 7 ist 56.

8 помножити на 7 дорівнює 56.

Du hast 114 durch 3 falsch dividiert.

Ти неправильно поділив 114 на 3.

Wie viel ist 7 dividiert durch 2? Скільки буде 7 поділити на 2?

АРТИКЛЬ

Види артиклів

- der, die, das* – означений артикль;
ein, eine – неозначений артикль;
der, ein – артиклі іменників **чоловічого** роду (*m*);
das, ein – артиклі іменників **середнього** роду (*n*);
die, eine – артиклі іменників **жіночого** роду (*f*);
die – артикль іменників у **множині** (*pl*) (для всіх родів).

Неозначеного артикля у множині немає.

Відмінювання артиклів

Означений артикль:

	однина:			множина:
	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>	<i>pl</i>
N.	der	das	die	die
G.	des	des	der	der
D.	dem	dem	der	den
A.	den	das	die	die

Неозначений артикль:

	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>	
N.	ein	ein	eine	—
G.	eines	eines	einer	—
D.	einem	einem	einer	—
A.	einen	ein	eine	—

Не знаючи або знаючи недостатньо про відмінювання артиклів, важко навчитися правильно вживати, наприклад, іменники, займенники чи прикметники, відмінювання яких тісно пов'язане з відмінюванням артиклів. Запропонована схема відмінювання має особливо важливе значення, тому її необхідно вивчити і довести її знання до автоматизму.

ВЖИВАННЯ АРТИКЛІВ

Означений артикль історично розвинувся із вказівного займенника і має смисловий відтінок “цей, той”. Неозначений артикль походить від числівника *eins* (“один”) і наділений смисловим відтінком “якийсь, який-небудь”.

Крім вказівки на **число, рід і відмінок** іменника, артикль вказує на **визначеність, відомість** (означений артикль) або на **невизначеність, невідомість** (неозначений артикль) цього іменника для співрозмовників. Визначеність іменника полягає у тому, що цей іменник (предмет) розглядають як такий, що має певні ознаки, характерні для нього і які відрізняють його від інших однорідних предметів. Невизначеність предмета означає лише вказівку на його належність до певної групи, класу, роду тощо як складової частини цієї сукупності предметів, не наголошуючи на характерних для цього предмета ознаках.

При вживанні артикля треба враховувати те, що відображає цей іменник, а саме — конкретний предмет, річ (*der Tisch, das Haus*), речовину (*das Brot, das Wasser*), ім'я чи прізвище людини (*Otto, Müller*), географічну назву (*Europa, Deutschland, die Ukraine*), абстрактне поняття (*die Liebe, das Glück, die Ehrlichkeit*) та інше.

Оскільки в українській мові артикля немає, то вивчення його вживання у німецькій мові може викликати певні труднощі, насамперед у початківців або в тих, хто вивчає мову самостійно. Проте детальний аналіз і зіставлення правил допоможуть зрозуміти суть та функції артикля, а отже, подолати ці труднощі.

НЕОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛЬ

☞ **Неозначений** артикль вживається у таких випадках:

⇒ якщо предмет згадано **вперше** (в тексті, розповіді і т. д.); у таких випадках часто говорять про предмет як **представника якогось класу, групи** тощо, не конкретизуючи його, не виділяючи в ньому певних ознак, які відрізняли б його від інших однорідних предметів певного виду, класу, групи тощо:

Es war einmal ein kleines Mädchen (згадується вперше, тому неозначений артикль). *Das Mädchen* (згадується вдруге, тому означений

артикль) *war sehr nett. Einmal schenkte ihm seine Großmutter **ein** rotes Käppchen* (згадується вперше).

*Da liegt **ein** Heft* (= просто зошит, якийсь зошит, тобто просто предмет, який належить до категорії зошитів, зошит взагалі).

*Auf der Erde liegt **ein** grünes Blatt* (= просто зелений листок).

*Ich will mir **ein** Auto* (= просто автомобіль) *kaufen*.

*Der Spatz ist **ein** Vogel* (= належить до птахів, є одним із них).

*Gib mir **einen** Kugelschreiber!* (= яку-небудь, будь-яку ручку, ручку взагалі, незалежно від кольору, величини тощо).

Але: *Gib mir **den** Kugelschreiber!* означає ручку, відому співрозмовникам (наприклад, один із них тримає її в руках чи вона лежить перед ними на столі), оскільки перед словом *Kugelschreiber* стоїть означений артикль.

*Goethe ist **ein** Dichter* (= один із поетів), *dessen Schaffen wir im zweiten Semester studiert haben*.

- ⇒ якщо перед іменником стоїть прикметник, який не має чіткого лексичного значення і тому не ідентифікує (не індивідуалізує) предмет чітко (*anderer, ähnlich, beliebig, bestimmt, gewiss, weiterer* та ін.):

*Es ist schön hier. Ich wohne in **einer** ähnlichen Gegend.*

- ⇒ зазвичай після дієслів *haben, brauchen* і виразу *es gibt*:

*Ich habe **einen** Bruder. In unserer Stadt gibt es **ein** Theater.*

Але: *Er hat Geduld. Er hat das größte Glück* (абстрактні іменники).

- ⇒ перед власними назвами, назвами деяких професій, занять тощо, якщо вони мають загальне значення:

*Er ist **ein** Goethe* (= людина з поетичним даром, як у Гете).

*Er ist **ein** Schauspieler* (= артист за характером чи поведінкою).

Але: *Er ist Schauspieler* (= артист за професією, тому що перед *Schauspieler* немає артикля).

- ⇒ у порівняннях:

*schön wie **eine** Blume, böse wie **ein** Wolf, groß wie **ein** Riese;*

- ⇒ перед назвами речовин, якщо вони означають певну порцію або

частину речовини:

*Ich möchte noch **ein** Bier trinken (= **ein Glas** Bier).*

⇒ у деяких сталих виразах:

***ein** Heidengeld verdienen, **eine** ruhige Kugel schieben, **einen** Klobß im Hals haben, sich **einen** Knacks holen, **einen** Korb geben, sich **einen** Namen machen, **einen** Floh ins Ohr setzen та ін.;*

⇒ якщо перед абстрактним поняттям чи назвою речовини, а також в іменному присудку перед назвою професії, заняття, соціальної чи національної належності стоїть означення (у такому випадку виділяється певна ознака речовини, абстрактного поняття чи суспільної належності):

*Das macht mir **eine** große Freude. Er hat **eine** große Geduld.*

*Ich trinke oft **einen** starken Kaffee. Er ist **ein** guter Sportler.*

ОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛЬ

⇒ **Означений** артикль вживається у таких випадках:

⇒ якщо предмет згадано **вдруге**; при цьому виділяється (при повторному вживанні) певна ознака цього предмета, яка вирізняє його серед інших однорідних предметів:

*Da liegt **ein** Heft (згадується вперше, тому вживаємо неозначений артикль). **Das** Heft (згадується вдруге) ist mein.*

⇒ якщо **конкретизується** й **уточнюється** (індивідуалізується!) певна **ознака** предмета, абстрактного поняття чи речовини; ця конкретизація здійснюється за допомогою прислівника, іменника в Genitiv, прикметника з чітким лексичним значенням (*alleinig, damals, diesjährig, einzig, erforderlich, folgend, gestrig, heutig, hiesig, hinter, jetzig, letzter, link, morgig, ober, recht, restlich, übrig, unter, vergangen, vorder, vorig, vorliegend* та ін.), іменника або займенника з прийменником, інфінітивного звороту, підрядного речення:

***der** heutige Tag; **die** Stadt Berlin; **der** Schriftsteller Thomas Mann; **die** Frau von unserem Direktor; **die** Milch, die ich gekauft habe; **die** Stadt, in der ich wohne; **der** Erfolg, auf den wir gewartet haben;*

*Goethe ist **der** Dichter* (= один, єдиний поет), *dessen Schaffen wir im zweiten Semester studiert haben.*

- ⇒ якщо предмет конкретизується контекстом, зазвичай попереднім, і цей предмет є частиною цілого, що було раніше назване і, таким чином, має певний стосунок до сказаного раніше:

*Ich war im Sommer in Wien. **Die** Stadt hat mir gefallen.*

- ⇒ якщо назва предмета чи абстрактного поняття має узагальнювальне значення:

***Der** Spatz* (= кожен горобець, всі горобці) *ist ein Vogel.*

***Die** Freundschaft* (= дружба взагалі) *ist ein herzliches Verhältnis zwischen den Menschen auf Grund der Treue und des Vertrauens.*

*Wir kämpfen für **den** Frieden* (= просто мир, мир взагалі).

- ⇒ якщо йдеться про предмети, добре відомі тим, хто розмовляє:

*Gib mir **das** Heft!* (= зошит лежить перед співрозмовниками або один зі співрозмовників тримає його в руці);

Але: *Gib mir **ein** Heft!* (= будь-який зошит, зошит взагалі, тому що перед іменником *Heft* стоїть неозначений артикль).

- ⇒ якщо говорять про предмети, що наявні в одному екземплярі, до яких належать зокрема:
- назви місяців, днів тижня, пір року (крім іменного присудка), планет, сторін горизонту тощо:

***Die** Erde kreist um **die** Sonne. Es ist **im** Winter kalt.*

Але: *Heute ist **Dienstag**.* (*Dienstag* стоїть в іменному присудку, тому вживаємо цей іменник без артикля);

- перед назвами унікальних споруд, пам'яток культури тощо:

***der** Reichstag, **der** Wawel, **der** Prater, **der** Zwinger;*

- перед назвами установ, закладів, організацій тощо:

***der** Sicherheitsrat, **die** Welthandelsorganisation;*

- якщо перед іменником стоїть прикметник у найвищому ступені або порядковий числівник без інших супровідних слів, наприклад,

числівника чи займенника:

das höchste Haus, **die** schönste Blume, **das** größte Glück, **der** erste Schüler, **die** zweite Stunde, **das** dritte Fenster links;

Але: *mein größtes Glück* вживаємо без артикля, тому що перед прикметником *groß* стоїть займенник *mein*.

- ⇒ перед географічними назвами жіночого та чоловічого роду і в множині:

die Ukraine, **die** Schweiz, **die** Türkei, **die** USA, **die** Krim, **die** Alpen, **die** Karpaten, **die** Niederlande, **der** Balkan, **der** Bodensee, **der** Brocken, **der** Harz, **der** Irak, **der** Libanon, **die** Desna, **die** Donau, **der** Dnipro, **der** Main, **der** Mississippi, **der** Rhein, **der** Sudan та ін.;

- ⇒ перед географічними назвами середнього роду і власними іменами, якщо їх вживають разом з означенням:

das gegenwärtige Afrika, **der** kleine Hans;

Але: Якщо перед географічною назвою середнього роду і власним іменем немає означення, то їх вживають без артикля: *Afrika, Hans*.

Виятки: **das** Elsass, **das** Engadin, **das** Kosovo, **das** Ries, **das** Tessin, **das** Vogtland і **das** Wallis вживаються з означеним артиклем завжди.

- ⇒ у деяких випадках у конструкції *zu* + іменник + дієслово:

zum Schluß kommen, **zur** Last fallen, **zur** Sache kommen, **zur** Sprache bringen, **zum** Spaß machen, **zur** Seite stehen, **zum** Narren halten, **zum** Erbarmen та ін.;

- ⇒ перед позначенням часу, якщо вжито прийменник з іменником:

am nächsten Sonntag, **am** Ende des Monats;

Але: *Ende Juni, nächsten Sonntag, Mitte April* вживаємо без артикля, тому що в цих конструкціях немає прийменника.

- ⇒ перед кількісним числівником або займенниками *beide* і *viele* можна ставити означений артикль, якщо іменник був згаданий раніше і його треба уточнити (тоді означений артикль близький за значенням до вказівного займенника):

Goethe und Schiller, die (≈ *diese*) *beiden Dichter waren Freunde.*

– в інших ситуаціях перед кількісним числівником або займенниками *beide* і *viele* вживати артикль необов'язково;

⇒ перед назвами свят (світських і деяких релігійних):

der Tag der deutschen Einheit, der Buß- und Bettag, der Fasching;

Виняток: *Silvester, Neujahr*, релігійні свята *Weihnachten, Ostern, Pfingsten* вживаються без артикля:

Man feiert Weihnachten und Neujahr gewöhnlich in der Familie.

⇒ у деяких сталих виразах:

den Kopf verlieren, die Daumen drücken, das Fell vollkriegen, den Hanswurst spielen, unter die Haube kommen, das Regiment führen, auf der Bärenhaut liegen, den Strohmann machen та ін.;

⇒ перед абстрактним поняттям, власною назвою чи назвою речовини в Genitiv або Dativ (часто для уникнення сумнівів у визначенні відмінка іменника):

Ich ziehe Tee dem Kaffee vor. Dem Hans schenkte Georg einen Ball. Auf Grund der Treue und des Vertrauens.

⇒ перед назвами мов, якщо вони вживаються у загальному значенні:

Ich übersetze aus dem Ukrainischen ins Deutsche.

Виняток: Якщо йдеться про мову як предмет викладання чи засіб спілкування і при цьому немає означення, то артикль не вживаємо:

Ich unterrichte Deutsch. Ich lerne Deutsch.

Але: Якщо в таких ситуаціях поставимо означення, то слід вжити неозначений артикль:

Er spricht ein ausgezeichnetes Deutsch.

ВІДСУТНІСТЬ АРТИКЛЯ

➔ **Відсутність** артикля (нульовий артикль):

⇒ перед іменником у множині, якщо при вживанні цього іменника в однині стояв би в цій ситуації неозначений артикль:

Ich habe eine Blume. – Ich habe Blumen.

Da sitzt ein kleines Kind. – Da sitzen kleine Kinder.

⇒ при звертанні:

Komm, Vati! Guten Tag, Oma! Tschüs, Mutti!

⇒ перед назвами навчальних предметів, у т. ч. перед назвами мов, якщо їх розглядають як предмет викладання:

Ich interessiere mich für Physik und Englisch.

⇒ якщо перед іменником стоїть займенник, кількісний числівник або власна чи географічна назва як означення в Genitiv:

mein Heft, in welcher Straße, keine Zeit, alle Bäume, dieser Tag, sieben Schüler, mein größter Erfolg, Deutschlands Geschichte;

Але: *der größte Erfolg* — вживаємо означений артикль, тому що перед іменником немає присвійного займенника.

die Geschichte Deutschlands — вживаємо означений артикль, тому що географічна назва *Deutschland* в Genitiv стоїть після іменника, а не перед ним.

⇒ перед географічними назвами середнього роду і власними назвами, якщо вони вживаються без означення:

Berlin, Asien, Afrika, Otto, Olena, Anna, Deutschland;

Але: *das schwarze Afrika, die liebevolle Olena, das schöne Deutschland* вживаємо з означеним артиклем, тому що перед іменниками *Afrika, Olena* і *Deutschland* стоять відповідно прикметники *schwarz, liebevoll* і *schön*.

⇒ перед географічними назвами, якщо біля них стоять *ganz* і *halb* у незмінюваній формі:

ganz Europa, durch ganz Afrika, für halb Deutschland;

Але: *das ganze Europa* — вживаємо означений артикль, тому що *ganz* стоїть у змінюваній (повній) формі.

⇒ перед назвами речовин, якщо вони стоять після назви міри, величини або кількості на зразок: *Kilo, Glas, Tasse, Stück* тощо:

zwei Stück Brot (а не *das Brot!*), *drei Kilo Butter;*

⇒ перед назвами речовин, якщо їх вживають в узагальнювальному значенні і не підкреслюють особливо (не індивідуалізується) певну ознаку цієї речовини:

Ich trinke gern Milch (= молоко взагалі, як напій).

Ich habe im Laden frisches Brot (= просто свіжий хліб) *gekauft*.

Ich wasche mich mit kaltem Wasser (= холодною водою взагалі).

Але: *die Milch, die ich getrunken habe* — вживаємо означений артикль, тому що назва речовини уточнюється і конкретизується у підрядному реченні.

- ⇒ в іменному присудку перед назвою професії, заняття, національної та соціальної приналежності без означення:

Sie ist Bibliothekarin. Ich bin Ukrainer. Er ist Lehrer.

Але: *Er ist ein guter Sportler* (вживаємо неозначений артикль, тому що перед іменником *Sportler* стоїть означення *gut*, яке конкретизує цей іменник).

- ⇒ у заголовках, вивісках, оголошеннях, телеграмах, бланках анкет, дорожніх знаках і вказівниках тощо:

Eingang. Ausgang. Umleitung. Vorwort. Nachwort.

- ⇒ в іменному присудку з назвами днів тижня, пір року, місяців, якщо біля них немає означення:

Heute ist Montag. Es wird bald Frühling.

Але: *Im Frühling erwacht die Natur vom Winterschlaf. (Im Frühling* — не іменний присудок, а обставина часу, тому вживаємо означений артикль: *im = in + dem.*)

- ⇒ у побажаннях, привітаннях і т. п.:

Guten Morgen! Herzlichen Glückwunsch! Glückliche Heimkehr!

- ⇒ у звертаннях:

Liebe Gäste! Sehr geehrter Herr Hoffmann! Seid still, Kinder!

- ⇒ у наказах, командах, вигуках у разі небезпеки тощо:

Vorsicht! Achtung! Hilfe! Hände hoch! Augen rechts!

- ⇒ у деяких сталих виразах, у т. ч. у фразеологічних зворотах, ідіомах, сполученнях дієслова з іменником:

zu Fuß, auf Befehl, in Anerkennung, in Frage kommen, nach Hause, zu Hause, von Zeit zu Zeit, zu Ende sein, mit Mann und Maus, mit Kind

und Kegel, von Anfang an, zu Grunde gehen, zu Wasser und zu Lande, zu Ohren kommen, Wort für Wort, Haus und Hof та ін.;

⇒ у деяких прислів'ях:

Betrug ist selten klug. Ende gut — alles gut. Fleiß bringt Brot, Faulheit Not. Hunger ist der beste Koch. Übung macht den Meister. Klein Ding freut Kind. Wissen ist Macht. Eile mit Weile. Zeit bringt Rat. Zeit ist Geld.

⇒ перед назвами видів спорту, ігор, музичних інструментів, танців тощо разом з дієсловами *fahren, laufen, singen, spielen, tanzen, trainieren, üben* тощо:

Ich spiele gern Fußball und tanze Walzer.

⇒ перед іменниками, які виражають абстрактні поняття, якщо не конкретизуються чи не уточнюються ці поняття:

Er hat Geduld (= просто терпіння).

Sie hat Glück (= просто щастя, якесь щастя, щастя взагалі).

Die Mutter sorgt für ihr Kind mit Liebe (= з любов'ю взагалі).

Але: *Er hat eine große Geduld* (вживаємо неозначений артикль, тому що абстрактне поняття *Geduld* уточнено за допомогою прикметника *groß* і, таким чином, підкреслено певну ознаку цього поняття).

⇒ перед позначенням часу, якщо його вжито без прийменника:

Anfang April, Mitte April, Ende April, nächsten Sonntag;

Але: *am nächsten Sonntag* (вживаємо означений артикль, тому що перед позначенням часу стоїть прийменник *an*).

⇒ перед позначенням часу, якщо перед іменником стоять *ab, auf, bei, bis, gegen, mit, nach, seit, vor, zu* (з означенням чи без):

ab Montag, bis (nächsten) Montag, nach Ostern, seit Anfang Juni;

⇒ перед назвами хвороб і захворювань:

Er hat Fieber. Ich habe Kopfschmerzen. Sie hat Rheuma.

⇒ якщо перед іменниками стоять прийменники *ab, laut, mittels, ohne, wegen* (особливо у спеціальній літературі):

laut Gesetz, wegen Inventur geschlossen, ab Werk;

- ⇒ перед іменником, який стоїть у невідмінюваній формі після іншого іменника і виконує при цьому роль означення або прикладки до цього іменника:

Gehen Sie bitte in Richtung Bahnhof!

- ⇒ після *als* перед позначенням професії чи заняття:

Er ist in diesem Betrieb als Schlosser tätig.

- ⇒ після *gelten als*:

Die Stadt Paris gilt als Zentrum der Weltmode.

- ⇒ перед *allerlei, etwas, jemand, nichts, niemand, viel* і *wenig*, якщо вони стоять перед субстантивованим прикметником або дієприкметником (тобто таким, що перейшов в іменник):

viel Interessantes, nichts Neues, etwas Merkwürdiges;

- ⇒ перед словами *Herr, Frau, Fräulein*, позначеннями титулу і спорідненості, якщо вони стоять перед власною назвою:

Herr Müller, Frau Müller, Tante Monika, für Professor Müller;

Але: *Das ist die Tante von meinem Freund* (вживаємо означений артикль, тому що *Tante* стоїть не перед власною назвою).

МІСЦЕ АРТИКЛЯ

Артикль ставимо перед іменником. Означення, виражене прикметником, дієприкметником, порядковим числівником, дієприкметниковим зворотом і т. д., ставимо між артиклем та іменником:

das Haus;

das neue Haus;

das gebaute Haus;

das von meinem Vater gebaute Haus;

das von meinem Vater vor zwei Jahren gebaute Haus;

das von meinem Vater vor zwei Jahren in Lwiw gebaute Haus.

ЗАЙМЕННИК

Види займенників

- ⇒ **Особові** — вказують на особу або предмет, замінюють іменник, виражаючи граматичні категорії особи.
- ⇒ **Присвійні** — виражають різноманітні зв'язки людини та навколишнього середовища у формі відображення належності.
- ⇒ **Вказівні** — відображають абстраговане виокремлення осіб чи предметів із групи їм подібних.
- ⇒ **Відносні** — передають відношення до чогось, зв'язок із чимось.
- ⇒ **Питальні** — виражають питання або вживаються для його вираження.
- ⇒ **Заперечні** — містять заперечення або є ним, заперечуючи зміст іншого слова або речення.
- ⇒ **Неозначені** — подають неясне, невідоме, точно не визначене уявлення про особу, предмет, властивість чи якість.
- ⇒ **Неозначено-особовий** (*man*) — подає неясне, невідоме, точно не визначене уявлення про особу.
- ⇒ **Зворотний** (*sich*) — вказує в основному на обернену взаємозалежність двох чи кількох елементів, осіб, предметів.

Значення і вживання займенників

- ⇒ **Особові** займенники відмінюються так:

	<i>я</i>	<i>ти</i>	<i>він</i>	<i>вона</i>	<i>воно</i>	<i>ми</i>	<i>ви</i>	<i>вони</i>	<i>Ви</i>
N.	<i>ich</i>	<i>du</i>	<i>er</i>	<i>sie</i>	<i>es</i>	<i>wir</i>	<i>ihr</i>	<i>sie</i>	<i>Sie</i>
G.	<i>meiner</i>	<i>deiner</i>	<i>seiner</i>	<i>ihrer</i>	<i>seiner</i>	<i>unser</i>	<i>euer</i>	<i>ihrer</i>	<i>Ihrer</i>
D.	<i>mir</i>	<i>dir</i>	<i>ihm</i>	<i>ihr</i>	<i>ihm</i>	<i>uns</i>	<i>euch</i>	<i>ihnen</i>	<i>Ihnen</i>
A.	<i>mich</i>	<i>dich</i>	<i>ihn</i>	<i>sie</i>	<i>es</i>	<i>uns</i>	<i>euch</i>	<i>sie</i>	<i>Sie</i>

- ⇒ Займенник *es* не можна вживати разом із прийменником. Якщо необхідно вжити прийменник, то для абстрактних понять чи неістот

використовуємо займенниковий прислівник:

Jeder hofft auf das Glück. Ich hoffe auch darauf (не *auf es!*).

- Якщо йдеться про осіб, то вживаємо іменник чи інший займенник. На запитання *Sorgst du für das Kind?* відповідаємо, наприклад, за одним із таких варіантів:

Ja, ich Sorge für das Kind. Ja, ich Sorge für ihn. Ja, ich Sorge für sie.

- ⇒ Genitiv особових займенників вживається рідко, зазвичай лише з дієсловами, які потребують (керують) Genitiv (*sich annehmen, sich erfreuen, sich entsinnen, sich erbarmen, gedenken* та ін.). Більшість цих дієслів вживається переважно у високому стилі:

Gott, erbarme dich meiner! Боже, змилуйся наді мною!

- ⇒ Присвійні займенники *mein* (мій), *dein* (твій), *sein* (його), *ihr* (її, їхній), *unser* (наш), *euer* (ваш), *Ihr* (Ваш), заперечний займенник *kein* (жоден, ніякий), питальні займенники *was für ein* (що за), *welch ein* (котрий) і вказівний займенник *solch ein* (такий) відмінюються як неозначений артикль (в однині) і як означений артикль (у множині):

N. <i>mein</i>	<i>Hof</i>	<i>mein</i>	<i>Kind</i>	<i>meine</i>	<i>Blume</i>
G. <i>meines</i>	<i>Hofes</i>	<i>meines</i>	<i>Kindes</i>	<i>meiner</i>	<i>Blume</i>
D. <i>meinem</i>	<i>Hof</i>	<i>meinem</i>	<i>Kind</i>	<i>meiner</i>	<i>Blume</i>
A. <i>meinen</i>	<i>Hof</i>	<i>mein</i>	<i>Kind</i>	<i>meine</i>	<i>Blume</i>

N. *meine* Höfe (Kinder, Blumen)

G. *meiner* Höfe (Kinder, Blumen)

D. *meinen* Höfen (Kindern, Blumen)

A. *meine* Höfe (Kinder, Blumen)

- ⇒ У займенниках *unser* і *euer* може випадати буква *e*:

mit eurem Sohn, unsres Sohnes, eure Eltern, unsre Kinder.

- ⇒ Присвійний займенник можна замінити сполученням прийменника *von* з особовим займенником:

meine Tochter = die Tochter von mir.

- ⇒ Якщо присвійний займенник або займенник *kein* стоять не перед іменником, а окремо, то вони відмінюються так:

N.	<i>meiner</i>	<i>mein(e)s</i>	<i>meine</i>	<i>meine</i>
D.	<i>meinem</i>	<i>meinem</i>	<i>meiner</i>	<i>meinen</i>
A.	<i>meinen</i>	<i>mein(e)s</i>	<i>meine</i>	<i>meine</i>

*Ich habe keinen Kugelschreiber. Gib mir bitte **deinen!***

*Hast du eine Schwester? — Nein, ich habe **keine.***

*Hast du einen Bruder? — Nein, ich habe **keinen.***

*Ich habe dort **keinen** gesehen. **Keiner** von uns glaubt dir.*

*Die meisten Männer sind Fußballfans. **Meiner** mag Fußball nicht.*

- ⇒ Український займенник “**свій**” перекладаємо німецькою мовою за допомогою різних присвійних займенників, залежно від наявного особового займенника:

***Я** читаю **свою** книжку.*

***Ich** lese **mein** Buch.*

***Ти** читаєш **свою** книжку.*

***Du** liest **dein** Buch.*

***Він** читає **свою** книжку.*

***Er** liest **sein** Buch.*

***Вона** читає **свою** книжку.*

***Sie** liest **ihr** Buch.*

***Воно** читає **свою** книжку.*

***Es** liest **sein** Buch.*

***Ми** читаємо **свої** книжки.*

***Wir** lesen **unsere** Bücher.*

***Ви** читаете **свої** книжки.*

***Ihr** lest **eure** Bücher.*

***Вони** читають **свої** книжки.*

***Sie** lesen **ihre** Bücher.*

*Чи **Ви** читаете **свої** книжки?*

***Lesen Sie Ihre** Bücher?*

- ⇒ Переклад **особових** займенників 3-ї особи однини *er, sie, es* (*він, вона, воно*) та відповідних **присвійних** займенників *sein, ihr* (*його, її*) залежить **від роду іменника, до якого вони відносяться**. Оскільки рід іменників у німецькій та українській мовах не завжди збігається, то слід бути особливо уважним, вживаючи займенник і перекладаючи його:

*Das ist meine **Stadt** (жіночий рід). **Sie** (тому що **die Stadt**) ist schön.*

*Це моє **місто** (середній рід). **Воно** (але не *es!*) красиве.*

*Das ist meine **Stadt**. **Ihre** Straßen sind schön.*

*Це моє **місто**. **Його** (але не *seine!*) вулиці красиві.*

- ⇒ Займенник *was für ein (eine)* у множині має форму *was für, a welch ein*

(eine) – welche, оскільки у множині неозначеного артикля немає:

Was für ein schönes Bild! Was für schöne Bilder! Welche Bilder?

- ☛ **Вказівні** займенники *dieser* (цей), *jener* (той), *solcher* (такий), **питальний** займенник *welcher* (котрий) і **неозначені** займенники *jeder* (кожен), *alles* (все), *beides* (обоє, і те і друге), *einiges* (дещо), *mancher* (деякий), *vieles* (багато), *weniges* (мало, дещо), *alle* (всі), *beide* (обидва), *einige* (деякі), *sämtliche* (всі), *viele* (багато), *wenige* (мало, деякі) відмінюються як означений артикль (в однині та множині):

N. *dieser Hof* *dieses Kind* *diese Blume*

G. *dieses Hofes* *dieses Kindes* *dieser Blume*

D. *diesem Hof* *diesem Kind* *dieser Blume*

A. *diesen Hof* *dieses Kind* *diese Blume*

N. *diese Höfe* (Kinder, Blumen)

G. *dieser Höfe* (Kinder, Blumen)

D. *diesen Höfen* (Kindern, Blumen)

A. *diese Höfe* (Kinder, Blumen)

Примітка: Якщо *alle*, *einige*, *viele*, *wenige* та інші вживаються з іменником, то вони виступають у ролі неозначеного числівника:

Viele Menschen sind gekommen. Nur wenige Menschen sind damit zufrieden.

- ⇒ Займенник *solcher* (-es, -e) може вживатися також із неозначеним артиклем або в короткій формі:

solch große Unterstützung, eine solche (або: *so eine*) *Bitte*.

- ⇒ Для розрізнення двох раніше згаданих іменників можна використовувати, замість займенників *dieser* (цей) і *jener* (той), відповідно форми *der Letztere/ Letzterer* (останній, але не *der Letzte!*) і *der Erstere/ Ersterer* (перший, але не *der Erste!*):

Es gibt totalitäre und demokratische Staaten. Die Ersteren (тобто *totalitäre Staaten*) *charakterisieren sich durch die Verletzung der Menschenrechte. Die Letzteren* (тобто *demokratische Staaten*) *garantieren die Grundrechte der Menschen.*

- ☛ **Вказівні** займенники *selbst* і *selber* (сам) вживаємо після іменника або після особового чи зворотного займенника, до якого вони від-

носяться. Причому *selbst* вживається переважно у нейтральному стилі, а *selber* — у розмовній німецькій мові:

Ich habe das selbst gemacht. Er sorgt für sich selbst.

Примітка: Слід розрізняти займенник *selbst* (сам) і частку *selbst* (навіть). Частка *selbst*, на відміну від займенника *selbst*, стоїть перед словом, до якого вона відноситься (а не після нього):

Selbst 1000 Euro (навіть 1000 євро) sind nicht genug, um ...

- ☞ **Вказівні** займенники *derselbe* (той самий) і *derjenige* (той, такий) змінюють при відмінюванні обидві частини:

N.	<i>derselbe</i>	<i>dasselbe</i>	<i>dieselbe</i>	<i>dieselben</i>
G.	<i>desselben</i>	<i>desselben</i>	<i>derselben</i>	<i>derselben</i>
D.	<i>demselben</i>	<i>demselben</i>	<i>derselben</i>	<i>denselben</i>
A.	<i>denselben</i>	<i>dasselbe</i>	<i>dieselbe</i>	<i>dieselben</i>

- ⇒ Займенник *derselbe* (*dieselbe*, *dasselbe*) виділяє особу або предмет чи явище, які є ідентичними до раніше (перед цим) названих:
Du hast denselben Rock wie gestern (= та сама спідниця, що вчора).

Примітка: Вираз *der* (*die*, *das*) *gleiche* означає, на відміну від *derselbe*, предмет чи особу, аналогічні до раніше названих (а не ідентичні):

Du hast den gleichen Rock wie gestern (= подібна, така сама, як вчора).

- ☞ Займенник *der* (*die*, *das*, *die*) (**відносний** або **вказівний** займенник) стоїть під наголосом і відмінюється так:

N.	<i>der</i>	<i>das</i>	<i>die</i>	<i>die</i>
G.	<i>dessen</i>	<i>dessen</i>	<i>deren/derer</i>	<i>deren/derer</i>
D.	<i>dem</i>	<i>dem</i>	<i>der</i>	<i>denen</i>
A.	<i>den</i>	<i>das</i>	<i>die</i>	<i>die</i>

- ⇒ Форми *deren* і *dessen* вживають для того, щоб уникнути помилки у визначенні належності особи, а саме: у висловлюванні, де стоять поряд як однорідні члени два іменники одного і того ж роду. У таких ситуаціях слід мати на увазі, що займенники *deren* і *dessen* належать до іменника, який був названий останнім:

der Lehrer seines Neffen und dessen Vater (= батько племінника);
die Tochter meiner Freundin und deren Mann (= чоловік подруги).

- ⇒ Різниця між *deren* і *derer* у тому, що *deren* вказує на раніше названу особу, відноситься до неї, а *derer* — на особу, яка ще не була названа, але буде названа пізніше у підрядному реченні:

*Ich begrüßte die Kusine meiner Nachbarin und deren Tochter.
Я привітав кузину своєї сусідки та її дочку.*

*die Zahl derer (або derjenigen), die an der Olympiade teilnahmen;
кількість тух, хто брав участь в олімпіаді.*

- ⇒ **Вказівний** займенник *der* (*die, das, die*) може вживатися для уникнення повтору іменника декілька разів:

*die Struktur der RNA und die (під наголосом) der DNA;
структура РНК і структура ДНК;*

- ⇒ **Питальні** займенники *wer* (*хто*) і *was* (*що*) і **неозначений** займенник *irgendwer* (*хтось*):

N. <i>wer</i>	<i>was</i>	<i>irgendwer</i>
G. <i>wessen</i>	<i>wessen</i>	<i>irgendwessen</i>
D. <i>wem</i>		<i>irgendwem</i>
A. <i>wen</i>	<i>was</i>	<i>irgendwen</i>

- ⇒ Після **вказівних** займенників *das* і *es* та **питальних** займенників *wer* і *was* у Nominativ (в ролі підмета) присудок (або змінювану частину присудка) ставимо у третій особі однини:

Wer singt so schön? Wer hat das gemacht? Was ist das?

Примітка: Якщо в реченнях з *wer* і *was* іменна частина присудка виражена іменником у множині, то дієслово-зв'язку ставимо також у множині:

Das sind Bücher. Wer sind diese Jungen? Was sind sie (вони) von Beruf?

- ⇒ **Питальний** займенник *was* не вживається разом із прийменником. За необхідності все-таки вжити прийменник (керування!) використовуємо займенниковий прислівник:

Wofür (замість *für was*) *interessierst du dich? Чим ти цікавишся?*

- ⇒ Займенник *was* (а не *wer!*) вживаємо у запитаннях про професію, посаду чи характер діяльності особи:

Was sind Sie von Beruf? Хто Ви за професією?

– У решті випадків (характер, вік, стать тощо) вживаємо *wer*:

Wer ist er? (Хто він?) Er ist ein guter Mensch.

➤ **Неозначений** займенник *jemand* (хтось, хто-небудь) і **заперечний** займенник *niemand* (ніхто) мають у Genitiv закінчення *-(e)s*, а в Dativ і Akkusativ — закінчення (відповідно *-em* і *-en*) лише у сполученні з прийменником:

N.	<i>jemand</i>	<i>niemand</i>
G.	<i>jemandes</i>	<i>niemandes</i>
D.	<i>jemandem/ jemand</i>	<i>niemandem/ niemand</i>
A.	<i>jemanden/ jemand</i>	<i>niemanden/ niemand</i>

von niemandem, von jemandem, mit jemandem, für jemanden.

➤ **Неозначений** займенник *einer* (*eines, eine*) відмінюється лише в однині, якщо перед ним немає артикля, а якщо цей займенник вживається з означеним артиклем, то він має закінчення слабкої відміни прикметників:

N.	<i>einer</i>	<i>eines</i>	<i>eine</i>	<i>der</i>	<i>eine</i>	<i>das</i>	<i>eine</i>	<i>die</i>	<i>eine</i>	<i>die</i>	<i>einen</i>
G.	<i>eines</i>	<i>eines</i>	<i>einer</i>	<i>des</i>	<i>einen</i>	<i>des</i>	<i>einen</i>	<i>der</i>	<i>einen</i>	<i>der</i>	<i>einen</i>
D.	<i>einem</i>	<i>einem</i>	<i>einer</i>	<i>dem</i>	<i>einen</i>	<i>dem</i>	<i>einen</i>	<i>der</i>	<i>einen</i>	<i>den</i>	<i>einen</i>
A.	<i>einen</i>	<i>eines</i>	<i>eine</i>	<i>den</i>	<i>einen</i>	<i>das</i>	<i>eine</i>	<i>die</i>	<i>eine</i>	<i>die</i>	<i>einen</i>

*an **einem** der schwierigsten Probleme arbeiten*

*працювати над **однією** з найважчих проблем;*

***eine** der wichtigsten Aufgaben
Einer für alle, alle für **einen**.*

***одне** з найважливіших завдань;
Один за всіх, всі за **одного**.*

*Dem **einen** schmeckt Wein,
dem anderen Bier.*

***Одному** смакує вино, іншому
пиво.*

➤ **Неозначений** займенник *mancher* в короткій формі *manch* може вживатися з неозначеним займенником *einer*:

***Manch einer** würde sagen, das ... **Хтось** міг би казати, що*

➤ **Заперечний** займенник *nichts* (ніщо, нічого) і **неозначений** займенник *etwas* (щось) не змінюються:

*Ich verstehe **nichts**. Ich will mir **etwas** kaufen.*

➤ **Неозначено-особовий** займенник *man* в Nominativ виконує роль

підмета (займає його місце в реченні) і потребує дієслова у **третій особі однини** (на відміну від відповідних речень в українській мові, де дієслово стоїть у третій особі множини). Речення із займенником *man* виражають дію, не називаючи особи, яка цю дію виконує:

<i>man singt</i>	<i>співають;</i>
<i>man sagt</i>	<i>кажуть;</i>
<i>man arbeitet</i>	<i>працюють;</i>
<i>man sieht</i>	<i>видно;</i>
<i>man hat gesagt</i>	<i>казали;</i>
<i>man darf</i>	<i>можна (дозвіл);</i>
<i>man kann</i>	<i>можна (можливість);</i>
<i>man muss</i>	<i>треба (необхідність);</i>
<i>man soll</i>	<i>треба (обов'язок).</i>

Darf man hier rauchen? Тут **можна** курити?

In der Bibliothek liest man. У бібліотеці **читають**.

Gestern hat man hier viel gesungen. Вчора тут багато **співали**.

⇒ У Dativ і Akkusativ займенник *man* має відповідно форми *einem* і *einen* і займає місце додатка:

- N. *man*
- D. *einem*
- A. *einen*

Es gruselt einem, wenn man das sieht. Was man nicht weiß, macht einem nicht heiß. Eine solche Behandlung muss einen kränken.

⇒ **Зворотний** займенник *sich* вживається і відмінюється разом з дієсловом, інколи може вживатися у сполученні з прийменником:

ich wasche mich, du wäschst dich, wir waschen uns і т. д.;

ich habe mich gewaschen, du hast dich gewaschen і т. д.;

an und für sich (власне), *mit sich zufrieden* (задоволений собою).

ПРИСЛІВНИК

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ

- ☞ **звичайний:** **вищий:** **найвищий:**
schnell *schneller* **am schnellsten**;
 (швидко) (швидше) (найшвидше)
spät *später* **am spätesten**;
 (пізно) (пізніше) (найпізніше)
- ⇒ Закінчення **-esten** обов'язкове, якщо основа прислівника закінчується на *s, ss, sch, ß, x, d, t, tz, z* (*falsch, oft, spät* та інші).
- ⇒ Правила вживання умляути у прислівниках такі самі, як і при утворенні ступенів порівняння прикметників.
- ☞ Деякі прислівники можуть утворювати найвищий ступінь за допомогою закінчень **-st** і **-stens**:
äußerst, baldigst, frühestens, gefälligst, höchst(ens), längst, möglichst, bestens, meist(ens), mindestens, spätestens, wenigstens.
- ☞ Прислівники, які можуть бути одночасно прикметниками (*hoch* — високий і високо, *schnell* — швидкий і швидко і т. п.), мають порядок із формою **am** + **-sten** форму **aufs** + **-ste** (згідно з новим правописом можна писати з малої або великої букви):
aufs höchste, aufs beste, aufs herzlichste, aufs freundlichste (або: *aufs Höchste, aufs Beste, aufs Herzlichste* і т. д.).
- ☞ **Особливі випадки** утворення ступенів порівняння:
<i>bald</i>	<i>eher</i>	<i>am ehesten</i> ;
<i>gern</i>	<i>lieber</i>	<i>am liebsten</i> ;
<i>gut</i>	<i>besser</i>	<i>am besten</i> ;
<i>hoch</i>	<i>höher</i>	<i>am höchsten</i> ;
<i>nah</i>	<i>näher</i>	<i>am nächsten</i> ;
<i>viel</i>	<i>mehr</i>	<i>am meisten</i> ;
- wenig* — *weniger* (або *minder*) — *am wenigsten* (або *am mindesten*).

УЖИВАННЯ ПРИСЛІВНИКІВ

- ⇒ У ролі обставини (місця, часу, причини, мети, способу дії і т. д.):

<i>Ich stehe früh auf.</i>	<i>Я встаю рано.</i>
<i>Ich habe ihn eben gesehen.</i>	<i>Я його щойно бачив.</i>
<i>Rechts steht ein Tisch.</i>	<i>Праворуч стоїть стіл.</i>
<i>Ich gehe dorthin.</i>	<i>Я йду туди.</i>
<i>Gestern war ich im Wald.</i>	<i>Вчора я був у лісі.</i>
<i>Ich lese viel und gern.</i>	<i>Я читаю багато й охоче.</i>
<i>Hoffentlich klappt alles.</i>	<i>Сподіваюся, що все вийде.</i>
<i>Vorgestern war Dienstag.</i>	<i>Позавчора був вівторок.</i>
<i>Ich laufe schnell.</i>	<i>Я біжу швидко.</i>
<i>Er läuft schneller als du.</i>	<i>Він біжить швидше, ніж ти.</i>
<i>Sie läuft am schnellsten.</i>	<i>Вона біжить найшвидше.</i>
<i>Ich hätte beinahe vergessen, dass ...</i>	<i>Я ледве не забув, що ...</i>

***Zufälligerweise** hat unsere Mannschaft verloren.*

***Випадково** наша команда програла.*

- ⇒ Прислівники місця (*außen, draußen, drinnen, drüben, innen, links, oben, rechts, unten* та деякі інші) у сполученні з прийменниками *von* і *nach* означають переміщення у просторі, а саме: початок, вихідну точку руху (*von*) або напрямок руху (*nach*):

<i>nach außen</i>	<i>назовні;</i>
<i>von innen</i>	<i>із середини;</i>
<i>von links nach rechts</i>	<i>зліва направо;</i>
<i>von oben nach unten</i>	<i>зверху донизу;</i>
<i>von unten</i>	<i>знизу;</i>
<i>nach oben</i>	<i>догори.</i>

- ⇒ Прислівники *daher, dahin, woher* і *wohin* можна розділяти в реченні на дві частини:

<i>Wo gehst du hin?</i>	<i>Куди ти йдеш?</i>
<i>Wo kommst du her?</i>	<i>Ти звідки?</i>

Da gehe ich nicht hin.

Я туди не піду.

- ⇒ Сполучний прислівник виконує роль сполучника у складносурядному реченні:

allerdings (звичайно, правда, справді), *also* (отже), *außerdem* (крім цього), *daher*, *darum*, *deshalb*, *deswegen* (тому, через те), *demnach* (відповідно до цього, згідно з цим, внаслідок цього, виходячи з цього, отже), *folglich* (отже, тому), *insofern* (оскільки, бо), *nämlich* (оскільки, бо, тобто, а саме), *sonst* (інакше).

- ⇒ Числовий прислівник:

zweimal (двічі), *dreimal* (тричі), *zu zweit* (удвох), *zu dritt* (у трьох), *zu viert* (в чотирьох), *erstens* (но-перше), *zweitens* (но-друге), *drittens* (но-третє).

- ⇒ Питальний прислівник:

wann, *warum*, *weshalb*, *weswegen*, *wie*, *wieso*, *wo*, *woher*, *wohin*, *wozu*, *bis wann*, *seit wann*, *inwiefern*.

ЗАЙМЕННИКОВІ ПРИСЛІВНИКИ

Займенникові прислівники не називають обставини, а лише містять питання або вказівку про неї.

Утворення займенникових прислівників

- ⇒ **Вказівні:** *da* (*dar*) + **прийменник:** *dafür*, *dadurch*, *daran*.
- ⇒ **Питальні:** *wo* (*wor*) + **прийменник:** *wofür*, *wodurch*, *woran*.
- ⇒ **Dar-** і **wor-** вживаємо, якщо прийменник починається з голосного звука.
- ⇒ Займенникові прислівники можна утворювати лише від прийменників *an*, *auf*, *aus*, *bei*, *durch*, *für*, *gegen*, *in*, *mit*, *nach*, *von*, *über*, *um*, *unter* і *zu*; від прийменників *hinter*, *neben*, *zwischen* можна утворювати лише вказівні займенникові прислівники *dahinter*, *daneben* і *dazwischen*.

Уживання займенникових прислівників

- ⇒ Вибір займенникового прислівника залежить від прийменника, яким керують дієслово, іменник чи прикметник. Отже, переклад займенникового прислівника залежить від перекладу прийменника, а переклад прийменника, своєю чергою, від дієслова, прикметника або іменника, до якого він відноситься. Переклад займенникового прислівника українською мовою ускладнюється тим, що керування слів в обох мовах часто не збігається. Отже, один і той же займенниковий прислівник у різних ситуаціях треба перекладати по-різному:

Worüber spricht er?

*Er spricht **darüber**.*

Worauf hoffst du?

*Ich hoffe **darauf**.*

Woran zweifelst du?

*Ich zweifle **daran**.*

*Er träumt **von** einer Reise nach Berlin. Ich träume auch **davon**.*

Wovon träumst du?

Wovon hängt das ab?

Wofür interessierst du dich?

Womit ist er so zufrieden?

*Die Eltern **reagieren auf** das schlechte Benehmen ihres Sohnes in der Schule nicht. Warum reagieren sie **darauf** nicht?*

Батьки не реагують на погану поведінку свого сина у школі. Чому вони не реагують на це?

*Worauf reagierst du so nervös? **На що** ти так нервово реагуєш?*

*Es wird in der Welt **gegen** die Verletzung der Menschenrechte stark protestiert. Unser Volk protestiert auch **dagegen**.*

*У світі дуже протестують проти порушення прав людини. Наш народ також **проти цього** протестує.*

Wogegen protestiert ihr?

Worüber lachst du?

***Про що** він говорить?*

*Він говорить **про це**.*

***На що** ти сподіваєси?*

*Я сподіваюся **на це**.*

***У чому** ти сумніваєси?*

*Я сумніваюся **в цьому**.*

*Він мріє **про** поїздку до Берліна.*

*Я **про це** також мрію.*

***Про що** ти мрієш?*

***Від чого** це залежить?*

***Чим** ти цікавишся?*

***Чим** він так задоволений?*

***Проти чого** ви протестуєте?*

***З чого** смієси?*

Ich lache darüber.

Я сміюся з цього.

Wonach duftet es hier so schön? **Чим** тут так гарно пахне?

Worum geht es im Buch? **Про що** йдеться в книжці?

- ☞ Займенникові прислівники вживають лише тоді, коли йдеться про неістот. Коли говорять про осіб (людей, тварин), то вживають прийменник із займенником:

Auf wen wartest du?

На кого ти чекаєш?

Worauf wartest du?

На що ти чекаєш?

Ich warte auf ihn.

Я чекаю на нього.

Ich warte darauf.

Я чекаю на це.

Für wen stimmen Sie?

За кого Ви голосуєте?

Wofür stimmen Sie?

За що Ви голосуєте?

Ich stimme für ihn.

Я голосую за нього.

Ich stimme dafür.

Я голосую за це.

- ☞ Вказівні займенникові прислівники можуть вживатися у головному реченні в ролі співвідносного слова (корелята), а питальні — виконувати функцію сполучника в підрядному реченні:

Die Ursache seines Erfolgs besteht darin, dass er trainiert hat.

Причина його успіху в тому, що він тренувався.

Die Mutter fragt den Sohn, womit er sich im Hof beschäftigt.

Мама запитує сина, чим він займається на подвір'ї.

ПРИЙМЕНИК

КЕРУВАННЯ ПРИЙМЕНИКІВ

☞ Прийменники, які **завжди** потребують додатка в **Dativ**:

mit, nach, aus, von, zu, bei, seit, ab, außer, gegenüber, entlang ... , entgegen, gemäß, ... zufolge, ... zugunsten, zuwider;

<i>aus dem Haus</i>	з дому;
<i>aus dem Buch</i>	з книжки;
<i>mit dem Buch</i>	з книжкою;
<i>mit wem</i>	з ким;
<i>mit dem Freund</i>	з другом;
<i>zu mir</i>	до мене;
<i>außer dir</i>	крім тебе;
<i>außer ihm</i>	крім нього;
<i>bei meiner Oma</i>	у моєї бабусі;
<i>bei kaltem Wetter</i>	у холодну погоду;
<i>bei uns</i>	у нас;
<i>nach den Stunden</i>	після уроків;
<i>nach dem Gesetz</i>	згідно із законом;
<i>meiner Meinung nach</i>	на мою думку;
<i>von der Mutter</i>	від мами;
<i>dem Haus gegenüber</i>	навпроти дому;
<i>seit diesem Jahr</i>	з цього року;
<i>zugunsten seines Bruders</i>	на користь свого брата;
<i>ihm zugunsten</i>	йому на користь;
<i>gemäß dem Vertrag</i>	згідно з договором;
<i>dem Vertrag zuwider</i>	всупереч договору;
<i>seinen Worten zufolge</i>	судячи з його слів;
<i>entgegen meinem Vorschlag</i>	всупереч моїй пропозиції.

- ⇒ Прийменники, які **завжди** потребують додатка в **Akkusativ**:
durch, für, ohne, um, bis, gegen, ... entlang, je, wider, per, pro;

<i>durch den Wald</i>	<i>через ліс</i> ;
<i>für dich</i>	<i>для тебе</i> ;
<i>für wen</i>	<i>для кого</i> ;
<i>gegen den Krieg</i>	<i>проти війни</i> ;
<i>ohne mich</i>	<i>без мене</i> ;
<i>je einen Dollar</i>	<i>по одному долару</i> ;
<i>wider seinen Willen</i>	<i>проти його волі</i> ;
<i>den Fluss entlang</i>	<i>вздовж річки</i> ;
<i>um den Wald (herum)</i>	<i>навколо лісу</i> .

- ⇒ Прийменники, які потребують додатка в **Dativ** або в **Akkusativ** залежно від ситуації:

an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen;

- ⇒ якщо поставимо запитання “**куди?**”, вживаємо **Akkusativ**:

<i>in den Wald</i>	<i>у ліс</i> ;
<i>auf den Tisch</i>	<i>на стіл</i> ;
<i>unter den Stuhl</i>	<i>під стілець</i> ;
<i>hinter den Schrank</i>	<i>за шафу</i> ;
<i>in den Park</i>	<i>у парк</i> ;
<i>an den Tisch</i>	<i>за стіл</i> ;
<i>an die Wand</i>	<i>на стіну</i> ;
<i>über den Tisch</i>	<i>над столом</i> ;

- ⇒ якщо поставимо запитання “**де?**” або “**коли?**”, вживаємо **Dativ**:

<i>in dem Wald</i>	<i>у лісі</i> ;
<i>auf dem Tisch</i>	<i>на столі</i> ;
<i>unter dem Stuhl</i>	<i>під стільцем</i> ;
<i>hinter dem Schrank</i>	<i>за шафою</i> ;
<i>an der Wand</i>	<i>на стіні</i> ;

<i>vor dem Wald</i>	<i>перед лісом;</i>
<i>zwischen dir und mir</i>	<i>між тобою і мною;</i>
<i>im Juni</i>	<i>у червні;</i>
<i>an diesem Tag</i>	<i>у цей день.</i>

⇒ Дієслова з префіксами **ab-**, **an-**, **auf-**, **bei-**, **ein-**, **unter-**, **ver-**, котрі виражають переміщення в просторі з одного місця в інше, потребують на відміну від відповідних дієслів в українській мові запитання “**wo?**”, а не “**wohin?**” (*abholen, ankommen, anrufen, einreichen, unterbringen, verlangt werden (am Telefon)* та ін.):

<i>an der Garderobe abgeben</i>	<i>здавати в гардероб;</i>
<i>Der Zug kommt in der Stadt an.</i>	<i>Поїзд прибуває в місто.</i>
<i>Wo rufst du an?</i>	<i>Куди ти телефонуєш?</i>
<i>Er ist glücklich in der Stadt angekommen.</i>	<i>Він щасливо добрався до міста.</i>
<i>Ich muss zu Hause (не nach Hause!) anrufen.</i>	<i>Я мушу зателефонувати додому.</i>
<i>Du wirst am Telefon verlangt.</i>	<i>Тебе кличуть до телефону.</i>

⇒ Прийменники, які **завжди** потребують додатка в **Genitiv**:

unweit, (an)statt, wegen, während, um ... willen, dank, anlässlich, auf Grund (aufgrund), an Stelle (anstelle), diesseits, jenseits, hinsichtlich, infolge, längs, oberhalb, unterhalb, innerhalb, außerhalb, seitens, trotz, ungeachtet, zufolge ..., zugunsten ... ;

<i>unweit des Dorfes</i>	<i>недалеко від села;</i>
<i>anlässlich des Feiertages</i>	<i>з нагоди свята;</i>
<i>außerhalb der Stadt</i>	<i>поза межами міста;</i>
<i>infolge des Gesetzverstoßes</i>	<i>внаслідок порушення закону;</i>
<i>während des Besuches</i>	<i>під час візиту;</i>
<i>statt des Konzertes</i>	<i>замість концерту;</i>
<i>trotz ihrer Hilfe</i>	<i>незважаючи на її допомогу;</i>
<i>jenseits des Ozeans</i>	<i>по той бік океану;</i>

um des Sohnes willen *заради сина;*
wegen des schlechten Wetters *через погану погоду.*

ЗЛИТТЯ ПРИЙМЕННИКА З АРТИКЛЕМ

- ☉ Найбільш часті випадки злиття прийменника з артиклем: **am** (*an + dem*), **im** (*in + dem*), **beim** (*bei + dem*), **vom** (*von + dem*), **zum** (*zu + dem*), **zur** (*zu + der*), **aufs** (*auf + das*), **ans** (*an + das*), **ins** (*in + das*), **ums** (*um + das*).
- ☉ Вживання прийменника з артиклем окремо чи його злиття з артиклем не впливають на зміну значення цілого словосполучення:
im Schrank = **in dem Schrank**, **am Tisch** = **an dem Tisch**.
- ☉ Злиття прийменника з артиклем відбувається у таких випадках:
 - ⇒ при позначенні дати, дня тижня, пори року, сторони світу:
am Morgen, **am Tage**, **am Dienstag**, **am zweiten April**, **im Frühling**;
 - ⇒ у деяких сталих виразах:
aufs Land, **zum Wohl**, **zum Andenken**, **zum Spaß machen** та ін.;
 - ⇒ у найвищому ступені порівняння прикметника і прислівника:
am besten, **am höchsten**, **am meisten**;
 - ⇒ при географічних назвах з означеним артиклем:
im Harz, **am Rhein**, **im Libanon**, **im heutigen Deutschland**;
 - ⇒ якщо іменник не підкреслюють, оскільки він відомий співрозмовникам:
Am Tisch steht ein Stuhl.
 - ⇒ **ans**, **aufs**, **durchs**, **fürs**, **hinters**, **ins**, **übers**, **ums**, **unters** і **vors** вживають особливо часто в розмовній мові;
 - ⇒ **hintern**, **übern** і **untern** вживають виключно в розмовній мові;
 - ⇒ у багатьох сталих виразах і словосполученнях (**ums Leben kommen**, **im Vergleich**, **im Gegensatz**, **auf Leben und Tod**, **im Klaren**, **aufs Geratewohl**, **im Nu**, **im Voraus**, **beim Barte des Propheten** та ін.).

- ⇒ Злиття прийменника з артиклем не відбувається, якщо іменник виділяють чи уточнюють (контекстом чи інтонацією):

an dem Tag, an dem wir uns getroffen haben.

ПОДВІЙНІ ПРИЙМЕННИКИ

- ⇒ *an ... vorbei, aus ... heraus, bis an, bis auf, bis zu, bis in, hinter/ unter ... hervor, innerhalb von, von ... ab, von ... an, von ... auf, von ... aus, von ... bis, von ... her, von ... wegen, um ... willen;*

<i>bis zum 8. November</i>	<i>до 8 листопада;</i>
<i>bis an den Rand</i>	<i>до краю;</i>
<i>bis in die späte Nacht hinein</i>	<i>до пізньої ночі;</i>
<i>an dem Haus vorbei</i>	<i>повз будинок;</i>
<i>von 2 bis 3 Uhr</i>	<i>від 2-гої до 3-тьої години;</i>
<i>hinter dem Schrank hervor</i>	<i>з-за шафи;</i>
<i>unter dem Tisch hervor</i>	<i>з-під столу;</i>
<i>innerhalb von zwanzig Tagen</i>	<i>протягом двадцяти днів;</i>
<i>von Kindheit an</i>	<i>з дитинства;</i>
<i>vom Standpunkt des Lehrers aus</i>	<i>з погляду вчителя.</i>

- ⇒ Після *abseits, anhand, anstelle, aufgrund, infolge, innerhalb* другий прийменник *von* стоїть біля іменника без артикля:

innerhalb von fünf Wochen.

- Перед іменником з артиклем ці прийменники вживають без *von*:

innerhalb der nachfolgenden fünf Wochen, infolge eines Unfalls.

- ⇒ Після прийменника *bis*, за допомогою якого позначаємо кінцеву точку руху (часову чи інколи локальну), можна (і часто бажано) поставити інший прийменник для уточнення цієї кінцевої точки:

bis zu dem Stadion, bis vor das Stadion, bis zum Abend.

- ⇒ Прийменник *bis* у часовому значенні для позначення кінцевої точки стоїть сам тільки тоді, коли іменник, який виражає певний часовий

відрізок, не має артикля:

bis Weihnachten, bis Pfingsten, bis 10 Uhr, bis Montag.

- ⇒ Якщо перед іменником (займенником) стоїть подвійний прийменник, то відмінок іменника залежить від керування другого прийменника:

bis zu meinem Haus, mit und ohne seinen Bruder, ohne und mit ihm.

МІСЦЕ ПРИЙМЕННИКА У РЕЧЕННІ

- ⇒ Прийменники стоять здебільшого **перед** іменником чи займенником.

- ⇒ Прийменники *entgegen, gegenüber, gemäß, nach, wegen* і *zuwider* можуть стояти після іменника чи займенника або перед ними, керування цих прийменників в обох випадках однакове:

dem Haus gegenüber = gegenüber dem Haus.

- ⇒ Керування прийменників *entlang, zufolge* і *zugunsten* залежить від їхнього розміщення відносно іменника:

den Fluss entlang — entlang der Donau und anderen Flüssen.

- ⇒ Прийменники *gegenüber* і *zugunsten* у сполученні із займенником завжди стоять після нього і потребують Dativ:

ihr gegenüber, ihm zugunsten.

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ДЕЯКИХ ПРИЙМЕННИКІВ

- ⇒ Прийменник *in* означає “всередині чого-небудь” (*in einem Buch, im Zimmer*). Тому, перекладаючи речення на зразок *Я провів канікули у своїй тітці*, слід вживати не *in*, а *bei*, оскільки *bei* позначає часову або просторову близькість. З тієї ж причини перекладаючи конструкцію *У мене є ...*, вживаємо *Ich habe*, а *In mir* тут недоречне:

Ich habe meine Ferien bei meiner Tante verbracht.

Ich habe einen Bruder.

- ➔ Перед географічними назвами, які вживають без артикля, прийменник *nach* означає напрямок руху, а прийменник *in* — розміщення:

nach Deutschland у Німеччину;

nach Lwiw до Львова;

in Deutschland у Німеччині;

in Lwiw у Львові.

- ⇒ Перед географічними назвами з артиклем для вираження напрямку руху і розміщення вживається прийменник *in*:

in die Ukraine в Україну;

in der Ukraine в Україні.

- ➔ Прийменник *z* (*із*) перекладаємо німецькою мовою за допомогою різних прийменників залежно від поставленого запитання:

aus dem Wald з лісу — звідки? з чого?

mit dem Bruder з братом — з ким? з чим?

seit dem nächsten Jahr з наступного року — з якого часу?

- ➔ Прийменник *na* при відображенні переходу, зміни до певної межі перекладаємо словом *auf* (не *zu!*), а якщо потрібно виразити величину такої зміни (переходу, різниці тощо), то вживаємо *um* (не *auf!*):

Die Temperatur ist auf 10° C (= до 10° C) gestiegen.

Die Temperatur ist um 10° C (= на 10° C) gestiegen.

um 20 cm kürzer коротший на 20 см;

um das Dreifache länger довший утричі.

- ➔ Прийменник *na* для позначення розміщення перекладаємо німецькою мовою двома словами: *auf* і *an*, де *auf* = “на” у значенні “зверху”, а *an* = “на” у значенні “збоку, поряд”:

auf dem Tisch, auf dem Dach, auf dem Schrank;

an der Wand, an der Tafel, an der Tür, am Himmel;

an der frischen Luft на свіжому повітрі;

die Wunde am Bein рана на нозі;

am Arm nehmen взяти за руку;

<i>an der Ecke</i>	<i>на розі</i> (будинку);
<i>an der Grenze</i>	<i>на кордоні;</i>
<i>am Baum</i>	<i>на дереві;</i>
<i>an der Tür klopfen</i>	<i>стукати в двері.</i>

- ☞ Прийменник *через* у часовому значенні перекладаємо німецькою мовою словом *in*, якщо подія відбудеться в майбутньому, а якщо подія вже відбулася в минулому, то вживаємо *nach*:

Heute haben wir den 28. Mai. In zwei Tagen kommt der Sommer.

Am 10. September hat er einen Herzanfall bekommen. Nach zwei Tagen wurde er operiert und jetzt geht es ihm besser.

- ☞ Прийменники *seit* і *ab* вказують на початок відліку часу з певного моменту, *seit* — з моменту в минулому (дія продовжується тепер), а *ab* — з теперішнього або майбутнього моменту:

seit *gestern, seit* *kurzer/langer* *Zeit, ab* *nächsten* *Sonntag;*

Ich wohne hier seit 4 Jahren.

Ab morgen beginnt mein Urlaub.

- ☞ Прийменники *aus* і *vor* перед абстрактним поняттям вказують на привід або причину; *aus* — переважно привід до певної дії на основі суб'єктивних відчуттів (реакція свідомо, навмисна), а *vor* — частіше привід до появи певного психічного чи фізичного стану або поведінки як наслідок чого-небудь (реакція несвідомо, мимовільна):

Er hat das aus Hass (Liebe, Spaß) gemacht.

Er steht böse vor Empörung. Sie zittert vor Angst.

- ☞ Прийменник *bis* означає “до певної часової межі”, інколи “до певної географічної точки”, а *zu* — “до певного місця”:

bis *Ende* *Mai, bis* *2010; zum* *Stadion, zum* *Bahnhof.*

- ☞ Прийменник *unter* (“між, серед”) вказує на перебування серед одно-рідних предметів (переважно осіб, істот), кількість яких зазвичай більша від двох:

unter *den* *Menschen, unter* *den* *Jungen, unter* *den* *Tieren.*

- ☞ Прийменник *dank* може керувати Dativ або Genitiv, але на практиці

в сучасній німецькій мові перевагу надають Dativ:

dank ihm завдяки йому.

- ⇒ Прийменник *trotz* керує Dativ у розмовній мові, а у всіх решта випадків — Genitiv:
trotz dem Regen — *trotz des Regens*.
- ⇒ Прийменники *ab*, *laut* і *ohne* вживають з іменником без артикля:
ab Donnerstag, *ab Lager*, *laut Vertrag*, *ohne Mütze*.
- ⇒ Прийменник *zugunsten* вживають лише з деякими дієсловами та іменниками (*sich einsetzen*, *einzahlen*, *entscheiden*, *spenden*, *verzichten*, *zurücktreten*, *Entscheidung*, *Spende*, *Testament* та ін.):
Er hat zugunsten seiner Schwester auf das Erbe verzichtet.
Він відмовився від спадщини **на користь** своєї сестри.
- ⇒ Прийменники *gemäß*, *laut*, *nach* і *zufolge* вказують на відповідність чи узгодженість між предметами з різними відтінками.
- ⇒ Прийменник *gemäß* свідчить про відповідність, яка не пов'язана з точним, дослівним текстом (*gemäß den Anweisungen*).
- ⇒ Прийменник *laut* вказує на точне, дослівне передавання змісту (*laut Gesetz*, *laut Bericht*).
- ⇒ Прийменник *nach* вказує на нейтральне передавання змісту, яке допускає дистанціювання чи сумнів (*nach seinen Worten*).
- ⇒ Прийменник *zufolge* вказує на відповідність з висновком, який ґрунтується на повідомленні (*der Pressemitteilung zufolge*) або на причинно-наслідкових зв'язках (*seinem Wunsch zufolge*).
- ⇒ Деякі прийменники засвідчують причинні відношення з різними відтінками між предметами. Оскільки сприйняття і відображення причини має часто суб'єктивний характер, межі між окремими відтінками причини нечіткі, розмиті, то сфери використання цих прийменників перетинаються. Проте ці прийменники не повністю тотожні за значенням і сферою використання.
- ⇒ Прийменник *infolge* вказує опосередковано на причину, виражену іменником, який означає дію (= в результаті, внаслідок чогось), а

не предмет чи особу:

Infolge eines Unfalls sind zwei Menschen ums Leben gekommen.

- ⇒ Применник *wegen* вказує на аргумент, перешкоду, у зв'язку з чим щось не відбулося, а вимушено сталося інше:

Wegen des schlechten Wetters haben wir nicht Tennis gespielt.

- ⇒ Применник *aufgrund* вказує на підставу, мотиви, на чому ґрунтується певна дія чи процес:

Er wurde **aufgrund** der Aussagen der Zeugen vom Gericht verurteilt.

- ⇒ Применник *durch* вказує на безпосередню причину чого-небудь, а також на засіб чи інструмент:

Die Stadt wurde **durch** Bomben (або: **infolge** einer Bombardierung) stark zerstört.

- ⇒ Применник *zufolge* вказує на результат чи наслідок чого-небудь (вираженого прохання, бажання тощо):

Seiner Bitte **zufolge** bleibe ich noch einen Tag bei ihm.

☉ Tag für Tag	день за днем;
für vier Jahre wählen	обирати на чотири роки;
sich für immer verabschieden	попрощатися на назавжди;
für morgen vorbereiten	підготувати на завтра;
für einen Augenblick	на хвилинку;
Geld für Bücher ausgeben	витрачати гроші на книжки;
der Raum für Chemie	кабінет хімії ;
gegen Abend	нід вечір;
einen Tag nach der Ankunft	через день після прибуття;
in zwei Stücke schneiden	розрізати на дві частини;
Kinder unter 14 Jahren	діти, молодші 14-ти років;
über die Hälfte	більше половини;
über dem Durchschnitt	вище за середню величину;
unter dem Durchschnitt	нижче за середню величину;

<i>unter</i> der Bedingung	<i>за</i> умови;
20 Grad <i>unter</i> Null	20 градусів <i>нижче</i> нуля;
20 Grad <i>über</i> Null	20 градусів <i>вище</i> нуля;
eine Länge <i>von</i> 20 m	довжина 20 м;
<i>im</i> Alter <i>von</i> 60 Jahren	<i>у</i> віці 60 років;
<i>im</i> Wert <i>von</i> 20 Dollar	вартістю <i>в</i> 20 доларів;
<i>in</i> Höhe <i>von</i> 100 kg/cm ²	величиною 100 кг/см ² ;
eine Flasche <i>zu</i> 1,5 l	пляшка місткістю 1,5 л;
<i>an</i> der Spitze der Regierung	<i>на</i> чолі уряду;
<i>auf</i> Wunsch	<i>за</i> бажанням;
<i>an</i> einem Beispiel erklären	пояснювати <i>на</i> прикладі;
<i>an</i> einem Kiosk kaufen	купувати <i>в</i> кіоску;
<i>im</i> Ernst	серйозно;
<i>in</i> hoher Qualität	високої якості;
<i>in</i> grellen Farben malen	малювати яскравими фарбами;
<i>im</i> Sitzen	сидячи;
ein Kleid <i>von</i> modernem Schnitt	плаття сучасного фасону;
<i>zu</i> Fuß	пішки;
<i>zum</i> Glück	<i>на</i> щастя;
<i>auf</i> und <i>ab</i>	<i>вверх</i> і <i>вниз</i> ;
<i>um</i> 1990	<i>близько</i> 1990 року;
<i>vor</i> zwei Tagen	два дні тому;
<i>vor</i> kurzem	недавно;
<i>vor</i> langer Zeit	давно;
<i>zum</i> Wohl	<i>на</i> здоров'я;
<i>zum</i> Andenken	<i>на</i> пам'ять, <i>на</i> згадку;
<i>zu</i> Goethes Zeiten	<i>в</i> часи Гете;
<i>zu</i> Weihnachten	<i>на</i> Різдво;
die Nacht <i>vom</i> 6. <i>zum</i> 7. Januar	ніч з 6-го <i>на</i> 7-ме січня;
<i>zur</i> Zeit	зараз, тепер;

<i>nach Hause</i>	додому;
<i>zu Hause</i>	вдома;
<i>an die 5 m hoch</i>	висотою близько 5 м ;
<i>unter Friedrich II.</i>	за Фрідріха II;
<i>pro Kopf der Bevölkerung</i>	на душу населення;
<i>10 Euro pro Stunde verdienen</i>	заробляти 10 євро за годину;
<i>im Fernsehen</i>	по телебаченню;
<i>mit dem Zug fahren</i>	їхати поїздом.

Підсумкові вказівки

- ➔ Вживаючи німецький прийменник, слід одразу визначити, до якої групи він належить з погляду керування, а не замислюватися над тим, якого відмінка потребує відповідний український прийменник. Перекладаючи, наприклад, фразу *до брата* (до кого? — родовий відмінок в українській мові), декому хочеться вжити після *zu* іменник в Genitiv (*des Bruders*) за аналогією до української мови, а треба пам'ятати, що *zu* є у списку тих прийменників, які потребують завжди тільки Dativ, і правильний переклад — *zu dem Bruder*. Не можна механічно переносити правила української мови на німецьку.
- ➔ Слід бути дуже обережним і уважним, перекладаючи прийменник з рідної мови іноземною і навпаки. Складність тут пов'язана як із багатогранністю значення прийменників у їхньому безпосередньому прямому вживанні (див. розділ “ПРИЙМЕННИК”), так і з вживанням, зумовленим керуванням слів (див. розділ “КЕРУВАННЯ СЛІВ”).

СПОЛУЧНИК

Види сполучників

☉ За **будовою** сполучники поділяють на такі групи:

☉ **прості:**

auch (також, теж, і), *aber* (але, а, однак, проте), *als* (коли), *bevor* (перш, ніж), *bis* (доки не), *beziehungsweise* (і, чи, або), *da* (оскільки, тому що), *damit* (для того, щоб), *darum, deshalb, deswegen* (тому, через це), *dass* (що, щоб), *denn* (тому що, бо), *doch* (однак), *ehe* (поки не, перед тим, як), *falls* (якщо, у тому випадку, якщо), *indem* (тим що, якщо), *insofern, insoweit* (наскільки), *je nachdem* (зважаючи на, згідно з, залежно від того), *nachdem* (після того, як), *ob* (чи), *obwohl, obgleich, obschon* (хоча), *oder* (або, чи), *seit, seitdem* (відтоді як), *sobald* (як тільки, тільки-но, щойно), *solange* (поки), *sondern* (а, але), *sooft* (щоразу, кожного разу, коли), *soviel, soweit* (наскільки), *sowie* (а також), *und* (і, та; а), *während* (у той час, коли; поки), *weil* (тому що, бо), *wenn* (якщо, якби), *zimal* (тим більше, що) та ін.;

⇒ **парні:**

entweder ... oder (або ..., або), *je ... desto* (чим..., тим), *weder ... noch* (ні ..., ні), *nicht nur ... sondern auch* (не тільки ..., а й також), *bald ... bald* (то ..., то), *sowohl ... als auch* (як і ..., так і) та ін.;

⇒ **подвійні:**

als dass (щоб), *als wenn* (ніби), *als ob* (ніби), *außer dass* (за винятком того, що), *so dass* (так що), *ohne dass* (без того, щоб не ..., хоча і не), *kaum dass* (як тільки), *statt dass* (замість того, щоб), *wenn ... auch* (хоча), *wie ... auch* (як би не) та ін.

☉ За **значенням** сполучники поділяють на різні групи залежно від того, що вони виражають, зокрема:

⇒ з'єднання (*und, auch, sowie, sowohl ... als auch*);

⇒ протиставлення (*aber, doch, sondern*);

⇒ альтернатива (*oder, entweder ... oder*);

⇒ час (*als, wenn, nachdem, während, sobald*);

- ⇒ причина і наслідок (*weil, da, denn, so dass, als dass*);
- ⇒ порівняння (*als, als ob, als wenn, je ... desto*);
- ⇒ умова (*wenn, falls*);
- ⇒ допустовість (*obwohl, obgleich, obschon, wenn auch*);
- ⇒ модальність (*indem, wie, ohne dass, insofern dass, je nachdem*).
- ☛ За способом з'єднання речень сполучники поділяють на такі групи:
- ⇒ сполучники **сурядності**:
aber, allein, bald ... bald, beziehungsweise (bzw.), das heißt, denn, doch, entweder ... oder, jedoch, nicht nur ... sondern auch, oder, sondern, und, weder ... noch;
- ⇒ сполучники **підрядності**:
als, als ob, bevor, bis, da, dass, ehe, kaum dass, so dass, ohne dass, (an)statt dass, damit, ob, obwohl, seit, seitdem, sobald, solange, indem, je ... desto, nachdem, soviel, soweit, während, weil, wenn та ін.

КОРЕЛЯТ

Корелят — сполучне (співвідносне) слово, яке стоїть у головному реченні і з яким сполучник перебуває у логічному зв'язку. У ролі корелята можуть виступати, наприклад, слова *so, es, um so mehr, um so weniger*, вказівні займенникові прислівники (*damit, dadurch* та ін.):

Es ist draußen so kalt, dass ich zu Hause bleiben möchte.

Надворі **так** холодно, що я хотів би залишитися вдома.

*Ich bestehe **darauf**, dass du mich nach der Ankunft sofort in Wien anrufst.*

Я наполягаю **на тому**, щоб ти зателефонуєш мені негайно після прибуття до Відня.

ЧАСТКА

Частки поділяються на групи залежно від того, що вони виражають, причому деякі частки мають декілька значень, а отже, належать одночасно до різних груп.

⇒ Підсилення:

aber, auch, bereits, besonders, bloß, denn, doch, durchaus, etwa, ganz, gar, gerade, geradezu, höchst, immer, mal, noch, schon, sehr, selbst, so, sogar, überhaupt, viel, weit, weitaus, zu.

⇒ Послаблення, зменшення:

etwas, ganz, nicht einmal, nicht gerade, recht, schon, zwar.

⇒ Обмеження:

aber, allein, beinahe, bloß, erst, etwa, fast, ganz, ja, nahezu, noch, nur, selbst, ziemlich.

⇒ Підтвердження:

also, auch, denn, doch, eben, gerade, ja, nun, schon, zwar.

⇒ Заперечення:

nein, nicht, nicht einmal.

⇒ Доповнення:

auch, beispielsweise, noch, so, überhaupt.

⇒ Узагальнення:

auch, ganz und gar, immer, nur, überhaupt.

⇒ Часові відношення:

bereits, erst, noch, schon.

⇒ Контакт між співрозмовниками:

aber, doch, halt, ja, mal, na, schon, so.

⇒ Суб'єктивне ставлення до висловлювання (модальні частки):

aber, auch, bloß, denn, doch, eben, eigentlich, etwa, ja, nur, schon, vielleicht, wohl.

- ⇒ Граматичні (формальні) функції:

am, aufs, es, zu.

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ДЕЯКИХ ЧАСТОК

- ⇒ Частка *denn* вживається тільки у питальних реченнях і виражає реакцію співрозмовника у формі здивування чи роздратування на запитання чи на ситуацію взагалі (на відміну від речень з *eigentlich* співрозмовники продовжують розмову, не змінюючи її теми):

Was ist denn los mit dir? *Що ж сталося з тобою?*

- ⇒ Частка *mal* стоїть з дієсловом в Imperativ, у питальних та розповідних реченнях, які мають наказовий характер, і виражає ввічливість, непримушуваність у спонуванні до дії, а у сполученні з *nun* частка *mal* виражає неможливість змінити ситуацію чи стан речей:

Du musst mal zum Zahnarzt gehen. *Ти таки мусиш піти до зубного лікаря.*

Komm mal her! *Ходи-но сюди!*

Ich kann ihn nicht besiegen. *Я не можу його перемогти.*

Er ist nun mal stärker. *Він, безперечно, сильніший.*

- ⇒ Частка *doch* у розповідних і наказових реченнях підсилює і підтверджує прохання, нагадування чи емоційність висловлювання:

Gib ihm doch Geld! *Дай же йому гроші!*

- ⇒ Емоційність висловлювання у реченнях із *doch* часто ґрунтується на тому, що автор висловлювання, повідомляючи очевидні та безсумнівні, на його думку, факти, виражає певне заперечення чи незгоду з думкою свого співрозмовника (на відміну від речень із *ja*):

Wir können Ihnen keinen Rabatt gewähren. Sie wissen doch, dass ...

Ми не можемо надати вам знижку з ціни. Ви ж знаєте, що ...

- ⇒ Вживаючи *doch* у питальному реченні, автор висловлювання прагне почути підтвердження своєї думки, вважаючи своє запитання риторичним (порядок слів розповідного речення):

Du wirst dich doch gut benehmen?

Будеш справді поводитися добре?

- ➔ Питальне речення з часткою *eigentlich* виглядає таким, ніби сказане між іншим, мимовільно. Співрозмовник продовжує розмову, але при цьому надає їй нового напрямку, трохи змінюючи тему, тобто виводячи на передній план факти й обставини, які перед цим не вважалися актуальними чи важливими:

Was willst du eigentlich?

Чого ти, власне, хочеш?

Rudi erzählt seinem Freund Erwin über seine Reise nach Afrika und die Sehenswürdigkeiten von Kairo. Erwin hört zu und fragt ihn: "Kannst du eigentlich Arabisch?"

- ⇒ Розповідні речення з *eigentlich* виражають заперечення в некатегоричній (дружній, дипломатичній тощо) формі. Вони означають, що співрозмовник може, незважаючи на заперечення, прийняти пропозицію:

— *Möchtest du etwas essen? — Ich habe eigentlich keinen Hunger.*

— *Чи хочеш щось поїсти? — Я в принципі не голодний.*

- ➔ За допомогою частки *immerhin* співрозмовник виражає те, що його сподівання не повністю здійснилися, проте результат не такий вже поганий (= "краще щось, ніж зовсім нічого"):

In der Prüfung habe ich falsch geantwortet und der Dozent hat mich getadelt. Immerhin habe ich eine Drei bekommen.

На іспиті я відповідав погано і доцент мене сварив. Та все-таки я одержав хоч трійку.

— *Das Wetter war schlecht. Es hat geregnet. Unsere Fußballer haben verloren. Aber das Bier im Stadion war gut.*

— *Na, immerhin.*

— *Погода була погана. Падав дощ. Наші футболісти програли. Але пиво на стадіоні було добре.*

— *Принаймні щось добре.*

- ➔ Дві частки, *erst* і *nur*, перекладаються українською мовою однаково ("лише", "тільки"), але вживаються в різних ситуаціях. *Erst* виражає той факт, що подія відбулася або відбудеться не раніше від певного часу або пізніше, ніж передбачалося. *Nur* вказує на певний обмежений відтинок часу або певну обмежену величину чи

кількість і синонімічна у більшості випадків до слова *ausschließlich* (виключно):

Ich rufe dich erst um 12 Uhr an (= не раніше 12-тої години).

Ich rufe dich nur um 12 Uhr an (= рівно о 12-тій годині).

Ich habe nur 5 Euro. Nur er kann das machen.

- ⇒ Розповідні речення із часткою *schon* виражають впевненість і переконаність в тому, що припущення правильне, і ці речення мають часто заспокійливий характер. Частку *schon* використовують, крім цього, часто в риторичних запитаннях:

Wenn du willst, schaffst du das schon.

Якщо захочеш, то ти цього вже (= неодмінно) *доб'єшся.*

Mach dir keine Sorgen! Er wird schon einen Ausweg daraus finden.

Не турбуйся! Він точно знайде вихід з цього.

Wer braucht das schon?

А кому це потрібно?

- ⇒ Частки *schon* і *wohl* вживають в коротких риторичних запитаннях щодо чогось, що є само собою зрозумілим, як відповідь на запитання співрозмовника, тобто запитання співрозмовника відправляється йому ж назад, “відфутболюється” з натяком на те, що співрозмовник може сам відповісти на це (зайве) запитання:

Hans versucht vergebens seine Wohnungstür mit einem Schlüssel zu öffnen. Da kommt sein Nachbar vorbei und fragt: “Was machst du denn, Hans?” Hans erwidert: “Na, was wohl (або: schon)”.

(... Ганс відповідає: “Ну як, що?)

- ⇒ Речення з часткою *schon* виражають неповну згоду зі співрозмовником, якщо у висловлюванні є застереження, тобто, незважаючи на те, що висловлювання співрозмовника в принципі правильне, проте наявні певні сумніви чи заперечення щодо змісту цього висловлювання:

Das ist schon ein starker Gegner, aber du bist viel stärker.

Це — сильний противник, так, але ти набагато сильніший.

— *Chinesisch ist schön. — Das schon, aber zu kompliziert.*

— *Китайська мова красива. — Так, але занадто складна.*

- ⇒ Наказові речення із часткою *schon* виражають підбадьорювання, моральну підтримку при спонуканні до певної дії і водночас нетерпіння того, хто говорить:

Komm schon herein!

Ну заходь вже (не бійся)!

- ⇒ Речення із часткою *schon mal* (заперечна форма: *schon mal gar nicht*) виражають те, що співрозмовник вважає щось досить добрим, але для його повного задоволення чогось бракує:

Der Wald ist hier schon mal schön. Wenn wir keinen Wolf treffen, wird alles super.

Ліс тут досить красивий. Якщо ми не зустрінемо вовка, то все буде прекрасно.

Dieser Wald ist schon mal gar nicht schlecht. Wenn wir hier bloß keinen Wolf treffen!

Цей ліс не такий вже поганий. Хоч би ми не зустріли тут вовка!

- ⇒ Питальні речення із часткою *etwa* відображають неповну згоду або цілковиту незгоду зі змістом висловлювання, і очікується негативна відповідь, тобто очікується протилежне від того, що виражене у запитанні. Частка *etwa* виражає сильне очікування і відповідно набагато сильніше здивування, ніж при вживанні частки *denn*. Розповідні та наказові речення з *nicht etwa* виражають, крім цього, спростування припущення чи бажання, яке може з'явитися у співрозмовника, або здивування від того, що хтось, наприклад, діє не так, як від нього чекають:

Ist das etwa Qualität?

Хіба ж це якість?

Kennst du etwa die Romane über Harry Potter? Sie werden überall gelesen.

Хіба ж ти не знаєш романів Гаррі Поттера? Їх всюди читають.

Soll ich ihn etwa besuchen?

Мені його відвідати чи що?

Hast du etwa Angst vor Schlangen? Tu so, böi'st du zmiy?

Versucht nicht etwa abzuschreiben! I ne dumayte spisuvati!

- ⇒ В окличних і питальних реченнях частка *aber* виражає переважно здивування від наявності чи появи чого-небудь:

Das war aber ein Torschuss! Оце так був гол!

- ⇒ Сполучення частки *aber* зі звертанням виражає заперечення, закид, обурення, незгоду, протест тощо:

Aber Kinder! Was habt ihr hier angerichtet? Але (ж) діму! Що ж ви тут накоїли?

- ⇒ Частку *aber* вживають часто для підсилення відповіді на запитання чи реакції на ситуацію:

Aber nein! Aber ja! Aber natürlich! Aber sicher!

- ☞ Частки *bloß* і *nur* часто взаємозамінні, але *bloß* трапляється частіше в побутово-розмовній мові, а *nur* належить переважно до нейтрального стилю;

- ⇒ У питальних реченнях з питальним словом *bloß* і *nur* надають запитанню відтінок наполягання, виражають зацікавленість того, хто говорить, в одержанні інформації від співрозмовника:

Was meinst du bloß (nur) damit? Що ж ти хочеш цим, власне, сказати?

- ⇒ Наказові речення з часткою *nur* виражають підбадьорювання, рекомендацію вчинити певну дію, а частка *bloß* робить ці висловлювання доволі різкими, категоричними:

Hab nur keine Angst! Та не бійся!
Bilde dir bloß nicht ein, dass ich das machen werde. Тільки не розраховуй, що я буду це робити.

- ☞ У розповідних реченнях з часткою *ja* той, хто говорить, сигналізує, що він повідомляє очевидні й загальновідомі факти, в яких не можна сумніватися, або які мають бути відомі співрозмовнику (на відміну від речень із *doch* тут мається на увазі більша згода із думкою співрозмовника):

Er kann heute zu dir nicht kommen. Du weißt ja, er fliegt nach Wien ab. Він сьогодні не може до тебе прийти. Ти ж знаєш, він відлітає до Відня.

- ⇒ В окличних, емоційно забарвлених реченнях із *ja* виражається реакція того, хто говорить, переважно у формі здивування (з відтінками

радості, обурення, розгубленості та ін. залежно від інтонації чи контексту):

*Da bist du **ja** endlich!*

А ось і ти нарешті!

- ⇒ Питальні речення з часткою *überhaupt* виражають сумнів щодо певного факту. Водночас вони категоричні, дещо агресивні і можуть бути навіть образливими для співрозмовника (оскільки йдеться про закид або зауваження):

*Hast du **überhaupt** Ahnung vom Fußball?*

*Чи маєш **взагалі** поняття про футбол?*

*Was machst du hier **überhaupt**?*

*Що ти тут **взагалі** робиш?*

- ⇒ Питальні речення з *überhaupt* можуть вживатися також для більш різкої зміни напрямку чи теми розмови (на відміну від речень з *eigentlich*), причому або зовсім без негативного емоційного забарвлення, або лише з легким сумнівом (залежно від ситуації):

*Wolfgang hat seinen Bekannten Peter getroffen, den er seit Jahren nicht gesehen hat. Die beiden unterhalten sich. Plötzlich fällt Wolfgang ein, dass Peter Wissenschaftler werden wollte, und fragt: "Hast du deine Dissertation **überhaupt** verteidigt?"*

- ⇒ У розповідних і питальних реченнях без питального слова частка *wohl* виражає впевненість у припущенні, причому в питальних реченнях зберігається порядок слів простого розповідного речення:

*Chinesisch? Ich werde es **wohl** nie beherrschen.*

Китайська мова? Я її, точно, ніколи не вивчу.

*Ein paar Minuten wirst du für mich **wohl** haben?*

Декілька хвилин матимеш для мене, хіба ж ні?

- ⇒ В окличних реченнях з *wohl* той, хто говорить, дає емоційно забарвлену негативну оцінку вчинкам або рисам характеру свого співрозмовника:

*Du bist **wohl** verrückt!*

Ти, точно, з глузду з'їхав!

- ⇒ Спонукальні речення з *wohl* (порядок слів питального речення, але в кінці речення ставимо знак оклику) мають відтінок погрози. У

таких реченнях часто вживаються дієслова *werden* і *wollen*:

*Willst du **wohl** schweigen!* Та замовкни (нареши)!)

- ☞ Частки *eben* і *halt* виражають той факт, що в цій ситуації нічого неможливо змінити. Частки синонімічні, тільки *eben* вживають переважно у південній Німеччині, а *halt* у північній:

*Es ist **eben/halt** schwer, Chinesisch selbständig zu lernen.*

Так, важко вчити китайську мову самостійно.

*Hier kann man **eben/halt** nichts machen.*

*Тут **вже** нічого не зробиш.*

- ⇒ Наказові речення з *eben* або *halt* виражають спонукання до дії як, мабуть, єдиного способу вирішити певну проблему:

*Man hört ein kleines Kind im Nebenzimmer weinen. Die Mutter bittet ihre ältere Tochter: "Gib deinem Schwesterchen **eben/halt** eine Puppe!"*

- Таке ж значення мають речення з *nun mal*, проте інтенсивніше та сильніше, ніж *eben* або *halt*, і тут певне твердження стосується не одиничного факту, а має більш загальний характер:

*Die Menschen können sich **nun mal** irren.*

Люди все-таки можуть помилятися.

- ☞ За допомогою речень з часткою *eben* (які складаються з одного слова *eben*) використовуємо аргумент співрозмовника як опору підтвердження власної позиції або для підтвердження позиції співрозмовника:

A: — *Die Jugendlichen heute kommunizieren sehr wenig miteinander.*

B: — *Sie haben aber das Internet.*

A: — ***Eben!** (Отож!)*

- ☞ За допомогою частки *erst* (заперечна форма: *erst recht nicht*) автор висловлювання намагається перевершити, “перекозирнути” свого співрозмовника, заперечуючи йому:

— *Meine Schwester ist schön. — Und meine **erst!***

— *Моя сестра красива. — А моя красивіша! (А моя й поготів!)*

— *Uwe lernt in der Schule nicht gut. — Und Marie **erst!***

— *Уве вчиться у школі недобре. — А Марія (вже) й поготів!*

- ⇒ За допомогою частки *allerdings* виражаємо сильне підтвердження попереднього висловлювання співрозмовника:
 — *Sein Sohn ist wirklich begabt. — **Allerdings!***
 — *Його син справді здібний. — Аякже ж!*
- ⇒ Частки *zu* і *allzu* (занадто) вживаються для вказівки на занадто високий ступінь, міру ознаки чи властивості, характеру дії чи процесу:
*Du fährst **zu** schnell. Diese Aufgabe ist **zu** schwer für mich.*
- ⇒ Речення із *bloß*, *nur* або *doch* вживають для підсилення побажання в умовних реченнях (з Konjunktiv або Konditionalis). У нереальних умовних реченнях (які зазвичай стосуються минулого часу) має стояти одна із цих трьох часток:
*Wenn wir **bloß/nur/doch** ein schönes Wetter heute hätten!*
Хоч би сьогодні була гарна погода!
*Hättest du **bloß** dein Handy zu Hause nicht gelassen!*
Як би ти не забув свого мобільного телефона вдома!
- ⇒ Підсилювальні частки *ganz*, *immer*, *selbst*, *sogar*, *viel*, *weit*, *weitaus*, *zu*, а також здебільшого *schon*, ставимо перед тим словом, до якого вони відносяться (яке вони підсилюють):
*Es wird **immer** kälter. Дедалі холоднішає.*
*Er ist **viel** kleiner. Він набагато менший.*
***Selbst** ein Kind versteht das. Навіть дитина розуміє це.*
- ⇒ Запереченням частки *sogar* (навіть) є частка *nicht einmal* (навіть не). Українське *не раз* перекладаємо німецькою мовою словами *mehrmals*, *oftmals*, *öfters* чи *wiederholt* (не *nicht einmal!*):
***nicht einmal** er — навіть не він; **sogar** er — навіть він.*

ВИГУК

Вигуки поділяють на групи залежно від того, що вони виражають, причому окремі вигуки мають декілька значень, а отже, належать одночасно до різних груп. Значення вигуку конкретизується і визначається інтонацією або контекстом.

☉ Тілесні або душевні відчуття, емоції, душевний порив:

- ⇒ *hu, huhu* (відчуття холоду);
- ⇒ *ah* (задоволення, добре самопочуття, гарний настрій);
- ⇒ *äks, brr, bäh, pfui, fi, äh, ih, puh* (огида, відраза);
- ⇒ *ach, ei, hei, heida, heidi, heisa, holdrio, hurra, juchhe, juhu, juchhei, juchheisa, juchheirassa, juchheirassassa* (радість);
- ⇒ *hahaha, hachachach, hehehe, hihi* (сміх);
- ⇒ *ei, eia, eiaropeia* (пестощі, ласка, ніжність);
- ⇒ *ach, oh, o weh, weh, herrje* (жаль, горе, смуток, співчуття);
- ⇒ *ach, o, oh* (туга);
- ⇒ *ach, ah, aha, oh, oho, oje, au, ei, hoppla, nanu, o la la* (здивування, подив, несподіванка, сюрприз);
- ⇒ *ha, hoho, oho, ih, na, i wo* (обурення, гнів, незадоволення);
- ⇒ *ätsch, hehehe* (насмішка, глузування);
- ⇒ *bah, bäh, pah, rapperlapapp, lirim, larum* (презирство, зневага);
- ⇒ *hu, huhu, uh* (страх);
- ⇒ *ach was, na* (відмова);
- ⇒ *aha, hm, topp* (згода, підтримка);
- ⇒ *hm, na* (сумнів, розмірковування);
- ⇒ *he?, na?* (запитання);
- ⇒ *na, na* (підбадьорювання).

☉ Спонування до дії, заклик, вимагання:

- ⇒ *ahoi, hallo, he, heda, holla* (привертання уваги);

- ⇒ *pscht, pss, pst, sch, st* (прохання заспокоїтися);
- ⇒ *biele-biele, dalli, fort, hist, hottehü, hü, husch-husch, los, sch, ksch, put-put, puttputt, weg* (заклик прийти, підійти, піти геть і т. п. при звертанні до людей чи тварин);
- ⇒ *hau ruck, ho ruck* (заклик до одночасного руху при пересуванні важкого предмета).

➤ **Наслідування звуків:**

- ⇒ наслідування звуків людини:

äh (невизначено, несміливо говорити, бубоніти), *hatschi, hatzi* (чхати), *hick* (ковтати), *uff* (важко дихати), *pfui* (плювати), *uah* (позіхати), *hopp, hops, hoppla, hopsa* (стрибати, скакати), *trallala* (наспівувати);

- ⇒ наслідування звуків тварин:

gack (курка), *iah* (осел), *kikeriki* (півень), *krah* (ворона), *kuckuck* (зозуля), *mäh* (вівця), *meck* (коза), *miau* (кіт), *muh* (корова), *piep* (пташка, миша), *quak* (жаба), *quiek* (порося), *summ* (бджола), *tirili* (жайворонок), *tschilp* (горобець), *wau* (собака);

- ⇒ наслідування звуків неживої природи:

bum-bum (литаври, барабан), *ticktack* (годинник), *trara, tätärätätä, schnedderengteng(teng)* (труба), *dideldum, dideldumdei* (музика), *piff-paff, tack-tack-tack, peng-peng* (постріл), *bim-bam* (дзвін), *klingelingeling* (дзвінок, бубонець), *kling-klang* (склянки), *tsch-tsch-tsch* (локомотив, поїзд), *tatü-tatü, tatü-tata* (автомобіль поліції або пожежної охорони), *blubb-blubb* (зупинка двигуна), *ruo-ruo-ruo* (холостий хід двигуна), *tuck-tuck-tuck* (звичайний хід двигуна), *ritze, ratze* (пилка), *krach, wumm, wumms, bum, bums, puff* (метушня, шум, тріск, гуркіт), *husch, hui, schnapp, schwups, schwupp, schwuppdüwupp* (швидкість руху), *bauz, plumps, bum, bums, holterdiepolter, patsch, platsch, schwapp, klack, klacks* (падіння), *flupp* (відкривання пляшки), *rips-raps, ritsch-ratsch, ritsche-ratsche* (розривання), *klapp, klipp-klapp* (закривання), *knack, knacks, klirr* (розламування), *schnipp, schnapp, schnips* (різання), *tapp-tapp, trapp-trapp* (ходіння, біг).

РЕЧЕННЯ

ВИДИ РЕЧЕНЬ

- ☉ За змістом і метою висловлювання речення поділяють на:
 - ⇒ розповідне;
 - ⇒ питальне;
 - ⇒ спонукальне.
- ☉ За будовою речення поділяють на:
 - ⇒ просте;
 - ⇒ складне;
 - складносурядне;
 - складнопідрядне.

ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ

- ☉ **Підмет** (хто? що?). Підмет може бути виражений іменником в Nominativ, у т. ч. разом із супровідними словами (наприклад, прикметником у ролі означення), або займенником у Nominativ:
 - Ich singe ein Lied.*
 - Oxana singt ein Lied.*
 - Die kleine Oxana singt ein Lied.*
 - Die kleine Oxana mit ihrer zauberhaften Stimme singt ein Lied.*
- ⇒ У ролі підмета може виступати також Partizip II або дієприкметникова група, простий чи поширений Infinitiv:
 - Allen Menschen recht getan ist eine Kunst, die niemand kann.*
 - An der Universität zu studieren war immer mein Wunsch.*
- ⇒ Якщо виконавець дії (дійова особа) невідомий або не вказується, то в реченні використовуємо т. зв. “формальний підмет”, виражений займенниками *man* або *es*:
 - Man singt hier. Es wird über die Liebe gesungen.*

- **Присудок** (що робить?, робив?, буде робити?). Обов'язкова умова німецького речення — наявність у присудку дієслова. Присудки поділяють на три види.
- ⇒ **Простий дієслівний** присудок — складається з **одного** дієслова у всіх часових формах активного і пасивного стану та у всіх способах, навіть якщо воно має відокремлюваний префікс (або іншу відокремлювану частину) і займає дві позиції у реченні:
Ich male ein Bild. Ich mache das Fenster auf.
- ⇒ **Складений дієслівний** присудок — складається з повнозначного або допоміжного дієслова (змінювана частина присудка) та з іншого дієслова в Infinitiv або в Partizip II (незмінювана частина):
Ich will (змінювана частина) ein Bild malen (незмінювана).
- ⇒ **Іменний** присудок — складається з **дієслова-зв'язки** (*sein, werden, bleiben*) і **предикатива** (прикметник, іменник, Partizip I і II):
Das Bild ist (дієслово-зв'язка) wirklich schön (предикатив).
Es wird jetzt kalt. Er ist ohne Zweifel ein Genie.
- **Додаток** (кому? чому? кого? чого? ким? і т. д.). Додатком може бути іменник чи займенник у непрямому відмінку (Genitiv, Dativ, Akkusativ) (**безприйменниковий** додаток) або сполучення прийменника з іменником чи займенником (**прийменниковий** додаток), а також простий або поширений Infinitiv (**інфінітивний** додаток):
Peter ruft seine Mutter an. Ich erinnere mich gerne an meine Kindheit.
Ich bitte dich, mich morgen anzurufen.
- **Обставина** (де? коли? з якою метою? і т. д.). Обставиною можуть бути прислівник або сполучення прийменника з іменником, займенником чи прислівником. Залежно від запитання, на яке відповідає обставина, розрізняють обставини **часу, місця, мети, умови, міри і ступеня, допустові, причини і способу дії**:
Mein Bruder geht noch zur Schule. Ich sehe mir vorwiegend Trickfilme an. Er zitterte vor Kälte. Im Frühling erwacht die Natur aus dem Winterschlaf. Trotz des Regens gehe ich spazieren.

⇒ **Означення** (який? яка? яке? котрий? чий?).

⇒ **Узгоджене** означення узгоджується з іменником у роді, числі й відмінку (прикметник, займенник, порядковий числівник, дієприкметник і дієприкметниковий зворот):

*Fremdsprachenkenntnisse spielen eine **wichtige** Rolle im Leben des Menschen. Wer **keine fremde** Sprache kennt, weiß nichts von seiner eigenen. Das ist die **von unserem Institut erarbeitete neue** Methode des Fremdsprachenunterrichts.*

⇒ **Неузгоджене** означення — це означення, яке не узгоджується з іменником за формою (не відмінюється) і яке виражене кількісним числівником, деякими займенниками і прикметниками та іменниками в Genitiv або інфінітивом чи інфінітивним зворотом:

***fünf** Blumen, **allerlei** Klamotten, eine **lila** Bluse, die **Berliner** Straßen, **ganz** Afrika, das Auto **meines** Freundes, die Musik **Beethovens**, das Fenster **rechts**, sein Wunsch zu studieren.*

⇒ Окремим видом означення є **прикладка**, яка пояснює власні назви, імена людей, вказуючи на титул, національність, професію, родинні стосунки тощо або на інший іменник (наприклад, дату):

Herr Müller, mein Freund Michael, meine Enkelin Maria, die Stadt Wien, Jaroslaw der Weise; Goethe, der größte deutsche Dichter; am Montag, den ersten Dezember; er als ein guter Mensch.

⇒ Підмет і присудок — головні члени речення, а додаток, означення і обставина — другорядні. Особливість німецького речення полягає в тому, що, на відміну від українського, у ньому обов'язкова наявність підмета (реального чи формального) і присудка:

Er ist Lehrer. Він (є) вчитель. Es ist warm. Тепло.

Узгодження між підметом і присудком

Між підметом і присудком має бути узгодження в особі та числі. Це означає, що закінчення змінюваної частини присудка залежить від того, чим виражений підмет. Основні правила узгодження такі:

⇒ Якщо підмет виражений **особовим займенником** (*ich, du, er* і т. д.),

то змінювана частина присудка має закінчення згідно зі схемами відмінювання дієслова (див. розділ “ДІЄСЛОВО”).

- ⇒ Якщо замість особових займенників у підметі є **іменник в однині**, то його можна замінити особовим займенником *er (він)*, *sie (вона)* або *es (воно)* залежно від роду іменника, тоді змінювану частину присудка ставимо **в третій особі однини**. Так само після деяких займенників у ролі підмета (*meiner, keiner, der, nichts, niemand* та інші), якщо вони стоять в однині:

Der Junge (= er) sitzt am Tisch und schreibt.

Das Mädchen (= es) singt. Die Mutter (= sie) liest.

Keiner kommt zu uns zu Besuch.

- ⇒ Якщо **підмет**, виражений іменником, групою іменників, займенником чи займенниками, стоїть у **множині**, його можна замінити особовим займенником *sie (вони)*, тоді змінювану частину присудка ставимо **в третій особі множини**:

Das Mädchen und der Junge (= sie) tanzen.

Alle (= sie) tanzen.

Alle (= sie) haben getanzt.

- ⇒ Якщо підмет складається з двох частин, з'єднаних сполучниками *und, sowohl ... als auch, sowie, weder ... noch, teils ... teils* і одна із частин підмета є особовим займенником першої особи (*ich, wir*), то цей підмет можна замінити особовим займенником першої особи множини (*wir*), і тоді змінювану частину присудка вживаємо в першій особі множини:

Du und ich (= wir) haben die Kontrollarbeit richtig geschrieben.

Sowohl ich als auch mein Bruder (= wir) singen gern.

- ⇒ Якщо в присудку такого типу немає особового займенника першої особи, а стоїть інший займенник (*du, er* і т. д.), то цей підмет можна замінити особовим займенником другої особи множини (*ihr*), і тоді змінювану частину присудка ставимо в другій особі множини:

Du und er (= ihr) habt die Kontrollarbeit richtig geschrieben.

Sowohl du als auch mein Bruder (= ihr) singt gern.

- ⇒ Для зрозумілості можна у вищеназваних реченнях та аналогічних вживати займенники *wir* або *ihr*:

*Du und ich, **wir haben** die Kontrollarbeit richtig geschrieben.*

*Du und er, **ihr habt** die Kontrollarbeit richtig geschrieben.*

- ⇒ Якщо дві частини підмета з'єднані сполучником *nicht nur ... sondern auch*, то змінювану частину присудка ставимо в однині:

*Nicht nur ich, sondern auch mein Bruder **singt** gern.*

- ⇒ У разі з'єднання двох частин підмета за допомогою сполучника *weder ... noch* змінювану частину присудка ставимо у множині, якщо в реченні прями́й порядок слів, і в однині, якщо в реченні зворотний порядок слів:

*Weder ich noch mein Freund (= wir) **sind** zum Konzert gegangen.*

*Weder du noch dein Freund (= ihr) **seid** zum Konzert gegangen.*

*Zum Konzert **ist** weder mein Freund noch sein Bruder gegangen.*

- ⇒ Якщо підмет складається з двох частин, з'єднаних сполучниками *oder* і *entweder ... oder*, то змінювана частина присудка узгоджується з тою частиною підмета, яка стоїть до неї ближче:

*Entweder du oder **deine Eltern** müssen zu Hause bleiben.*

- ⇒ Якщо підмет складається із двох частин і стоїть після змінюваної частини присудка, то змінювана частина присудка узгоджується з тою частиною підмета, яка стоїть до неї ближче:

*In meinem Garten wächst **ein Kirschbaum** und zehn Apfelbäume.*

- ⇒ Якщо підмет складається з двох частин і одна з них має заперечення, то форма відмінюваної частини присудка залежить від стверджувальної частини підмета (без заперечення):

*Nicht ich, sondern mein Bruder **singt** gern.*

*Nicht er, sondern seine Eltern **waren** zu Hause.*

- ⇒ Якщо на початку речення є слово *es*, то змінювана частина присудка узгоджується не з ним, а зі смисловим підметом:

*Es **kommen** in diese Gaststätte immer **viele Leute**.*

ЗАГАЛЬНІ ТЕЗИ ПРО ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ

- ⇒ У німецькій мові, на відміну від української, сталий, **фіксований порядок слів**.
- ⇒ Позиція другорядних членів у німецькому реченні не так суворо регламентована, як позиція головних членів.
- ⇒ Іншою особливістю німецького речення є наявність т. зв. **рамкової конструкції**, тобто присудок ділиться на дві частини, а між ними ставимо інші члени речення:

*Ich **sehe** mir gerne Sportsendungen **an**.*

*Ich **habe** einen Brief **an** ihn **abgeschickt**.*

*Er **möchte** nächste Woche zum Zahnarzt **gehen**.*

Примітка: Винесення члена речення за межі рамки відбувається часто з метою стилістичного, емоційного виділення цього члена речення:

*Ich boxe mich im Leben durch **trotz der Konkurrenz und Wirtschaftskrise**.*

- ⇒ Слід розрізняти **прямий** і **зворотний** порядок слів.
- ⇒ **Прямий** порядок слів означає, що підмет стоїть перед присудком (або змінюваною частиною присудка):

Ich mache oft Wanderungen in den Wald.

Ich habe gestern eine Wanderung in den Wald gemacht.

- ⇒ **Зворотний** порядок означає, що підмет стоїть після присудка (або змінюваної частини присудка):

*Oft mache **ich** Wanderungen in den Wald.*

*Gestern habe **ich** eine Wanderung in den Wald gemacht.*

ПРОСТЕ РЕЧЕННЯ

Просте розповідне речення

- ⇒ Присудок ставимо на друге місце.
- ⇒ Якщо присудок складається з двох частин, то на друге місце ставимо змінювану частину, а на останнє — незмінювану.

- ☛ Підмет ставимо на перше місце (прямий порядок слів) або на третє, тобто після присудка або його змінюваної частини (зворотний порядок слів).

Ich *schreibe* *einen Brief* .

Ich *will* *nach Berlin* *fahren* .

Im Stadion *turnen* *wir* .

Im Stadion *haben* *wir* *geturnt* .

Питальне речення без питального слова

- ☛ Присудок ставимо на перше місце.
- ⇒ Якщо присудок складається з двох частин, то на перше місце ставимо змінювану частину, а на останнє — незмінювану.
- ☛ Підмет ставимо на друге місце.

Schreibst *du* *einen Brief* ?

Will *dein Sohn* *nach Berlin* *fahren* ?

Питальне речення з питальним словом

- ☛ Питальне слово ставимо на перше місце. Питальним словом може бути питальний прислівник, займенник (*was, wer, wie, wo, wann, wohin, wozu, wofür* тощо) або сполучення прийменника з питальним займенником чи іменником (*in welcher Stadt, an welchem Tag, mit wem, für wen* тощо).
- ☛ Присудок ставимо на друге місце.
- ⇒ Якщо присудок складається з двох частин, то на друге місце ставимо змінювану частину, а на останнє — незмінювану.
- ☛ Підмет ставимо на третє місце.

Was *schreibst* *du* *jetzt* ?

Wann *kannst* *du* *zu mir* *kommen* ?

Місце деяких другорядних членів речення

- ⇒ Іменниковий додаток в Akkusativ стоїть після займенникового додатка в Dativ і переважно після іменникового додатка в Dativ. Другий додаток логічно виділяється, має найвищу комунікативно-інформативну значимість:

*Ich gebe ihm **das Buch**.*

*Ich gebe dem Studenten **das Buch** (або: **das Buch dem Studenten**).*
- ⇒ Іменниковий додаток в Akkusativ стоїть обов'язково після іменникового додатка в Dativ, якщо цей додаток в Akkusativ має неозначений артикль або артикля перед ним немає:

*Ich gebe dem Studenten **ein Buch** (або: **Bücher**).*
- ⇒ Займенниковий додаток в Akkusativ стоїть перед додатком у Dativ (займенниковим або іменниковим):

*Ich gebe **das** ihm (або: **meinem Nachbarn**).*
- ⇒ Прийменниковий додаток стоїть здебільшого після безприйменникового додатка в Dativ або в Akkusativ:

*Ich gratuliere dir **zum Geburtstag**.*

*Ich lade meinen Freund **zum Kaffee** ein.*
- ⇒ Безприйменниковий додаток стоїть зазвичай перед предикативом (між ними можуть бути обставини або заперечне слово):

*Die Straße ist **eine Meile** lang.*

*Der Sohn ist **seinem Vater** (nicht) ähnlich.*
- ⇒ Якщо перед предикативом стоять два додатки, то безприйменниковий додаток стоїть перед прийменниковим:

*Ich bin **meinem Freund** für seine Hilfe sehr dankbar.*
- ⇒ Обставина, необхідність і можливість якої у реченні зумовлена керуванням дієслова, стоїть на останньому місці, якщо присудок складається з одного дієслова, на передостанньому місці, якщо присудок складається з двох дієслів, і перед цілим присудком у підрядному реченні:

*Ich fahre morgen **nach Rom**.*

*Ich möchte morgen **nach Rom** fahren.*

*Meine Schwester sagt, dass sie gestern **aus Rom** gekommen ist.*

- ⇒ Одна незалежна від керування дієслова обставина (т. зв. вільна обставина) займає у реченні відносно вільну позицію. Якщо ж у реченні є декілька вільних обставин, то їхнє розміщення залежить від того, що вони виражають, і можливі такі варіанти:

1) причина – час – спосіб дії – місце

2) час – причина – спосіб дії – місце

Er hat mich gestern deshalb grob im Büro angeschrien.

Місце заперечення у простому реченні

- ⇒ До заперечних слів відносять *nicht, nichts, nie, niemals, niemand, nirgendwo, nirgendwoher, nirgendwohin, nirgens, kein, keinerlei, keinesfalls, keineswegs, nein, weder ... noch*. Вони належать до різних частин мови. З них змінюються тільки *kein* і *niemand*.

- ⇒ Заперечення **nicht** ставимо **після простого присудка**, який складається з одного дієслова без відокремлюваної частини (префікса), якщо треба заперечити виражену дієсловом дію, і **перед іншим членом речення**, якщо треба заперечити виражений ним зміст:

*Ich male **nicht** (не маюю). Er ist **nicht groß** (не великий). Das ist **nicht Hans** (не Ганс). Ich komme, aber **nicht morgen** (не завтра).*

- ⇒ У питальному реченні без питального слова і з простим присудком *nicht* ставимо безпосередньо після підмета або в кінці речення, якщо треба заперечити дію, виражену присудком:

*Geht er **nicht** ins Kino? Machst du das **nicht**?*

- ⇒ Якщо присудок складається з двох частин, то для заперечення дії, вираженої цим присудком, *nicht* ставимо переважно перед незмінюваною частиною присудка (в т. ч. в іменному присудку перед предикативом, вираженим прикметником або іменником):

*Ich habe die Hausaufgabe **nicht** gemacht (не виконав).*

*Er macht das Fenster **nicht** auf (не відкриває).*

*Er ist **nicht** krank. Er wird **nicht** Lehrer.*

- ⇒ Якщо треба заперечити одне з двох дієслів з різними відокремлюваними префіксами, але одним коренем (похідним дієсловом), то *nicht* можна вживати, наприклад, так:

*Er macht das Fenster **nicht** auf, sondern zu.*

- ⇒ Якщо в реченні є прямий порядок слів і присудок складається з одного дієслова без відокремлюваної частини, то для заперечення присудка *nicht* ставимо в кінці речення (переважно) або безпосередньо після дієслова, або після зворотного займенника *sich*:

*Ich glaube deinen Worten **nicht**. Ich glaube **nicht** deinen Worten.*

- ⇒ Якщо в реченні є зворотний порядок слів і присудок складається з одного дієслова, то для заперечення присудка *nicht* ставимо або в кінці речення, або після зворотного займенника *sich*, або безпосередньо після підмета:

*Zur Schule gehe ich heute **nicht**. Zur Schule gehe ich **nicht** heute.*

Примітка: Позиція *nicht* в кінці речення найбільш виразно вказує на заперечення ним присудка (= змісту всього речення). Тому для заперечення присудка у простому реченні бажано ставити *nicht* у кінці речення, особливо на письмі. В усному мовленні *nicht* слід виділяти інтонацією.

- ⇒ Займенник *kein* ставимо **перед іменником** і вживаємо найчастіше тоді, коли у відповідному стверджувальному реченні без заперечного слова стояв би неозначений артикль або його не було б, перед назвами речовин, які позначають речовину взагалі, а також у деяких сталих сполученнях (*Angst haben*):

*Ich habe **ein** Buch (Bücher). Ich habe **kein** Buch (**keine** Bücher).*

Я маю книжку (книжки). Я не маю книжки (книжок).

*Ich trinke **keinen** Wein. Er hat **keine** Angst (**keinen** Hunger).*

- ⇒ У німецькому реченні може бути лише **одне заперечення** (на відміну від української мови):

*Ich verstehe **nichts**.*

Я нічого не розумію.

⇒ Перекладаючи українські речення з декількома заперечними словами, в німецькому реченні вживаємо лише одне заперечне слово, а інші — замінюємо стверджувальними, тобто ставимо *etwas* замість *nichts*, *jemand* замість *niemand* і т. д.:

Ніхто нічого нам **не** говорив. *Niemand hat uns etwas gesagt.*
Він ніколи нікому нічого *Er hat nie jemandem etwas davon*
про це не говорив. *gesagt.*

⇒ Заперечні слова можна підсилювати за допомогою часток (*gar*, *gar und ganz*, *überhaupt* та ін.):

*Ich verstehe dich **gar** nicht.*

⇒ Якщо у питальному реченні **немає заперечного слова**, то для підтвердження змісту цього речення вживаємо **Ja**, а для заперечення змісту — **Nein**:

Kannst du schwimmen? *Ти вмієш плавати?*
Ja, *ich kann schwimmen.* **Так**, *я вмію плавати.*
Nein, *ich kann nicht schwimmen.* **Ні**, *я не вмію плавати.*

⇒ Якщо у питальному реченні є **заперечне слово**, то для підтвердження змісту цього речення вживаємо **Nein** (а не *ja!*), а для заперечення — **Doch** (а не *nein!*):

Kannst du nicht schwimmen? *Ти не вмієш плавати?*
Nein, *ich kann nicht schwimmen.* **Так**, *я не вмію плавати.*
Doch, *ich kann schwimmen.* **Ні**, *я вмію плавати.*

Місце зворотного займенника *sich* у простому реченні

⇒ Займенник *sich* стоїть безпосередньо **після присудка** (або змінюваної частини присудка), якщо в розповідному реченні — **прямий** порядок слів.

*Ich wasche **mich** gern mit kaltem Wasser.*
*Ich muss **mich** auf die Prüfung gut vorbereiten.*

⇒ Таке ж місце *sich* займає розповідному реченні зі зворотним порядком слів, якщо присудок виражений іменником, у питальному

реченні, якщо підмет виражений іменником, і в наказовому — при звертанні на “ти”:

*Freut **sich** deine Schwester auf die Reise nach Deutschland?*

*Hat **sich** deine Schwester schon angezogen?*

*Wo hat **sich** das Kind versteckt?*

*Zieh **dich** schnell an!*

- ⇒ Займенник *sich* стоїть **після підмета**, вираженого займенником, якщо в розповідному реченні **зворотний** порядок слів, у питальному реченні, якщо підмет виражений займенником, у питальному реченні з питальними словами *wer* і *was*, а також у наказовому — при звертанні на “Ви”:

*Am Morgen wasche ich **mich** gern mit kaltem Wasser.*

*Auf diese Prüfung muss ich **mich** gut vorbereiten.*

*Freust du **dich** auf die Reise nach Deutschland?*

*Hat sie **sich** schon angezogen?*

*Wo hat er **sich** versteckt?*

*Ziehen Sie **sich** schnell an!*

Роль і місце слова *es* у реченні

- ⇒ Особовий займенник середнього роду (підмет або додаток):
- Das ist ein Fenster. **Es** ist breit.*
- ⇒ Формальний підмет з безособовими дієсловами і в деяких сталих зворотах (*es gibt* + A., *es geht um* + A., *es gilt* + *zu* + Infinitiv, *es fehlt an* + D., *es handelt sich um* + A., *es kommt zu* + D., *es setzt* + A., *es steht mit* + D., *es zieht* + A + *zu* + D. та ін.). Тут можна ставити *es* на початку речення (перед присудком) або після присудка (відмінюваної частини присудка):
- Es scheint mir, dass **Es** geht mir gut. **Es** handelt sich darum.*
- Es regnet (blitzt, donnert, hagelt, nieselt). Schneit **es**?*
- Wie steht **es** mit einer Schachpartie? **Es** geht um diesen Vorschlag. **Es** ist zum Streit gekommen. **Es** gilt jetzt, eine Lösung zu finden.*

⇒ З дієсловами, які виражають почуття людини (*es dürestet, es ekelt, es friert, es fröstelt, es graut, es gruselt, es hungert, es schaudert* та ін.) *es* може не вживатися (воно факультативне), якщо на перше місце у реченнях з цими дієсловами поставимо інше, крім *es*, слово (непрямий порядок слів у реченні):

Mich friert (es). Mich dürestet (es). Mir graut (es).

⇒ В українській мові після “*е*”, “*існує*” або “*наявний*” іменник (займенник) ставимо в називному відмінку, а їхній німецький відповідник *es gibt* вимагає Akkusativ, тобто маємо зворот “***es gibt*** (*es gab, es hat gegeben*) + іменник або займенник в Akkusativ”:

In meiner Schule gibt es (e) (+ A.!) einen großen Speiseraum.

Es gab (були) in der Geschichte zwei Weltkriege, einen dritten Weltkrieg darf es nicht geben (не має бути).

Es muss einen Ausweg aus dieser Situation geben (мусить бути).

– Різниця між конструкцією *es gibt* і дієсловом *sein* полягає в тому, що *sein* означає “бути” у будь-якому значенні цього слова, а *es gibt* означає “бути” у значенні “бути в наявності”. Отже, будь-яке речення із *es gibt* можемо замінити реченням із *sein* (*Hier gibt es einen Baum. — Hier ist ein Baum.*). Проте не кожне речення із *sein* можемо замінити реченням із *es gibt*, наприклад, в іменному присудку може стояти *sein*, а не *es gibt* (*Der Baum ist klein.*).

☞ Замінник вказівного займенника *das* (підмет або додаток):

Es (= das) ist wichtig. Du treibst Sport und ich halte es für richtig.

☞ Слово *es* ставимо на перше місце, щоб виділити реальний підмет:

Es wird hier ein neues Haus gebaut. Es erklingt dort ein schönes Lied. Es ist hier gestern viel Interessantes passiert.

⇒ Якщо на перше місце у цих реченнях поставимо інше, крім *es*, слово чи перетворимо їх у питальні, то *es* не вживаємо:

Wird hier ein neues Haus gebaut? Hier wird ein neues Haus gebaut.

☞ Формальний додаток у сталих зворотах (*es eilig haben, es gut/ schlecht/ leicht/ schwer) haben, es gut meinen, es weit bringen, es zu tun*

bekommen). У цих зворотах *es* не можна ставити на перше місце:
Ich habe es eilig. Du wirst es weit bringen.

- ☞ У ролі корелята в головному реченні або інфінітивному звороті:
Der Boxer hat es aufgegeben, weiter zu kämpfen.
Ich halte es für richtig, dass du diesen Beruf gewählt hast.

СКЛАДНОСУРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

Окремі частини (речення), об'єднані в складносурядне речення, незалежні одна від одної. Вони з'єднуються в одне ціле за допомогою сполучників сурядності (*und, aber, denn* та ін.) або сполучних прислівників (*darum, deshalb, trotzdem* та ін.).

Порядок слів у складносурядному реченні

- ☞ Сполучники *aber, oder* і *und* не впливають на порядок слів у реченні, яке вони вводять (тобто після цих сполучників зберігається порядок слів простого речення):

*Das Wetter ist schön **und** wir sind in den Park gegangen.*
 Погода гарна, **і** ми пішли в парк.

*Meine Mutter wollte Milch kaufen, **aber** der Laden war geschlossen.*
 Моя мама хотіла купити молока, **але** магазин був зачинений.

- ☞ Якщо обидва речення з'єднуються сполучними прислівниками *deshalb, darum, deswegen, anderbfalls, außerdem, ebenso, ebenfalls, ferner, sonst, trotzdem, zudem* та ін., то в другому реченні має бути зворотний порядок слів, тобто присудок (або його змінювану частину) ставимо після сполучного слова, а потім — підмет. Зворотний порядок обов'язковий також після *entweder* у першому реченні (в *entweder ... oder*) і після *bald* у першому та другому реченнях (у *bald ... bald*):

*Ich habe viel gearbeitet, **deshalb** bin ich jetzt müde.*
 Я багато працював, **тому** зараз втомлений.

***Bald** schien die Sonne, **bald** regnete es.*
То світило сонце, **то** падав дощ.

Entweder gehst du zum Arzt oder du bleibst krank.

Або ти йдеш до лікаря, або залишишся хворим.

- ➔ Після *sondern* (*auch*) у другому реченні (в *nicht nur ... sondern auch*) переважно прямий порядок слів:

Es hat gestern nicht nur geschneit, sondern auch der Wind war stark.

Вчора не тільки падав сніг, а й також вітер був сильний.

- ➔ *Aber* може стояти на першому, другому або третьому місці, а *denn, doch, oder, sondern, noch* (у *weder ... noch*) — тільки на першому:

Der Vater wollte fernsehen, die Kinder aber haben ihn gestört.

Батько хотів дивитися телевізор, але діти йому заважали.

Ich gehe nicht zum Konzert, denn ich muss viel schreiben.

Я не йду на концерт, тому що маю багато писати.

- ➔ Безсполучникове поєднання частин складносурядного речення:

Das Wetter ist schön, wir sind in den Park gegangen.

СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ

У складнопідрядному реченні одна його частина (**підрядне речення**) залежить від іншої (**головне речення**). Підрядне речення замінює або уточнює член речення в головному реченні або уточнює головне речення загалом:

Ich komme morgen. (коли? – завтра)

Ich komme, wenn du mich einlädst. (коли? – якщо мене запросиш)

Головне і підрядне речення з'єднуються у складнопідрядне за допомогою сполучників підрядності (*als, dass, ob, weil, wenn* та ін.), відносних і питальних займенників (*was, wer, wo, der, das, die* та ін.) або питальних займенникових прислівників (*wofür, wozu, worauf* і т. д.).

Порядок слів у підрядному реченні (основні правила)

- ➔ Сполучник або інше сполучне слово ставимо на перше місце;
- ➔ Підмет ставимо після сполучника (або сполучного слова);

- ➔ Присудок ставимо в кінці речення.
- ⇒ Якщо присудок складається з двох частин, то на останнє місце ставимо змінювану частину присудка, а на передостаннє — незмінювану.
- ➔ Відокремлювану частину дієслова (префікс) не відокремлюємо (за винятком умовних безсполучникових речень).
- ➔ Заперечне слово *nicht* ставимо перед присудком.

Види підрядних речень

Залежно від того, на яке запитання відповідає підрядне речення і до якого члена речення в головному відноситься, підрядні речення поділяють на певні види.

- ➔ **Підрядні підметові речення** (wer?, was?).

Wer zwei Hasen hetzt, fängt keinen.

Хто за двома зайцями поженеться, жодного не впіймає.

Es ist sehr nett, dass du mir zum Geburtstag gratuliert hast.

Дуже гарно, що ти мене привітав з днем народження.

Es scheint mir, dass es in der Nacht geregnet hat.

Мені здається, що вночі падав дощ.

Es wundert mich, wie grob er sich benimmt.

Мене дивує, як грубо він поводитьься.

- ⇒ У головному реченні вживаємо займенник **es**, якщо підрядне **підметове** речення стоїть після головного з прямим порядком слів, а також у питальному реченні:

Es freut mich, dass ich dich wieder getroffen habe.

Я радий (радію), що тебе знову зустрів.

Freut es dich, dass du mich wieder getroffen hast?

Ти радий, що зустрів мене знову?

- Якщо в головному реченні є зворотний порядок слів і якщо підрядне речення стоїть перед головним, **es** можна не вживати:

*Dass du mir zum Geburtstag gratuliert hast, ist sehr nett von dir.
Mich wundert, wie grob er sich benimmt.*

- Такі речення можна замінити інфінітивною конструкцією:
Es ist sehr nett von dir, mir zum Geburtstag gratuliert zu haben.

⇒ **Підрядні присудкові речення (wie?, wer/was/wie ist das Subjekt?).**

*Mein Fehler war, dass ich ihm so vertraut habe.
Моєю помилкою було те, що я йому так довіряв.*

*Nicht Kolumbus war es, der als erster Amerika erreichte.
Не Колумб був тим, хто першим доплив до Америки.*

*Mein Wunsch ist, dass du gesund nach Hause kommst.
Моє бажання полягає в тому, щоб ти повернувся додому здоровим.*

- ⇒ Підрядне присудкове речення замінює **предикатив**:

*Sein Hauptverdienst war, dass er ein Tor geschossen hat.
Його головною заслугою було те, що він забив гол.
= Sein Hauptverdienst war ein Torschuss.*

⇒ **Підрядні додаткові речення (was?).**

*Der Lehrer fragt den Schüler, ob er die Hausaufgabe gemacht hat.
Вчитель запитує в учня, чи він зробив домашнє завдання.*

Der Lehrer fragt den Schüler, warum er die Hausaufgabe nicht gemacht hat.

Вчитель запитує в учня, чому він не зробив домашнього завдання.

*Ich bestehe darauf, dass du zum Zahnarzt gehst.
Я наполягаю на тому, щоб ти пішов до зубного лікаря.*

*Ich betrachte es als wichtig, dass du Fremdsprachen lernst.
Я вважаю важливим те, що ти вивчаєш іноземні мови.*

*Die Mutter sagt, dass ich mehr lernen soll.
Мама каже, що я повинен більше вчитися.*

*Mein Freund bittet mich, dass ich die Tür nicht aufmache.
Мій друг просить мене, щоб я не відчиняв дверей.*

*Du sollst nicht auf morgen verschieben, **was** du heute machen kannst.
 Ти не повинен переносити на завтра те, **що** можеш зробити сьогодні.*

*Helmut hat mir erzählt, **wie** und **wo** er seinen Urlaub verbracht hat.
 Гельмут розказав мені, **як** і **де** він провів свою відпустку.*

*Sage mir bitte, **woran** du zweifelst.
 Скажи мені, будь ласка, у **чому** ти сумніваєшся.*

*Weißt du, **wofür** Wien berühmt ist?
 Знаєш, **чим** відомий Відень?*

- ⇒ Різниця між **dass** (що) і **was** (що) у підрядних **ДОДАТКОВИХ** реченнях полягає у тому, що на сполучне слово **was** завжди падає логічний наголос, а **dass** ніколи не стоїть під наголосом:

*Ich weiß, dass du **schreibst**.
 Я знаю, що ти **пишеши** (а не читаєш, не малюєш ...).*

*Ich weiß, dass **du** schreibst.
 Я знаю, що **ти** (а не він, не вона ...) пишеш.*

*Ich weiß, **was** du schreibst.
 Я знаю, **що** (а не “як?”, “коли?” ...) ти пишеш.*

- Підрядні речення із **was** (а не із **dass**!) можна легко перетворити у пряме запитання з цим сполучним словом:

***Was** schreibst du? **Що** ти пишеш?*

- ➔ **Підрядні означальні речення** (welcher? was für ein?).

*Die Stadt, **in der** ich wohne, heißt Lwiw.
 Місто, **в якому** я живу, називається Львів.*

*Ich danke dir für den Brief, **den** du mir geschrieben hast.
 Дякую тобі за листа, **який** ти мені написав.*

*Das Auto, **das** dort steht, ist mein Auto.
 Автомобіль, **який** стоїть там, — мій.*

*Der Gürtel, **den** mein Nachbar trägt, passt zu seinem Anzug.
 Ремінь, **який** носить мій сусід, пасує до його костюма.*

*Mein Nachbar trägt ein Hemd, **dessen** Schnitt modern ist.*

*Мій сусід носить сорочку, фасон **якої** сучасний.*

*Mein Nachbar trägt eine Krawatte, **deren** Farbe zu seinem Anzug passt.*

*Мій сусід носить галстук, колір **якого** пасує до його костюма.*

*Die Stadt, **aus der** ich stamme, liegt im Westen der Ukraine.*

*Місто, **звідки** (з **якого**) я родом, знаходиться на заході України.*

*Deine Befürchtung, **dass** dein Sohn die Prüfungen schlecht ablegt, hat keine Grundlage.*

*Побоювання, **що** твій син погано складе екзамени, не має жодних підстав.*

*Du, **der** du immer so höflich bist, hast ihn beleidigt.*

*Ти — **той**, **хто** завжди такий ввічливий, — образив його.*

*Ich, **die** ich immer so ordentlich bin, habe leider vergessen, meine Bluse zu bügeln.*

*Я — **та**, **хто** завжди така акуратна, — забула, на жаль, випрасувати блузку.*

- ⇒ Форма відносного займенника **der** (**die**, **das**, **die**) (який, яка, яке, які), котрим вводиться підрядне **означальне** речення, залежить від роду, числа та відмінка іменника, до якого цей займенник відноситься. **Deren** і **dessen** стоять на першому місці, тобто перед іменником, на відміну від української мови, де відповідні сполучники (“якого”, “якої”, “яких”) стоять після іменника. Після **deren** і **dessen** іменник вживають без артикля:

*Der Junge, **der** eben so schön gesungen hat, ist mein Bruder.*

*Хлопець, **який** щойно так гарно співав, — мій брат.*

*Das Heft, **das** auf dem Tisch liegt, ist mein.*

*Зошит, **який** лежить на столі, — мій.*

*die Blume, **die** schön blüht;*

*квітка, **яка** гарно цвіте;*

*der Kugelschreiber, **den** ich gekauft habe;*

*ручка, **яку** я купив (= ich habe **den** Kugelschreiber gekauft);*

der Freund, dem ich einen Brief schreibe;
 друг, **якому** я пишу листа (= *ich schreibe dem Freund*);
das Auto, mit dem ich fahre;
 автомобіль, **яким** я їду (= *ich fahre mit dem Auto*);
der Tisch, auf dem ein Heft liegt;
 стіл, **на якому** лежить зошит (= *das Heft ist auf dem Tisch*);
die Stadt, in der ich gewohnt habe;
 місто, **в якому** я жив (= *ich habe in der Stadt gewohnt*);
der Schüler, dessen Noten gut sind;
 учень, оцінки **якого** гарні;
die Lehrerin, deren Sohn mein Freund ist;
 вчителька, син **якої** — мій друг;
der Schauspieler, von dessen Spiel wir begeistert waren;
 актор, **від гри якого** ми були в захопленні.

- ⇒ У підрядному **означальному** реченні вживаємо відносний займенник **welcher** (-s, -e) (*котрий, який*) замість *der* (*das, die*) рідко, лише для уникнення зайвого повтору займенника:

Demokratische Staaten nennt man die, welche (не die!) die Menschenrechte garantieren.
 Демократичними державами називаємо ті, **котрі** гарантують права людини.

- ⇒ Якщо підрядне **означальне** речення відноситься до займенників *ich, du, wir* і *Sie*, то цей особовий займенник слід повторити ще раз після відносного займенника:

Du, der du in dieser Stadt geboren wurdest, solltest dich hier gut zurechtfinden.
 Ти, **той, хто** народився в цьому місті, повинен тут добре орієнтуватися.

- ⇒ Підрядне **означальне** речення не обов'язково має стояти зразу після іменника, до якого воно відноситься. Між ними можна ставити, наприклад, незмінювану частину присудка або обставину з метою

спрошення будови речення (уникати нагромадження декількох дієслів у кінці речення), тобто рамкова конструкція розривається. Особливо це стосується розмовного стилю мови:

Dieses Bild ist von dem Maler gemalt worden, dessen Schaffen wir im vorigen Jahr studiert haben.

(Замість: *Dieses Bild ist von dem Maler, dessen Schaffen wir im vorigen Jahr studiert haben, gemalt worden.*)

☞ Підрядні умовні речення (unter welcher Bedingung?).

Du musst dich aber beeilen, wenn du die Arbeit bis 20 Uhr schaffen möchtest.

Tu musich поспішати, якщо хочеш закінчити роботу до 20-мої години.

Wenn ich auf die Verkehrsregeln aufgepasst hätte, wäre der Unfall nicht passiert.

Якби я звертав увагу на правила дорожнього руху, то аварії не сталося б.

Wenn der Bus rechtzeitig ankommt, verspäten wir uns nicht.

Якщо автобус буде вчасно, ми не запізнимося.

⇒ У підрядних умовних реченнях із *falls* умова розглядається як можливий одиничний випадок:

Falls ich Peter begegne, grüße ich ihn von dir.

Якщо (у тому разі, якщо; якщо станеться так, що) я зустріну Петра, то передам йому вітання від тебе.

Falls es morgen regnet, gehen wir nicht Pilze suchen.

Якщо (у тому разі, якщо) завтра падатиме дощ, ми не підемо по гриби.

⇒ Підрядні умовні речення із *sofern* виражають достатню передумову як умову для здійснення певної дії і надають підрядному реченню більш обмежувальне значення (порівняно з *wenn* або *falls*):

Ich gehe zum Stadion, sofern ich Zeit habe.

Я піду на стадіон, якщо тільки (за умови, якщо) матиму час.

Sofern man mich richtig informiert hat, arbeitet er nicht mehr in diesem Betrieb.

Якщо тільки мене правильно поінформували, він на цьому підприємстві вже більше не працює.

- ⇒ Підрядні **умовні** речення із *selbst wenn, sogar wenn* (стверджувальні), *nicht einmal wenn* (заперечувальні) виражають специфічну або незвичайну умову як можливу чи гіпотетичну ситуацію:

Selbst wenn man die Strafe verdoppelt, wird es die Verstöße gegen die Verkehrsregeln geben.

Навіть якщо підвищити штрафи вдвоє, будуть порушення правил дорожнього руху.

- ⇒ Підрядне **умовне** речення може бути **без сполучника**, якщо стоїть **перед головним**. Присудок (або змінювану частину присудка) в підрядному реченні ставимо тоді на перше місце, а в головному вживаємо зазвичай корелят **so (то)**. Відокремлюваний префікс у підрядному реченні відокремлюємо:

Kommt der Bus rechtzeitig an, so ...

Якщо автобус прибуде вчасно, то ...

Kommst du zu mir, so erzähle ich dir etwas Interessantes.

Якщо прийдеши до мене, то я розкажу тобі щось цікаве.

- ⇒ У підрядних **умовних** реченнях можна вживати модальне дієслово *sollen* (у Präteritum Konjunktiv) і такі речення виражають умову як можливий випадок, якої не слід особливо очікувати (= “якщо станеться так, що ...”):

Wenn Ihr Chef noch kommen sollte, richten Sie ihm aus, dass ...

Якщо Ваш шеф ще прийде, передайте йому, що ...

- ⇒ Підрядні **речення часу** (wann? seit wann? bis wann? wie lange? wie oft?).

Als ich erwacht bin, war es schon 9 Uhr.

Коли я прокинувся, була вже 9-та година.

Wenn ich erwache, ist es oft schon 9 Uhr.

Коли я прокидаюся, часто вже 9-та година.

Während ich den Fernseher reparierte, kochte die Mutter das Mittagessen.

Тоді, як (поки; у той час, коли) я ремонтував телевізор, мама варила обід.

Ich werde auf dem Feld arbeiten, bis es dunkel wird.

Я працюватиму в полі, поки не стане темно.

Kannst du den Rekorder mit dieser lauten Musik nicht einschalten, solange ich schreibe?

Можеш не вмикати магнітофон з цією гучною музикою, поки я пишу?

Sobald (або: kaum dass) es geblitzt hat, haben wir den Donner gehört.

Як тільки заблискала блискавка, ми почули грім.

Ich fühle mich besser, seitdem ich dieses Arzneimittel einnehme.

Я почувуюся краще з того часу (відтоді), як вживаю ці ліки.

Ich fühle mich viel besser, nachdem ich dieses Arzneimittel eingenommen habe.

Я почувую себе набагато краще після того, як вжив ці ліки.

Bevor ich ins Bett gehe, lese ich noch.

Перед тим, як іти спати, я ще читаю.

- ⇒ Сполучник **als** (коли) у підрядних реченнях **часу** вживаємо тоді, коли треба виразити одноразову (однократну) дію в минулому:

Als ich erkrankt bin, konnte ich nicht zur Schule gehen.

Коли я захворів, то не зміг іти до школи.

- В усіх інших випадках (вираження багаторазової дії в теперішньому і минулому часі та одноразової або багаторазової дії в майбутньому часі) вживаємо **wenn** (коли):

Wenn ich krank war, besuchte mein Freund mich oft.

Коли я хворів, мене часто відвідував друг.

Ich freue mich immer, wenn ich eine Wanderung mache.

Я радію завжди, коли прогулююсь.

- ⇒ У підрядних реченнях **часу** зі сполучником **bis** (*поки; до того часу, як*) заперечну частку **nicht** не вживають і дієслово стоїть у Präsens (на відміну від відповідних речень в українській мові, де дієслово стоїть в майбутньому часі і вживаємо частку *не*):

Ich werde warten, bis du kommst (але не *kommen wirst!*).
Я буду чекати, поки не прийдеш.

- ⇒ У підрядних реченнях **часу** із сполучниками **bevor** і **ehe** (*перед тим, як; поки*) заперечна частка **nicht** не вживається, якщо воно стоїть після головного і в головному реченні вже є заперечення:

Ich kann für dich nichts tun, bevor du die Bescheinigung bringst.
Нічого не зможу для тебе зробити, поки не принесеш довідки.

- ⇒ **Підрядні речення мети** (*wozu?, zu welchem Zweck?*).

Die Mutter gibt dem Sohn das Geld, damit er einkauft.
Мати дає синові гроші, щоб він зробив покупки.
Der Vater schenkt mir ein Fahrrad, damit ich zur Schule fahre.
Батько дарує мені велосипед, щоб я їздила до школи.

Примітка: *damit* як сполучник має наголос на другому складі, а *damit* з наголосом на першому складі — займенниковий прислівник.

- ⇒ У підрядних реченнях **мети** сполучник **damit** (*для того, щоб*) вживається як і тоді, коли підмет у головному та підрядному реченнях однаковий, так і тоді, коли підмети в обох реченнях різні, на відміну від конструкції “*um + zu + Infinitiv I*” (*для того, щоб*), де носій дії (підмет) — завжди одна особа:

Ich gebe dir die Zeitung, damit du diesen Artikel liest.
Я даю тобі газету, щоб ти прочитав цю статтю.
Ich nehme die Zeitung, damit ich sie lese.
Ich nehme die Zeitung, um sie zu lesen.
Я беру газету, щоб її читати.

- ⇒ Сполучник **dass** у підрядних реченнях **мети** вживається, на відміну від сполучника *damit*, частіше в розмовній мові, особливо в наказових реченнях:

Sei vorsichtig, dass du nicht fällst!
Будь обережним, щоб не впасти!

*Schau, **dass** du dein Fahrrad nicht kaputt machst!*

*Дивись, **щоб** ти не зламав свій велосипед!*

- ⇒ Сполучник *auf dass* у підрядних реченнях **мети** вживається переважно для вираження побажання чи привітання у тостах, закличках, побажаннях тощо:

*Wollen wir trinken, **auf dass** unsere Firma gedeiht!*

*Вип'ємо за те, **щоб** наша фірма процвітала!*

- ⇒ В українських підрядних реченнях **мети** типу *Я дарую тобі книжку для того, щоб ти її прочитав* або в **додаткових** підрядних реченнях типу *Я хочу, щоб ти прочитав цю книжку* присудок стоїть у минулому часі (“*прочитав*”), а у відповідних реченнях в німецькій мові присудок має стояти в **Präsens**:

*Ich schenke dir das Buch, **damit** du es **liest** (не *gelesen hast!*).*

*Ich will, **dass** du dieses Buch **liest** (не *gelesen hast!*).*

*Ich Sorge dafür, **dass** (pro me, *щоб*) alles in Ordnung **ist** (не *war!*).*

- ⇒ Сполучник **щоб** перекладаємо німецькою мовою у підрядних реченнях **мети** сполучником **damit**, а в підрядних **додаткових** — сполучником **dass**. Вибір сполучника залежить від запитання, яке поставимо до головного речення:

*Ich gieße die Blumen (для чого?), **damit** sie gut wachsen.*

*Я поливаю квіти, **щоб** вони добре росли.*

*Ich will (що хочу?, чого хочу?), **dass** es regnet.*

*Я хочу, **щоби** падав дощ.*

- ☉ **Підрядні речення місця** (wo? wohin? woher?).

*Überall, **wo** er arbeitete, erreichte er gute Resultate.*

*Всюди, **де** він працював, він досягав добрих результатів.*

*Dort, **wo** die Atombombe fiel, ist nichts Lebendiges geblieben.*

*Там, **де** впала атомна бомба, не залишилося нічого живого.*

*Ich gehe dorthin, **wohin** ich will.*

*Я йду туди, **куди** хочу.*

⇒ Підрядні речення причини (warum?, aus welchem Grunde?).

*Ich kaufe mir Bleistifte, **weil** ich malen will.*

*Я купую собі олівці, **тому що** хочу малювати.*

Da wir gute Freunde sind, verbringen viel Zeit zusammen.

***Оскільки** ми добрі друзі, то проводимо багато часу разом.*

*Seine Goldmedaille ist als eine große Überraschung zu werten, **zumal** (або: **um so mehr, als**) er an der Weltmeisterschaft zum ersten Mal teilgenommen hat.*

*Його золоту медаль слід вважати великою несподіванкою, **тим більше, що** він вперше взяв участь у чемпіонаті світу.*

- ⇒ Сполучник **da** (тому що, оскільки) у підрядних реченнях **причини** вживаємо тоді, коли причина відома чи подається як відома (і при цьому підрядне речення стоїть часто перед головним):

Da es schon spät ist, bleiben wir zu Hause.

***Оскільки** вже пізно, ми залишаємося вдома.*

- ⇒ Сполучник **weil** вживаємо, якщо перед ним стоїть підсилювальне слово (*besonders, eben, nur, schon, vor allem* та ін.) або якщо в головному реченні стоїть корелят (*besonders, bloß, darum, deshalb, deswegen, nur, vor allem* та інші), а також зазвичай в діалогах:

*Ich bleibe nur zu Hause, **weil** es schon spät ist.*

*Я залишаюся вдома тільки **тому, що** вже пізно.*

- В інших випадках сполучники *weil* і *da* взаємозамінні;

⇒ Підрядні речення способу дії (wie? auf welche Weise?).

*Er hat alles so gemacht, **wie** ich ihn gebeten habe.*

*Він зробив все так, **як** я його попросив.*

*Er hat alles anders gemacht, **als** ich ihn gebeten habe.*

*Він зробив все інакше, **ніж** я його попросив.*

*Sie können die Geschwindigkeit der Maschine regeln, **indem** Sie diese Knöpfe betätigen.*

Натискаючи на ці кнопки, Ви зможете регулювати швидкість верстата.

*Er benimmt sich so, **als ob** er hier der Chef wäre.*

*Він поводиться так, **ніби** він тут шеф.*

*Aus dem Anhänger ist ein Paket herausgefallen, **ohne dass** der Fahrer das bemerkt hat.*

*З причепа випав пакет, **хоча** (або: **а; але**) водій цього не помітив.*

***Je** mehr ich trainiere, desto stärker werden meine Muskeln.*

***Чим** більше я тренуюся, тим більше міцніють мої м'язи.*

***Je nachdem, ob** ich in Frankreich oder in Deutschland arbeiten werde, muss ich Deutsch oder Französisch lernen.*

***Залежно від того**, працюватиму я у Франції чи в Німеччині, мушу вчити німецьку або французьку мови.*

- ⇒ У підрядному реченні **способу дії** сполучник *je* вживається з прикметником або прислівником у вищому ступені, а в головному реченні ставимо *desto* або *umso*, якщо підрядне речення стоїть перед головним:

***Je** häufiger er Sport trieb, **desto** besser fühlte er sich.*

- ⇒ Якщо у підрядному реченні **способу дії** головне речення стоїть перед підрядним, то у головному реченні вживаємо *immer* перед прикметником або прислівником у вищому ступені або два прикметники чи прислівники у вищому ступені і між ними *und*:

*Er fühlte sich **immer** besser, **je** häufiger er Sport trieb.*

*Er fühlte sich **besser und besser, je** häufiger er Sport trieb.*

- ⇒ Підрядні речення **способу дії** зі сполучниками *ohne dass* (*хоч; без того, щоб*) і *(an)statt dass* (*замість того, щоб*) можна замінити відповідно інфінітивними конструкціями “*ohne + zu + Infinitiv I*” і “*(an)statt + zu + Infinitiv I*” або дієприкметниковим зворотом, якщо носій дії (підмет) у головному реченні та інфінітивному звороті — одна і та ж особа:

*Ich ging zur Schule, **ohne dass** ich die Aufgaben gemacht hatte.*

*Я пішов до школи, **хоча** не виконав завдання.*

*Ich ging zur Schule, **ohne** die Aufgaben gemacht **zu** haben.*

Я пішов до школи, не виконавши завдання.

- ⇒ У підрядному реченні **способу дії** вживаємо для порівняння двох різних і відмінних понять (обставин) сполучник **als dass**, якщо в головному реченні є прислівники **lieber** (краще) і **eher** (швидше):

*Ich würde mir lieber das Fußballspiel zu Hause ansehen, **als dass** ich bei Regen im Stadion sitze.*

*Я краще буду дивитися футбол по телевізору вдома, **ніж** сидітиму під час дощу на стадіоні.*

- В інших випадках вживаємо сполучник **als**:

*Er kam viel früher, **als** ich es erwartet habe.*

*Він прийшов набагато раніше, **ніж** я очікував.*

⇒ Підрядні наслідкові речення (mit welcher Folge?).

- ⇒ Підрядні **наслідкові** речення зі сполучником **so dass** (*so ... dass*) стоять зазвичай після головного речення, оскільки вони виражають наслідок, який випливає зі змісту головного речення:

*Er sprach sehr leise, **so dass** ich ihn nicht verstanden habe.*

*Він говорив дуже тихо, **так що** я його не зрозумів.*

*Ich bin kurzsichtig, **so dass** ich diese Inschrift nicht lesen kann.*

*Я короткозорий, **так що** не зможу прочитати цей напис.*

*Er war ein **so** begabter Schauspieler, **dass** er einen Oscar erhielt.*

*Він був **таким** здібним актором, **що** одержав Оскара.*

- ⇒ Підрядні **наслідкові** речення зі сполучником **als dass** і модальним дієсловом **können** вживаються з головним реченням, у якому вказана занадто велика або занадто мала міра ознаки:

*Mein Gehalt war damals zu niedrig, **als dass** ich mir eine teure Uhr hätte leisten können.*

*Мій оклад був тоді занадто низьким, **щоб** можна було дозволити собі дорогий годинник.*

*Der Text ist zu kompliziert, **als dass** man ihn ohne Wörterbuch übersetzen kann.*

*Текст занадто складний, **щоб** можна було перекласти його без словника.*

⇒ У підрядному **наслідковому** реченні можуть вживатися кореляти *so* і *genug* (зі сполучником *dass*).

- Корелят *so* ставимо перед прикметником або прислівником, які вказують на ступінь ознаки, а перед іменником можуть стояти *derart*, *dermaßen*, *so*, *solch* або *derartig* (у незмінній формі), а також *solch* у змінній формі між артиклем та іменником:

Ich war so zufrieden, dass ich vor Freude tanzen wollte.

*Я був **такий** задоволений, **що** від радості хотів танцювати.*

Es donnerte so stark, dass ich nicht einschlafen konnte.

*Гриміло **так** сильно, **що** я не міг заснути.*

Ihn hat solch (або: so) eine große Freude überwältigt, dass

Ihn hat eine solche große Freude überwältigt, dass

Ihn hat eine dermaßen große Freude überwältigt, dass

*Його охопила **така** (настільки) велика радість, **що***

- Корелят *genug* може стояти перед іменником або після нього, але тільки після прикметника:

Der Lehrer erklärt deutlich genug, dass die Schüler ihn verstehen können.

*Учитель пояснює **достатньо чітко**, щоб учні його зрозуміли.*

Ich verdiene genug Geld (або: Geld genug), dass meine Familie ohne materielle Schwierigkeiten leben kann.

*Я заробляю **достатньо** грошей, **щоб** моя сім'я жила без матеріальних труднощів.*

- ⇒ **Підрядні допустові** речення (trotz welchen Umstandes?).

*Ich fühle mich nicht besser, obwohl (або: **obgleich**, **obschon**) ich dieses Arzneimittel schon seit zwei Wochen einnehme.*

*Я не почувую себе краще, **хоча** я вживаю ці ліки вже два тижні.*

Примітка: Сполучник *obschon* застарілий, тому в допустових підрядних реченнях він вживається рідко.

Ich muss alles nachholen, wenn es mir auch schwer fällt.

*Я мушу надолужити все, **хоча** це мені й важко.*

*Ich habe die Prüfung nicht gut bestanden, **trotzdem** ich mir viel Mühe beim Studium gegeben habe.*

*Я недобре склав іспит, **хоча** (або: **незважаючи на те, що**) я доклав багато зусиль під час навчання.*

Примітка: *trotzdem* як сполучник має наголос на другому складі, а *trotdem* з наголосом на першому складі — прислівник:

*Ich habe mir nicht viel Mühe beim Studium gegeben. **Trotdem** (незважаючи на це) habe ich die Prüfung gut bestanden.*

- ⇒ Підрядне **допустове** речення з *wenn ... auch* можна перетворити в безсполучникове (без *wenn*), у якому присудок (або відмінювана частина присудка) стоїть на першому місці, потім підмет, а за ним другорядні члени, а в головному реченні можливий корелят *so*:

***Wenn** es gestern **auch** windig war, hat mir der Ausflug gefallen.
War es gestern **auch** windig, (so) hat mir der Ausflug gefallen.
Хоча вчора було вітряно, екскурсія мені сподобалася.*

- ⇒ Підрядні **допустові** речення з *wenn ... auch* лише обмежують зміст головного речення (широкий діапазон допуску), тоді, як підрядні речення з *obwohl* виражають контраст і протиріччя з головним реченням (вузький діапазон допуску);

- ⇒ Замість сполучника *wenn ... auch* можна вживати *auch wenn*, за допомогою якого виражаємо контраст і протиріччя з головним реченням більш наполегливо і виразно:

***Auch wenn** es gestern windig war, hat mir der Ausflug gefallen.
Хоча вчора було **навіть** вітряно, екскурсія мені сподобалася.*

- ⇒ Підрядні **обмежувальні** речення (inwiefern? inwieweit?).

***Soweit** es mir bekannt ist, studiert deine Tochter in Österreich.
Наскільки мені відомо, твоя дочка вчиться в Австрії.*

***Soviel** ich weiß, hat G. Grass den Literaturnobelpreis 1999 bekommen. **Наскільки** я знаю, Г. Грасс одержав Нобелівську премію в галузі літератури за 1999 рік.*

*Mein Drucker funktioniert gut, **nur dass** er langsam druckt.
Мій принтер працює добре, **тільки** друкує повільно.*

*Ich verzeihe dir alles, **außer dass** du ihn beleidigt hast.*

*Я вибачаю тобі все, **за винятком того, що** ти його образив.*

- ⇒ У підрядних **обмежувальних** реченнях, які вводяться сполученням “питальне слово (або слово *so*) + прикметник або прислівник + *auch* (*immer*) або (*auch*) *immer*”, слова *auch* (*immer*) ставимо здебільшого перед присудком, а в головному реченні присудок (або його змінювану частину) — на друге місце (= порядок слів простого розповідного речення). У таких реченнях часто вживають *mögen*:

*Was er mir **auch immer** erzählen mag, ich glaube ihm nicht.*

*Що б він мені **не** розказував, я йому не вірю.*

*Wie kalt es **auch** war, ich musste gestern trainieren.*

*Як би **не** було холодно, я мусив учора тренуватися.*

*Wen ich **auch immer** gebeten habe, niemand wollte mir helfen.*

*Кого б я **не** просив, ніхто не захотів мені допомогти.*

So sehr ich mir bei der Arbeit Mühe gab, mein ehemaliger Leiter fand immer Anlass zur Kritik.

Як би я не старався на роботі, мій колишній керівник знаходив привід для критики.

- ⇒ Підрядні **обмежувальні** речення зі сполучником *als* (*оскільки*) стоять завжди після головного, а в головному реченні обов’язковим є корелят *insofern* (*остільки*):

*Ich kann über die Schuld des Angeklagten nur insofern etwas sagen, **als** ich die Anklageakte gelesen habe.*

*Я можу говорити щось про вину звинуваченого лише настільки, **наскільки** прочитав звинувачувальний акт.*

Особливості деяких складнопідрядних речень

- ☞ Зворотний займенник *sich* ставимо перед підметом, якщо підмет виражений іменником, і після підмета, якщо він виражений особовим займенником:

*Ich weiß, wo **sich** das Theater befindet.*

*Я знаю, **де** знаходиться театр.*

*Ich weiß, wo er **sich** jetzt befindet.*

*Я знаю, **де** він зараз знаходиться (перебуває).*

- ⇒ Вказівний **займенниковий прислівник** обов'язковий, якщо в головному реченні є дієслова *abhalten (davon)*, *anfangen (damit)*, *aufhören (damit)*, *beitragen (dazu)*, *sich beschränken (darauf)*, *denken (daran)*, *bestehen (darauf)*, *sich erinnern (daran)*, *dienen (dazu)*, *sich machen (daran)*, *neigen (dazu)*, *sich verlassen (darauf)* і *verzichten (darauf)*:

*Ich erinnere mich oft **daran**, wie ich die Ferien am Schwarzen Meer verbracht habe.*

*Я часто згадую **про те**, як провів канікули на Чорному морі.*

- ⇒ У головному реченні обов'язковий корелят *es*, якщо воно стоїть перед підрядним і в ньому є дієслова *ablehnen*, *ansehen als*, *begrüßen*, *betrachten als*, *bewundern*, *sich gefallen lassen*, *leicht/ schwer haben*, *für gut/schlecht halten*, *ernst nehmen*, *falsch/ richtig nennen*, *einen Zufall/ ein Glück nennen*, *schätzen*, *übelnehmen*, *verbieten*, *verdienen* і *vermeiden*:

*Ich halte **es** für richtig, **dass** wir beim schlechten Wetter zu Hause geblieben sind.*

*Я вважаю правильним, **що** ми залишилися вдома в погану погоду.*

*Ich schätze **es** sehr, **dass** du mir geholfen hast.*

*Я дуже ціную **те**, **що** ти мені допоміг.*

- ⇒ Якщо головне речення стоїть після підрядного, то *es* не вживаємо:

***Dass** du mir geholfen hast, schätze ich sehr.*

- ⇒ Якщо в присудку є **два інфінітиви**, то змінювану частину присудка ставимо перед незмінюваною, зокрема у тих реченнях, у яких замість Partizip II стоїть Infinitiv I дієслова (що стоїть на останньому місці):

*Wenn ich in der Prüfung richtig **hätte** antworten können, hätte ich eine gute Note bekommen.*

Якби я на екзамені зміг відповісти правильно, то отримав би добру оцінку.

*Er hat gesagt, dass er das Gedicht für heute **hatte** lernen sollen.*

Він сказав, що повинен вивчити віри на сьогодні.

- ⇒ Якщо **підрядне** речення стоїть **перед головним**, то в головному реченні присудок (або змінювану частину присудка) ставимо на першому місці:

*Da ich krank bin, **kann** ich zur Schule noch nicht gehen.*

Оскільки я хворий, то ще не можу піти до школи.

ПРЯМА І НЕПРЯМА МОВА

- ⇒ Пряма мова — це точно, дослівно відтворене мовлення особи, про яку розповідають. Непряма мова — це спосіб передачі чужого (інколи свого) мовлення.
- ⇒ Чуже мовлення передається іншою особою, яка називається автором висловлювання. У словах автора використовують дієслова, які означають “говорити“, “запитувати“, “вважати“, “думати“ тощо з різними відтінками (*antworten, berichten, denken, einwenden, erklären, erwidern, erzählen, fragen, hinzufügen, meinen, melden, sagen, schließen, schreiben, versichern, überzeugen* та ін.).
- ⇒ Непряма мова може вводитися сполучниками (як у підрядному додатковому реченні) або безсполучниково. У безсполучникових конструкціях речення з непрямою мовою мають прямий порядок слів (як у простому розповідному реченні):

Der Student erklärt: “Ich habe die Prüfung nicht abgelegt“.

Der Student erklärt, dass er die Prüfung nicht abgelegt hat/habe.

Der Student erklärt, er habe die Prüfung nicht abgelegt.

Es wurde uns im Bahnhof gesagt: “Der Zug fährt um 2 Uhr ab.“

Es wurde uns im Bahnhof gesagt, dass der Zug um 2 Uhr abfährt.

- ⇒ У безсполучникових реченнях з непрямою мовою вживається зазвичай Кон'юнктив I;
- ⇒ Сполучникові речення з Кон'юнктив I і сполучником *dass* передають певний сумнів, невпевненість того, хто говорить, у достовірності висловлювання, тому якщо не ставлять під сумнів висловлювання

і якщо йдеться про об'єктивні факти і т. п., слід вживати у таких реченнях *Indikativ*.

⇒ При перетворенні речень з прямою мовою у речення з непрямою слід дотримуватися таких правил:

⇒ Перетворюючи речення, які виражають вимогу, вживаємо модальні дієслова *müssen, sollen* або (у випадку заборони чи застереження) *nicht dürfen*:

Die Lehrerin sagt dem Studenten: "Gehen Sie an die Tafel und schreiben Sie einen Satz!"

Die Lehrerin sagt dem Studenten, er solle an die Tafel gehen und einen Satz schreiben.

⇒ Перетворюючи речення, які виражають ввічливе прохання, використовуємо дієслово *mögen* (здебільшого у формі *möchte*):

Die Tochter bittet ihren Vater: "Hilf bitte der Mutter!"

Die Tochter bittet ihren Vater, er möchte der Mutter helfen.

⇒ Питальні речення з питальним словом зберігають його у непрякій мові, а в реченні без питального слова використовують сполучник *ob*:

Die Mutter fragt mich: "Hast du den Geldbeutel verloren?"

Die Mutter fragt mich, ob ich den Geldbeutel verloren habe.

Die Mutter fragt mich: "Wo hast du den Geldbeutel verloren?"

Die Mutter fragt mich, wo ich den Geldbeutel verloren habe.

⇒ При перетворенні прямої мови у непряму слід ураховувати зміну особи, місця і часу:

Monika ruft aus Berlin an: "Ich habe hier den Zoo besucht."

Monika ruft aus Berlin an, dass sie dort den Zoo besucht hat.

(або: *sie habe dort den Zoo besucht*)

КЕРУВАННЯ СЛІВ

ВСТУПНІ ЗАУВАЖЕННЯ

➔ **Керування** слова означає, що це слово потребує іменника або займенника у певному відмінку, або певного прийменника;

➔ Часто керування в німецькій та українській мовах не збігається:

<i>stören</i> (+ A.)	заважати (+ давальний відмінок);
<i>beantworten</i> (+ A.)	відповідати (+ прийменник на),
<i>bewundern</i> (+ A.)	захоплюватися (+ орудний відмінок);
<i>kennen lernen</i> (+ A.)	знайомитися (+ прийменник з);

➔ У процесі перекладання треба виходити з позиції мови, якою перекладають; отже, один і той самий прийменник перекладаємо по-різному:

<i>arbeiten</i> (an)	працювати (над);
<i>denken</i> (an)	думати (про);
<i>erkranken</i> (an)	захворіти (на);
<i>grenzen</i> (an)	межувати (з);
<i>sterben</i> (an)	померти (від);
<i>teilnehmen</i> (an)	брати участь (в).

➔ Деякі слова мають кілька варіантів керування (залежно від їхнього значення). До них належать, наприклад, *sich freuen* (auf + A., an + D., über + A. або für + A.), *greifen* (nach + D. або zu + D.), *kämpfen* (für + A., um + A. або gegen + A.), *schwärmen* (für + A. або von + D.), *klagen* (auf + A. або gegen + A.) та ін.:

Ich freue mich auf die Reise. Я радію подорожі (= подорож відбудеться).

Ich freue mich über die Reise. Я радію подорожі (= подорож вже відбулася).

Ich freue mich für dich. Я радий за тебе.

Ich freue mich an netten Gesprächen. Я радію приємним розмовам.

ДЕЯКІ ВАРІАНТИ КЕРУВАННЯ ЧАСТИН МОВИ

ДІЄСЛОВО

<i>abbeißen</i> (von + D.)	відкушувати (від чого?)
<i>abberufen</i> (von + D.)	відкликати, звільняти (з чого?)
<i>abbrechen</i> (von + D.)	відламувати (від чого?)
<i>abbringen</i> (von + D.)	відвертати, відговорювати (від чого?)
<i>abbuchen</i> (von + D.)	списувати (з рахунка)
<i>abfahren</i> (von + D.)	від'їжджати (від чого?)
<i>abfärben</i> (auf + A.)	залишати слід (на кому?, чому?), накладати відбиток (на кого?, що?)
<i>abfinden</i> (+ A. mit + D.)	відкупитися (від кого? чим?)
<i>abfinden, sich</i> (mit + D.)	миритися, задовольнятися (чим?)
<i>abführen</i> (an + A.)	виплачувати, відраховувати (кому?)
<i>abführen</i> (von + D.)	відводити (від чого?)
<i>abgeben</i> (an + A.)	віддавати, здавати (кому?)
<i>abgeben</i> (für + A.)	віддавати (голос тощо) (за кого?)
<i>abgeben, sich</i> (mit + D.)	возитися, займатися (з ким?)
<i>abgrenzen</i> (<i>sich</i>) (von + D.)	відокремлювати(ся), відгороджувати(ся) (від чого?)
<i>abhalten</i> (von + D.)	втримувати (від чого?)
<i>abhängen</i> (von + D.)	залежати (від чого?)
<i>abhärten, sich</i> (gegen + A.)	гартуватися (від чого?)
<i>abhauen</i> (aus + D.)	утікати (з чого?)
<i>abhauen</i> (von + D.)	втекти (від кого?, від чого?)
<i>abheben, sich</i> (von + D.)	вирізнятися, виділятися (на тлі кого?, чого?)
<i>abhelfen</i> (+ D.)	здолати, владнати (що?), впоратися (з чим?)
<i>abholen</i> (von + D.)	заходити, заїжджати (за ким? куди?)

<i>abkehren, sich (von + D.)</i>	<i>відвертатися, відрікатися, відмежовуватися (від кого?, чого?)</i>
<i>abkommen (von + D.)</i>	<i>відходити, збиватися, відмовлятися (з/від чого?)</i>
<i>abladen (von + D.)</i>	<i>розвантажувати (з чого?)</i>
<i>ablassen (von + D.)</i>	<i>відступати (від чого?)</i>
<i>ablehnen (+ A.)</i>	<i>відмовляти (в чому?), відхиляти (що?)</i>
<i>ablenken (von + D.)</i>	<i>відвертати увагу, відволікати (від чого?)</i>
<i>ablesen (von + D.)</i>	<i>читати, зчитувати (з чого?)</i>
<i>abmelden (von + D.)</i>	<i>знімати з обліку, виписувати (з чого?)</i>
<i>abmühen, sich (mit + D.)</i>	<i>морочитися (з чим?), поратися (коло чого?)</i>
<i>abnehmen (an + D.)</i>	<i>зменшуватися (в чому?)</i>
<i>abnehmen (um + A.)</i>	<i>зменшуватися (на певну величину)</i>
<i>abplagen, sich (mit + D.)</i>	<i>мучитися (з ким?, чим?)</i>
<i>abrackern, sich (mit + D.)</i>	<i>мучитися (з чим?, над чим?)</i>
<i>abraten (von + D.)</i>	<i>відраджувати, відговорювати (від чого?)</i>
<i>abschirmen (vor + D.)</i>	<i>прикривати, захищати (від кого?, чого?)</i>
<i>abschneiden (von + D.)</i>	<i>відрізувати (від чого?)</i>
<i>abschneiden (bei + D.)</i>	<i>домогатися успіху (на іспиті, у спорті і т. д.)</i>
<i>abschreiben (von + D.)</i>	<i>списувати (в кого?)</i>
<i>abschweifen (von + D.)</i>	<i>відхилятися (від теми), збитися (зі шляху)</i>
<i>abschwören (+ D.)</i>	<i>відрікатися (від чого?), зректися (чого?)</i>
<i>absehen (von + D.)</i>	<i>утримуватися, відмовлятися (від чого?)</i>
<i>absenden (an + A.)</i>	<i>висилати, відправляти (листа кому?)</i>
<i>abspringen (von + D.)</i>	<i>стрибати (з чого?)</i>
<i>abstammen (von + D.)</i>	<i>походити (від кого?)</i>
<i>absteigen (in + A.)</i>	<i>переходити (до нижчої ліги тощо)</i>
<i>absteigen (in + D.)</i>	<i>зупинятися (в готелі)</i>
<i>abstimmen (auf + A.)</i>	<i>узгоджувати (з чим?)</i>

<i>abstimmen</i> (über + A.)	голосувати (за що?)
<i>abstimmen, sich</i> (über + A.)	домовлятися (про що?)
<i>abtreten</i> (an + A.)	поступатися (чим?), передавати (що?)
<i>abtreten</i> (von + D.)	сходити, виходити (зі служби, сцени тощо)
<i>abwaschen</i> (von + D.)	відмивати (від чого?), вимивати (з чого?)
<i>abweichen</i> (von + D.)	відхилятися, відступати (від чого?)
<i>abwimmeln</i> (+ A.)	позбуватися (кого?), відкараскатися (від кого?)
<i>abziehen</i> (von + D.)	здирати, знімати (з чого?)
<i>abzielen</i> (auf + A.)	мати на меті (що?), націлюватися (на що?)
<i>achten</i> (auf + A.)	дотримуватися (чого?), звертати увагу (на кого?, що?)
<i>adressieren</i> (an + A.)	адресувати (кому?)
<i>ähneln</i> (+ D.)	бути подібним (до кого?)
<i>amüsieren, sich</i> (über + A.)	сміятися (з кого?, з чого?, над ким?)
<i>anbinden</i> (an + D.)	прив'язувати (до чого?)
<i>anblicken</i> (+ A.)	глянути (на кого?, що?)
<i>ändern</i> (<i>sich</i>) (an + D.)	змінювати(ся) (в чому?)
<i>ändern</i> (<i>sich</i>)(in + A.)	змінювати(ся) (на що?)
<i>anekeln</i> (+ A.)	викликати відразу (в кого?)
<i>anfahren</i> (+ A.)	накричати (на кого?)
<i>anfallen</i> (+ A.)	нападати, кидатися (на кого?)
<i>anfängen</i> (mit + D.)	починати (що?)
<i>anfeinden</i> (+ A.)	вороже ставитися (до кого?)
<i>angaffeln</i> (+ A.)	витріщуватися (на кого?, що?)
<i>angeben</i> (mit + D.)	хвалитися, чванитися (чим?)
<i>angehen</i> (A. um + A.)	просити (в кого? що?), звертатися (до кого? про що?)
<i>angehen</i> (gegen + A.)	діяти, виступати (проти кого?, чого?)

<i>angehören</i> (+ D.)	<i>належати</i> (до чого?)
<i>angleichen, sich</i> (+ D.)	<i>уподібнюватися</i> (до чого?)
<i>angliedern</i> (+ D.)	<i>приєднувати</i> (до чого?), <i>вводити в склад</i> (чого?)
<i>anglotzen</i> (+ A.)	<i>витріщувати очі</i> (на кого?, що?)
<i>ängstigen, sich</i> (um + A.)	<i>боятися, тривожитися</i> (за кого?)
<i>ängstigen, sich</i> (vor + D.)	<i>боятися</i> (кого?, чого?)
<i>anhafien</i> (+ D.)	<i>бути властивим, притаманним</i> (кому?, чому?)
<i>anhalten</i> (an + A.)	<i>прикладати, притискати</i> (до чого?)
<i>anhalten</i> (zu + D.)	<i>приучувати</i> (до чого?)
<i>anhängen</i> (+ D.)	<i>тяжіти</i> (над ким?), <i>бути прихильним</i> (до кого?, чого?)
<i>anherrschen</i> (+ A.)	<i>нагримати</i> (на кого?)
<i>anklagen</i> (wegen + G.) (+ G.)	<i>обвинувачувати</i> (в чому?)
<i>anklopfen</i> (an + A.)	<i>стукати</i> (у двері тощо)
<i>ankommen</i> (auf + A.)	<i>залежати</i> (від кого?, чого?), <i>визначатися</i> (чим?)
<i>anlächeln</i> (+ A.)	<i>посміхатися</i> (кому?)
<i>anlegen</i> (an + D.)	<i>причалювати</i> (до чого?)
<i>anlegen</i> (in + D.)	<i>вкладати</i> (кошти в що?)
<i>anlegen, sich</i> (mit + D.)	<i>вступати в суперечку</i> (з ким?)
<i>anlehnen</i> (an + A.)	<i>спирати</i> (до чого?)
<i>anmelden</i> (<i>sich</i>) (bei + D.)	<i>записати(ся), відрекомендувати(ся)</i> (в кого?)
<i>anmelden</i> (<i>sich</i>) (für + A.) (zu + D.)	<i>записати(ся)</i> (на що?)
<i>anmelden</i> (<i>sich</i>) (in + D.)	<i>записати(ся)</i> (до чого?)
<i>annähen</i> (an + A.)	<i>пришивати</i> (до чого?)
<i>annehmen, sich</i> (+ G.)	<i>піклуватися</i> (про кого?, що?), <i>братися</i> (за що?)
<i>anöden</i> (+ A.)	<i>наганяти нудьгу</i> (на кого?)

<i>anpassen, sich</i> (an + A.)	<i>приспосовуватися</i> (до чого?)
<i>anregen</i> (zu + D.)	<i>спонукати</i> (до чого?)
<i>anreizen</i> (zu + D.)	<i>підбурювати, спонукати</i> (до чого?)
<i>anrufen</i> (+ A.)	<i>телефонувати</i> (кому?)
<i>anrufen</i> (in/bei + D.)	<i>телефонувати</i> (кому?)
<i>anschauen</i> (+ A.)	<i>дивитися</i> (на кого? що?), <i>(о)глянути</i> (на кого? що?)
<i>anschicken, sich</i> (zu + D.)	<i>збиратися, мати намір</i> (щось робити)
<i>anschließen</i> (<i>sich</i>) (+ D.) (an + D.)	<i>приєднувати(ся)</i> (до кого?, чого?)
<i>anschmiegen, sich</i> (an + A.)	<i>притискатися</i> (до кого?)
<i>anschreien</i> (+ A.)	<i>крикнути, гримнути</i> (на кого?)
<i>anschuldigen</i> (wegen + G.)	<i>звинувачувати</i> (в чому?)
<i>ansehen, sich</i> (D.) (+ A.)	<i>дивитися</i> (на кого? що?), <i>(о)глянути</i> (на кого? що?)
<i>ansetzen</i> (zu + D.)	<i>спробувати, почати</i> (робити що?)
<i>anspielen</i> (auf + A.)	<i>натякати</i> (на що?)
<i>anspornen</i> (zu + D.)	<i>стимулювати, спонукати</i> (до чого?)
<i>ansprechen</i> (+ A.)	<i>заговорити</i> (з ким?)
<i>ansprechen</i> (+ A. , auf + A.)	<i>заговорити</i> (з ким? про що?)
<i>ansprechen</i> (+ A. , um + A.)	<i>звертатися з проханням</i> (до кого? про що?)
<i>anstarren</i> (+ A.)	<i>пильно дивитися</i> (на кого?, що?)
<i>anstaunen</i> (+ A.)	<i>дивитися з подивом</i> (на кого?, що?)
<i>anstecken</i> (mit + D.)	<i>заражатися</i> (хворобою)
<i>anstecken, sich</i> (bei + D.)	<i>заражатися</i> (хворобою) (від кого?)
<i>anstehen</i> (nach + D.)	<i>стояти в черзі</i> (за чим?)
<i>anstellen, sich</i> (nach + D.)	<i>ставати в чергу</i> (за чим?)
<i>anstiften</i> (zu + D.)	<i>підбурювати</i> (до чого?)
<i>anstossen</i> (an + A.)	<i>ударятися</i> (об що?), <i>зачинати</i> (за що?)
<i>anstossen</i> (auf + A.)	<i>пити, стукатися</i> (за кого?, що?)

<i>anstreben</i> (+ A.)	<i>прагнути</i> (до чого?)
<i>anstrengen</i> (gegen + A.)	<i>розпочинати процес</i> (проти кого?)
<i>anstürmen</i> (gegen + A.)	<i>нападати, кидатися</i> (на що?)
<i>antreiben</i> (zu + D.)	<i>підганяти, квапити, спонукати</i> (до чого?)
<i>antreten</i> (gegen + A.)	<i>виступати, змагатися</i> (проти кого?)
<i>antreten</i> (zu + D.)	<i>приступати, готуватися</i> (до чого?)
<i>antworten</i> (auf + A.)	<i>відповідати</i> (на що?)
<i>anzeigen</i> (+ A.)	<i>заявляти, доносити</i> (на кого?)
<i>anzeigen</i> (bei + D.)	<i>заявляти, доносити</i> (куди?)
<i>anzweifeln</i> (+ A.)	<i>сумніватися</i> (в чому?)
<i>appellieren</i> (an + A.)	<i>звертатися, апелювати</i> (до кого?, чого?)
<i>arbeiten</i> (an + D.)	<i>працювати</i> (над чим?)
<i>ärgern, sich</i> (über + A.)	<i>сердитися, злитися</i> (на кого?, що?)
<i>aufbauen</i> (auf + D.)	<i>виходити</i> (з чого?), <i>керуватися</i> (чим?)
<i>aufbäumen, sich</i> (gegen + A.)	<i>опиратися</i> (кому?)
<i>auffahren</i> (auf + A.)	<i>наїжджати</i> (на що?)
<i>auffallen</i> (+ D.)	<i>впадати у вічі</i> (кому?)
<i>auffordern</i> (zu + D.)	<i>запрошувати</i> (на що?), <i>закликати</i> (до чого?)
<i>aufgehen</i> (in + D.)	<i>розчинятися</i> (в чому?), <i>занурюватися</i> (в роботу)
<i>aufhalten</i> (mit + D.)	<i>затримувати</i> (кого? чим?)
<i>aufhalten</i> (mit + D.)	<i>займатися</i> (чим?), <i>витрачати багато часу</i> (на що?)
<i>aufheben</i> (für + A.)	<i>зберігати</i> (для кого?)
<i>aufheben</i> (von + D.)	<i>піднімати</i> (з чого?)
<i>aufhören</i> (mit + D.)	<i>переставати</i> (що? робити)
<i>aufklären</i> (über + A.)	<i>інформувати, роз'яснювати</i> (про що?)
<i>aufkommen</i> (für + A.)	<i>відшкодовувати</i> (що?), <i>витрачатися</i> (на що?)

<i>aufladen</i> (auf + A.)	завантажувати (на що?)
<i>aufladen</i> (mit + D.)	завантажувати (чим?)
<i>auflauern</i> (+ D.)	підстерігати (кого?)
<i>sich auflehnen</i> (gegen + A.)	повставати, протестувати (проти кого?, чого?)
<i>aufmachen, sich</i> (zu + D.)	вирушати (в дорогу)
<i>aufmucken</i> (gegen + A.)	опиратися, чинити опір (кому?, чому?)
<i>aufnehmen</i> (mit + D.)	мірятися силами, змагатися (з ким?)
<i>aufopfern, sich</i> (für + A.)	жертвувати собою (заради кого?, чого?)
<i>aufpassen</i> (auf + A.)	доглядати (кого?), наглядати (за ким?, чим?)
<i>aufprallen</i> (auf + A.)	наштовхуватися (на що?), ударятися (об що?)
<i>aufraffen, sich</i> (zu + D.)	наважуватися (на що?)
<i>aufräumen</i> (mit + D.)	покінчити (з ким?, чим?), покласти край (чому?)
<i>aufregen, sich</i> (über + A.)	хвилюватися (через що?)
<i>aufrufen</i> (zu + D.)	закликати (до чого?)
<i>aufschwingen, sich</i> (zu + D.)	зважуватися (на що?)
<i>aufstehen</i> (von + D.)	вставати (з чого?)
<i>aufsteigen</i> (auf + A.)	підніматися, сідати (у вагон тощо)
<i>aufsteigen</i> (in + A.)	підніматися (у вищу лігу тощо)
<i>aufstoßen</i> (+ D.)	траплятися (кому?)
<i>aufstoßen</i> (auf + A.)	наштовхуватися (на що?)
<i>aufstützen, sich</i> (auf + A.)	спиратися (на що?)
<i>aufwenden</i> (für + A.)	витрачати (для кого?, на що?)
<i>aufziehen</i> (mit + D.)	дражнити (чим?)
<i>ausdrücken, sich</i> (in + D.)	виражатися (в чому?)
<i>aussersehen</i> (zu + D.)	вибирати (що?), уподобати (ким?)
<i>ausfüllen</i> (mit + D.)	заповнювати (чим?)

<i>ausgeben</i> (für + A.)	<i>витрачати</i> (на кого?, що?)
<i>ausgeben, sich</i> (als + N.)	<i>видавати себе</i> (за кого?)
<i>ausgehen</i> (+ D.)	<i>пропадати, вичерпуватися</i> (в кого?)
<i>ausgehen</i> (von + D.)	<i>виходити</i> (з чого?), <i>ґрунтуватися</i> (на чому?)
<i>ausgleiten</i> (+ D.)	<i>влизати</i> (в кого?)
<i>aushalten</i> (mit + D.)	<i>витримувати</i> (що?)
<i>aushelfen</i> (mit + D.)	<i>допомагати</i> (чим?)
<i>auskennen, sich</i> (in + D.)	<i>розумітися, розбиратися</i> (в чому?)
<i>auskommen</i> (mit + D.)	<i>обходитися</i> (чим?), <i>ладнати</i> (з ким?)
<i>auslassen</i> (an + D.)	<i>помститися</i> (кому?), <i>зігнати</i> (злість тощо) (на кому?)
<i>ausrüsten</i> (<i>sich</i>) (mit + D.)	<i>запасати(ся)</i> (чим?)
<i>ausscheiden</i> (aus + D.)	<i>вибувати, виходити</i> (з чого?), <i>залишати,</i> <i>покидати</i> (службу тощо)
<i>ausschließen</i> (aus + D.)	<i>виключати</i> (з чого?)
<i>ausschließen</i> (von + D.)	<i>усувати</i> (від чого?)
<i>ausschweigen, sich</i> (über + A.)	<i>відмовчуватися, мовчати</i> (про що?)
<i>aussehen</i> (nach + D.)	<i>видивлятися, шукати очима</i> (кого?)
<i>äußern, sich</i> (über + A.)	<i>висловлюватися</i> (про кого?, що?)
<i>aussöhnen, sich</i> (mit + D.)	<i>миритися, примирятися</i> (з ким?)
<i>aussprechen, sich</i> (über + A.)	<i>висловлюватися</i> (про кого?, що?)
<i>aussprechen, sich</i> (mit + D.)	<i>порозумітися, поговорити</i> (з ким?)
<i>ausstatten</i> (mit + D.)	<i>оснащувати</i> (чим?)
<i>aussteigen</i> (aus + D.)	<i>виходити</i> (з чого?), <i>відмовитися</i> (від чого?)
<i>ausstoßen</i> (aus + D.)	<i>викидати, виштовхувати</i> (з чого?)
<i>austeilen</i> (an + A.)	<i>роздавати</i> (кому?)
<i>austeilen</i> (unter + D.)	<i>розподіляти</i> (між ким?)
<i>austreten</i> (aus + D.)	<i>виходити, вибувати</i> (з чого?)

<i>auswechseln</i> (gegen + A.)	замінювати (на що?)
<i>ausweichen</i> (+ D.)	ухилитися (від чого?), уникати (кого?, чого?)
<i>ausweisen, sich</i> (als + N.)	виявлятися (ким?)
<i>ausweisen, sich</i> (durch + A.)	посвідчувати свою особу (чим?)
<i>auswirken, sich</i> (auf + A.)	позначатися (на чому?), впливати (на що?)
<i>auszeichnen</i> (mit + D.)	нагороджувати (чим?)
<i>angewandt</i> (um + A.)	тривожитися (за кого?, що?)
<i>basieren</i> (auf + D.)	грунтуватися (на чому?)
<i>bauen</i> (auf + A.)	сподіватися, розраховувати (на що?)
<i>beantworten</i> (+ A.)	відповідати (на що?)
<i>beaufsichtigen</i> (+ A.)	спостерігати, наглядати (за чим?)
<i>beauftragen</i> (mit + D.)	доручати (що?)
<i>beben</i> (vor + D.)	тремтіти (від чого?)
<i>bedanken, sich</i> (bei + D.)	дякувати (кому?)
<i>bedanken, sich</i> (für + A.)	дякувати (за що?)
<i>bedanken, sich</i> (mit + D.)	дякувати (чим?)
<i>bedauern</i> (+ A.)	шкодувати (про що?)
<i>bedrängen</i> (mit + D.)	набридати (чим?)
<i>bedrohen</i> (mit + D.)	погрожувати (чим?)
<i>bedürfen</i> (+ G.)	потребувати (що?), мати потребу (в чому?)
<i>beeilen, sich</i> (mit + D.)	квапитися (з чим?)
<i>beeindrucken</i> (+ A.)	справляти враження (на кого?)
<i>beeinflussen</i> (+ A.)	впливати (на кого?)
<i>beeinträchtigen</i> (+ A.)	погіршувати (що?), негативно впливати (на кого?, що?)
<i>befähigen</i> (zu + D.)	навчати (чому?), давати можливість (що? робити)

<i>befassen, sich</i> (mit + D.)	займатися (чим?)
<i>befehlen</i> (über + A.)	командувати, розпоряджатися (ким?, чим?)
<i>befleißigen, sich</i> (+ G.)	намагатися (робити що?)
<i>befreien</i> (aus + D.)	звільняти (з чого?)
<i>befreien</i> (von + D.)	звільняти (від кого?, чого?)
<i>befürchten</i> (+ A.)	побоюватися, боятися (чого?)
<i>begafften</i> (+ A.)	витріщити очі (на кого?, що?)
<i>begegnen</i> (+ D.)	зустрічатися (кого?, що?)
<i>begeistern, sich</i> (für + A.)	бути в захваті (від чого?), захоплюватися (чим?)
<i>beginnen</i> (mit + D.)	починати (що?, з чого?)
<i>beglückwünschen</i> (zu + D.)	вітати, поздоровляти (з чим?)
<i>begnügen, sich</i> (mit + D.)	задовольнятися (чим?)
<i>begrenzen</i> (auf + A.)	обмежувати (до певного рівня)
<i>behagen</i> (+ D.)	подобатися (кому?)
<i>beharren</i> (auf + D.)	наполягати (на чому?), уперто триматися (чого?)
<i>behaupten, sich</i> (gegen + A.)	брати верх (над ким?)
<i>behelfen, sich</i> (mit + D.)	обходитися (чим?), задовольнятися (чим?)
<i>behüten</i> (vor + D.)	оберігати, захищати (від чого?)
<i>beiliegen</i> (+ D.)	бути додатим (до чого?)
<i>beistehen</i> (+ D. in + D.)	допомагати (кому? чим?)
<i>beistimmen</i> (+ D. in + D.)	погоджуватися (з ким? в чому?)
<i>beitragen</i> (zu + D.)	сприяти (в чому?), робити свій внесок (у що?)
<i>beitreten</i> (+ D.)	вступати (в що?, до чого?)
<i>beiwohnen</i> (+ D.)	бути присутнім (на чому?)
<i>bekehren</i> (zu + D.)	навертати (в іншу віру)

<i>bekennen, sich</i> (zu + D.)	сповідувати (певну віру), дотримуватися (чого?), визнавати себе причетним, прихильним (до чого?)
<i>beklagen, sich</i> (bei + D.)	скаржитися (кому?)
<i>beklagen, sich</i> (über + A.)	скаржитися (на кого?, що?)
<i>beladen</i> (mit + D.)	завантажувати (чим?)
<i>belasten</i> (mit + D.)	обтяжувати, перевантажувати (чим?)
<i>belästigen</i> (mit + D.)	набридати, докучати (чим?)
<i>belaufen, sich</i> (auf + A.)	складати (певну суму)
<i>beliefern</i> (mit + D.)	забезпечувати (чим?), постачати (що?)
<i>belohnen</i> (für + A.)	нагороджувати (за що?)
<i>belohnen</i> (mit + D.)	нагороджувати (чим?)
<i>belustigen</i> (mit + D.)	веселити, забавляти (чим?)
<i>bemerken</i> (zu + D.)	зауважувати (щодо чого?)
<i>bemühen, sich</i> (um + A.)	домагатися (чого?), піклуватися (про кого?)
<i>benachrichtigen</i> (von + D.)	інформувати (про що?)
<i>beneiden</i> (um + A.)	заздрити (через що?)
<i>benennen</i> (nach + D.)	називати (в честь кого?)
<i>benützen/benutzen</i> (zu + D.)	використовувати (для чого?)
<i>beraten</i> (in + D.)	консультувати (в чому?)
<i>beraten, sich</i> (mit + D.)	радитися (з ким?)
<i>beraten, sich</i> (über + A.)	радитися (про що?)
<i>berauschen, sich</i> (an + D.)	захоплюватися (чим?)
<i>berauschen, sich</i> (in + D.)	тішитися, упиватися (чим?)
<i>berechtigen</i> (zu + D.)	надавати право (на що?)
<i>bereuen</i> (+ A.)	каятися (в чому?)
<i>berichten</i> (über + A.) (von + D.)	повідомляти, доповідати (про що?)
<i>berufen</i> (zu + D.)	запрошувати, призначати (на певну посаду)

<i>berufen, sich</i> (auf + A.)	посилатися (на кого?, що?)
<i>beruhen</i> (auf + D.)	ґрунтуватися (на чому?)
<i>beschäftigen, sich</i> (mit + D.)	займатися (чим?)
<i>beschmieren</i> (mit + D.)	забруднювати (чим?)
<i>beschränken, sich</i> (auf + A.)	обмежуватися (чим?, у чому?)
<i>beschuldigen</i> (+ G.)	обвинувачувати (в чому?)
<i>beschützen</i> (vor + D.)	захищати (від кого?, чого?)
<i>beschweren, sich</i> (bei + D.)	скаржитися (кому?)
<i>beschweren, sich</i> (über + A.)	скаржитися (на кого?, що?)
<i>besinnen, sich</i> (auf + A.)	згадувати, пригадувати (про кого?, що?)
<i>bespritzen</i> (mit + D.)	оббризкувати (чим?)
<i>bestehen</i> (auf + D.)	наполягати (на чому?)
<i>bestehen</i> (aus + D.)	складатися (з чого?)
<i>bestellen</i> (bei + D.)	замовляти (в кого?)
<i>bestimmen</i> (über + A.)	розпоряджатися (ким?, чим?)
<i>bestimmen</i> (zu + D.)	спонукати (до чого?), призначати (ким?)
<i>bestrafen</i> (für + A.)	карати (за що?)
<i>beteiligen, sich</i> (an + D.)	брати участь (в чому?)
<i>beten</i> (für + A.)	молитися (за кого?, що?)
<i>beten</i> (um + A.)	молитися (про що?)
<i>beten</i> (zu + D.)	молитися (кому?)
<i>betrauen</i> (+ A. mit + D.)	доручати, довіряти (кому? що?)
<i>betreten</i> (+ A.)	заходити (в що?)
<i>betrügen</i> (+ A. um + A.)	обманом відібрати (в кого? що?)
<i>betteln</i> (um + A.)	випрошувати, просити (що?)
<i>beunruhigen, sich</i> (über + A.)	непокоїтися, тривожитися (чим?)
<i>beurteilen</i> (nach + D.)	судити (за чим?)
<i>bevollmächtigen</i> (zu + D.)	уповноважувати (на що?)
<i>bewaffnen, sich</i> (mit + D.)	озброюватися (чим?)
<i>bewahren</i> (vor + D.)	охороняти, захищати (від кого?, чого?)

<i>bewegen</i> (zu + D.)	<i>спонукати, схилити</i> (до чого?, на що?)
<i>bewerben, sich</i> (bei + D.)	<i>подавати заяву про призначення на роботу</i> (кому?, в певну організацію тощо)
<i>bewerben, sich</i> (um + A.)	<i>подавати заяву про призначення</i> (на що?)
<i>bewerfen</i> (mit + D.)	<i>закидати</i> (чим?)
<i>bewilligen</i> (+ D. + A.)	<i>давати згоду</i> (кому? на що?)
<i>bezahlen</i> (für + A.)	<i>платити</i> (за що?)
<i>bezahlen</i> (mit + D.)	<i>платити</i> (чим?), <i>поплатитися</i> (чим?)
<i>bezeichnen</i> (als + A.)	<i>визначати, називати</i> (ким?, чим?)
<i>bezeichnen</i> (mit + D.)	<i>позначати, відзначати</i> (чим?)
<i>beziehen, sich</i> (auf + A.)	<i>посилатися</i> (на кого? що?), <i>стосуватися</i> (кого?, чого?)
<i>bezweifeln</i> (+ A.)	<i>сумніватися</i> (в чому?)
<i>binden</i> (an + A.)	<i>прив'язувати</i> (до чого?)
<i>bitten</i> (um + A.)	<i>просити</i> (що?, про що?)
<i>bleiben</i> (bei + D.)	<i>залишатися</i> (при чому?)
<i>blicken</i> (auf + A.)	<i>глянути</i> (на кого? що?)
<i>brauchen</i> (+ A.)	<i>потребувати</i> (що?), <i>мати потребу</i> (в чому?)
<i>bringen</i> (um + A.)	<i>позбавляти</i> (чого?)
<i>brüsten, sich</i> (mit + D.)	<i>хвалитися, чванитися</i> (чим?)
<i>bürgen</i> (für + A.)	<i>ручатися</i> (за кого?)
<i>büßen</i> (für + A.)	<i>поплатитися, бути покараним</i> (за що?), <i>каятися</i> (в чому?)
<i>danken</i> (für + A.)	<i>дякувати</i> (за що?)
<i>denken</i> (an + A.)	<i>думати</i> (про кого?, що?)
<i>denken</i> (über + A.)	<i>мати думку, точку зору</i> (про кого?, що?)
<i>dienen</i> (zu + D.)	<i>служити, бути призначеним</i> (для чого?)
<i>diskutieren</i> (über + A.)	<i>дискутувати</i> (про що?)
<i>dividieren</i> (durch + A.)	<i>ділити</i> (на певне число)

<i>drängen</i> (auf + A.)	<i>наполягати</i> (на чому?)
<i>drängen</i> (zu + D.)	<i>підганяти, змушувати</i> (до чого?)
<i>dringen</i> (auf + A.)	<i>наполягати</i> (на чому?)
<i>drohen</i> (mit + D.)	<i>погрожувати</i> (чим?)
<i>drücken</i> (auf + A.)	<i>тиснути, натискати</i> (на що?)
<i>drücken, sich</i> (vor + D.)	<i>ухилитися</i> (від чого?)
<i>duften</i> (nach + D.)	<i>пахнути</i> (чим?)
<i>dürsten</i> (nach + D.)	<i>жадати, прагнути</i> (чого?)
<i>eignen, sich</i> (für + A.) (zu + D.)	<i>годитися, підходити</i> (до чого?)
<i>eindringen</i> (auf + A.)	<i>насідати, напирати</i> (на кого?)
<i>einfallen</i> (+ D.)	<i>спадати на думку</i> (кому?)
<i>eingehen</i> (auf + A.)	<i>зважати</i> (на що?), <i>зупинитися</i> (на питанні тощо), <i>погоджуватися</i> (з чим?)
<i>eingreifen</i> (in + A.)	<i>втручатися</i> (у що?)
<i>einigen, sich</i> (auf + A.)	<i>погоджуватися</i> (на що?)
<i>einigen, sich</i> (über + A.)	<i>домовитися</i> (про що?)
<i>einkehren</i> (in + D.)	<i>заходити, завертати</i> (в бар, готель тощо)
<i>einladen</i> (zu + D.)	<i>запрошувати</i> (на що?)
<i>einlassen, sich</i> (auf + A.)	<i>вплутатися</i> (у що?)
<i>einlassen, sich</i> (mit + D.)	<i>зв'язуватися</i> (з ким?)
<i>einmischen, sich</i> (in + A.)	<i>втручатися</i> (у що?)
<i>einrichten, sich</i> (auf + A.)	<i>готуватися</i> (до чого?)
<i>einschneiden</i> (in + A.)	<i>залишити слід</i> (в чому?)
<i>einschüchtern</i> (mit + D.)	<i>злякувати</i> (чим?)
<i>einsetzen, sich</i> (für + A.)	<i>заступатися</i> (за кого?), <i>виступати</i> (за що?)
<i>einspringen</i> (für + A.)	<i>замінювати</i> (кого? на робочому місці)
<i>einstehen</i> (für + A.)	<i>відповідати, ручатися</i> (за кого?)
<i>einsteigen</i> (in + A.)	<i>входити, сідати</i> (в транспортний засіб), <i>вступати</i> (в певну справу)

<i>einstellen, sich</i> (auf + A.)	налаштовуватися (на що?), приспосовуватися (до чого?)
<i>eintauschen</i> (gegen + A.)	замінювати, обмінювати (на що?)
<i>einteilen</i> (in + A.)	ділити, поділяти (на що?)
<i>eintragen</i> (in + A.)	заносити, вносити (до списку)
<i>eintreten</i> (für + A.)	заступатися, вступатися (за кого?)
<i>eintreten</i> (in + A.)	заходити, входити (у що?)
<i>einweihen</i> (in + A.)	втаємничувати (у що?)
<i>einwenden</i> (gegen + A.)	заперечувати (проти чого?)
<i>einwickeln</i> (in + A.)	загортати, закутувати (у що?)
<i>einwilligen</i> (in + A.)	погоджуватися, давати згоду (на що?)
<i>einwirken</i> (auf + A.)	впливати, діяти (на кого?, що?)
<i>ekeln, sich</i> (vor + D.)	відчувати огиду (до кого?, чого?)
<i>empören, sich</i> (über + A.)	обурюватися (чим?)
<i>enden</i> (mit + D.)	закінчуватися (чим?)
<i>entfallen</i> (+ D.)	випадати (в кого?)
<i>entfernen, sich</i> (von + D.)	віддалятися (від кого?, чого?)
<i>entfliehen</i> (+ D.)	утікати (від чого?)
<i>entgehen</i> (+ D.)	відходити (від чого?), уникати (чого?), випадати, вислизати (з чієїсь уваги)
<i>entgleiten</i> (+ D.)	вислизати (в кого?)
<i>enthalten, sich</i> (+ G.)	утримуватися (від чого?)
<i>entheben</i> (+ G.)	позбавляти (чого?), звільняти (з посади)
<i>entkommen</i> (aus + D.)	утікати (звідкись)
<i>entkommen</i> (+ D.)	уникати (чого?)
<i>entlaufen</i> (+ D.)	утікати (від кого?, чого?)
<i>entledigen, sich</i> (+ G.)	позбуватися, спекатися (кого?, чого?)
<i>entnehmen</i> (aus + D.)	брати, виймати, запозичати (із чого?)
<i>entrinnen</i> (+ D.)	витікати, текти (із чого?), уникати (чого?)

- entrüsten, sich* (**über** + A.) *обурюватися* (через що?)
- entsagen* (+ D.) *відмовлятися, утримуватися* (від чого?),
зрікатися (чого?)
- entscheiden* (**über** + A.) *вирішувати* (що?)
- entscheiden, sich* (**für** + A.) *зважуватися* (на що?)
- entschließen, sich* (**zu** + D.) *наважуватися* (на що?)
- entschuldigen, sich* (**bei** + D.) *вибачатися* (перед ким?)
- entschuldigen, sich* (**für** + A.) *вибачатися* (за що?)
- entsinnen, sich* (+ G.) *згадувати, пригадувати* (про кого?, що?)
- entsprechen* (+ D.) *відповідати* (чому?)
- entstammen* (+ D.) *походити* (від кого?, з чого?)
- entstehen* (**aus** + D.) *виникати* (з чого?)
- entwachsen* (+ D.) *виростати, виходити* (з чого?)
- entweichen* (**aus** + D.) *утікати* (від кого?, звідки?),
витікати (звідкись)
- entwenden* (+ D.) *викрадати* (в кого?)
- entwickeln, sich* (**zu** + D.) *перетворюватися* (на що?)
- entwischen* (+ D.) *утікати, вислизати* (від кого?, звідкись)
- entwöhnen* (+ G.) (**von** + D.) *відучувати* (від чого?)
- entwöhnen, sich* (+ G.) *відвикати* (від чого?)
- entziehen* (+ D.) *відбирати* (в кого?), *позбавляти* (чого?)
- erbarmen, sich* (+ G.) *пожаліти* (кого?)
- erbarmen, sich* (**über** + A.) *поставитися поблажливо* (до чого?)
- erbauen, sich* (**an** + D.) *відчувати насолоду, радість* (від чого?)
- erben* (**von** + D.) *успадкувати* (від кого?)
- erfreuen, sich* (**an** + D.) *радіти* (чому?), *насолоджуватися* (чим?)
- erfreuen, sich* (+ G.) *мати* (що?), *володіти* (чим?)
- ergeben, sich* (+ D.) *віддаватися, присвячувати себе* (чому?)
- ergeben, sich* (**aus** + D.) *виявлятися, виходити* (з чого?)
- ergeben, sich* (**in** + A.) *скорятися* (долі)

<i>ergötzen, sich</i> (an + D.)	<i>насолоджуватися, милуватися</i> (чим?)
<i>erheben, sich</i> (gegen + A.)	<i>повставати</i> (проти кого?, чого?)
<i>erholen, sich</i> (von + D.)	<i>відпочивати</i> (від чого?)
<i>erinnern</i> (+ A. an + A.)	<i>нагадувати</i> (кому? про що?)
<i>erinnern, sich</i> (an + A.)	<i>згадувати</i> (про кого?, що?)
<i>erkennen</i> (an + D.)	<i>впізнавати</i> (за чим?)
<i>erklären</i> (für + A.)	<i>визнавати, проголошувати</i> (ким?, чим?)
<i>erkranken</i> (an + D.)	<i>захворювати</i> (на що?)
<i>erkundigen, sich</i> (bei + D.)	<i>довідуватися</i> (в кого?)
<i>erkundigen, sich</i> (nach + D.)	<i>довідуватися</i> (про що?)
<i>erlauben</i> (+ D. + A.)	<i>дозволяти</i> (кому? що?)
<i>erliegen</i> (+ D.)	<i>стати жертвою</i> (чого?), <i>не витримати</i> (що?, чого?)
<i>ermächtigen</i> (zu + D.)	<i>уповноважувати</i> (на що?)
<i>ermahnen</i> (zu + D.)	<i>закликати</i> (до чого?)
<i>ernähren, sich</i> (von + D.)	<i>харчуватися</i> (чим?)
<i>ernennen</i> (zu + D.)	<i>призначити</i> (ким?)
<i>erregen, sich</i> (über + A.)	<i>хвилюватися</i> (через кого?, що?)
<i>erschrecken</i> (über + A.)	<i>лякатися, жахатися</i> (чого?)
<i>erschrecken</i> (vor + D.)	<i>лякатися, жахатися</i> (кого?, чого?)
<i>ersetzen</i> (durch + A.)	<i>заміняти</i> (ким?, чим?)
<i>erstarren</i> (vor + D.)	<i>заклякнути, заціпеніти</i> (від чого?)
<i>erstrecken, sich</i> (auf + A.)	<i>поширюватися</i> (на кого?, що?), <i>тривати, охоплювати</i> (певний період)
<i>ersuchen</i> (um + A.)	<i>просити, прохати</i> (про що?)
<i>erwachen</i> (von + D.)	<i>прокидатися</i> (від чого?)
<i>erwarten</i> (von + D.)	<i>очікувати</i> (від кого?)
<i>erwehren, sich</i> (+ G.)	<i>захищатися</i> (від кого?)
<i>erweisen, sich</i> (als + N.)	<i>виявлятися</i> (ким?, чим?)
<i>erweitern</i> (um + A.)	<i>розширювати, збільшувати</i> (на що?)

<i>erzählen</i> (über + A.) (von + D.)	розказувати (про кого?, що?)
<i>erziehen</i> (zu + D.)	виховувати, прищеплювати (певну рису)
<i>fahnden</i> (nach + D.)	переслідувати, вистежувати (кого?)
<i>fehlen</i> (+ D.)	бракувати, не вистачати (кому?)
<i>fehlen</i> (an + D.)	бракувати, не вистачати (чого?)
<i>feilschen</i> (um + A.)	торгуватися (за що?)
<i>fernbleiben</i> (+ D.)	бути відсутнім (на чому?)
<i>festbinden</i> (an + D.)	прив'язувати (до чого?)
<i>festhalten</i> (an + D.)	дотримуватися, триматися (чого?)
<i>festhalten, sich</i> (an + D.)	міцно триматися (за що?)
<i>festklammern, sich</i> (an + D.)	міцно вхопитися (за що?)
<i>festmachen</i> (an + D.)	швартувати (до берега)
<i>feuern</i> (auf + A.)	вести вогонь, стріляти (на кого?, що?)
<i>feuern</i> (nach + D.)	жагуче бажати (чого?)
<i>fischen</i> (nach + D.)	виловлювати (що?)
<i>flehen</i> (um + A.)	благати, молити (про що?)
<i>fliehen</i> (aus + D.)	утікати (з чого?)
<i>fliehen</i> (vor + D.)	утікати (від кого?, чого?)
<i>fluchen</i> (auf + A.) (über + A.)	проклинати (кого?, що?)
<i>flüchten</i> (vor + D.)	рятуватися втечею, бігти (від кого?)
<i>folgen</i> (+ D.)	йти слідом, стежити (за ким?), слухатися (кого?)
<i>folgen</i> (auf + A.)	йти слідом (за ким?, чим?), бути наступним (після кого?, чого?)
<i>folgen</i> (aus + D.)	впливати, виходити, витікати (з чого?)
<i>folgern</i> (aus + D.)	виводити, робити висновок (з чого?), впливати, виходити (з чого?)
<i>fordern</i> (von + D.)	вимагати (від кого?)
<i>fördern</i> (+ A.)	сприяти (чому?), заохочувати (кого?)
<i>forschen</i> (nach + D.)	досліджувати, вивчати, вивідувати (що?)

<i>fortfahren</i> (mit + D.)	<i>продовжувати</i> (що?)
<i>fragen</i> (nach + D.)	<i>запитувати</i> (про кого?, що?)
<i>freien</i> (um + A.)	<i>свататися</i> (до кого?)
<i>freistehen</i> (+ D.)	<i>бути дозволеним</i> (кому?)
<i>freuen, sich</i> (an + D.)	<i>радіти</i> (чому?)
<i>freuen, sich</i> (auf + A.)	<i>радіти</i> (чому? у майбутньому)
<i>freuen, sich</i> (für + A.)	<i>радіти</i> (за кого?)
<i>freuen, sich</i> (über + A.)	<i>радіти</i> (чому?, що здійснилося)
<i>fügen, sich</i> (+ D.) (in + A.)	<i>скорятися, підкорятися</i> (кому?, чому?)
<i>fühlen</i> (nach + D.)	<i>шукати навпомацки</i> (що?)
<i>füllen</i> (mit + D.)	<i>наповнювати</i> (чим?)
<i>fürchten</i> (um + A.) (für + A.)	<i>боятися, побоюватися</i> (за кого?, що?)
<i>fürchten, sich</i> (vor + D.)	<i>боятися</i> (кого?, чого?)
<i>füttern</i> (mit + D.)	<i>годувати</i> (чим?)
<i>garantieren</i> (für + A.)	<i>ручатися</i> (за що?), <i>гарантувати</i> (що?)
<i>gebieten</i> (über + A.)	<i>керувати, розпоряджатися</i> (ким?, чим?)
<i>gebühren</i> (+ D. + N.)	<i>заслужувати</i> (хто? чого?)
<i>gedenken</i> (+ G.)	<i>пам'ятати, згадувати</i> (про кого?, що?)
<i>gefallen</i> (+ D.)	<i>подобатися</i> (кому?)
<i>geheim halten</i> (vor + D.)	<i>тримати в таємниці, тайти, приховувати</i> (від кого?)
<i>gehören</i> (+ D.)	<i>слухатися</i> (кого?), <i>підкорятися</i> (кому?)
<i>gehören</i> (+ D.)	<i>належати</i> (кому?)
<i>gehören</i> (zu + D.)	<i>стосуватися</i> (до чого?)
<i>geizen</i> (mit + D.)	<i>скупитися</i> (на що?)
<i>gelangen</i> (zu + D.)	<i>потрапляти, доходити</i> (куди?), <i>досягати, домагатися</i> (чого?)
<i>gelingen</i> (+ D.)	<i>вдаватися</i> (кому?)
<i>gelten</i> (+ D.)	<i>стосуватися</i> (кого?)
<i>gelten</i> (als + N.) (für + A.)	<i>вважатися</i> (ким?, як хто?, що?)

<i>genesen</i> (von + D.)	одужувати (від чого?)
<i>genießen</i> (+ A.)	насолоджуватися (чим?)
<i>genügen</i> (+ D.) (für + A.)	бути достатнім, вистачати (кому?)
<i>geradestehen</i> (für + A.)	бути відповідальним (за що?)
<i>geraten</i> (in + A.)	прийти (у певний стан)
<i>geraten</i> (nach + D.)	вдаватися (в кого?)
<i>geschehen</i> (+ D.)	траплятися (кому?)
<i>geschehen</i> (mit + D.)	траплятися (з ким?)
<i>gestatten</i> (+ D. + A.)	дозволяти (кому? що?)
<i>gewinnen</i> (an + D.)	вигравати (у певному відношенні)
<i>gewinnen</i> (für + A.)	схиляти, залучати (до чого?), зацікавити (чим?)
<i>gewinnen</i> (gegen + A.)	вигравати (в кого?)
<i>gewöhnen</i> (an + A.)	привчати (до чого?)
<i>gewöhnen, sich</i> (an + A.)	звикати (до чого?)
<i>glänzen</i> (vor + D.)	блищати, сяяти (від чого?)
<i>glauben</i> (+ D.)	вірити (кому?)
<i>glauben</i> (an + A.)	вірити (в кого?, що?)
<i>gleichen</i> (+ D.)	бути подібним, скидатися (на кого?)
<i>gleich tun</i> (+ D.)	наслідувати (кого?)
<i>gönnen</i> (+ D. + A.)	щиро бажати, дозволяти (кому? що?)
<i>graben</i> (nach + D.)	копати (шукаючи що?)
<i>gratulieren</i> (+ D.)	поздоровляти (кого?)
<i>gratulieren</i> (zu + D.)	поздоровляти (з чим?)
<i>grauen</i> (vor + D.)	страшитися, боятися (кого?, чого?)
<i>greifen</i> (nach + D.)	хапати, схоплювати (кого?, що?), хапатися (за що?)
<i>greifen</i> (zu + D.)	братися (за що?), вдаватися (до чого?)
<i>grenzen</i> (an + A.)	межувати (з чим?), примикати, прилягати (до чого?)

<i>grollen</i> (+ D.)	<i>сердитися</i> (на кого?)
<i>grübeln</i> (über + A.)	<i>розмірковувати</i> (про що?), <i>сушити собі голову</i> (над чим?)
<i>gründen, sich</i> (auf + A.)	<i>грунтуватися</i> (на чому?)
<i>grüßen</i> (von + D.)	<i>вітати, передавати вітання</i> (від кого?)
<i>haften</i> (an + D.)	<i>прилипати, чіплятися</i> (до чого?)
<i>haften</i> (für + A.)	<i>відповідати, ручатися</i> (за що?)
<i>haften</i> (in + D.)	<i>застрявати, міцно сидіти</i> (в чому?)
<i>halten</i> (an + D.)	<i>дотримуватися</i> (чого?)
<i>halten</i> (auf + A.)	<i>надавати значення</i> (чому?), <i>стежити</i> (за чим?)
<i>halten</i> (für + A.)	<i>вважати</i> (ким?)
<i>halten</i> (von + D.)	<i>бути якоїсь думки</i> (про кого?, що?)
<i>halten</i> (zu + D.)	<i>триматися</i> (за кого?), <i>бути</i> (на чиєму?) <i>боці</i>
<i>halten, sich</i> (an + A.)	<i>дотримуватися</i> (чого?)
<i>handeln</i> (mit + D.)	<i>торгувати</i> (чим?)
<i>es handelt sich</i> (um + A.)	<i>йдеться</i> (про кого?, що?)
<i>helfen</i> (+ D.)	<i>допомагати</i> (кому?)
<i>helfen</i> (bei + D.)	<i>допомагати</i> (в чому?)
<i>helfen</i> (gegen + A.)	<i>допомагати</i> (проти чого?, від чого?)
<i>helfen</i> (mit + D.)	<i>допомагати</i> (чим?)
<i>herabfallen</i> (von + D.)	<i>падати</i> (з чого?)
<i>herangehen</i> (an + A.)	<i>підходити, наближатися</i> (до кого?, чого?)
<i>heranmachen, sich</i> (an + A.)	<i>братися</i> (за що?)
<i>heranschleichen, sich</i> (an + A.)	<i>підкрадатися</i> (до кого?, чого?)
<i>herausfordern</i> (zu + D.)	<i>викликати</i> (на що?)
<i>heraushalten, sich</i> (aus + D.)	<i>триматися осторонь</i> (чого?)
<i>herausreden, sich</i> (mit + D.)	<i>виправдовуватися</i> (чим?)

<i>hereinfallen</i> (auf + A.)	<i>попадатися, пошитися в дурні (на чому?)</i>
<i>herfallen</i> (über + A.)	<i>нападати, накидатися, обрушуватися (на кого?)</i>
<i>hermachen, sich</i> (über + A.)	<i>братися (до чого?), нападати, накидатися (на кого?)</i>
<i>herrschen</i> (über + A.)	<i>панувати, владарювати (над ким?)</i>
<i>herrühren</i> (von + D.)	<i>відбуватися (внаслідок чого?), виникати, впливати (із чого?)</i>
<i>herstellen</i> (aus + D.)	<i>виготовляти (з чого?)</i>
<i>herumkommen</i> (um + A.)	<i>обходити (навколо чого?), уникати (чого?)</i>
<i>herziehen</i> (über + A.)	<i>глузувати (з кого?), накидатися (на кого?)</i>
<i>hinarbeiten</i> (auf + A.)	<i>прагнути (до чого?), досягати (чого?)</i>
<i>hinauslaufen</i> (auf + A.)	<i>зводиться (до чого?)</i>
<i>hindern</i> (+ A. an + D.)	<i>перешкоджати (кому? в чому?)</i>
<i>hindern</i> (+ A. + bei/in + D.)	<i>заважати (кому? займатися чим?)</i>
<i>hindeuten</i> (auf + A.)	<i>вказувати (на що?)</i>
<i>hingeben, sich</i> (+ D.)	<i>віддаватися (чому?)</i>
<i>hinkommen</i> (mit + D.)	<i>обходитися (чим?)</i>
<i>hinterherfahren</i> (+ D.)	<i>їхати слідом (за ким?)</i>
<i>hinterherlaufen</i> (+ D.)	<i>бігти слідом (за ким?)</i>
<i>hinwegkommen</i> (über + A.)	<i>перебороти, пережити (що?)</i>
<i>hinwegsehen</i> (über + A.)	<i>не помічати (чого?), заплющувати очі (на що?)</i>
<i>hinwegsetzen, sich</i> (über + A.)	<i>не звертати уваги (на що?), не брати близько до серця (що?)</i>
<i>hinwegtäuschen</i> (+ A. über + A.)	<i>приховувати (від кого? що?)</i>
<i>hinwegtäuschen, sich</i> (über + A.)	<i>обманюватися, помилятися (в чому?)</i>
<i>hinweisen</i> (auf + A.)	<i>вказувати (на що?)</i>
<i>hinwirken</i> (auf + A.)	<i>впливати, діяти (на кого?, що?)</i>

<i>hinzuziehen</i> (zu + D.)	залучати (до участі в чому?)
<i>hoffen</i> (auf + A.)	сподіватися (на що?)
<i>horchen</i> (auf + A.)	прислухатися (до чого?)
<i>hören</i> (auf + A.)	слухатися (кого?)
<i>hören</i> (von + D.)	чути (про що?)
<i>huldigen</i> (+ D.)	шанувати (кого?, що?), схилитися (перед ким?, чим?)
<i>hungern</i> (nach + D.)	жадати (чого?)
<i>hüten, sich</i> (vor + D.)	остерігатися (кого?, чого?)
<i>identifizieren, sich</i> (mit + D.)	поділяти (чию?) думку, точку зору
<i>impfen</i> (gegen + A.)	робити щеплення (проти чого?)
<i>inspirieren</i> (zu + D.)	надихати (на що?)
<i>interessieren, sich</i> (für + A.)	цікавитися (чим?)
<i>irren, sich</i> (in + D.)	помилятися (в кому?, чому?)
<i>jagen</i> (nach + D.)	полювати (на кого?), прагнути (чого?)
<i>jammern</i> (über + A.)	горювати, побиватися (за ким?, чим?)
<i>jubeln</i> (über + A.)	радіти (чому?)
<i>kämpfen</i> (für + A.) (um + A.)	боротися (за що?)
<i>kämpfen</i> (gegen + A.)	боротися (проти кого?, чого?)
<i>kämpfen</i> (mit + D.)	боротися (з ким?, з чим?)
<i>kandidieren</i> (für + A.)	балотуватися (на що?)
<i>kaufen</i> (für + A.)	купувати (за що?)
<i>kaufen</i> (von + D.)	купувати (в кого?)
<i>kennen lernen</i> (+ A.)	знайомитися (з ким?)
<i>klagen</i> (gegen + A.)	позиватися (на кого?)
<i>klagen</i> (über + A.)	скаржитися, нарікати (на кого?, що?)
<i>klagen</i> (um + A.)	оплакувати (кого?, що?)
<i>klarkommen</i> (mit + D.)	упоратися (з чим?)
<i>klar werden, sich</i> (über + A.)	усвідомлювати, зрозуміти (що?)
<i>klingeln</i> (an + D.)	дзвонити (у двері)

<i>klopfen</i> (an + A.)	<i>стукати</i> (у що?)
<i>kollidieren</i> (mit + D.)	<i>зіттовхнутися</i> (з чим?)
<i>kommen</i> (auf + A.)	<i>збагнути</i> (що?), <i>здогадуватися</i> (про що?)
<i>kommen</i> (um + A.)	<i>позбуватися</i> (чого?)
<i>konzentrieren, sich</i> (auf + A.)	<i>концентруватися</i> (на чому?)
<i>kosten</i> (+ A.)	<i>коштувати</i> (певну суму, що?)
<i>kränken</i> (mit + D.)	<i>кривдити, ображати</i> (чим?)
<i>krönen</i> (zu + D.)	<i>коронувати</i> (на кого?)
<i>krümmen, sich</i> (vor + D.)	<i>корчиться, згинатися</i> (від чого?)
<i>kümmern, sich</i> (um + A.)	<i>піклуватися, турбуватися</i> (про кого?, що?)
<i>kündigen</i> (+ D.)	<i>звільняти з роботи</i> (кого?)
<i>lachen</i> (über + A.)	<i>сміятися</i> (з кого?, чого?)
<i>langweilen</i> (+ A. mit + D.)	<i>набридати</i> (кому? чим?)
<i>lasten</i> (auf + D.)	<i>лежати тягарем</i> (на кому?), <i>тяжіти</i> (над ким?, чим?)
<i>lästern</i> (über + A.)	<i>лихословити, обмовляти, хулити</i> (кого?)
<i>lauern</i> (auf + A.)	<i>чатувати</i> (на кого?)
<i>lauschen</i> (+ D.)	<i>прислухатися</i> (до кого?, чого?)
<i>leben</i> (für + A.)	<i>жити</i> (заради кого?, чого?)
<i>leben</i> (von + D.)	<i>жити</i> (на що?)
<i>lehren</i> (+ A. + A.)	<i>вчити, навчати</i> (кого? чому?)
<i>leicht fallen</i> (+ D.)	<i>даватися легко</i> (кому?)
<i>leiden</i> (an + D.)	<i>страждати</i> (від чого?), <i>терпіти</i> (що?)
<i>leihen</i> (von/bei + D.)	<i>позичати</i> (в кого?)
<i>lenken</i> (auf + A.)	<i>спрямовувати, звернути</i> (на що?)
<i>lernen</i> (bei + D.)	<i>навчатися</i> (в кого?)
<i>liefern</i> (an + A.)	<i>поставляти, доставляти</i> (кому?)
<i>liegen</i> (an + D.)	<i>полягати</i> (в чому?), <i>бути причиною</i> (чого?)
<i>lösen, sich</i> (von + D.)	<i>розлучатися</i> (з ким?)

<i>loskommen</i> (von + D.)	<i>позбавляти(ся)</i> (чого?)
<i>lossagen, sich</i> (von + D.)	<i>відрікатися, відмовлятися</i> (від чого?)
<i>losstürzen</i> (auf + A.)	<i>кидатися</i> (на кого?, що?)
<i>machen, sich</i> (an + A.)	<i>братися</i> (за що?)
<i>mahnen</i> (zu + D.)	<i>вимагати</i> (чого?), <i>закликати</i> (до чого?)
<i>mäkeln</i> (an + D.)	<i>чіплятися, прискіпуватися</i> (до чого?)
<i>malnehmen</i> (mit + D.)	<i>множити</i> (на що?)
<i>mangeln</i> (an + D.)	<i>бракувати, не вистачати</i> (чого?)
<i>melden, sich</i> (bei + D.)	<i>відрекомендуватися</i> (кому?)
<i>melden, sich</i> (für + A.) (zu + D.)	<i>зголошуватися</i> (для чого?, на що?)
<i>meutern</i> (gegen + A.)	<i>бунтувати, повставати</i> (проти кого?, чого?)
<i>mischen, sich</i> (in + A.)	<i>втручатися</i> (у що?)
<i>missfallen</i> (+ D.)	<i>не подобатися</i> (кому?)
<i>missglücken</i> (+ D.)	<i>не вдаватися, не щастити</i> (кому?)
<i>misslingen</i> (+ D.)	<i>не вдаватися</i> (кому?)
<i>mithalten</i> (bei + D.)	<i>не поступатися</i> (в чому?), <i>витримувати</i> (темп, конкуренцію)
<i>mithelfen</i> (bei + D.)	<i>допомагати</i> (в чому?)
<i>mitteilen</i> (+ D. + A.)	<i>повідомляти</i> (кому? що?)
<i>mitwirken</i> (an + D.) (bei + D.)	<i>брати участь з кимсь</i> (в чому?)
<i>multiplizieren</i> (mit + D.)	<i>множити</i> (на що?)
<i>munden</i> (+ D.)	<i>бути до смаку, подобатися</i> (кому?)
<i>murren</i> (über + A.)	<i>бурчати</i> (на що?)
<i>nachblicken</i> (+ D.)	<i>дивитися вслід</i> (кому?)
<i>nachdenken</i> (über + A.)	<i>розмірковувати</i> (про що?), <i>замислюватися</i> (над чим?)
<i>nacheifern</i> (+ D.)	<i>брати приклад</i> (з кого?), <i>наслідувати</i> (кого?)
<i>nacheilen</i> (+ D.)	<i>поспішати, мчатися</i> (за ким?)

<i>nachfahren</i> (+ D.)	їхати слідом (за ким?, чим?)
<i>nachfolgen</i> (+ D.)	їхати, йти слідом (за ким?, чим?), бути наступником (кого?)
<i>nachfragen</i> (über + A.)	розпитувати (про кого?, що?)
<i>nachgeben</i> (+ D. in + D.)	поступатися, йти на поступки (кому? в чому?, чим?)
<i>nachgehen</i> (+ D.)	йти слідом (за ким?)
<i>nachhelfen</i> (+ D.)	допомагати (кому? в чому?, чим?)
<i>nachkommen</i> (+ D.)	виконувати (наказ, розпорядження, обов'язки тощо)
<i>nachkommen</i> (+ D. bei/mit + D.)	встигати (за ким? в чому?)
<i>nachlaufen</i> (+ D.)	бігти слідом (за ким?, чим?)
<i>nachschlagen</i> (+ A. in + D.)	довідуватися (про що? із книги)
<i>nachschlagen</i> (+ D.)	вродитися (в кого?), ставати схожим (на кого?)
<i>nachsprechen</i> (+ D.)	повторювати (за ким?)
<i>nachsuchen</i> (um + A.)	клопотати, прохати (що?)
<i>nachtrauern</i> (+ D.)	оплакувати (кого?, що?)
<i>nageln</i> (an + A.)	прибивати цвяхами (до чого?)
<i>nagen</i> (an + D.)	гризти (що?)
<i>nähen</i> (an + A.)	пришивати (до чого?)
<i>nähern, sich</i> (+ D.)	наближатися (до кого?, чого?)
<i>necken</i> (+ A. mit + D.)	дражнити (кого? чим?)
<i>nehmen</i> (+ D. + A.)	забирати (в кого? що?)
<i>neigen</i> (zu + D.)	мати схильність (до чого?)
<i>nippen</i> (an + D.)	пригублювати (що?)
<i>nörgeln</i> (an + D.)	чіплятися, прискіпуватися (до кого?, чого?)
<i>nötigen</i> (zu + D.)	примушувати, змушувати (до чого?)
<i>nützen/nutzen</i> (+ D.)	бути придатним, давати користь (кому?)

<i>nützen/nutzen</i> (zu + D.)	бути придатним, корисним (для чого?)
<i>offenbaren</i> (+ D. + A.)	розповідати (кому? що?), зізнаватися (кому? в чому?)
<i>opfern</i> (+ D. + A.)	жертвувати (кому? що?)
<i>opfern, sich</i> (für + A.)	жертвувати собою (заради чого?)
<i>orientieren</i> (über + A.)	інформувати (про що?), доводити до відома (що?)
<i>orientieren, sich</i> (über + A.)	діставати інформацію (про що?)
<i>orientieren, sich</i> (an + D.) (nach + D.)	орієнтуватися (за чим?)
<i>orientieren, sich</i> (in + D.)	орієнтуватися (в чому?)
<i>packen</i> (an + D.)	схоплювати (за що?)
<i>passen</i> (+ D.)	підходити, пасувати (кому?)
<i>passen</i> (zu + D.)	підходити, пасувати (до чого?)
<i>passieren</i> (+ D.)	траплятися (кому?)
<i>pfeifen</i> (auf + A.)	начхати (на що?)
<i>plädieren</i> (für + A.)	виступати, висловлюватися (за що?)
<i>plagen, sich</i> (mit + D.)	мучитися (із ким?, чим?)
<i>platzen</i> (vor + D.)	лопати, луснути (від чого?)
<i>pochen</i> (an + A.)	стукати (у що?)
<i>pochen</i> (auf + A.)	наполягати (на чому?)
<i>prahlen</i> (mit + D.)	вихвалятися (чим?)
<i>prallen</i> (an/gegen + A.)	ударитися (об що?), наскочити (на що?), зіштовхнутися (з ким?, чим?)
<i>prellen</i> (auf/gegen + A.)	сильно вдаритися (об що?), налетіти, наскочити (на кого?, що?)
<i>prellen</i> (um + A.)	обманювати, ошукувати, обраховувати (на певну суму)
<i>profitieren</i> (von + D.)	мати зиск (із чого?), наживатися (на чому?)
<i>protestieren</i> (gegen + A.)	протестувати (проти чого?)

<i>prüfen</i> (auf + A.)	<i>перевіряти, випробовувати</i> (на що?)
<i>prüfen</i> (in + D.)	<i>екзаменувати</i> (з чого?)
<i>prügeln, sich</i> (mit + D.)	<i>битися</i> (з ким?)
<i>prügeln, sich</i> (um + A.)	<i>битися</i> (за що?)
<i>quittieren</i> (+ A. mit + D.)	<i>реагувати, відповідати</i> (на що? чим?)
<i>quittieren</i> (über + A.)	<i>розписуватися</i> (в одержанні чого?)
<i>rächen, sich</i> (an + D.)	<i>мститися</i> (кому?)
<i>rächen, sich</i> (für + A.)	<i>мститися</i> (за що?)
<i>ragen</i> (aus + D.)	<i>стирчати</i> (з чого?)
<i>rasen</i> (vor + D.)	<i>шаленіти, бунити</i> (від чого?)
<i>rasieren, sich</i> (mit + D.)	<i>голитися</i> (чим?)
<i>reagieren</i> (auf + A.)	<i>реагувати</i> (на що?)
<i>rebellieren</i> (gegen + A.)	<i>бунтувати</i> (проти чого?)
<i>rechnen</i> (mit + D.)	<i>розраховувати</i> (на що?)
<i>rechnen</i> (zu + D.)	<i>зараховувати</i> (до кого?, чого?), <i>вважати</i> (ким?, чим?)
<i>rechtfertigen, sich</i> (mit + D.)	<i>виправдовуватися</i> (чим?)
<i>rechtfertigen, sich</i> (vor + D.)	<i>виправдовуватися</i> (перед ким?)
<i>reden</i> (über + A.) (von + D.)	<i>говорити</i> (про що?)
<i>referieren</i> (über + A.)	<i>робити доповідь</i> (про що?)
<i>reflektieren</i> (auf + A.)	<i>розраховувати</i> (на що?), <i>очікувати</i> (чого?)
<i>reimen, sich</i> (auf + A.)	<i>римуватися</i> (з чим?)
<i>reinigen</i> (mit + D.)	<i>чистити</i> (чим?)
<i>reinigen</i> (von + D.)	<i>чистити</i> (від чого?)
<i>reißen</i> (an + D.)	<i>смикати</i> (за що?)
<i>reißen, sich</i> (an + D.)	<i>поранитися, порізатися</i> (об що?)
<i>reißen, sich</i> (um + A.)	<i>битися</i> (через що?)
<i>reizen</i> (zu + D.)	<i>викликати, збуджувати</i> (що?)
<i>resultieren</i> (aus + D.)	<i>виходити, впливати</i> (з чого?)

<i>retten</i> (aus + D.)	<i>рятувати</i> (з чого?)
<i>retten</i> (vor + D.)	<i>рятувати</i> (від кого?, чого?)
<i>revanchieren, sich</i> (für + A.)	<i>брати реванш</i> (за що?)
<i>revanchieren, sich</i> (an + D. für + A.)	<i>відплачувати, мститися</i> (кому? за що?)
<i>revanchieren, sich</i> (bei + D. für + A.)	<i>віддячувати</i> (кому? за що?)
<i>revoltieren</i> (gegen + A.)	<i>бунтувати, піднімати бунт</i> (проти кого?, чого?)
<i>richten</i> (an + A.)	<i>спрямовувати, направляти</i> (кому?, до кого?)
<i>richten</i> (auf + A.)	<i>спрямовувати, направляти</i> (на що?)
<i>richten, sich</i> (an + A.)	<i>звертатися</i> (до кого?)
<i>richten, sich</i> (nach + D.)	<i>керуватися</i> (чим?), <i>йти</i> (за чим?)
<i>riechen</i> (nach + D.)	<i>пахнути</i> (чим?)
<i>ringen</i> (mit + D.)	<i>боротися, битися</i> (з ким?, чим?)
<i>ringen</i> (nach + D.)	<i>намагатися, докладати зусиль</i> (до чого?)
<i>ringen</i> (um + A.)	<i>боротися, битися</i> (за що?)
<i>rufen</i> (nach + D.)	<i>кликати</i> (кого?)
<i>rufen</i> (um + A.)	<i>просити</i> (що?)
<i>rufen</i> (zu + D.)	<i>закликати</i> (до чого?)
<i>rügen</i> (+ A. wegen + G.)	<i>вичитувати</i> (кому? за що?)
<i>rühmen, sich</i> (+ G.)	<i>вихвалятися, хвалитися</i> (чим?)
<i>sagen</i> (zu + D.)	<i>говорити, висловлюватися</i> (щодо чого?)
<i>schaden</i> (+ D.)	<i>шкодити</i> (кому?, чому?)
<i>schalten</i> (auf + A.)	<i>перемикати</i> (на що?), <i>вмикати</i> (що?)
<i>schämen, sich</i> (+ G.)	<i>соромитися</i> (кого?, чого?)
<i>schämen, sich</i> (vor + D.)	<i>соромитися</i> (перед ким?)
<i>scharen, sich</i> (um + A.)	<i>стовпитися, скупитися</i> (навколо кого?)
<i>schätzen</i> (auf + A.)	<i>оцінювати</i> (у якусь суму)
<i>schauern</i> (vor + D.)	<i>тремтіти, жасатися</i> (від чого?)
<i>schauen</i> (auf + A.)	<i>дивитися</i> (на кого?, що?)

<i>schauen</i> (nach + D.)	глядіти, доглядати (кого?, що?)
<i>scheiden, sich</i> (von + D.)	розлучатися (з ким?)
<i>schelten</i> (auf + A.)	сварити, лаяти (кого?)
<i>schelten, sich</i> (über + A.)	сваритися (через що?)
<i>schelten, sich</i> (mit + D.)	сваритися (з ким?)
<i>scheren, sich</i> (um + A.)	підкуватися, турбуватися (про кого?, що?)
<i>scherzen</i> (mit + D.)	загравати (з ким?)
<i>scherzen</i> (über + A.)	жартувати, сміятися (з кого?)
<i>scheuen, sich</i> (vor + D.)	боятися, лякатися (кого?, чого?)
<i>schicken</i> (an + A.)	посилати, відправляти (кому?)
<i>schicken</i> (nach + D.)	посилати (за ким?)
<i>schicken</i> (zu + D.)	посилати, відправляти (до кого?, чого?)
<i>schießen</i> (auf + A.)	стріляти (в кого?, у що?)
<i>schimpfen</i> (auf + A.)	лаяти, сварити (кого?)
<i>schimpfen</i> (über + A.)	лаяти, сварити (кого?, що?)
<i>schlagen</i> (auf/gegen + A.)	ударятися (об що?)
<i>schließen</i> (aus + D.)	робити висновок (з чого?)
<i>schließen</i> (mit + D.)	завершувати (чим?)
<i>schließen</i> (auf + A.)	судити (про кого?)
<i>schlingen</i> (um + A.)	обв'язувати (що?)
<i>schmecken</i> (+ D.)	смакувати, подобатися (кому?)
<i>schmecken</i> (nach + D.)	мати смак (чого?)
<i>schmeicheln</i> (+ D.)	лестити (кому?)
<i>schmeißen</i> (nach + D.)	шпурляти, жбурляти (на кого?)
<i>schmerzen</i> (+ D.)	боліти (в кого?)
<i>schmücken</i> (mit + D.)	прикрашати (чим?)
<i>schnappen</i> (nach + D.)	хапати ротом (що?)
<i>schneiden</i> (aus + D.)	вирізати (з чого?)
<i>schneiden</i> (in + A.)	різати (на певні частини)

<i>schneiden, sich</i> (in + A.)	<i>порізати собі</i> (що?)
<i>schneiden, sich</i> (mit + D.)	<i>порізатися</i> (чим?)
<i>schnüffeln</i> (an + D.)	<i>нюхати, обнюхувати</i> (кого?, що?)
<i>schnuppern</i> (an + D.)	<i>нюхати, обнюхувати</i> (кого?, що?)
<i>schöpfen</i> (aus + D.)	<i>черпати, вичерпувати</i> (з чого?)
<i>schreiben</i> (an + A.)	<i>писати</i> (кому?)
<i>schreiben</i> (mit + D.)	<i>писати</i> (чим?)
<i>schreiben</i> (über + A.) (von + D.)	<i>писати</i> (про що?)
<i>schreien</i> (um + A.)	<i>волати</i> (про що?), <i>вимагати</i> (що?)
<i>schreien</i> (vor + D.)	<i>кричати</i> (від чого?)
<i>schulden</i> (+ D. + A.)	<i>бути винним, заборгувати</i> (кому? що?)
<i>schützen</i> (<i>sich</i>) (gegen + A.) (vor + D.)	<i>захищати(ся), берегти(ся),</i> (від кого?, чого?)
<i>schwärmen</i> (für + A.)	<i>захоплюватися</i> (ким?, чим?)
<i>schwärmen</i> (von + D.)	<i>мріяти</i> (про кого?, що?)
<i>schweigen</i> (von/zu + D.)	<i>мовчати</i> (про що?), <i>замовчувати</i> (що?)
<i>schwelgen</i> (in + D.)	<i>насолоджуватися</i> (чим?)
<i>schwören</i> (auf + A.)	<i>ручатися</i> (за кого?, що?)
<i>sehnen, sich</i> (nach + D.)	<i>тужити</i> (за ким?, чим?)
<i>senden</i> (an + A.)	<i>посилати, відправляти</i> (кому?)
<i>siegen</i> (über + A.)	<i>перемогати</i> (кого?)
<i>sinnen</i> (auf + A.)	<i>замислювати</i> (що?)
<i>sorgen</i> (für + A.) (um + A.)	<i>піклуватися, дбати</i> (про кого?)
<i>sorgen, sich</i> (um + A.)	<i>тривожитися, побоюватися, хвилюватися</i> (за кого?)
<i>sparen</i> (an + D.)	<i>заощаджувати, економити</i> (на чому?)
<i>sperrn, sich</i> (gegen + A.)	<i>опиратися</i> (чому?), <i>бути проти</i> (чого?)
<i>spezialisieren, sich</i> (auf + A.)	<i>спеціалізуватися</i> (на чому?)
<i>spotten</i> (über + A.)	<i>насміхатися, глузувати</i> (з кого?, чого?)
<i>sprechen</i> (für + A.)	<i>свідчити</i> (про що?)

<i>sprechen</i> (mit + D.)	говорити (з ким?)
<i>sprechen</i> (von + D.) (über + A.)	говорити (про кого?, що?)
<i>sprechen</i> (zu + D.)	говорити, звертатися (до кого?)
<i>stammen</i> (aus + D.)	походити, бути родом (з кого?, звідки?)
<i>standhalten</i> (+ D.)	стійко триматися, устояти (перед ким?)
<i>staunen</i> (über + A.)	дивуватися (чому?)
<i>stehen</i> (+ D.)	пасувати (кому?)
<i>stehlen</i> (+ D. + A.)	красти (в кого? що?)
<i>steigen</i> (aus + D.)	виходити (з певного транспортного засобу)
<i>steigen</i> (in + A.)	заходити, сідати (в транспортний засіб)
<i>steigen</i> (auf + A.)	підніматися (на що?)
<i>sterben</i> (an + D.)	помирати (від чого?, з якої причини?)
<i>sterben</i> (vor + D.)	помирати (з чого? — з нудьги, сміху тощо)
<i>stimmen</i> (für + A.)	голосувати (за кого?, що?)
<i>stimmen</i> (gegen + A.)	голосувати (проти кого?, чого?)
<i>stinken</i> (nach + D.)	смердіти (чим?)
<i>stöhnen</i> (vor + D.)	стогнати (від чого?)
<i>stolpern</i> (über + A.)	спотикатися (об що?)
<i>stören</i> (+ A.)	заважати (кому?)
<i>stören</i> (bei + D.)	заважати (в чому?)
<i>stoßen</i> (auf + A.)	наштовхуватися (на кого?, що?), випадково зустрічати (кого?)
<i>stoßen</i> (gegen + A.)	ударятися (об що?)
<i>stoßen, sich</i> (an + D.)	забитися (об що?)
<i>sträuben, sich</i> (gegen + A.)	упиратися, діяти (проти чого?)
<i>streben</i> (nach + D.)	прагнути (чого?)
<i>streiken</i> (für + A.)	страйкувати (за що?)
<i>streiten</i> (für + A.)	боротися, битися, виступати (за що?)
<i>streiten</i> (über + A.)	сперечатися, дискутувати (про що?)

<i>streiten</i> (um + A.)	<i>сваритися</i> (через що?)
<i>strotzen</i> (vor + D.)	<i>бути багатим</i> (на що?), <i>рясніти</i> (чим?)
<i>stürzen, sich</i> (auf + A.)	<i>кидатися, ринутися</i> (на що?)
<i>stürzen</i> (in + A.)	<i>кидатися, ринутися, увірватися</i> (у що?)
<i>stützen, sich</i> (auf + A.)	<i>спиратися</i> (на що?), <i>грунтуватися</i> (на чому?)
<i>subtrahieren</i> (von + D.)	<i>віднімати</i> (від чого?)
<i>suchen</i> (nach + D.)	<i>шукати, розшукувати</i> (кого?, що?)
<i>sympathisieren</i> (mit + D.)	<i>симпатизувати</i> (кому?)
<i>tadeln</i> (wegen + G.)	<i>ганити, осуджувати</i> (за що?)
<i>tasten</i> (nach + D.)	<i>обмацувати, намацувати</i> (що?)
<i>taugen</i> (zu + D.)	<i>годитися, бути придатним</i> (для чого?)
<i>tauschen</i> (gegen + A.)	<i>міняти, обмінювати</i> (на що?)
<i>tauschen</i> (mit + D.)	<i>мінятися, обмінюватися</i> (чим?)
<i>täuschen, sich</i> (in + D.)	<i>помилятися</i> (в кому?, чому?)
<i>täuschen, sich</i> (über + A.)	<i>мати хибну думку</i> (про що?), <i>помилятися</i> (щодо кого?, чого?)
<i>teilen</i> (durch + A.)	<i>ділити</i> (на певне число)
<i>teilen</i> (in + A.)	<i>ділити</i> (на частини)
<i>teilen</i> (mit + D.)	<i>поділяти</i> (радість, горе тощо) (з ким?)
<i>teilhaben</i> (an + D.)	<i>мати долю, частку</i> (у чому?)
<i>teilnehmen</i> (an + D.)	<i>брати участь</i> (у чому?)
<i>telefonieren</i> (mit + D.)	<i>розмовляти по телефону</i> (з ким?)
<i>trachten</i> (nach + D.)	<i>прагнути</i> (до чого?), <i>домагатися</i> (чого?), <i>дуже бажати</i> (чого?)
<i>tragen, sich</i> (mit + D.)	<i>носитися</i> (з чим? – думкою тощо)
<i>trauen</i> (+ D.)	<i>вірити, довіряти</i> (кому?, чому?)
<i>trauern</i> (um + A.)	<i>сумувати, тужити</i> (за ким?, чим?)
<i>träumen</i> (von + D.)	<i>мріяти</i> (про що?)

<i>treffen</i> (auf + A.)	<i>наштовхуватися</i> (на кого?, що?), <i>зустрічати</i> (кого?)
<i>treffen, sich</i> (mit + D.)	<i>зустрічатися</i> (з ким?)
<i>treiben</i> (zu + D.)	<i>доводити, спонукати</i> (до чого?)
<i>trennen</i> (<i>sich</i>) (von + D.)	<i>розлучати(ся)</i> (із ким?), <i>від'єднувати(ся), відділяти(ся)</i> (від чого?)
<i>trinken</i> (auf + A.)	<i>пити</i> (за що?)
<i>trinken</i> (aus + D.)	<i>пити</i> (з чого?)
<i>trösten</i> (<i>sich</i>) (mit + D.)	<i>заспокоювати(ся)</i> (чим?)
<i>trösten</i> (<i>sich</i>) (über + A.)	<i>утішати(ся)</i> (чим?)
<i>trotzen</i> (+ D.)	<i>опиратися, пручатися</i> (кому?, чому?)
<i>übel nehmen</i> (+ D. + A.)	<i>ображатися</i> (на кого? через що?)
<i>üben, sich</i> (in + D.)	<i>вправлятися</i> (в чому?), <i>тренувати</i> (що?)
<i>überbieten</i> (in/an + D.)	<i>переверишувати</i> (в чому?)
<i>überbieten</i> (um + A.)	<i>пропонувати більшу ціну</i> (на певну величину)
<i>übereinkommen</i> (über + A.)	<i>домовлятися</i> (про що?), <i>погоджувати</i> (що?)
<i>überessen, sich</i> (an + D.)	<i>переїдати, об'їдатися</i> (чим?)
<i>übergeben</i> (an + A.)	<i>передавати</i> (кому?)
<i>übergreifen</i> (auf + A.)	<i>поширюватися, перекидатися</i> (на що?)
<i>überhäufen</i> (mit + D.)	<i>завалювати, закидати</i> (чим?)
<i>überlaufen</i> (zu + D.)	<i>перебігати, переходити</i> (на бік противника)
<i>überraschen</i> (mit + D.)	<i>вражати, дивувати</i> (чим?)
<i>überreden</i> (zu + D.)	<i>умовляти, переконувати</i> (в чому?)
<i>überschütten</i> (mit + D.)	<i>засипати, закидати, осипати</i> (чим?)
<i>übersetzen</i> (aus + D.)	<i>перекладати</i> (з певної мови)
<i>übersetzen</i> (in + A.)	<i>перекладати</i> (певною мовою)
<i>übertragen</i> (auf + A.)	<i>переносити, покладати</i> (на кого?)

<i>übertreffen</i> (an + D.)	<i>перевершувати</i> (в чому?)
<i>übertreiben</i> (mit + D.)	<i>не знати міри</i> (в чому?), <i>перебільшувати</i> (що?)
<i>überweisen</i> (an + A.)	<i>переказувати</i> (гроші) (кому?)
<i>überweisen</i> (auf + A.)	<i>переказувати</i> (гроші) (на рахунок)
<i>überwerfen, sich</i> (mit + D.)	<i>посваритися</i> (з ким?)
<i>überzeugen</i> (<i>sich</i>) (von + D.)	<i>переконувати(ся)</i> (в чому?)
<i>umdrehen, sich</i> (nach + D.)	<i>обертатися, повертати голову</i> (за ким?)
<i>umgehen</i> (mit + D.)	<i>спілкуватися, поводитися</i> (з ким?)
<i>umkommen</i> (vor + D.)	<i>знемагати, гинути</i> (від чого?)
<i>umschalten</i> (auf + A.)	<i>перемикати</i> (на що?)
<i>umsehen, sich</i> (nach + D.)	<i>шукати, виглядати, підшукувати</i> (що?)
<i>umsetzen</i> (in + A.)	<i>перетворювати</i> (на що?)
<i>umsteigen</i> (in + A.)	<i>пересідати</i> (в інший вагон, вид транспорту)
<i>umstellen</i> (auf + A.)	<i>перебудовувати, переводити</i> (на виробництво іншої продукції)
<i>umstellen, sich</i> (auf + A.)	<i>переключатися</i> (на що?)
<i>umwandeln</i> (in + A.)	<i>перетворювати</i> (на що?)
<i>umwickeln</i> (mit + D.)	<i>обмотувати, обгортати</i> (чим?)
<i>unterhalten, sich</i> (mit + D.)	<i>розмовляти</i> (з ким?)
<i>unterhalten, sich</i> (über + A.)	<i>розмовляти</i> (про що?)
<i>unterliegen</i> (+ D.)	<i>зазнати поразки</i> (від кого?), <i>поступитися</i> (кому?)
<i>unterrichten</i> (in + D.)	<i>викладати</i> (що?), <i>навчати</i> (чому?)
<i>unterrichten</i> (über + A.)	<i>повідомляти</i> (про що?)
<i>unterrichten, sich</i> (über + A.)	<i>довідуватися</i> (про що?)
<i>untersagen</i> (+ D. + A.)	<i>забороняти</i> (кому? що?)
<i>unterscheiden, sich</i> (durch + A.)	<i>відрізнятися, різнитися</i> (чим?)
<i>unterscheiden</i> (<i>sich</i>) (von + D.)	<i>відрізняти(ся)</i> (від кого?, чого?)

<i>unterstützen</i> (in + D.)	підтримувати (в чому?)
<i>unterstützen</i> (mit + D.)	підтримувати (чим?)
<i>unterweisen</i> (in + D.)	інструктувати (в чому?)
<i>urteilen</i> (nach + D.)	судити (за чим?)
<i>urteilen</i> (über + A.)	висловлювати міркування, відгукуватися (про кого?, що?)
<i>verabreden</i> (+ A.)	домовлятися (про що?)
<i>verabreden, sich</i> (mit + D.)	домовлятися (з ким?)
<i>verabreden, sich</i> (zu + D.)	домовлятися (про що?)
<i>verabschieden, sich</i> (von + D.)	прощатися (з ким?)
<i>veranlassen</i> (zu + D.)	спонукати, давати привід (до чого?)
<i>verarbeiten</i> (zu + D.)	переробляти (на що?)
<i>verbergen</i> (<i>sich</i>) (vor + D.)	приховувати(ся), ховати(ся) (від кого?)
<i>verbessern</i> (um + A.)	покращувати (на певну величину)
<i>verbeugen, sich</i> (vor + D.)	кланятися, уклонитися (кому?)
<i>verbieten</i> (+ D. + A.)	забороняти (кому? що?)
<i>verbinden</i> (mit + D.)	зв'язувати, з'єднувати (з ким?, чим?)
<i>verbrennen, sich</i> (an + D.)	обпикатися (об що?)
<i>verbünden, sich</i> (mit + D.)	створювати союз, об'єднуватися (з ким?)
<i>verbürgen, sich</i> (für + A.)	ручатися (за кого?, що?)
<i>verdächtigen</i> (+ G.)	підозрювати (в чому?)
<i>verdammten</i> (zu + D.)	прирікати (на що?)
<i>verdienen</i> (an + D.)	заробляти (на чому?)
<i>verdienen</i> (mit + D.)	заробляти (чим?)
<i>vereidigen</i> (+ A. auf + A.)	приводити до присяги (кого? на чому?)
<i>vereinbaren</i> (+ A.)	домовлятися (про що?)
<i>vereinbaren</i> (mit + D.)	домовлятися (з ким?)
<i>vereinen, sich</i> (mit + D.)	об'єднуватися (з ким?, чим?)
<i>vereinen, sich</i> (zu + D.)	об'єднуватися (у що?)
<i>vereinigen, sich</i> (mit + D.)	об'єднуватися (з ким?, чим?)

<i>vereinigen, sich</i> (zu + D.)	<i>об'єднуватися</i> (у що?)
<i>verfügen</i> (über + A.)	<i>мати в розпорядженні</i> (що?)
<i>verführen</i> (zu + D.)	<i>спокушати, зваблювати</i> (до чого?)
<i>vergehen</i> (vor + D.)	<i>знемагати, мучитися</i> (від чого?)
<i>vergehen, sich</i> (an + D.)	<i>знущатися</i> (над ким?)
<i>vergehen, sich</i> (gegen + A.)	<i>провинитися, завинити</i> (перед ким?)
<i>vergeltten</i> (+ A. mit + D.)	<i>віддячувати</i> (за що? чим?)
<i>vergessen</i> (+ A.)	<i>забувати</i> (про що?)
<i>vergewissern, sich</i> (+ G.)	<i>пересвідчуватися, переконуватися</i> (в чому?)
<i>vergleichen</i> (mit + D.)	<i>порівнювати</i> (з ким?, чим?)
<i>verhandeln</i> (über + A.)	<i>вести переговори</i> (про що?)
<i>verhehlen</i> (vor + D.)	<i>приховувати</i> (від кого?)
<i>verheimlichen</i> (vor + D.)	<i>приховувати</i> (від кого?)
<i>verheiraten, sich</i> (mit + D.)	<i>одружуватися</i> (з ким?)
<i>verhelfen</i> (zu + D.)	<i>сприяти, допомагати</i> (чому?)
<i>verkaufen</i> (an + A.)	<i>продавати</i> (кому?)
<i>verkaufen</i> (zu + D.)	<i>продавати</i> (за певною ціною)
<i>verkehren</i> (bei + D.)	<i>(часто) бувати</i> (в кого?)
<i>verkehren</i> (mit + D.)	<i>спілкуватися, підтримувати стосунки</i> (з ким?)
<i>verklagen</i> (auf + A.)	<i>подавати позов</i> (про що?)
<i>verlangen</i> (nach + D.)	<i>вимагати</i> (що?)
<i>verlangen</i> (von + D.)	<i>вимагати</i> (від кого?)
<i>verlängern</i> (auf + A.)	<i>продовжувати</i> (на певний строк)
<i>verlängern</i> (um + A.)	<i>продовжувати</i> (на певну довжину)
<i>verlassen, sich</i> (auf + A.)	<i>покладатися</i> (на кого?)
<i>verlegen</i> (auf + A.)	<i>переносити</i> (на певний день, певну годину)
<i>verlegen, sich</i> (auf + A.)	<i>старанно займатися, захоплюватися</i> (чим?)

<i>verleiten</i> (zu + D.)	підбурювати, підмовляти (до чого?)
<i>verlieben, sich</i> (in + A.)	закохуватися (в кого?)
<i>verlieren</i> (an + D.)	втрачати (що?), позбуватися (чого?)
<i>vermieten</i> (an + A.)	здавати в оренду, на прокат (кому?)
<i>vernachlässigen</i> (+ A.)	нехтувати (ким?, чим?)
<i>verpachten</i> (an + A.)	здавати в оренду (кому?)
<i>verpflichten</i> (<i>sich</i>) (zu + D.)	зобов'язувати(ся) (до чого?)
<i>verraten</i> (an + A.)	розголошувати (кому?)
<i>versagen</i> (+ D. + A.)	відмовляти (кому? що?)
<i>verschieben</i> (auf + A.)	переносити, відкладати (на певний день, певну годину)
<i>verschieben</i> (um + A.)	переносити, відкладати (на певний термін)
<i>verschließen, sich</i> (+ D.)	бути глухим (до чого?), не звертати уваги (на що?)
<i>verschwören, sich</i> (gegen + A.)	змовлятися (проти кого?)
<i>verschwören, sich</i> (mit + D.)	змовлятися (з ким?)
<i>versehen</i> (mit + D.)	оснащувати, забезпечувати (чим?)
<i>versehen, sich</i> (mit + D.)	запасатися (чим?)
<i>versehen, sich</i> (bei + D.)	припускатися помилки (в чому?)
<i>versichern</i> (+ D. + A.)	запевняти (кого? в чому?)
<i>versichern</i> (<i>sich</i>) (bei + D.)	застраховувати(ся) (де?)
<i>versichern</i> (<i>sich</i>) (gegen + A.)	застраховувати(ся) (від чого?)
<i>versöhnen</i> (<i>sich</i>) (mit + D.)	помирити(ся) (з ким?)
<i>versorgen</i> (+ A. mit + D.)	забезпечувати (кого? чим?)
<i>versorgen, sich</i> (mit + D.)	запасатися (чим?)
<i>verspäten, sich</i> (für + A.)	спізнюватися (на певний час)
<i>verspäten, sich</i> (mit + D.)	спізнюватися (з чим?)
<i>verspäten, sich</i> (zu + D.)	спізнюватися (на що?)
<i>verspotten</i> (+ A.)	глузувати (з кого?, чого?)

<i>verständigen, sich</i> (mit + D.)	порозумітися, домовитися (з ким?)
<i>verständigen, sich</i> (über + A.)	порозумітися, домовитися (про що?)
<i>verstecken</i> (<i>sich</i>) (vor + D.)	ховати(ся) (від кого?)
<i>verstehen</i> (unter + D.)	розуміти (під чим?)
<i>verstehen</i> (von + D.)	розумітися (на чому?)
<i>verstehen, sich</i> (auf + A.)	розбиратися, тямити (в чому?)
<i>verstoßen</i> (gegen + A.)	порушувати (що?), грішити (проти чого?)
<i>verstricken</i> (in + A.)	уплутувати, утягувати (у що?)
<i>verstricken, sich</i> (in + A.)	заплутатися (в чому?)
<i>verteidigen</i> (<i>sich</i>) (gegen + A.)	захищати(ся) (від кого?, чого?)
<i>verteilen</i> (unter + D.)	розподіляти (серед кого?)
<i>vertragen, sich</i> (mit + D.)	ладити, зживатися (з ким?)
<i>vertrauen</i> (+ D.)	довіряти(ся), вірити (кому?)
<i>vertrauen</i> (auf + A.)	покладатися (на кого?, що?)
<i>verurteilen</i> (zu + D.)	засуджувати, присуджувати (до чого?), прирікати (на що?)
<i>verwandeln, sich</i> (in + A.)	перетворюватися (на що?)
<i>verwechseln</i> (mit + D.)	сплутувати, переплутувати (з ким?, чим?)
<i>verweigern</i> (+ D. + A.)	відмовляти (кому? в чому?)
<i>verweisen</i> (+ G.)	висилати, видворяти (з чого?)
<i>verweisen</i> (an + A.)	відсилати (до кого?)
<i>verweisen</i> (auf + A.)	посилатися (на кого?, що?)
<i>verweisen</i> (von + D.)	виганяти, виключати (з чого?)
<i>verwenden</i> (auf + A.)	витрачати, затрачувати (на що?)
<i>verwenden</i> (zu + D.)	використовувати, застосовувати (для чого?)
<i>verwenden, sich</i> (bei + D.)	клопотати, заступатися (перед ким?)
<i>verwenden, sich</i> (für + A.)	клопотати, заступатися (за кого?, що?)
<i>verwickeln</i> (in + A.)	уплутувати (у що?)

<i>verzeihen</i> (+ D. + A.)	<i>прощати</i> (кому? що?), <i>вибачати</i> (кого? за що?)
<i>verzichten</i> (auf + A.)	<i>відмовлятися</i> (від чого?)
<i>verzieren</i> (mit + D.)	<i>прикрашати, оздоблювати</i> (чим?)
<i>verzweifeln</i> (an + D.)	<i>зневірюватися</i> (в чому?)
<i>vorangehen</i> (+ D.)	<i>йти попереду</i> (кого?, чого?)
<i>vorausgehen</i> (+ D.)	<i>передувати</i> (чому?)
<i>vorauslaufen</i> (+ D.)	<i>бігати</i> (перед ким?)
<i>vorbeifahren</i> (an + D.)	<i>проїжджати повз</i> (кого?, що?)
<i>vorbeigehen</i> (an + D.)	<i>проходити повз</i> (кого?, що?)
<i>vorbeikommen</i> (an + D.)	<i>проходити повз</i> (кого?, що?)
<i>vorbeikommen</i> (bei + D.)	<i>заходить, зазірати</i> (до кого?)
<i>vorbereiten</i> (<i>sich</i>) (auf + A.)	<i>готувати(ся)</i> (до чого?)
<i>vorhergehen</i> (+ D.)	<i>передувати</i> (чому?)
<i>vorkommen</i> (+ D.)	<i>здаватися</i> (кому?)
<i>vorlesen</i> (aus + D.)	<i>читати, зачитувати</i> (з чого?)
<i>vorrechnen</i> (+ D. + A.)	<i>нараховувати</i> (кому?)
<i>vorschweben</i> (+ D.)	<i>увижатися, подумки уявлятися</i> (кому?)
<i>vorsehen, sich</i> (vor + D.)	<i>берегтися, остерігатися</i> (кого?, чого?)
<i>vorsprechen</i> (bei + D.)	<i>заходить</i> (куди?, до кого?), <i>звернутися</i> (до кого? у певній справі)
<i>vorübergehen</i> (an + D.)	<i>проходити</i> (повз кого?, що?)
<i>vorwerfen</i> (+ D. + A.)	<i>дорікати</i> (кому? що?)
<i>wachen</i> (über + A.)	<i>стежити, пильнувати</i> (за ким?, чим?)
<i>wachsen</i> (+ D.)	<i>рости, виростати</i> (кому?, в кого?)
<i>wählen</i> (unter + D.)	<i>вибирати</i> (серед кого?, чого?)
<i>wählen</i> (zu + D.)	<i>вибирати</i> (ким?, чим?)
<i>warnen</i> (vor + D.)	<i>застерігати</i> (від чого?)
<i>warten</i> (auf + A.)	<i>чекати</i> (на кого?, що?)
<i>weglaufen</i> (+ D.)	<i>утікати</i> (від кого?)

<i>wegnehmen</i> (+ D. + A.)	<i>забирати, відбирати</i> (в кого? що?)
<i>wehren, sich</i> (gegen + A.)	<i>оборонятися, захищатися</i> (від кого?, чого?)
<i>wehtun</i> (+ D.)	<i>завдавати болю</i> (кому?)
<i>weichen</i> (+ D.)	<i>поступатися</i> (кому?)
<i>weichen</i> (vor + D.)	<i>відступати, відходити</i> (перед ким?)
<i>weinen</i> (über + A.)	<i>оплакувати</i> (що?)
<i>weinen</i> (um + A.)	<i>оплакувати</i> (кого?)
<i>weisen</i> (auf + A.)	<i>вказувати</i> (на кого?, що?)
<i>wenden, sich</i> (an + A.)	<i>звертатися</i> (до кого?)
<i>werben</i> (für + A.)	<i>агітувати</i> (за що?), <i>рекламувати</i> (що?)
<i>werben</i> (um + A.)	<i>домагатися</i> (кого?, чого?)
<i>werden</i> (zu + D.)	<i>перетворюватися</i> (на що?), <i>ставати</i> (чим?)
<i>werfen</i> (auf + A.)	<i>кидати</i> (на кого?, у кого?)
<i>werfen</i> (nach + D.)	<i>кидати</i> (на кого?, в напрямку кого?)
<i>wetten</i> (um + A.)	<i>закладатися</i> (на що?)
<i>wickeln</i> (auf + A.)	<i>намотувати</i> (на що?)
<i>wickeln</i> (in + A.)	<i>загортати</i> (у що?)
<i>wickeln</i> (um + A.)	<i>обгортати</i> (навколо чого?)
<i>wickeln, sich</i> (in + A.)	<i>кутатися, закутуватися</i> (у що?)
<i>widersetzen, sich</i> (+ D.)	<i>не погоджуватися</i> (з чим?), <i>чинити опір, опиратися</i> (кому?, чому?)
<i>widersprechen</i> (+ D.)	<i>суперечити</i> (чому?), <i>бути несумісним</i> (із чим?)
<i>widerstehen</i> (+ D.)	<i>опиратися, протистояти</i> (чому?), <i>вистояти</i> (перед чим?)
<i>widerstreben</i> (+ D.)	<i>опиратися, чинити опір</i> (чому?),
<i>widmen</i> (+ D.)	<i>присвячувати</i> (кому?, чому?)
<i>wimmeln</i> (von + D.)	<i>кишити</i> (чим?)

<i>wirken</i> (auf + A.)	діяти, впливати (на кого?, що?)
<i>wundern, sich</i> (über + A.)	дивуватися (чому?)
<i>würdigen</i> (+ A. + G.)	удостоювати (кого? чого?)
<i>zahlen</i> (an + A.)	платити (кому?)
<i>zahlen</i> (für + A.)	платити (за що?)
<i>zählen</i> (auf + A.)	розраховувати (на що?)
<i>zählen</i> (zu + D.)	належати, відносити(ся) (до чого?)
<i>zanken, sich</i> (mit + D.)	лятися, сваритися (з ким?)
<i>zanken, sich</i> (über + A.)	лятися, сваритися (через що?)
<i>zehren</i> (an + D.)	виснажувати, підточувати (кого?, що?)
<i>zehren</i> (von + D.)	жити (чим?), харчуватися (чим?)
<i>zeigen</i> (auf + A.)	показувати, указувати (на кого?, що?)
<i>zielen</i> (auf + A.)	цілитися (у що?)
<i>zittern</i> (vor + D.)	тремтіти (від чого?)
<i>zögern</i> (mit + D.)	зволікати (з чим?)
<i>zubewegen, sich</i> (auf + A.)	наближатися (до чого?)
<i>zudecken</i> (<i>sich</i>) (mit + D.)	прикривати(ся), укривати(ся) (чим?)
<i>zugehen</i> (auf + A.)	підходити, наближатися (до кого?)
<i>zugesellen, sich</i> (+ D.)	приєднатися, пристати (до кого?)
<i>zugrunde liegen</i> (+ D.)	лежати в основі (чого?)
<i>zuhören</i> (+ D.)	слухати (кого?)
<i>zukommen</i> (auf + A.)	підходити (до кого?)
<i>zulächeln</i> (+ D.)	посміхатися (кому?, до кого?)
<i>zulaufen</i> (+ D.)	стікатися, збігатися (до кого?)
<i>zulaufen</i> (auf + A.)	підбігати (до кого?)
<i>zunehmen</i> (an + D.)	збільшуватися, зростати (в чому?)
<i>zunicken</i> (+ D.)	кивати головою (кому?)
<i>zurechtkommen</i> (mit + D.)	упорюватися (з чим?)
<i>zureden</i> (+ D.)	умовляти, переконувати (кого?)
<i>zürnen</i> (+ D.)	гніватися (на кого?)

<i>zurückführen</i> (auf + A.)	<i>пояснювати</i> (чим?)
<i>zurückgehen</i> (auf + A.)	<i>брати свій початок</i> (де?), <i>сягати</i> (чого в минулому?)
<i>zurückgreifen</i> (auf + A.)	<i>скористатися</i> (чим?), <i>використовувати</i> (кого?)
<i>zurückhalten</i> (von/vor + D.)	<i>утримувати, стримувати</i> (від чого?)
<i>zurückhalten</i> (mit + D.)	<i>утримуватися, стримуватися</i> (від чого?)
<i>zurückkommen</i> (auf + A.)	<i>знову заговорити</i> (про що?), <i>повертатися</i> (до чого?)
<i>zurückschrecken</i> (vor + D.)	<i>жахатися, лякатися</i> (чого?)
<i>zurückweichen</i> (vor + D.)	<i>відсахнутися</i> (від кого?), <i>поступатися</i> (кому?)
<i>zusammenhängen</i> (mit + D.)	<i>мати зв'язок, бути пов'язаним</i> (з чим?)
<i>zusammenstoßen</i> (mit + D.)	<i>зіштовхнутися</i> (з ким?, чим?)
<i>zuschauen</i> (+ D.)	<i>дивитися</i> (на кого?, що?)
<i>zuschauen</i> (bei + D.)	<i>спостерігати, стежити</i> (за ким?, чим?)
<i>zusehen</i> (+ D.)	<i>дивитися</i> (на кого?, що?)
<i>zustehen</i> (+ D.)	<i>личити, годитися, належати</i> (кому?)
<i>zusteuern</i> (auf + A.)	<i>взяти курс</i> (на що?), <i>прямувати</i> (до кого?, чого?)
<i>zustimmen</i> (+ D.)	<i>погоджуватися</i> (з ким?, чим?)
<i>zustoßen</i> (+ D.)	<i>траплятися</i> (з ким?)
<i>zustoßen</i> (auf + A.)	<i>мчати, кидатися</i> (до кого?, чого?)
<i>zustoßen</i> (mit + D.)	<i>ударяти, колоти</i> (чим?)
<i>zutreffen</i> (auf + A.)	<i>стосуватися</i> (кого?, чого?)
<i>zuvorkommen</i> (+ D.)	<i>випереджати, бути попереду</i> (кого?)
<i>zuwenden, sich</i> (+ D.)	<i>звертатися, повертатися</i> (до кого?, чого?), <i>переходити</i> (до чого?)
<i>zweifeln</i> (an + D.)	<i>сумніватися</i> (в чому?)
<i>zwingen</i> (zu + D.)	<i>примушувати</i> (до чого?)

ІМЕННИК

<i>die Abgabe</i> (an + A.)	передача (кому?)
<i>die Abhärtung</i> (gegen + A.) (zu + D.)	загартовування (від чого?)
<i>das Abkommen</i> (über + A.)	угода (про що?)
<i>die Abneigung</i> (gegen + A.)	неприятність, антипатія (до кого?)
<i>der Abschied</i> (von + D.)	прощання (з ким?)
<i>die Absprache</i> (mit + D.)	домовленість (з ким?)
<i>der Abstand</i> (zu + D.)	відстань (до кого?, чого?)
<i>die Achtung</i> (vor + D.)	повага (до кого?)
<i>die Ähnlichkeit</i> (mit + D.)	подібність (до кого?)
<i>die Anfrage</i> (an + A.) (bei + D.)	запит (до кого?)
<i>die Anfrage</i> (über + A.) (nach + D.)	запит (про що?)
<i>die Angleichung</i> (an + A.)	прирівнювання (до чого?)
<i>die Angliederung</i> (an + A.)	приєднання (до чого?)
<i>der Angriff</i> (auf + A.)	напад (на що?, кого?)
<i>die Angst</i> (um + A.)	боязнь, страх (за кого?, що?)
<i>die Angst</i> (vor + D.)	боязнь, страх (перед ким?, чим?)
<i>die Ankunft</i> (in/an/auf + D.)	прибуття (куди?)
<i>das Anrecht</i> (auf + A.)	право (на що?)
<i>der Anschlag</i> (auf + A.)	замах (на кого?), змова (проти кого?)
<i>der Anschlag</i> (gegen + A.)	удар (об що?)
<i>der Anschluss</i> (an + A.)	приєднання, під'єднання (до чого?)
<i>die Ansprache</i> (an + A.)	звернення, промова (до кого?)
<i>der Anspruch</i> (an + A.)	вимога, претензія (до кого?)
<i>der Anspruch</i> (auf + A.)	претензія (на що?), вимога (щодо чого?)
<i>die Ansteckung</i> (mit + D.)	зараження (чим?)
<i>der Anteil</i> (an + D.)	участь, доля (в чому?)
<i>die Anteilnahme</i> (an + D.)	участь (у чому?)

<i>die Anteilnahme</i> (bei + D.)	<i>співчуття</i> (у зв'язку з чим?)
<i>der Antrag</i> (an + A.)	<i>заява, клопотання</i> (кому?)
<i>der Antrag</i> (auf + A.)	<i>заява, клопотання</i> (про що?)
<i>die Antwort</i> (auf + A.)	<i>відповідь</i> (на що?)
<i>der Appetit</i> (auf + A.)	<i>апетит</i> (до чого?)
<i>die Arbeit</i> (an + D.)	<i>робота</i> (над чим?)
<i>die Arbeit</i> (gegen + A.)	<i>робота, діяльність</i> (проти кого?, чого?)
<i>der Ärger</i> (mit + D.)	<i>неприємність, прикрість</i> (з ким?)
<i>der Ärger</i> (über + A.)	<i>злість, роздратування</i> (на кого?, що?)
<i>die Armut</i> (an + D.)	<i>бідність</i> (на що?)
<i>das Attentat</i> (auf + A.)	<i>замах</i> (на кого?)
<i>die Aufforderung</i> (zu + D.)	<i>примушування</i> (до чого?)
<i>die Auflehnung</i> (gegen + A.)	<i>протест, опір</i> (проти кого?, чого?)
<i>der Aufstieg</i> (auf + A.)	<i>підйом</i> (до чого?)
<i>der Auftrag</i> (für + A.)	<i>замовлення</i> (на що?)
<i>die Ausleihe</i> (an + A.)	<i>видавання у прокат</i> (кому?)
<i>die Auslieferung</i> (an + A.)	<i>поставляння</i> (кому?)
<i>die Ausrüstung</i> (mit + D.)	<i>спорядження, оснащення</i> (чим?)
<i>der Ausschluss</i> (aus + D.)	<i>виключення</i> (з чого?)
<i>die Aussicht</i> (auf + A.)	<i>перспектива, шанси</i> (на що?)
<i>die Ausstattung</i> (mit + D.)	<i>спорядження</i> (чим?)
<i>der Ausstieg</i> (aus + D.)	<i>вихід</i> (із чого?)
<i>die Beantwortung</i> (+ G.)	<i>відповідь</i> (на що?)
<i>der Bedarf</i> (an + D.)	<i>потреба</i> (в чому?)
<i>die Befähigung</i> (zu + D.) (für + A.)	<i>здатність, придатність</i> (до чого?)
<i>der Befehl</i> (an + A.)	<i>наказ</i> (кому?)
<i>der Befehl</i> (zu + D.)	<i>наказ</i> (про що?)
<i>die Beförderung</i> (zu + D.)	<i>підвищення по службі</i> (на певну посаду)
<i>die Befreiung</i> (aus + D.)	<i>звільнення</i> (з чого?)
<i>die Behandlung</i> (+ G.)	<i>поводження</i> (з ким?, чим?)

<i>der Beitrag</i> (zu + D.)	вклад (у що?)
<i>die Bekanntschaft</i> (mit + D.)	знайомство (з ким?, чим?)
<i>das Bekenntnis</i> (zu + D.)	визнання себе прихильником (чого?)
<i>die Beliebtheit</i> (bei + D.)	любов, прихильність (в кого?, серед кого?)
<i>die Belohnung</i> (für + A.)	нагорода (за що?)
<i>die Bemühung</i> (um + A.)	піклування (про що?)
<i>die Benennung</i> (an + A.)	називання (за ким?, чим?)
<i>die Benennung</i> (nach + D.)	висування кандидатури (у що?)
<i>die Berechtigung</i> (für + A.) (zu + D.)	право, повноваження (на що?)
<i>die Bereitschaft</i> (zu + D.)	готовність (до чого?)
<i>die Berufung</i> (auf + A.)	посилання (на що?)
<i>die Berufung</i> (zu + D.)	покликання (до чого?)
<i>die Beschränkung</i> (auf + A.)	обмеження (до певної межі)
<i>der Beschluss</i> (über + A.)	рішення (про що?)
<i>die Beschwerde</i> (über + A.)	скарга (про що?, відносно чого?)
<i>die Besinnung</i> (auf + A.)	спогад, пригадування (чого?)
<i>die Bestrebung</i> (nach + D.)	прагнення (до чого?)
<i>der Besuch</i> (bei + D.)	візит (до кого?)
<i>die Beteiligung</i> (an + D.)	участь (в чому?)
<i>die Bewerbung</i> (um + A.)	заява (про прийом на роботу тощо)
<i>die Beziehung</i> (mit + D.)	взаємини (з ким?, чим?)
<i>die Beziehung</i> (zu + D.)	відносини (з ким?)
<i>die Bitte</i> (an + A.)	прохання (до кого?)
<i>die Bitte</i> (um + A.)	прохання (про що?)
<i>der Dank</i> (an + A.)	подяка (кому?)
<i>die Dankbarkeit</i> (für + A.)	вдячність (за що?)
<i>die Dankbarkeit</i> (gegenüber + D.)	вдячність (кому?)
<i>der Druck</i> (auf + A.)	тиск (на кого?)
<i>der Durst</i> (auf + A.)	спрага (на що?)

<i>der Durst</i> (nach + D.)	<i>жага, прагнення</i> (чого?)
<i>der Eid</i> (auf + A.)	<i>присяга</i> (на чому?)
<i>die Eifersucht</i> (auf + A.)	<i>ревнощі</i> (до кого?)
<i>die Eignung</i> (für + A.) (zu + D.)	<i>придатність</i> (до чого?)
<i>die Einbindung</i> (in + A.)	<i>загортання, зав'язування</i> (у що?)
<i>der Eindruck</i> (auf + A.)	<i>враження</i> (на кого?)
<i>der Einfluss</i> (auf + A.)	<i>вплив</i> (на кого?)
<i>die Einführung</i> (in + A.)	<i>вступ</i> (у що?)
<i>der Eingang</i> (in + A.)	<i>вхід</i> (у що?, до чого?)
<i>der Eingriff</i> (in + A.)	<i>втручання</i> (у що?)
<i>die Einigung</i> (über + A.)	<i>порозуміння</i> (у чому?, щодо чого?)
<i>die Einladung</i> (in + A.)	<i>запрошення</i> (у що?)
<i>die Einladung</i> (zu + D.)	<i>запрошення</i> (на що?)
<i>die Einmündung</i> (in + A.)	<i>впадання</i> (річки) (у що?)
<i>der Einschnitt</i> (in + A.)	<i>слід</i> (у чому?)
<i>die Einschreibung</i> (an + D.)	<i>запис</i> (на що?, у що?)
<i>der Einspruch</i> (gegen + A.)	<i>протест</i> (проти чого?)
<i>die Einsicht</i> (in + A.)	<i>перегляд, розуміння</i> (чого?)
<i>die Einsparung</i> (an + D.)	<i>економія</i> (чого?, на чому?)
<i>die Einstellung</i> (zu + D.)	<i>ставлення</i> (до кого?, чого?)
<i>der Eintrag</i> (in + A.)	<i>внесення</i> (до списку)
<i>der Eintritt</i> (in + A.)	<i>вступ</i> (у що?)
<i>der Einwand</i> (gegen + A.)	<i>заперечення</i> (проти чого?)
<i>die Einweisung</i> (in + A.)	<i>направлення</i> (у що?, до чого?)
<i>die Einwirkung</i> (auf + A.)	<i>вплив</i> (на кого?, що?)
<i>der Ekel</i> (vor + D.)	<i>огида, відраза</i> (до чого?)
<i>die Empfindlichkeit</i> (gegen + A.)	<i>чутливість</i> (до чого?)
<i>die Empörung</i> (gegen + A.)	<i>обурення</i> (проти кого?)
<i>die Empörung</i> (über + A.)	<i>обурення</i> (чим?)
<i>die Entlassung</i> (aus + D.)	<i>виписування, звільнення</i> (з чого?)

<i>die Entscheidung</i> (für + A.)	рішення (за що?)
<i>die Entscheidung</i> (gegen + A.)	рішення (проти чого?)
<i>die Entschlossenheit</i> (zu + D.)	рішучість, готовність (до чого?)
<i>die Entschuldigung</i> (für + A.)	вибачення (за що?)
<i>die Entsendung</i> (zu + D.)	відправлення (до кого?, чого?, на що?)
<i>das Entzücken</i> (über + A.)	захоплення (чим?)
<i>die Erhebung</i> (gegen + A.)	повстання (проти кого?, чого?)
<i>die Erhebung</i> (in + A.)	піднесення (до степеня)
<i>die Erinnerung</i> (an + A.)	спогад (про кого?, що?)
<i>die Erkrankung</i> (an + D.)	захворювання (на що?)
<i>die Ermächtigung</i> (zu + D.)	повноваження (на що?)
<i>die Ernennung</i> (zu + D.)	призначення (на якусь посаду)
<i>die Erschütterung</i> (über + A.)	потрясіння, приголомшеність (чим?)
<i>das Ersuchen</i> (an + A.)	звернення з клопотанням (до кого?)
<i>die Erwidierung</i> (auf + A.)	відповідь (на що?)
<i>die Fähigkeit</i> (zu + D.)	здібність (до чого?)
<i>die Fahndung</i> (nach + D.)	переслідування (кого?)
<i>der Fall</i> (von + D.)	випадок (чого?)
<i>die Flucht</i> (aus + D.)	втеча (з чого?)
<i>die Flucht</i> (in + A.)	втеча (куди?, у що?)
<i>die Forderung</i> (an + A.)	вимога (до кого?)
<i>die Forderung</i> (nach + D.)	вимога (чого?)
<i>die Frage</i> (an + A.)	запитання (до кого?)
<i>die Frage</i> (nach + D.)	запитання (про кого?, що?)
<i>die Freilassung</i> (aus + D.)	звільнення (з чого?)
<i>die Freude</i> (an + D.)	радість (від чого?)
<i>die Freude</i> (auf + A.) (über + A.)	радість (чому?)
<i>die Freude</i> (für + A.)	радість (за кого?)
<i>die Furcht</i> (vor + D.)	страх (перед ким?, чим?)
<i>die Fürsorge</i> (für + A.)	турбота (про кого?)

<i>die Garantie</i> (auf + A.)	гарантія (на що?)
<i>die Garantie</i> (für + A.)	гарантія (на певний строк)
<i>der Gedanke</i> (an + A.)	думка (про кого?, що?)
<i>die Geduld</i> (bei + D.)	терпіння (в чому?)
<i>die Geduld</i> (für + A.) (zu + D.)	терпіння (до кого?, чого?)
<i>das Gehorsam</i> (gegenüber + D.)	слухняність, покiрність (кому?)
<i>die Gelegenheit</i> (zu + D.)	нагода (до чого?)
<i>die Genehmigung</i> (zu + D.)	дозвіл (на що?)
<i>die Gewandtheit</i> (in + D.)	спритність, моторність (у чому?)
<i>die Gewissheit</i> (über + A.) (in + A.)	впевненість, переконаність (у чому?)
<i>die Gewöhnung</i> (an + A.)	звикання (до кого?, чого?)
<i>der Glaube</i> (an + A.)	віра (в кого?, що?)
<i>die Gleichgültigkeit</i> (gegenüber + D.)	байдужість (до кого?)
<i>der Grund</i> (für + A.)	причина, підстава (до чого?)
<i>der Gruß</i> (an + A.)	вітання (кому?)
<i>die Haftung</i> (für + A.)	відповідальність (за що?)
<i>die Haltung</i> (zu + D.)	ставлення (до чого?)
<i>der Hass</i> (auf + A.) (gegen + A.)	ненависть (до кого?, чого?)
<i>die Heilung</i> (von + D.)	лікування (від чого?)
<i>die Herkunft</i> (aus + D.)	походження (з чого?)
<i>die Herrschaft</i> (über + A.)	панування (над ким, чим?)
<i>die Hilfe</i> (bei + D.)	допомога (в чому?)
<i>der Hinweis</i> (auf + A.)	вказівка, посилання (на що?)
<i>die Hoffnung</i> (auf + A.)	сподівання (на кого?, що?)
<i>das Interesse</i> (an + D.)	зацікавленість (у чому?)
<i>die Jagd</i> (auf + A.)	полювання (на кого?)
<i>der Jubel</i> (über + A.)	радість, веселощі (з якої нагоди?)
<i>der Kampf</i> (für + A.)	боротьба (за що?)
<i>der Kampf</i> (gegen + A.)	боротьба (проти чого?)

<i>die Kapitulation</i> (vor + D.)	капітуляція (перед ким?, чим?)
<i>die Klage</i> (auf + A.)	скарга (на кого?, що?)
<i>die Konzentration</i> (auf + A.)	концентрація (на чому?)
<i>die Kritik</i> (an + D.)	критика (кого?, чого?)
<i>die Lehre</i> (als + N.)	навчання (чому?)
<i>die Lehre</i> (aus + D.)	висновок (з чого?)
<i>die Lehre</i> (über + A.)	вчення (про що?)
<i>das Leiden</i> (an + D.)	страждання (від чого?)
<i>die Leidenschaft</i> (für + A.) (zu + D.)	пристрасть, жага (до кого?, чого?), захоплення (ким?, чим?)
<i>die Liebe</i> (zu + D.)	любов (до кого?, чого?)
<i>der Lohn</i> (für + A.)	зарплата (за що?)
<i>die Lust</i> (auf + A.) (zu + D.)	бажання, прагнення, жага (до чого?)
<i>die Macht</i> (über + A.)	влада (над ким?, чим?)
<i>der Mangel</i> (an + D.)	недостача, дефіцит (чого?)
<i>die Meldung</i> (an + A.)	повідомлення (кому?)
<i>das Misstrauen</i> (gegen + A.)	недовіра (до кого?)
<i>die Mitsprache</i> (bei + D.)	участь (в управлінні, прийнятті рішень)
<i>die Mitteilung</i> (an + A.)	повідомлення (кому?)
<i>das Mittel</i> (gegen + A.)	засіб (проти чого?)
<i>die Mitwirkung</i> (an/bei + D.)	співучасть, співробітництво (в чому?)
<i>die Möglichkeit</i> (zu + D.)	можливість (чого?, для чого?)
<i>das Monopol</i> (auf + A.)	монополія (на що?)
<i>der Mut</i> (zu + D.)	відвага, сміливість (до чого?)
<i>die Nachfrage</i> (nach + D.)	попит (на що?)
<i>die Nähe</i> (zu + D.)	близькість (до кого?, чого?)
<i>die Neigung</i> (zu + D.)	прихильність, симпатія (до кого?, чого?), схильність (до чого?)
<i>die Neugier</i> (auf + A.)	цікавість (до чого?)

<i>der Nutzen</i> (für + A.)	<i>користь</i> (для чого?)
<i>das Opfer</i> (an + D.)	<i>жертва, жертвування</i> (чого?)
<i>das Opfer</i> (für + A.)	<i>жертва, жертвування</i> (кому?)
<i>das Pech</i> (in + D.)	<i>невдача</i> (в чому?)
<i>der Protest</i> (gegen + A.)	<i>протест</i> (проти кого?, чого?)
<i>die Prüfung</i> (auf + A.)	<i>іспит, перевірка</i> (на що?)
<i>die Prüfung</i> (in + D.)	<i>іспит, перевірка</i> (з чого?)
<i>die Rache</i> (an + D.)	<i>помста</i> (кому?)
<i>die Rache</i> (für + A.)	<i>помста</i> (за що?)
<i>die Reaktion</i> (auf + A.)	<i>реакція</i> (на що?)
<i>das Recht</i> (auf + A.)	<i>право</i> (на що?)
<i>die Rechnung</i> (für + A.)	<i>рахунок</i> (за що?)
<i>der Reichtum</i> (an + D.)	<i>багатство</i> (чого?)
<i>der Respekt</i> (vor + D.)	<i>повага, пошана</i> (кого?)
<i>die Rettung</i> (vor + D.)	<i>порятунок</i> (від кого?, чого?)
<i>die Reue</i> (über + A.)	<i>каяття</i> (у чому?)
<i>das Ringen</i> (um + A.)	<i>боротьба</i> (за що?)
<i>die Rücksicht</i> (auf + A.)	<i>увага, зважання</i> (на що?)
<i>der Ruf</i> (zu + D.)	<i>заклик</i> (до чого?)
<i>die Scheu</i> (vor + D.)	<i>боязкість</i> (чого?)
<i>der Schrei</i> (nach + D.)	<i>крик, воання</i> (за ким?, чим?)
<i>die Schuld</i> (an + D.)	<i>вина</i> (в чому?)
<i>der Schuss</i> (auf + A.)	<i>постріл</i> (на кого?)
<i>der Schutz</i> (vor + D.)	<i>захист</i> (від чого?)
<i>die Schwäche</i> (für + A.)	<i>слабкість, пристрасть</i> (до кого?, чого?)
<i>die Schwur</i> (auf + A.)	<i>присяга, клятва</i> (на чому?)
<i>die Sehnsucht</i> (nach + D.)	<i>туга</i> (за ким?, чим?)
<i>der Sieg</i> (über + A.)	<i>перемога</i> (над ким?, чим?)
<i>der Sinn</i> (für + A.)	<i>відчуття, розуміння</i> (чого?)

<i>die Sorge</i> (um + A.)	<i>турбота</i> (про кого?, що?)
<i>die Sorgfalt</i> (bei/in + D.)	<i>старанність, сумлінність, ретельність</i> (в чому?)
<i>die Spaltung</i> (in + A.)	<i>розщеплення</i> (на що?)
<i>der Spott</i> (über + A.)	<i>глузування</i> (з кого?)
<i>die Steigerung</i> (um + A.)	<i>ріст, зростання</i> (до певної величини)
<i>der Stolz</i> (auf + A.)	<i>гордість</i> (ким?, чим?)
<i>das Streben</i> (nach + D.)	<i>прагнення</i> (до чого?)
<i>der Streik</i> (gegen + A.)	<i>страйк</i> (проти кого?, чого?)
<i>der Streik</i> (um + A.)	<i>страйк</i> (за що?)
<i>der Streit</i> (mit + D.)	<i>сварка, суперечка</i> (з ким?)
<i>der Streit</i> (um + A.)	<i>сварка, суперечка</i> (за що?)
<i>die Suche</i> (nach + D.)	<i>пошуки</i> (кого?, чого?)
<i>die Sucht</i> (nach + D.)	<i>манія, потяг</i> (до чого?)
<i>das Talent</i> (zu + D.)	<i>талант</i> (до чого?)
<i>der Tausch</i> (gegen + A.)	<i>обмін</i> (на що?)
<i>die Teilnahme</i> (an + D.)	<i>участь</i> (у чому?)
<i>die Teilung</i> (in + A.)	<i>розподіл, розділення</i> (на що?)
<i>die Tendenz</i> (in + D.)	<i>тенденція</i> (в чому?)
<i>die Tendenz</i> (zu + D.)	<i>тенденція</i> (до чого?)
<i>die Trauer</i> (über + A.)	<i>сум, скорбота</i> (із-за чого?)
<i>die Trauer</i> (um + A.)	<i>сум, скорбота</i> (за ким?)
<i>die Treue</i> (zu + D.)	<i>вірність</i> (кому?, чому?)
<i>der Trieb</i> (zu + D.)	<i>потяг</i> (до чого?)
<i>der Überblick</i> (über + A.)	<i>вид</i> (на що?)
<i>der Überfall</i> (auf + A.)	<i>напад</i> (на кого?, що?)
<i>der Überfluss</i> (an + D.)	<i>достаток</i> (чого?)
<i>die Übergabe</i> (an + A.)	<i>передавання</i> (кому?)
<i>der Übergang</i> (zu + D.)	<i>перехід</i> (до чого?)
<i>die Überlegenheit</i> (an + D.)	<i>перевага</i> (в чому?)

<i>die Überlegenheit</i> (gegenüber + D.)	перевага (над ким?, чим?)
<i>die Überreichung</i> (an + A.)	передавання, вручення (кому?)
<i>die Übersetzung</i> (aus + D.)	переклад (з певної мови)
<i>die Übersetzung</i> (in + A.)	переклад (певною мовою)
<i>der Umgang</i> (mit + D.)	спілкування, поводження (з ким?, чим?)
<i>die Unterbringung</i> (in + D.)	розміщення (в чому?)
<i>die Unterhaltung</i> (mit + D.)	розмова, спілкування (з ким?)
<i>der Unterricht</i> (in + D.)	навчання (чому?)
<i>der Unterschied</i> (in + D.)	різниця (в чому?)
<i>der Unterschied</i> (zwischen + D.)	різниця (між ким?, чим?)
<i>die Unterweisung</i> (in + D.)	інструктаж (в чому?, з чого?)
<i>die Urkunde</i> (über + A.)	документ (про що?)
<i>die Verantwortung</i> (für + A.)	відповідальність (за кого?, що?)
<i>die Verbindung</i> (mit + D.)	з'єднання (з чим?)
<i>das Verdienst</i> (um + A.)	заслуга (в чому?)
<i>die Vergeltung</i> (mit + D.)	винагорода (чим?)
<i>der Vergleich</i> (mit + D.)	порівняння (з ким?, чим?)
<i>das Vergnügen</i> (an + D.)	задоволення, втіха (від чого?)
<i>das Verhalten</i> (gegenüber + D.) (zu + D.)	поведінка (до кого?, чого?)
<i>das Verhältnis</i> (zu + D.)	ставлення (до кого?, чого?)
<i>die Verheimlichung</i> (vor + D.)	приховування, утаювання (перед ким?)
<i>der Verkauf</i> (an + A.)	продаж (кому?)
<i>das Verlangen</i> (nach + D.)	потреба (в чому?)
<i>die Verlegung</i> (von + D.)	перенесення (з певного дня)
<i>die Verlegung</i> (auf + A.)	перенесення (на певний день)
<i>die Verleihung</i> (an + A.)	вручення (кому?)
<i>die Verlobung</i> (mit + D.)	заручини (з ким?)
<i>der Verlust</i> (an + D.)	втрата (чого?)
<i>der Verrat</i> (an + D.)	зрада (в чому?)
<i>der Versand</i> (an + A.)	відправка (кому?)

<i>die Verschiebung</i> (von + D.)	перенесення (з певного дня/години)
<i>die Verschiebung</i> (auf + A.)	перенесення (на певний день/годину)
<i>die Verschwörung</i> (gegen + A.)	змова (проти кого?)
<i>die Versicherung</i> (gegen + A.)	страхування (від чого?)
<i>die Versorgung</i> (+ G. mit + D.)	забезпечення (кого? чим?)
<i>der Verstoß</i> (gegen + A.)	порушення (чого?)
<i>das Verständnis</i> (für + A.)	розуміння (чого?)
<i>die Verteidigung</i> (gegen + A.)	захист, оборона (від кого?, чого?)
<i>das Vertrauen</i> (zu + D.)	довіра (до кого?)
<i>die Verurteilung</i> (zu + D.)	вирок, засудження (до чого?)
<i>der Verweis</i> (auf + A.)	вказівка, покликання (на що?)
<i>die Verwendung</i> (zu + D.)	використання (для чого?)
<i>die Verwunderung</i> (über + A.)	здивування (з чого?)
<i>der Verzicht</i> (auf + A.)	відмова (від чого?)
<i>die Voraussetzung</i> (für + A.)	передумова (для чого?)
<i>der Vorrat</i> (an + D.)	запаси (чого?)
<i>der Vorschlag</i> (zu + D.)	пропозиція (щодо чого?)
<i>der Vortrag</i> (vor + D.)	доповідь, виступ (перед ким?)
<i>die Wahl</i> (zu + D.)	вибір (ким?)
<i>die Warnung</i> (vor + D.)	застереження (від чого?)
<i>die Wendung</i> (zu + D.)	зміна (до чого?)
<i>die Werbung</i> (für + A.)	реклама (чого?)
<i>der Widerstand</i> (gegen + A.)	опір (проти кого?, чого?)
<i>das Wissen</i> (um + A.)	знання (чого?)
<i>die Zahlung</i> (an + A.)	оплата, платіж (кому?)
<i>der Zorn</i> (über + A.)	гнів, лють (з приводу чого?)
<i>der Zugriff</i> (auf + A.)	доступ (до чого?)
<i>die Zulassung</i> (zu + D.)	допуск (до чого?), дозвіл (чого?)
<i>die Zunahme</i> (an + D.)	збільшення, ріст (чого?)
<i>die Zurückhaltung</i> (bei + D.)	стриманість (у чому?)

<i>die Zuständigkeit</i> (für + A.)	компетентність (у чому?)
<i>die Zustimmung</i> (zu + D.)	згода (з чим?), схвалення (чого?)
<i>der Zuwachs</i> (an + D.)	збільшення, приріст (кого?, чого?)
<i>der Zwang</i> (zu + D.)	примус (до чого?)
<i>der Zweifel</i> (an + D.)	сумнів (у кому?, чому?)

ПРИКМЕТНИК І ДІСПРИКМЕТНИК

<i>abhängig</i> (von + D.)	залежний (від кого?, чого?)
<i>ähnlich</i> (+ D.)	подібний (до кого?, чого?)
<i>ähnlich</i> (in + D.)	подібний (у чому?)
<i>alt</i> (+ A.)	старий (про певну кількість років)
<i>angenehm</i> (+ D.)	приємний (кому?)
<i>angewiesen</i> (auf + A.)	залежний (від кого?, чого?)
<i>ärgerlich</i> (auf/über + A.)	злий, розсерджений (на кого?, що?)
<i>arm</i> (an + D.)	бідний (на що?)
<i>aufgebracht</i> (über + A.)	схвильований, обурений (чим?)
<i>aufmerksam</i> (auf + A.)	уважний (до чого?)
<i>bedürftig</i> (+ G.)	який потребує (чого?)
<i>befreundet</i> (mit + D.)	дружній (з чим?)
<i>begeistert</i> (für + A.)	який захоплюється (чим?)
<i>begeistert</i> (von + D.)	у захваті (від чого?)
<i>begierig</i> (auf + A.) (nach + D.)	жадібний, ненаситний (до чого?), який прагне (чого?)
<i>beihilflich</i> (+ D.)	корисний, в нагоді (кому?)
<i>beihilflich</i> (bei + D.)	корисний (у чому?)
<i>bekannt</i> (+ D.)	відомий (кому?)
<i>bekannt</i> (für + A.)	відомий (чим?)
<i>bekannt</i> (mit + D.)	знайомий (з ким?, чим?)
<i>beliebt</i> (bei + D.)	улюблений, популярний (серед кого?)
<i>benachbart</i> (+ D.)	суміжний (з чим?)

<i>bereit</i> (zu + D.)	готовий (до чого?)
<i>beschäftigt</i> (mit + D.)	зайнятий (чим?)
<i>besorgt</i> (um + A.)	стурбований, заклопотаний (ким?, чим?)
<i>bestürzt</i> (über + A.)	збентежений (чим?)
<i>beteiligt</i> (an + D.)	причетний (до чого?), який бере участь (у чому?)
<i>betrübt</i> (über + A.)	засмучений (чим?)
<i>beunruhigt</i> (über + A.)	занепокоєний, стривожений (чим?)
<i>sich</i> (D.) <i>bewusst</i> (+ G.)	який усвідомлює, розуміє, відчуває (що?)
<i>bezeichnend</i> (für + A.)	характерний, показовий (для кого?, чого?)
<i>bläss</i> (vor + D.)	блідий (від чого?)
<i>böse</i> (+ D.)	злий (на кого?)
<i>böse</i> (auf + A.)	злий (на кого?, що?)
<i>breit</i> (+ A.)	широкий (певної ширини)
<i>dankbar</i> (+ D.)	вдячний (кому?)
<i>dankbar</i> (für + A.)	вдячний (за що?)
<i>dick</i> (+ A.)	товстий (певної товщини)
<i>dienstbar</i> (+ D.)	підлеглий, підвладний (кому?)
<i>durstig</i> (nach + D.)	жадібний (до чого?)
<i>eifersüchtig</i> (auf + A.)	ревнивий, заздрісний (до кого?, чого?),
<i>eingebildet</i> (auf + A.)	гордовитий, зарозумілий, пихатий (чим?),
<i>eingenommen</i> (für + A.)	прихильний (до кого?, чого?), який симпатизує (кому?)
<i>eingenommen</i> (gegen + A.)	який ставиться <i>упереджено</i> (до кого?, чого?)
<i>eingenommen</i> (von + D.)	який захоплюється (чим?)
<i>einverstanden</i> (mit + D.)	згідний (з ким?, чим?)
<i>empänglich</i> (für + A.)	схильний, сприятливий, вразливий (до чого?)
<i>entfernt</i> (von + D.)	віддалений (від чого?)
<i>entrüstet</i> (über + A.)	обурений (ким?, чим?)

<i>entschlossen</i> (zu + D.)	ладен, готовий (на що?)
<i>entsetzt</i> (über + A.)	охоплений жахом (від чого?), наляканий (ким?, чим?)
<i>enttäuscht</i> (von + D.) (über + A.)	розчарований (ким?, чим?)
<i>entzückt</i> (von + D.) (über + A.)	захоплений (ким?, чим?)
<i>erfahren</i> (in + D.)	досвідчений (у чому?)
<i>erpicht</i> (auf + A.)	жадібний, ласий (до чого?)
<i>erschreckt</i> (über + A.)	наляканий (ким?, чим?)
<i>erstaunt</i> (über + A.)	здивований (чим?)
<i>fähig</i> (zu + D.)	здібний (до чого?)
<i>feindlich</i> (gegen + A.)	ворожий (до кого?, чого?)
<i>feindselig</i> (gegen + A.)	неприятний (до кого?)
<i>fertig</i> (mit + D.)	який завершив (що?), справився (з чим?)
<i>frei</i> (von + D.)	вільний (від чого?)
<i>fremd</i> (+ D.)	чужий (кому?)
<i>freundlich</i> (zu + D.)	дружній (до кого?)
<i>froh</i> (über + A.)	задоволений (чим?)
<i>gebunden</i> (an + D.)	зв'язаний, пов'язаний (з чим?)
<i>geeignet</i> (für + A.)	придатний (до чого?)
<i>gefasst</i> (auf + A.)	готовий (до чого?)
<i>gefeit</i> (gegen + A.)	захищений (від чого?), невразливий (до чого?)
<i>gelaunt</i> (zu + D.)	настроєний (на що?)
<i>geneigt</i> (+ D.)	доброзичливий, прихильний (до кого?)
<i>geneigt</i> (zu + D.)	схильний, охочий (до чого?)
<i>genug</i> (für + A.)	достатній (для кого?, чого?, кому?)
<i>gesinnt</i> (+ D.) (gegen + A.)	прихильний (до кого?, чого?), настроєний (щодо кого?, чого?)
<i>gespannt</i> (auf + A.)	який з нетерпінням чекає (на що?)
<i>geübt</i> (in + D.)	досвідчений (у чому?)

<i>gewandt</i> (in + D.)	<i>спритний, моторний, меткий</i> (в чому?)
<i>gewiss</i> (+ G.)	<i>впевнений</i> (у чому?)
<i>gewöhnt</i> (an + A.)	<i>звиклий</i> (до чого?)
<i>gierig</i> (nach + D.)	<i>жадібний</i> (до чого?)
<i>gleichgültig</i> (+ D.)	<i>байдужий</i> (до кого?, чого?)
<i>glücklich</i> (über + A.)	<i>щасливий</i> (від чого?)
<i>grausam</i> (gegen + A.) (zu + D.)	<i>жорстокий, лютий</i> (до кого?)
<i>grob</i> (zu + D.)	<i>грубий</i> (до кого?)
<i>groß</i> (+ A.)	<i>великий</i> (певної величини)
<i>gut</i> (in + D.)	<i>добрий</i> (у чому?)
<i>gut</i> (zu + D.)	<i>добрий</i> (до кого?)
<i>habgierig</i> (auf + A.) (nach + D.)	<i>жадібний, пожадливиий</i> (до чого?)
<i>haftbar</i> (für + A.)	<i>відповідальний</i> (за що?)
<i>hart</i> (gegen + A.) (zu + D.)	<i>суворий</i> (до кого?)
<i>heimisch</i> (an + D.)	<i>місцевий, тутешній</i> (у певному населеному пункті)
<i>heimisch</i> (in + D.)	<i>добре обізнаний</i> (у чому?)
<i>hoch</i> (+ A.)	<i>високий</i> (певної висоти)
<i>hungrig</i> (nach + D.)	<i>який прагне, жадає</i> (чого?)
<i>interessiert</i> (an + D.)	<i>зацікавлений</i> (у чому?)
<i>karg</i> (mit + D.)	<i>скутий, бідний</i> (на що?)
<i>knapp</i> (mit + D.)	<i>обмежений</i> (у чому?)
<i>krank</i> (an + D.)	<i>хворий</i> (на що?), <i>бідний</i> (на що?)
<i>lang</i> (+ A.)	<i>довгий</i> (певної довжини)
<i>lästig</i> (+ D.)	<i>набридливий, докучливий</i> (кому?)
<i>mächtig</i> (+ D.)	<i>який володіє</i> (чим?)
<i>machtlos</i> (gegenüber + D.)	<i>безсилий</i> (перед ким?, чим?)
<i>matt</i> (von + D.)	<i>втомлений, виснажений</i> (від чого?)
<i>misstrauisch</i> (gegen + A.)	<i>який ставиться з недовірою</i> (до кого?, чого?)

<i>müde</i> (von + D.)	<i>втомлений</i> (від чого?)
<i>nachteilig</i> (für + A.)	<i>збитковий, не вигідний</i> (для кого?)
<i>närrisch</i> (auf + A.)	<i>до нестями захоплений</i> (чим?)
<i>neidisch</i> (auf + A.)	<i>який заздрить</i> (кому?)
<i>nett</i> (zu + D.)	<i>люб'язний, ввічливий</i> (до кого?)
<i>neugierig</i> (auf + A.)	<i>цікавий</i> (до чого?)
<i>nützlich</i> (für + A.)	<i>корисний</i> (для чого?)
<i>parallel</i> (+ D.)	<i>паралельний</i> (до чого?)
<i>passend</i> (für + A.) (zu + D.)	<i>підхожий, придатний</i> (до чого?)
<i>populär</i> (bei + D.)	<i>популярний</i> (серед кого?)
<i>reich</i> (an + D.)	<i>багатий</i> (на що?)
<i>rot</i> (vor + D.)	<i>червоний</i> (від чого?)
<i>schädlich</i> (für + A.)	<i>шкідливий</i> (для кого?, чого?)
<i>scharf</i> (auf + A.)	<i>який дуже бажає</i> (чого?), <i>який дуже цікавиться</i> (ким?, чим?)
<i>schmerzlich</i> (für + A.)	<i>болючий</i> (для кого?)
<i>schuld</i> (an + D.)	<i>винний</i> (у чому?)
<i>schuldig</i> (+ D.)	<i>винний</i> (кому?)
<i>schuldig</i> (+ A.)	<i>винен</i> (що? — про гроші)
<i>schuldig</i> (an + D.)	<i>винний</i> (у чому?)
<i>schwer</i> (+ A.)	<i>важкий</i> (певної ваги)
<i>starr</i> (vor + D.)	<i>нерухомий, задубілий</i> (від чого?)
<i>stolz</i> (auf + A.)	<i>гордий</i> (чим?)
<i>streng</i> (gegen + A.)	<i>строгий</i> (до кого?)
<i>taub</i> (gegen + A.)	<i>глухий</i> (до чого?)
<i>tief</i> (+ A.)	<i>глибокий</i> (певної глибини)
<i>traurig</i> (über + A.)	<i>сумний</i> (через що?), <i>який не звертає уваги</i> (на що?)
<i>treu</i> (+ D.)	<i>вірний</i> (кому?)
<i>tüchtig</i> (in + D.)	<i>старанний</i> (у чому?)

<i>überladen</i> (mit + D.)	<i>перевантажений</i> (чим?)
<i>überlastet</i> (mit + D.)	<i>перевантажений</i> (чим?)
<i>überlegen</i> (+ D.)	<i>який перевершує, переважає</i> (кого?, що?)
<i>überlegen</i> (in/an + D.)	<i>який перевершує, переважає</i> (в чому?)
<i>überzeugt</i> (von + D.)	<i>переконаний</i> (у чому?)
<i>unbeteiligt</i> (an + D.)	<i>непричетний</i> (до чого?)
<i>ungehalten</i> (auf/über + A.)	<i>розсерджений, роздратований</i> (ким?, чим?)
<i>untergeordnet</i> (+ D.)	<i>підпорядкований</i> (кому?, чому?)
<i>veranlagt</i> (zu + D.)	<i>схильний, здібний</i> (до чого?)
<i>verantwortlich</i> (für + A.)	<i>відповідальний</i> (за що?)
<i>verantwortlich</i> (gegenüber + D.)	<i>відповідальний</i> (перед ким?)
<i>verblüfft</i> (von + D.)	<i>спантеличений, приголомшений</i> (чим?)
<i>verderblich</i> (für + A.)	<i>згубний</i> (для кого?)
<i>verdient</i> (um + A.)	<i>який має заслуги</i> (в чому?)
<i>verdrießlich</i> (über + A.)	<i>невдоволений, роздратований</i> (ким?, чим?)
<i>verheiratet</i> (mit + D.)	<i>одружений</i> (з ким?)
<i>verliebt</i> (in + A.)	<i>закоханий</i> (в кого?)
<i>verrückt</i> (auf + A.) (nach + D.)	<i>сильно захоплений</i> (ким?, чим?, від кого?, чого?)
<i>versessen</i> (auf + A.)	<i>одержимий</i> (чим?), <i>схиблений</i> (на чому?)
<i>verständlich</i> (+ D.)	<i>зрозумілий</i> (кому?)
<i>vertraut</i> (mit + D.)	<i>добре ознайомлений</i> (з чим?)
<i>voll</i> (von + D.)	<i>наповнений</i> (чим?), <i>повний</i> (чого?)
<i>wählerisch</i> (in + D.)	<i>вибагливий, перебірливий</i> (учому?)
<i>weit</i> (+ A.)	<i>довгий</i> (певної довжини, на певній відстані)
<i>wert</i> (+ A.) (+ G.)	<i>вартий</i> (чого?)
<i>willig</i> (zu + D.)	<i>згідний</i> (на що?), <i>готовий</i> (до чого?)
<i>wütend</i> (auf + A.)	<i>розлючений</i> (на кого?)
<i>zornig</i> (auf + A.)	<i>злий, сердитий</i> (на кого?)

<i>zufrieden</i> (mit + D.)	задоволений (ким?, чим?)
<i>zuständig</i> (für + A.)	відповідальний (за що?)

ПРИКЛАДИ КЕРУВАННЯ

<i>Das stört mich (не mir!) nicht.</i>	Це мені не заважає.
<i>Ich will meinen Bruder anrufen.</i>	Я хочу зателефонувати братові.
<i>Ich bin ihm im Park begegnet.</i>	Я зустрів його в парку.
<i>Dieses Bild gefällt mir.</i>	Ця картина мені подобається.
<i>Ich danke dir sehr.</i>	Дуже тобі дякую.
<i>Ich nehme an dem Konzert teil.</i>	Я беру участь у концерті.
<i>Er ist an der Grippe erkrankt.</i>	Він захворів на грип.
<i>Wir kämpfen gegen den Krieg.</i>	Ми боремося проти війни.
<i>Ich erinnere mich an diesen Tag.</i>	Я згадую цей день.
<i>Ich verzichte auf seine Hilfe.</i>	Я відмовляюся від його допомоги.
<i>Ich kann mich auf ihn verlassen.</i>	Я можу покластися на нього.
<i>Ich hoffe auf einen Erfolg.</i>	Я сподіваюся на успіх.
<i>Die Eltern sorgen für ihre Kinder.</i>	Батьки піклуються про своїх дітей.
<i>Ich stimme für diesen Entwurf.</i>	Я голосую за цей проект.
<i>Ich bedanke mich für deine Hilfe.</i>	Дякую за твою допомогу.
<i>Ich zweifle an seiner Ehrlichkeit.</i>	Я сумніваюся в його чесності.
<i>Wir lachten über seine Witze.</i>	Ми сміялися з його жартів.
<i>Er verfügt über eine große Kraft.</i>	Він володіє великою силою.
<i>Wir diskutierten über die Politik.</i>	Ми дискутували про політику.
<i>Die Schüler unterhalten sich mit dem Lehrer.</i>	Учні розмовляють з учителем.

<i>Ich träume von dieser Reise.</i>	<i>Я мрію про цю поїздку.</i>
<i>Alles hängt von dir ab.</i>	<i>Все залежить від тебе.</i>
<i>Das wird zu deiner Genesung beitragen.</i>	<i>Це сприятиме твоєму одужанню.</i>
<i>Er gehört zu den besten Sportlern.</i>	<i>Він належить до найкращих спортсменів.</i>
<i>Der Kaufmann bietet dem Kunden eine neue Ware an.</i>	<i>Комерсант пропонує клієнтові новий товар.</i>
<i>Ich möchte dich an dein Versprechen erinnern.</i>	<i>Хочу нагадати тобі про твою обіцянку.</i>
<i>Ich gratuliere dir zum Geburtstag.</i>	<i>Поздоровляю тебе з днем народження.</i>
<i>Wir beginnen mit dieser Aufgabe.</i>	<i>Ми починаємо з цього завдання.</i>
<i>Wir sehnen uns nach der Heimat.</i>	<i>Ми тужимо за Батьківщиною.</i>
<i>Es duftet hier nach Kamille.</i>	<i>Тут пахне ромашкою.</i>
<i>Wir streben nach Gerechtigkeit.</i>	<i>Ми прагнемо справедливості.</i>
<i>Es geht um deine Gesundheit.</i>	<i>Йдеться про твоє здоров'я.</i>
<i>Er bittet um meine Hilfe.</i>	<i>Він просить моєї допомоги.</i>
<i>Wir erholen uns von der schweren Arbeit.</i>	<i>Ми відпочиваємо від важкої праці.</i>
<i>Ich habe eine Bitte an Sie.</i>	<i>У мене прохання до Вас.</i>
<i>Warum bist du mir böse?</i>	<i>Чому ти на мене сердийся?</i>
<i>Ich bin dir dankbar dafür.</i>	<i>Я тобі за це вдячний.</i>
<i>Otto ist ihm ähnlich.</i>	<i>Отто подібний до нього.</i>
<i>Das ist für mich interessant.</i>	<i>Це мені цікаво.</i>
<i>Ich bin mit dir einverstanden.</i>	<i>Я з тобою згідний.</i>
<i>Das Kind ist einen Monat alt.</i>	<i>Дитині один місяць.</i>

Der Stein ist **eine Tonne** schwer. Камінь важить одну тонну.

Diese Straße ist **eine Meile** lang. Ця вулиця завдовжки одну милю.

Wir sind stolz **auf unseren Lehrer**. Ми гордимся своїм вчителем.

Der Sportler glaubt **an seinen Sieg**. Спортсмен вірить у свою перемогу.

Die Schüler beantworten **die Fragen**. Учні відповідають на запитання.

Deutschland grenzt im Süden **an die Schweiz**.

Німеччина межує на півдні зі Швейцарією.

Man darf nicht **gegen die Gesetze** verstoßen.

Не можна порушувати законів.

Wir protestieren **gegen die Atomwaffe**.

Ми протестуємо проти ядерної зброї.

Du solltest **mit dem Rauchen** aufhören. Ти повинен кинути курити.

Dieser Gürtel passt **zu dem Kleid**. Цей пояс пасує до плаття.

Seine **Arbeit an** der Dissertation dauerte sechs Jahre.

Його праця над дисертацією тривала шість років.

Ich bitte dich um **Entschuldigung für** meine Verspätung.

Прошу в тебе **вибачення за** своє запізнення.

Die **Garantie für** den Kühlschrank beträgt ein Jahr.

Гарантія на холодильник один рік.

Meine besten **Grüße an** deinen Vater!

Мої найкращі **вітання** твоєму татові!

Die **Sehnsucht nach** der Heimat war bei ihm stark.

Туга за Батьківщиною була у нього сильна.

Der **Verstoß gegen die Verkehrsregeln** wird vom Gesetz bestraft.

Порушення правил дорожнього руху карається законом.

Ich habe keinen **Zweifel an** seiner Ehrlichkeit.

У мене немає жодних **сумнівів** у його чесності.

ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЄСЛІВ

(Дієслова сильної та “неправильної” дієвідмін)

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
backen	<i>пекти; липнути</i>	bak*	gebacken
befehlen	<i>наказувати</i>	befahl	befohlen
beginnen	<i>починати</i>	begann	begonnen
beißen	<i>кусати</i>	biss	gebissen
bergen	<i>ховати</i>	barg	geborgen
bersten	<i>тріскатися</i>	barst	geborsten
bewegen	<i>спонукати; рухати(ся)</i>	bewog*	bewogen*
biegen	<i>гнути</i>	bog	gebogen
bieten	<i>пропонувати</i>	bot	geboten
binden	<i>зв'язувати</i>	band	gebunden
bitten	<i>просити</i>	bat	gebeten
blasen	<i>дути</i>	blies	geblasen
bleiben	<i>залишатися</i>	blieb	geblieben
bleichen	<i>бліднути; відбілювати</i>	blich*	geblichen*
braten	<i>смажити</i>	briet	gebraten
brechen	<i>ламати</i>	brach	gebrochen
brennen	<i>горіти</i>	brannte	gebrannt
bringen	<i>приносити</i>	brachte	gebracht
denken	<i>думати</i>	dachte	gedacht
dreschen	<i>молотити</i>	drosch	gedroschen
dringen	<i>проникати</i>	drang	gedrungen
dünken	<i>уявляти, здаватися</i>	deuchte	gedeucht
dürfen	<i>могти, сміти</i>	durfte	gedurft
empfehlen	<i>рекомендувати</i>	empfohl	empfohlen
erkiesen	<i>вибирати</i>	erkor	erkoren
erlöschen	<i>гасити, гаснути</i>	erlosch*	erloschen*

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
erschrecken	<i>злякати(ся)</i>	erschrak*	erschrocken*
essen	<i>їсти</i>	aß	gegessen
fahren	<i>їхати</i>	fuhr	gefahren
fallen	<i>падати</i>	fiel	gefallen
fangen	<i>ловити</i>	fang	gefangen
fechten	<i>фехтувати</i>	focht	gefochten
finden	<i>знаходити</i>	fand	gefunden
flechten	<i>плетти</i>	flocht	geflochten
fliegen	<i>літати</i>	flog	geflogen
fliehen	<i>утікати</i>	floh	geflohen
fließen	<i>текти</i>	floss	geflossen
fressen	<i>жерти, їсти</i>	fraß	gefressen
frieren	<i>мерзнути</i>	fror	gefroren
gären	<i>бродити</i>	gor*	gegoren
gebären	<i>народжувати</i>	gebar	geboren
geben	<i>давати</i>	gab	gegeben
gedeihen	<i>процвітати</i>	gedieh	gediehen
gehen	<i>йти</i>	ging	gegangen
gelingen	<i>вдаватися</i>	gelang	gelungen
gelten	<i>вважатися</i>	galt	gegolten
genesen	<i>одужувати</i>	genas	genesen
genießen	<i>насолоджуватися</i>	genoss	genossen
geschehen	<i>траплятися</i>	geschah	geschehen
gewinnen	<i>вигравати</i>	gewann	gewonnen
gießen	<i>лити</i>	goss	gegossen
gleichen	<i>бути подібним</i>	glich	geglichen
gleiten	<i>ковзати</i>	glitt	geglitten
glimmen	<i>тліти</i>	glomm*	geglommen*
graben	<i>копати</i>	grub	gegraben
greifen	<i>хапати</i>	griff	gegriffen
haben	<i>мати</i>	hatte	gehabt

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
halten	<i>тримати; зупиняти(ся)</i>	hielt	gehalten
hängen	<i>висіти, вішати</i>	hing*	gehangen*
hauen	<i>рубати</i>	hieb*	gehauen
heben	<i>піднімати</i>	hob	gehoben
heißen	<i>називатися</i>	hieß	geheißen
helfen	<i>допомагати</i>	half	geholfen
kennen	<i>знати</i>	kannte	gekannt
klimmen	<i>лазити</i>	klomm*	geklommen*
klingen	<i>звучати</i>	klang	geklungen
kommen	<i>приходити</i>	kam	gekommen
können	<i>могти</i>	konnte	gekonnt
kriechen	<i>повзти</i>	kroch	gekrochen
laden	<i>вантажити</i>	lud	geladen
lassen	<i>залишати</i>	ließ	gelassen
laufen	<i>бігти</i>	lief	gelaufen
leiden	<i>страждати</i>	litt	gelitten
leihen	<i>позичати</i>	lieh	geliehen
lesen	<i>читати</i>	las	gelesen
liegen	<i>лежати</i>	lag	gelegen
lügen	<i>брехати</i>	log	gelogen
meiden	<i>уникати</i>	mied	gemieden
melken	<i>доїти</i>	molk*	gemolken*
messen	<i>міряти</i>	maß	gemessen
misslingen	<i>не вдаватися</i>	misslang	misslungen
mögen	<i>хотіти, любити</i>	mochte	gemocht
müssen	<i>мусити</i>	musste	gemusst
nehmen	<i>брати</i>	nahm	genommen
nennen	<i>називати</i>	nannte	genannt
pfeifen	<i>свистіти</i>	pfiff	gepiffen
preisen	<i>вихваляти</i>	pries	gepriesen
quellen	<i>текти; розмочувати</i>	quoll*	gequollen*

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
raten	<i>радити</i>	riet	geraten
reiben	<i>терти</i>	rieb	gerieben
reißen	<i>рвати</i>	riss	gerissen
reiten	<i>їхати верхи</i>	ritt	geritten
rennen	<i>мчати</i>	rannte	gerannt
riechen	<i>нюхати</i>	roch	gerochen
ringen	<i>битися, змагатися</i>	rang	gerungen
rinnen	<i>текти</i>	rann	geronnen
rufen	<i>кричати</i>	rief	gerufen
saugen	<i>ссати; всмоктувати</i>	sog*	gesogen*
schaffen	<i>творити; досягти</i>	schuf*	geschaffen*
schallen	<i>звучати</i>	scholl*	geschallt
scheiden	<i>відділяти</i>	schied	geschieden
scheinen	<i>світити</i>	schien	geschieden
schelten	<i>сварити</i>	schalt	gescholten
scheren	<i>стригти; турбувати</i>	schor*	geschoren*
schieben	<i>сунути</i>	schob	geschoben
schießen	<i>стріляти</i>	schoss	geschossen
schinden	<i>здирати шкіру; мучити</i>	schund	geschunden
schlafen	<i>спати</i>	schief	geschlafen
schlagen	<i>бити</i>	schlug	geschlagen
schleichen	<i>підкрадатися</i>	schlich	geschlichen
schleifen	<i>тягнути; шліфувати</i>	schliff*	geschliffen*
schließen	<i>закривати</i>	schloss	geschlossen
schlingen	<i>обв'язувати</i>	schlang	geschlungen
schmeißen	<i>кидати</i>	schmiss	geschmissen
schmelzen	<i>танути</i>	schmolz	geschmolzen
schneiden	<i>різати</i>	schnitt	geschnitten
schreiben	<i>писати</i>	schrieb	geschrieben
schreien	<i>кричати</i>	schrie	geschrie(e)n
schreiten	<i>крокувати</i>	schrift	geschritten

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
schweigen	<i>мовчати</i>	schwieg	geschwiegen
schwellen	<i>пухнути</i>	schwoll*	geschwollen*
schwimmen	<i>плавати</i>	schwamm	geschwommen
schwinden	<i>зникати</i>	schwand	geschwunden
schwingen	<i>махати</i>	schwang	geschwungen
schwören	<i>присягати(ся)</i>	schwor	geschworen
sehen	<i>бачити</i>	sah	gesehen
sein	<i>бути</i>	war	gewesen
senden	<i>посилати</i>	sandte*	gesandt*
sieden	<i>кип'ятити</i>	sott*	gesotten*
singen	<i>співати</i>	sang	gesungen
sinken	<i>опускатися, падати</i>	sank	gesunken
sitzen	<i>сидіти</i>	saß	gesessen
spinnen	<i>прясти</i>	spann	gesponnen
sprechen	<i>говорити</i>	sprach	gesprochen
sprießen	<i>проростати, сходити</i>	spross	gesprossen
springen	<i>стрибати</i>	sprang	gesprungen
stechen	<i>колоти</i>	stach	gestochen
stecken	<i>стирчати; вставляти</i>	stak*	gesteckt
stehen	<i>стояти</i>	stand	gestanden
stehlen	<i>красти</i>	stahl	gestohlen
steigen	<i>піднімати</i>	stieg	gestiegen
sterben	<i>помирати</i>	starb	gestorben
stieben	<i>розсіюватися</i>	stob	gestoben
stinken	<i>смердіти</i>	stank	gestunken
stoßen	<i>итовхати</i>	stieß	gestoßen
streichen	<i>викреслювати</i>	strich	gestrichen
streiten	<i>сперечатися</i>	stritt	gestritten
tragen	<i>нести</i>	trug	getragen
treffen	<i>зустрічати</i>	traf	getroffen
treiben	<i>гнати</i>	trieb	getrieben

Infinitiv		Präteritum	Partizip II
treten	<i>ступати</i>	trat	getreten
trinken	<i>пити</i>	trank	getrunken
trügen	<i>обманювати</i>	trog	getrogen
tun	<i>робити</i>	tat	getan
verderben	<i>псувати</i>	verdarb	verdorben
verdrießen	<i>докучати</i>	verdross	verdrossen
vergessen	<i>забувати</i>	vergaß	vergessen
verlieren	<i>зубити</i>	verlor	verloren
verzeihen	<i>пробачати</i>	verzieh	verziehen
wachsen	<i>рости</i>	wuchs	gewachsen
waschen	<i>мити</i>	wusch	gewaschen
weben	<i>ткати; сплітатися</i>	wob*	gewoben*
weichen	<i>відхилятися</i>	wich	gewichen
weisen	<i>вказувати</i>	wies	gewiesen
wenden	<i>крутити</i>	wandte*	gewandt*
werben	<i>вербувати</i>	warb	geworben
werden	<i>ставати</i>	wurde	geworden
werfen	<i>кидати</i>	warf	geworfen
wiegen	<i>важити; зважувати</i>	wog*	gewogen*
winden	<i>намотувати, крутити</i>	wand	gewunden
wissen	<i>знати</i>	wusste	gewusst
wringen	<i>викручувати (білизну)</i>	wrang	gewrungen
ziehen	<i>тягти</i>	zog	gezogen
zwingen	<i>примушувати</i>	zwang	gezwungen

Примітка: Позначка * вказує на можливість утворення цієї форми за слабкою відміною поряд із сильною (див. стор. 8 – 11).

ГРАМАТИЧНИЙ СЛОВНИК

артиклъ	Artikel, <i>m</i> , -s, ~
артиклъ неозначений	unbestimmter Artikel
артиклъ означений	bestimmter Artikel
багатоскладний	mehrsilbig
вигук	Interjektion, <i>f</i> , ~, -en
відміна	Deklination, <i>f</i> , ~, -en
відміна жіноча	weibliche Deklination
відміна сильна	starke Deklination
відміна слабка	schwache Deklination
відміна мішана	gemischte Deklination
відмінок	Kasus, <i>m</i> , ~, ~
відмінювання (<i>дієслів</i>)	Konjugation, <i>f</i> , ~
відмінювання (<i>іменників, прикметників</i>)	Deklination, <i>f</i> , ~
відмінювати (<i>дієслово</i>)	konjugieren
відмінювати (<i>іменник, прикметник</i>)	deklinieren
граматична категорія	grammatische Kategorie
двоскладний	zweisilbig
дієвідміна	Konjugation, <i>f</i> , ~
дієприкметник	Partizip, <i>n</i> , -s, -ien
дієслово	Verb, <i>n</i> , -s, -en
дієслово безособове	unpersönliches Verb
дієслово допоміжне	Hilfsverb, <i>n</i> , -s, -en
дієслово зворотне	Reflexivverb, <i>n</i> , -s, -en
дієслово модальне	Modalverb, <i>n</i> , -s, -en
дієслово неперехідне	intransitives Verb
дієслово “неправильне”	unregelmäßiges Verb
дієслово особове	persönliches Verb
дієслово перехідне	transitives Verb
дієслово повнозначне	Vollverb, <i>n</i> , -s, -en
дієслово сильне	starkes Verb
дієслово складне	zusammengesetztes Verb
дієслово слабке	schwaches Verb
дієслово-зв’язка	Kopula, <i>f</i> , ~, -s/-lä
додаток	Objekt, <i>n</i> , -es, -e
займенник	Pronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник відносний	Relativpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник вказівний	Demonstrativpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina

займенник заперечний	Negativpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник зворотний	Reflexivpronomen, <i>n</i> , -s
займенник неозначений	Indefinitpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник неозначено-особовий	unbestimmt-persönliches Pronomen
займенник особовий	Personalpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник питальний	Interrogativpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
займенник присвійний	Possesivpronomen, <i>n</i> , -s, ~/-mina
закінчення	Endung, <i>f</i> , ~, -en
заперечення	Negation, <i>f</i> , ~, -en
зміна кореневого голосного	Wurzelvokalwechsel, <i>m</i> , -s
значення	Bedeutung, <i>f</i> , ~, -en
значення непряме	indirekte Bedeutung
значення переносне	übertragene Bedeutung
значення пряме	direkte Bedeutung
іменник	Substantiv, <i>n</i> , -s, -e; Nomen, <i>n</i> , -s, Nomina
іменник абстрактний	Abstraktum, <i>n</i> , -s, -ta
інфінітив	Infinitiv, <i>m</i> , -s, -e
інфінітивна конструкція	Infinitivkonstruktion, <i>f</i> , ~, -en
керування	Rektion, <i>f</i> , ~, -en
керувати	regieren
кореневий голосний	Wurzellaute, <i>m</i> , -(e)s, -e
корінь	Wurzel, <i>f</i> , ~, -n
множина	Plural, <i>m</i> , -s
мова	Sprache, <i>f</i> , ~, -n
мова непряма	indirekte Rede
мова пряма	direkte Rede
наголос	Betonung, <i>f</i> , ~, -en
назва власна	Eigennamen, <i>m</i> , -ns, -n
назва географічна	geographischer Name
назва загальна [родова]	Gattungsname, <i>m</i> , -ns, -n
назва речовин	Stoffname, <i>m</i> , -ns, -n
неозначена форма дієслова	Infinitiv, <i>m</i> , -s, -e
означення	Attribut, <i>n</i> , -es, -e
обставина	Adverbialbestimmung, <i>f</i> , ~, -en; Adverbiale, <i>n</i> , ~/-s, -lien/-lia
однина	Singular, <i>m</i> , -s
однокладний	einsilbig
основа	Stamm, <i>m</i> , -(e)s, Stämme
основні форми (дієслова)	Grundformen, <i>pl</i>

особа	Person, <i>f</i> , ~, -en
підмет	Subjekt, <i>n</i> , -es, -e
підрядне речення додаткове	Objektsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення допустове	Konzessivsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення мети	Finalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення місця	Lokalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення наслідкове	Konsekutivsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення підметове	Subjektsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення присудкове	Prädikatsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення причини	Kausalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення обмежувальне	Restriktivsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення означальне	Attributsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення способу дії	Modalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення умовне	Konditionalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
підрядне речення часу	Temporalsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
повнозначний	vollwertig
порядок слів	Wortfolge, <i>f</i> , ~
порядок слів зворотний	invertierte (nicht gerade) Wortfolge
порядок слів прямий	gerade Wortfolge
похідний	abgeleitet
предикатив	Prädikativ, <i>n</i> , -s, -e
префікс	Präfix, <i>n</i> , -es, -e
префікс відокремлюваний	trennbares Präfix
префікс невідокремлюваний	untrennbares Präfix
прийменник	Präposition, <i>f</i> , ~, -en
прикметник	Adjektiv, <i>n</i> , -s, -e
прислівник	Adverb, <i>n</i> , -s, -ien
прислівник займенниковий	Pronominaladverb, <i>n</i> , -s, -ien
присудок	Prädikat, <i>n</i> , -es, -e
присудок дієслівний	verbales Prädikat
присудок іменний	nominales Prädikat
речення	Satz, <i>m</i> , -es, Sätze
речення головне	Hauptsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення заперечне	Negativsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення наказове	Imperativsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення питальне	Fragesatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення підрядне	Nebensatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення просте	einfacher Satz
речення розповідне	Aussagesatz, <i>m</i> , -es, -sätze

речення складне	zusammengesetzter Satz
речення складнопідрядне	Satzgefüge, <i>n</i> , -s, ~
речення складносурядне	Satzreihe, <i>f</i> , ~, -n
речення спонукальне	Aufforderungssatz, <i>m</i> , -es, -sätze
речення стверджувальне	Affirmativsatz, <i>m</i> , -es, -sätze
рід	Geschlecht, <i>n</i> , -es, -er; Genus, <i>n</i> , ~, Genera
рід жіночий	Femininum, <i>n</i> , -s, -ina
рід середній	Neutrum, <i>n</i> , -s, -a
рід чоловічий	Maskulinum, <i>n</i> , -s, -ina
склад	Silbe, <i>f</i> , ~, -n
складний	zusammengesetzt
слово	Wort, <i>n</i> , -es, Wörter
слово заперечне	Negationswort, <i>n</i> , -es, -wörter
слово питальне	Fragewort, <i>n</i> , -es, -wörter
сполучник	Konjunktion, <i>f</i> , ~, -en
сполучник підрядності	unterordnende Konjunktion
сполучник сурядності	nebenordnende Konjunktion
спосіб	Modus, <i>m</i> , ~, Modi; Aussageweise, <i>f</i> , ~, -n
спосіб дійсний	Indikativ, <i>m</i> , -s
спосіб наказовий	Imperativ, <i>m</i> , -s
спосіб умовний	Konjunktiv, <i>m</i> , -s
стан	Genus, <i>n</i> , ~, Genera
стан активний	Aktiv, <i>n</i> , -s
стан пасивний	Passiv, <i>n</i> , -s
ступінь порівняння	Steigerungsstufe, <i>f</i> , ~, -n
ступінь порівняння звичайний	Positiv, <i>m</i> , -s, -e
ступінь порівняння вищий	Komparativ, <i>m</i> , -s, -e
ступінь порівняння найвищий	Superlativ, <i>m</i> , -s, -e
суфікс	Suffix, <i>n</i> , -es, -e
узгодження	Kongruenz, <i>f</i> , ~
часова форма	Zeitform, <i>f</i> , ~, -en
частина мови	Wortart, <i>f</i> , ~, -en
частка	Partikel, <i>f</i> , ~, -n
числівник	Numerale, <i>n</i> , ~/-s, -lien/-lia; Zahlwort, <i>n</i> , -es, -wörter
числівник кількісний	Kardinale, <i>n</i> , ~/-s, -lia
числівник порядковий	Ordinale, <i>n</i> , ~/-s, -lia
число	Numerus, <i>m</i> , ~, -i; Zahl, <i>f</i> , ~, -en
член речення	Satzglied, <i>n</i> , -(e)s, -er

DEUTSCHE GRAMMATIK KURZ GEFASST

WORT UND WORTARTEN

- ☞ Zu den Bestandteilen des Wortes gehören das **Präfix**, die **Wurzel**, das **Suffix**, die zusammen den **Stamm** bilden, und die **Endung** (*Ver-handl-ung-en*). Nach der lexikalischen und grammatischen Bedeutung und anderen Merkmalen werden die Wörter in Wortarten eingeteilt (Verb, Substantiv, Artikel, Adjektiv, Adverb, Pronomen, Numerale, Präposition, Konjunktion, Partikel, Interjektion).
- ☞ Das **Verb** bezeichnet einen Vorgang in seinem zeitlichen Ablauf oder einen Zustand in seiner zeitlichen Dauer (*malen, erzählen, aufmachen, suchen*).
- ☞ Das **Substantiv** bezeichnet ein Ding im weitesten Sinne des Wortes, d. h. nicht nur stofflich vorhandene und wahrnehmbare Gegenstände, sondern auch Eigenschaften, Gefühle, Zustände usw. Man unterscheidet deshalb Konkreta (Gattungsnamen, Sammelnamen, Stoffnamen, Eigennamen) und Abstrakta (*der Tisch, das Buch, die Blume, das Lesen, die Freude, die Freiheit*).
- ☞ Der **Artikel** steht vor dem Substantiv und gibt sein Geschlecht, seine Zahl und seinen Kasus an (*der, die, das, ein, eine; der Vater, dem Vater, den Vater*).
- ☞ Das **Adjektiv** bezeichnet die Merkmale oder Eigenschaften von Personen, Gegenständen und abstrakten Begriffen (*groß, klein, breit, rot, wichtig, eisern*).
- ☞ Das **Adverb** bezeichnet den Charakter eines Vorgangs (Ort, Zeit, Grund, Zweck, Dauer, Verlaufsweise usw.) (*schnell, langsam, lange, bald*).
- ☞ Das **Pronomen** weist auf ein Ding oder seine Eigenschaften hin, ohne sie zu nennen (*ich, du, er, dieser, mein, sein, jeder*).
- ☞ Das **Numerale** bezeichnet eine Menge, eine Anzahl oder eine bestimmte Stelle in einer Zahlenreihe (*zwei, dreizehn, neunzehn, der neunte*).
- ☞ Die **Präposition** bezeichnet bestimmte (zeitliche, räumliche, kausale, modale) Verhältnisse und Beziehungen (*in, an, auf, um, mit, über*).
- ☞ Die **Konjunktion** verbindet Satzglieder und Sätze miteinander (*und, aber, denn, damit, weil, dass, damit, entweder ... oder*).
- ☞ Die **Partikel** drückt Bedeutungsschattierungen eines Satzgliedes oder Satzes aus (*nur, erst, bloß, nicht, eben, ebenfalls, auch, etwa, ja, zu, nun*).
- ☞ Die **Interjektion** drückt Gefühle, Einstellungen, Aufforderungen usw. aus oder ist eine Lautnachahmung (*ach, hallo, hm, hurra, miau, quak*).

VERB

KATEGORIEN DES VERBS

- ➔ **Person:**
die erste — nach *ich, wir*;
die zweite — nach *du, ihr*;
die dritte — nach *er (sie, es), sie*.
- ➔ **Zahl (Numerus):**
Singular (Einzahl) — nach *ich, du, er (sie, es)*;
Plural (Mehrzahl) — nach *wir, ihr, sie*.
- ➔ **Zeit (Tempus):** Präsens, Präteritum (auch — Imperfekt), Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I und Futur II.
- ➔ **Modus (Aussageweise):** Indikativ, Konjunktiv, Imperativ.
- ➔ **Genus (Handlungsart):** Aktiv, Passiv, Stativ (auch — Zustandspassiv).

FORMENBESTAND DES VERBS

- ➔ Die Grundformen des Verbs sind **der Infinitiv I, das Präteritum Indikativ Aktiv** und **das Partizip II** (*sprechen, sprach, gesprochen*).
- ➔ Man unterscheidet **finite** und **infinite** Verbformen. Die finiten Verbformen (Personalformen) werden nach den Kategorien konjugiert und sind personen-gebunden, d. h. sie stehen in Kongruenz mit dem Subjekt des Satzes. Die infiniten Verbformen (Nominalformen) werden nicht konjugiert und sind nicht personen-gebunden, d. h. sie drücken einen Vorgang oder eine Handlung ohne direkten Hinweis auf die handelnde Person aus. Die Nominalformen des Verbs sind die **Partizipen** (Partizip I und II) und die **Infinitive** (Infinitiv I und II).

EINTEILUNG DER VERBEN

- ➔ Abhängig von der Bildung der Grundformen werden die Verben in **schwache** (regelmäßige) und **starke** (unregelmäßige) Verben eingeteilt. Einige Verben haben Doppelvarianten der Grundformen (können also stark und/oder schwach sein), ohne ihre Bedeutung dabei zu ändern (*backen, gären, glimmen, hauen, klimmen, mahlen, melken, salzen, saugen, senden, sieden, spalten, triefen, weben, wenden* u. a.). Die Verben *bewegen, bleichen, erschrecken, hängen, quellen,*

schaffen, schleifen, schwellen, stecken, weichen und wiegen (außer *stecken*, das nur die schwache Form vom Partizip II hat) haben Doppelformen der Grundformen mit der unterschiedlichen Bedeutung des Verbs.

- ☞ Nach dem Verhältnis zum Subjekt unterscheidet man **persönliche** und **unpersönliche** Verben. Persönliche Verben können in allen Personen und Zeitformen mit allen Substantiven und Pronomen (als Subjekt) gebraucht werden. Unpersönliche Verben haben nur die 3. Person Singular und werden mit dem Pronomen *es* gebraucht (meistens Bezeichnungen von Witterungserscheinungen oder Gefühlen — *Es regnet. Es schneit. Es graut mir. Es hat gedonnert.*).
- ☞ Nach dem Verhältnis zum Objekt unterscheidet man **transitive** und **intransitive** Verben. Zu den transitiven Verben gehören die Verben, bei denen ein Akkusativobjekt stehen kann (*achten, anrufen, bewundern, malen, sehen* u. a.). Intransitive Verben können kein Akkusativobjekt haben, sondern ein Objekt in allen anderen Kasus oder ein Präpositionalobjekt (*begegnen (+ D.), gefallen (+ D.), denken (an + A.), erkranken (an + D.), träumen (von + D.)* u. a.).
- ☞ Nach dem Verhältnis im Prädikat unterscheidet man **Vollverben** und **Hilfsverben**. Die Vollverben können das Prädikat des Satzes alleine bilden (ohne Abschwächung oder Verlust ihrer lexikalen Bedeutung). Die Verben *haben, sein* und *werden* treten als Hilfsverben dann auf, wenn sie zur Bildung der zusammengesetzten Verbformen (Perfekt, Futur, Passiv, u. a.) gebraucht werden (im Satz *Ich habe getanzt* verliert das Verb *haben* seine lexikale Bedeutung und gibt nur die Person und Zahl an).
- ☞ Die **Modalverben** *wollen, sollen, können, müssen, dürfen* und *mögen* drücken keine Handlung und keinen Vorgang aus, sondern die Einstellung des Sprechers zur Handlung oder zum Vorgang und die Modalität (Fähigkeit, Notwendigkeit, Möglichkeit, Wunsch, Absicht, Gewissheit, Vermutung, Erlaubnis, Forderung usw.). Da sie im Präsens Indikativ wie die anderen Verben im Präteritum konjugiert werden, nennt man sie auch Präterito-Präsentia.
- ☞ Bei den **reflexiven** Verben ist das Objekt mit dem Subjekt identisch und das Reflexivpronomen *sich* bezieht sich auf das Subjekt (*Ich wasche mich. Er wäscht sich.*). Bei den **reziproken** Verben besteht ein wechselseitiges Verhältnis zwischen mehreren Subjekten und Objekten (*Sie streiten sich.*).

PRÄFIXE DER VERBEN

- ☞ Die **untrennbaren** Präfixe (*be-, ge-, er-, ent-, emp-, miss-, ver-, zer-*) werden nicht betont und nicht abgetrennt (*Sie versteht alles. Alles gefällt mir hier.*).

- Die trennbaren Präfixe (*ab-*, *an-*, *aus-*, *auf-*, *bei-*, *ein-*, *hin-*, *hinaus-*, *her-*, *heraus-*, *hervor-*, *mit-*, *nach-*, *zu-* u. a.) werden betont. Sie werden in manchen Fällen vom Verb abgetrennt und an das Ende des Satzes gestellt (*Ich ziehe den Mantel an. Ich stehe um 8 Uhr auf. Ich mache die Tür zu.*).
- Die Präfixe *durch-*, *hinter-*, *über-*, *um-*, *unter-* können sowohl trennbar als auch untrennbar sein. Wenn sie betont sind, sind sie trennbar, und umgekehrt. Dabei ist die Bedeutung des Verbs unterschiedlich (*Er setzt uns an das andere Ufer über. Er übersetzt den Text.*)
- **Zusammengesetzte** Verben werden aus zwei vollwertigen Wörtern gebildet, wobei der erste Teil meistens betont wird und trennbar ist (*fernsehen* = *fern* + *sehen*; *teilnehmen* = *Teil* + *nehmen*; *vollbringen* = *voll* + *bringen*).

PRÄSENS INDIKATIV AKTIV

- Die meisten Verben werden im Präsens Indikativ Aktiv nach folgendem Schema (Hauptschema, Grundschema) konjugiert, d. h. an den Verbstamm werden folgende Personalendungen angefügt.

	Singular:	Plural:		
1.	ich -e	wir -en	(erste Person)	
2.	du -st	ihr -t	(zweite Person)	
3.	er (sie, es) -t	sie (Sie) -en	(dritte Person)	

Beispiele der Konjugation

1.	ich	<i>male</i>	wir	<i>malen</i>	ich	<i>lerne</i>	wir	<i>lernen</i>
2.	du	<i>malst</i>	ihr	<i> malt</i>	du	<i>lernst</i>	ihr	<i>lernt</i>
3.	er (sie, es)	<i> malt</i>	sie (Sie)	<i> malen</i>	er	<i>lernt</i>	sie	<i>lerne</i>

Besonderheiten der Konjugation im Präsens Indikativ Aktiv

- Einige Verben haben den Übergang des Wurzelvokals *e* zu *i(ie)* in der 2. und 3. Person Singular (*ich helfe, du hilfst, er hilft*). Im Plural gibt es keinen Wurzelvokalwechsel (*wir helfen, ihr helft, sie helfen*).
- Einige Verben haben den Übergang des Wurzelvokals *a* zu *ü* in der 2. und 3. Person Singular (*ich falle, du fällst, er fällt*). Im Plural gibt es keinen Wurzelvokalwechsel (*wir fallen, ihr fallt, sie fallen*).
- Die Modalverben und das Verb *wissen* haben in der 1. und 3. Person Singular

die gleiche Form (*ich will, er will; ich kann, er kann*) und im Singular den Wurzelvokalwechsel (*dürfen: ich darf, du darfst, er darf; wissen: ich weiß, du weißt, er weiß*; Ausnahme: *sollen*). Im Plural werden sie nach dem Hauptschema konjugiert (der Wurzelvokal bleibt erhalten).

- ⇒ Die Hilfsverben *sein, haben* und *werden* haben den Wurzelvokalwechsel, den Konsonantenwechsel und andere Besonderheiten bei der Konjugation (*sein: ich bin, du bist, er ist; haben: ich habe, du hast; werden: du wirst, er wird*).
- ⇒ Bei Verben mit *sich* wird das Verb konjugiert und zugleich ein entsprechendes Pronomen abhängig von der Personalform des Subjektes gebraucht (*ich kämme mich, du kämmt dich, er kämmt sich, wir kämmen uns*).
- ⇒ Schwache Verben, deren Stamm auf **t, d, chn, dn, ffn, gn, dm** und **tm** auslautet, und starke Verben, deren Stamm auf **t, d** auslautet und die dabei **i, ie** oder **ei** im Stamm haben, bekommen in der 2. Person Singular die Endung **-est**, in der 3. Person Singular und in der 2. Person Plural die Endung **-et** (*du atmest, er atmet, ihr atmet, du öffnest; sie bittet, ihr bittet*).
- ⇒ Verben, deren Stamm auf **s, ss, ß, z, tz, x** auslautet, sehen in der 2. und 3. Person Singular gleich aus (*du sitzt — er sitzt, du heißt — er heißt, du tanzt*).
- ⇒ Starke Verben, deren Stamm auf **t** auslautet, und das Verb *laden* haben in der 3. Person Singular keine Endungen (*er brät, er ficht, das gilt, er hält, er lädt, sie rät, er schilt, er tritt*).
- ⇒ Die trennbaren Präfixe werden vom Verb abgetrennt und an das Ende des Satzes gestellt, wenn das Prädikat aus **einem** Verb besteht (*Ich mache das Fenster auf. Er zieht den Mantel an.*). So werden auch die zusammengesetzten Verben und die Verben mit den Präfixen *durch-, hinter-, über-, um-, unter-, wider-* konjugiert, wenn die Betonung in diesen Verben auf die erste Silbe (das Präfix) fällt (*Ich nehme an dem Konzert teil. Die Schüler schreiben die Kontrollarbeit um.*).
- ⇒ Wenn das Prädikat aus **zwei** Wörtern besteht oder die Betonung im Verb nicht auf die erste Silbe (das Präfix) fällt, wird nichts abgetrennt (*Ich will das Fenster aufmachen. Ich will an dem Wettkampf teilnehmen. Er übersetzt den Text.*).
- ⇒ Einige Verben trennen jedoch ihren ersten Teil nicht ab, obwohl er betont wird (*Ich frühstücke. Er langweilt sich.*).
- ⇒ Wenn das Verb gleichzeitig zwei Präfixe (am Anfang ein trennbares und danach ein untrennbares) hat, wird nur das trennbare Präfix abgetrennt (*Ich erkenne meine Schuld an. Wir bereiten das Frühstück zu.*).
- ⇒ Wenn das Verb gleichzeitig zwei Präfixe (am Anfang ein untrennbares und da-

nach ein trennbares) hat, wird nichts abgetrennt (*Ich bevorzuge helle Töne.*).

- ⇒ Die Verben mit den Endungen **-eln** und **-ern** im Infinitiv I bekommen in der 1. und 2. Person Plural die Endung **-n**, und die Verben mit **-eln** verlieren das **e** in der 1. Person Singular (*sammeln: ich sammle, sie sammeln*).

Gebrauch des Präsens Indikativ Aktiv

- ⇒ Das Präsens Indikativ Aktiv wird vorwiegend zur Wiedergabe einer Handlung oder eines Vorgangs, die jetzt oder ständig verlaufen, gebraucht (*Ich arbeite jetzt. Die Sonne scheint im Sommer hell.*).
- ⇒ Man verwendet das Präsens Indikativ Aktiv auch zur Feststellung von allgemeingültigen Gesetzmäßigkeiten und Verhältnissen (*Borgen macht Sorgen. Der Mensch lebt nicht vom Brot allein.*).
- ⇒ Wenn der Kontext auf die Zukunft hinweist, wird das Präsens Indikativ Aktiv zur Wiedergabe der zukünftigen Handlungen und Vorgänge gebraucht (*Ich fahre morgen nach Kyjiw.*).
- ⇒ Als Wiedergabe eines vergangenen Geschehens nennt man das Präsens Indikativ Aktiv praesens historicum (*Der Weltkrieg beginnt 1939 und endet 1945.*).

PERFEKT INDIKATIV AKTIV

- ⇒ Das Perfekt Indikativ Aktiv wird mit den Hilfsverben *haben* oder *sein* im Präsens Indikativ Aktiv und dem Partizip II des entsprechenden Verbs gebildet.

Wahl des Hilfsverbs

- ⇒ Folgende **intransitiven** Verben bilden das Perfekt mit **sein**:
 - ⇒ Verben, die eine **Ortsveränderung** (*Er ist gefallen.*) oder eine **Zustandsveränderung** (*Die Blumen sind verwelkt.*) bezeichnen;
 - ⇒ die Verben *sein, werden, bleiben, begegnen, folgen, gelingen, geschehen, glücken, misslingen, passieren, vorkommen*, sowie die transitiven Verben *ein-gehen, durchgehen* und *loswerden* (*Es ist dunkel geworden. Ich bin zu Hause geblieben.*).
- ⇒ Einige Verben der Bewegung, wenn eine Ortsveränderung oder eine Richtung angegeben sind, bilden Perfekt mit *sein* (*Ich bin ans Ufer geschwommen.*). Wenn diese Verben die Dauer der Bewegung oder die Bewegung überhaupt bezeichnen, werden *sein* oder *haben* gebraucht (*Er ist/hat zwei Stunden geschwommen.*).

- ➔ Folgende Verben bilden das Perfekt mit **haben**:
 - ⇒ alle **transitiven** Verben (*Ich **habe** ein Buch **gelesen**.*);
 - ⇒ intransitive Verben, die nicht eine Zustands- oder Ortsveränderung, sondern die Dauer der Handlung, des Geschehens oder des Zustands, den Anfang oder das Ende der Handlung usw. bezeichnen (*Ich **habe** lange **geschlafen**.*);
 - ⇒ Verben mit *sich* (*Ich **habe** mich **angezogen**.*);
 - ⇒ alle unpersönlichen Verben mit *es* und *es gibt* (*Es **hat** gestern **geschneit**.*);
 - ⇒ alle Modalverben (*Ich **habe** das nicht **gewollt**.*);
- ➔ Einige Verben können das Perfekt mit den beiden Hilfsverben parallel bilden. Die Wahl hängt von der jeweiligen Bedeutung des Verbs ab (transitiv: *Ich **habe** das Fett **geschmolzen**. Zustandsveränderung: Das Fett **ist** geschmolzen.*).

Gebrauch des Perfekts Indikativ Aktiv

- ➔ Das Perfekt Indikativ Aktiv wird in erster Linie zur Wiedergabe eines abgeschlossenen Vorgangs oder eines erreichten Zustands (besonders in Dialogen, kurzen Mitteilungen usw.) gebraucht. Es handelt sich hier fast ausschließlich um Handlungen und Vorgänge, die einen Zusammenhang mit der Gegenwart haben und für den Sprechenden wichtig sind (*Wir **haben** leider einen groben Fehler **gemacht**. Ich **habe** einen Brief **bekommen** und schreibe jetzt die Antwort.*).
- ➔ Das Perfekt Indikativ Aktiv dient auch zur Wiedergabe eines Geschehens, das in der Zukunft abgeschlossen werden soll oder kann. Der Kontext weist dabei auf die Zukunft hin (*In einem Monat **habe** ich meine Diplomarbeit **beendet**.*).

PRÄTERITUM INDIKATIV AKTIV

Bildung des Präteritums Indikativ Aktiv

- ➔ **Schwache** Verben bekommen das Suffix **-te** (*malen — malte*).
- ⇒ Verben, deren Stamm auf **-t, -d, -chn, -dn, -ffn, -gn, -dm, -tm** auslautet, bekommen das Suffix **-ete** (*atmen — atmete, öffnen — öffnete*).
- ➔ **Starke** Verben wechseln ihren Wurzelvokal (*helfen — half, tragen — trug*).
- ➔ Einige Verben haben Merkmale der starken und schwachen Konjugation (*nennen — nannte, rennen — rannte, kennen — kannte*) oder andere Besonderheiten (*stehen — stand, gehen — ging, denken — dachte, bringen — brachte*).

- ➔ Das trennbare Element des Verbs wird im einfachen Satz abgetrennt (*Ich machte das Fenster auf. Er nahm an diesem Wettkampf teil.*).

Gebrauch des Präteritums Indikativ Aktiv

- ➔ Das Präteritum Indikativ Aktiv wird vorwiegend zur Wiedergabe eines vergangenen Geschehens überhaupt als Feststellung einer Tatsache gebraucht (besonders in den Erzählungen, Berichten, Märchen usw.). Bei einigen Verben wird das Präteritum bevorzugt (*Ich war im Konzert. Ich wollte fernsehen.*).

PLUSQUAMERFEKT INDIKATIV AKTIV

- ➔ Das Plusquamperfekt Indikativ Aktiv wird mit den Hilfsverben *haben* oder *sein* im Präteritum Indikativ Aktiv und dem Partizip II des entsprechenden Verbs gebildet. Die Wahl des Hilfsverbs ist gleich wie bei der Bildung vom Perfekt.

Gebrauch des Plusquamperfekts Indikativ Aktiv

- ➔ Das Plusquamperfekt Indikativ Aktiv wird zur Wiedergabe eines vergangenen Geschehens verwendet, das zeitlich vor einem anderen vergangenen Geschehen stattgefunden hat (besonders oft in den Nebensätzen mit der Konjunktion *nachdem*), d. h. es drückt die Vorzeitigkeit in der Vergangenheit (Vorvergangenheit) aus (*Nachdem ich die Hausaufgabe gemacht hatte, ging ich ins Kino.*).

FUTUR I INDIKATIV AKTIV

- ➔ Das Futur I Indikativ Aktiv wird mit dem Hilfsverb *werden* im Präsens Indikativ Aktiv und dem Infinitiv I des entsprechenden Verbs gebildet.

Gebrauch des Futurs I Indikativ Aktiv

- ➔ Das Futur I Indikativ Aktiv wird zur Wiedergabe eines Geschehens, das in der Zukunft stattfinden soll, gebraucht und ist besonders dann angebracht, wenn im Satz ein direkter Hinweis auf die Zukunft fehlt (*Ich werde Deutsch lernen.*).
- ➔ Das Futur I Indikativ Aktiv wird auch zum Ausdruck einer Vermutung, die sich auf die Gegenwart bezieht, gebraucht. Eine temporale Adverbialbestimmung, die auf die Gegenwart hinweist, oder eine Partikel, die einen gewissen Grad der Vermutung ausdrückt, sind fakultativ (*Sie wird (jetzt) (sicher) fernsehen.*).

FUTUR II INDIKATIV AKTIV

- Das Futur II Indikativ Aktiv wird mit dem Hilfsverb *werden* im Präsens Indikativ Aktiv und dem Infinitiv II des entsprechenden Verbs gebildet.

Gebrauch des Futurs II Indikativ Aktiv

- Das Futur II Indikativ Aktiv wird zur Wiedergabe eines vollendeten Geschehens in der Zukunft oder eines Geschehens in der Zukunft, das vor einem anderen zukünftigen Geschehen oder zu einem gewissen Zeitpunkt in der Zukunft stattfinden soll, gebraucht (*Wir **werden** das bis morgen **geschafft haben**. Nachdem du die Aufgaben **gemacht haben wirst**, werden wir spazieren gehen.*). In dieser Funktion erscheint das Futur II sehr selten und wird im gegenwärtigen Deutsch durch das Perfekt verdrängt.
- Viel häufiger wird das Futur II Indikativ Aktiv zum Ausdruck einer Vermutung, die sich auf die Vergangenheit bezieht, gebraucht. Eine temporale Adverbialbestimmung, die auf die Vergangenheit hinweist, oder eine Partikel, die einen gewissen Grad der Vermutung ausdrückt, sind fakultativ (*Er **wird** den Brief (vor einer Woche) **erhalten haben**.*).

PARTIZIP I

- Um das Partizip I zu bilden, fügt man *-d* an das Verb an (das Präfix wird nicht getrennt).

Gebrauch des Partizips I

- Das Partizip I wird vorwiegend als Attribut vor dem Substantiv (*das **brennende** Haus*) und als Adverbialbestimmung der Art und Weise (*Er sitzt **singend**.*), seltener als Prädikativ im nominalen Prädikat (*Diese Pille ist **beruhigend**.*) gebraucht.
- Die Konstruktion “zu + Partizip I” hat eine passivische Bedeutung, kann nur von den passivfähigen Verben gebildet werden, und drückt eine Möglichkeit oder eine Notwendigkeit aus. Wenn eine Negation oder das Adverb, das den Möglichkeitsgrad einer Handlung oder eines Vorgangs angibt, im Satz stehen, hat sie die modale Bedeutung der Möglichkeit, sonst die der Notwendigkeit (Möglichkeit — *die nicht **zu lösende** Aufgabe*; Notwendigkeit — *die sofort **zu lösende** Aufgabe*).

PARTIZIP II

Gebrauch des Partizips II

- **Schwache** Verben bekommen das Präfix *ge-* und das Suffix *-t* (*malen* — *gemalt*, *lernen* — *gelernt*, *suchen* — *gesucht*).
- ⇒ Die Verben, deren Stamm auf *-t*, *-d*, *-chn*, *-dn*, *-ffn*, *-gn*, *-dm*, *-tm* auslautet, bekommen das Suffix *-et* (*atmen* — *geatmet*, *öffnen* — *geöffnet*).
- **Starke** Verben bekommen das Präfix *ge-* und das Suffix *-en*, einige von ihnen wechseln ihren Wurzelvokal (*helfen* — *geholfen*, *lesen* — *gelesen*).
- Einige Verben haben Merkmale der starken und schwachen Konjugation (*nennen* — *genannt*, *kennen* — *gekantnt*, *rennen* — *gerannt*) oder andere Besonderheiten (*stehen* — *gestanden*, *gehen* — *gegangen*, *bringen* — *gebracht*).
- Bei Verben mit trennbarem Präfix und bei zusammengesetzten Verben mit trennbarem erstem Teil wird das Präfix *ge-* zwischen das trennbare Element und die Wurzel des Verbs hineingefügt (*aufmachen* — *aufgemacht*, *ablegen* — *abgelegt*, *teilnehmen* — *teilgenommen*).
- Das Präfix *ge-* wird in folgenden Fällen nicht gebraucht:
 - ⇒ wenn das Verb ein untrennbares Präfix hat (*besuchen* — *besucht*);
 - ⇒ wenn das Verb auf *-ieren* auslautet (*organisieren* — *organisiert*);
 - ⇒ wenn die Betonung im Verb nicht auf die erste Silbe (nicht auf das Präfix) fällt (*vollbringen* — *vollbracht*, *wiederholen* — *wiederholt*).
 - ⇒ Wenn man an die Verben aus den oben genannten drei Gruppen ein trennbares Präfix anfügt, wird das Präfix *ge-* im Partizip II auch nicht gebraucht, obwohl die Betonung dort auf die erste Silbe (auf das Präfix) fällt (*aufstehen* — *aufstanden*, *vorbereiten* — *vorbereitet*, *anprobieren* — *anprobiert*).

Gebrauch des Partizips II

- Das Partizip II wird zur Bildung einiger grammatischer Formen gebraucht (Perfekt, Plusquamperfekt, Infinitiv II und Passiv).
- Das Partizip II wird oft als Attribut vor dem Substantiv (*die gemalte Blume*) und als Prädikativ im nominalen Prädikat (*Das Wort ist richtig übersetzt.*) gebraucht. Das Partizip II tritt auch als Adverbialbestimmung der Art und Weise (*Er erzählt von seinem Sieg so begeistert. Er hat ein Buch geschenkt bekommen.*) auf.

INFINITIV

Arten des Infinitivs

- ⊕ Infinitiv I (Infinitiv Präsens) (*malen, verstehen, sammeln, wandern*).
- ⊕ Infinitiv II (Infinitiv Perfekt) (*gemalt haben, gekommen sein*).
- ⊕ Infinitiv I Passiv (*gemalt werden, aufgemacht werden*).
- ⊕ Infinitiv I Stativ (*gemalt sein, geschrieben sein, gelesen sein*).
- ⊕ Infinitiv II Passiv (*gemalt worden sein, aufgemacht worden sein*).
- ⊕ Infinitiv II Stativ (*gemalt gewesen sein, geschrieben gewesen sein*).

Infinitivkonstruktionen

- ⊕ Zu den meistverbreiteten Infinitivkonstruktionen gehören die Fügungen mit **um, statt (anstatt), ohne (um das Buch zu lesen, statt das Buch zu lesen, ohne das Buch zu lesen, ohne das Buch gelesen zu haben, ohne gestern gekommen zu sein)**, mit einem Substantiv (*Ich habe den Wunsch, ein Buch zu lesen.*), mit einem Verb (*Ich freue mich, Sie zu sehen.*), mit einem Adverb (*Es ist interessant, ein schönes Buch zu lesen.*).
- ⊕ Die Konstruktion “*sein + zu + Infinitiv I*” drückt eine Möglichkeit oder eine Notwendigkeit aus. Wenn eine Negation oder das Adverb, das den Möglichkeitsgrad einer Handlung oder eines Vorgangs angibt, im Satz stehen, hat sie die modale Bedeutung der Möglichkeit, sonst die der Notwendigkeit (Möglichkeit — *Dieses Wort ist leicht zu lesen.* Notwendigkeit — *Der Aufsatz ist für morgen zu schreiben.*).
- ⊕ Die Konstruktion “*haben + zu + Infinitiv I*” drückt eine Notwendigkeit aus (*Ich habe heute sehr viel zu lesen.*).
- ⊕ Die Konstruktion “*Modalverb + Infinitiv II*” drückt den verschiedenen Grad des Zweifels an einer Vermutung oder der Überzeugung von einer Vermutung aus.
- ⊕ Die Konstruktion “*sehen (hören, fühlen) + Akkusativ + Infinitiv I*” ist dem Objektsatz mit der Konjunktion *dass* synonym (*Ich sehe eine Rakete fliegen.* — *Ich sehe, dass eine Rakete fliegt.*).
- ⊕ Die Konstruktion “*lassen + Infinitiv I*” drückt die Veranlassung in verschiedener Form (Bitte, Befehl, Anregung, Erlaubnis usw.) aus oder gibt an, dass die Handlung nicht vom Subjekt, sondern von einer anderen Person ausgeführt wird.

Gebrauch der Infinitivkonstruktionen

- ⇒ Der Infinitiv steht an der letzten Stelle, *zu* steht an der vorletzten Stelle, d. h. vor dem Infinitiv (*Vergiss nicht, Brot **zu** kaufen!*).
- ⇒ Wenn das Verb im Infinitiv ein trennbares Element hat, so steht *zu* zwischen diesem Element und der Wurzel des Verbs (*um das Fenster auf**zu**machen, um an dem Wettkampf teil**zu**nehmen*).
- ⇒ Die Partikel **zu** wird in folgenden Fällen nicht gebraucht:
 - ⇒ nach den Modalverben, den Verben *sehen, hören, fühlen, spüren* und *lassen* (*Wir **wollen** in den Wald **gehen**. Ich **lasse** mein Auto **reparieren**.*);
 - ⇒ nach den Verben, die eine Ortsveränderung bezeichnen (*Wir **gehen** in den Wald **Pilze suchen**.*);
 - ⇒ in einigen Fügungen nach *haben* (*Du **hast** gut **reden**.*), *heißen* oder *nennen* (*Das **nenne** ich feiern!*), *bleiben, finden, sich legen, schicken* und *wissen* (*Am Morgen **blieb** er lange im Bett **liegen**. Ich **fand** ihn am Strand **liegen**.*);
 - ⇒ nach den Verben *helfen, heißen, lernen* und *lehren*, wenn der Satz kurz ist (*Ich **helfe** ihm **schreiben**.*), ansonsten mit *zu* (*Ich **helfe** ihm, einen Aufsatz über das Schaffen von Goethe **zu schreiben**.*).
- ⇒ Bei der Bildung vom Perfekt und Plusquamperfekt der Infinitivfügungen mit den Modalverben und den Verben *sehen, fühlen, hören* und *lassen*, gebraucht man ihren Infinitiv I statt Partizip II (*Du **hättest** gestern **kommen können**.*).

PASSIV

Bildung des Passivs

- ⇒ Das Passiv wird mit dem Hilfsverb *werden* (in der entsprechenden Zeitform) und dem Partizip II des Hauptverbs gebildet.
- ⇒ Passivfähig sind nur transitive Verben, und zwar wenn sie im Aktiv eine Akkusativergänzung bei sich haben und eine Handlung oder einen Vorgang bezeichnen, die einen Täter oder eine Ursache der Handlung implizit voraussehen. Passivunfähig sind die Verben des Habens und des Besitzens, Modalverben, unpersönliche und reflexive Verben, die Verben der Zustands- und Ortsveränderung.

Gebrauch des Passivs

- ⇒ In Sätzen mit Passiv ist die Handlung auf das Subjekt gerichtet. Dabei wird die

Handlung (nicht die handelnde Person) hervorgehoben. Der Täter (Urheber der Handlung, Agens) wird meistens nicht genannt (zweigliedriges Passiv). Das Passiv mit Angabe des Urhebers der Handlung heißt dreigliedriges Passiv.

- ☞ Die Angabe des Urhebers der Handlung erfolgt mit Hilfe der Präpositionalgruppen mit *von*, *durch* und *mit*. Man gebraucht die Präposition *von* mit den Substantiven, die einen aktiv und unmittelbar wirkenden Träger der Handlung (Täter) bezeichnen. Zu ihnen gehören vor allem Lebewesen, darunter ihre Vereinigungen, Gruppen, Behörden usw. (*Dieses Gedicht wurde von ihm geschrieben.*), Gefühle und Empfindungen, die den Menschen als eine aktiv wirkende Kraft packen (*Ich wurde von einer starken Freude überwältigt.*), oft Naturkräfte (*Die "Titanic" wurde vom Ozean verschlungen.*). Die Präposition *durch* wird mit Substantiven gebraucht, die eine Ursache oder einen Anlass zur Handlung, ein Mittel oder einen Vermittler bezeichnen (*Durch die Explosion wurde ein Haus vernichtet.*). Die Präposition *mit* gebraucht man zur Angabe eines Werkzeugs (*Die Tür wurde mit einem Schlüssel geöffnet.*).

STATIV

Bildung und Gebrauch des Stativs

- ☞ Das Stativ wird mit dem Hilfsverb *sein* (in der entsprechenden Zeitform) und dem Partizip II des Hauptverbs gebildet.
- ☞ Das Stativ wird von den passivfähigen Verben gebildet.
- ☞ Mit Hilfe des Stativs wird der Zustand als Ergebnis einer Handlung wiedergegeben (*Das Haus ist zerstört.*).

KONJUNKTIV

Gebrauch des Konjunktivs

- ☞ **Wiedergabe eines Wunsches.** Beim Bezug auf die Gegenwart oder Zukunft gebraucht man das Präteritum Konjunktiv (realer, noch erfüllbarer Wunsch) (*Wenn ich morgen Zeit hätte!*). Beim Bezug auf die Vergangenheit wird das Plusquamperfekt Konjunktiv (irrealer, unerfüllbarer Wunsch) gebraucht (*Wenn ich doch gestern Zeit gehabt hätte!*).
- ☞ **Wiedergabe einer Bedingung oder einer Möglichkeit.** Beim Bezug auf die Gegenwart oder Zukunft gebraucht man den Konditionalis oder das Präteritum Konjunktiv (reale Bedingung oder reale Möglichkeit) (*Wenn ich heute Zeit hätte,*

- küme ich zu dir.*). Beim Bezug auf die Vergangenheit wird das Plusquamperfekt Konjunktiv (irreale Bedingung oder irrealer Möglichkeit) gebraucht (*Wenn ich gestern Zeit **gehabt hätte, wäre ich zu dir gekommen.***).
- ⇒ **Wiedergabe einer unterbrochenen oder unvollendeten Handlung.** Beim Bezug auf die Gegenwart oder Zukunft gebraucht man den Konditionalis oder das Präteritum Konjunktiv (*Ich **würde** heute ins Kino **gehen**, aber ich habe keine Zeit.*). Beim Bezug auf die Vergangenheit wird das Plusquamperfekt Konjunktiv gebraucht (*Der Sportler hat viel trainiert, sonst **hätte** er den Weltrekord nicht **aufgestellt.***).
- ⇒ Keine Verneinung wird gebraucht, wenn im Satz die Adverbien *fast, beinahe* und *um ein Haar* vorkommen (*Beinahe **wäre** ich **gefallen.***).
- ⇒ **Wiedergabe eines Vergleichs.** In Nebensätzen mit den Konjunktionen *als ob, als wenn, als* gebraucht man beim Bezug auf die Gegenwart oder Zukunft das Präteritum Konjunktiv (*Er sieht so aus, als ob er krank **wäre.***). Beim Bezug auf die Vergangenheit wird das Plusquamperfekt Konjunktiv gebraucht (*Er ist so müde, als ob er lange **gearbeitet hätte.***). Beim Gebrauch der Konjunktion *als* wird das Prädikat (oder der konjugierbare Teil des Prädikats) nach der Konjunktion gestellt (*Es sieht so aus, als **hätte** es in der Nacht **geregnet.***).
- ⇒ **Gebrauch des Konditionalis.** Wenn die Konjunktivformen des Verbs mit seinen Indikativformen zusammenfallen, wird meistens der Konditionalis gebraucht (*Wenn ich das **wüsste, würde** ich es dir **sagen.***). Man gebraucht den Konditionalis auch in Fragen und höflichen Bitten (***Würdest** du mir bitte **helfen?***), zur Wiedergabe einer Empfehlung oder eines Wunsches (*An deiner Stelle **würde** ich das nicht **tun.***). Bei manchen Verben wird der Konditionalis bevorzugt, weil ihr Präteritum Konjunktiv im gegenwärtigen Deutsch archaisch klingt (*Ich **würde** die Arbeit **beginnen** (statt: *begänne*), wenn ...).*
- ⇒ Die Verben *haben, sein, werden* und Modalverben stehen immer im Präteritum Konjunktiv (nicht im Konditionalis).
- ⇒ **Konjunktiv in der indirekten Rede.** Wenn die Handlung in der indirekten Rede gleichzeitig mit der Handlung des Hauptsatzes stattfindet, wird das Präsens Konjunktiv gebraucht (*Er sagt, sein Freund **mache** jetzt Hausaufgaben.*). Wenn die Handlung der indirekten Rede vor der Handlung des Hauptsatzes stattgefunden hat, wird das Perfekt Konjunktiv gebraucht (*Er sagt, sein Freund **habe** schon alles **gemacht.***). Wenn die Handlung der indirekten Rede nach der Handlung des Hauptsatzes stattfinden soll, wird das Futur I Konjunktiv gebraucht (*Er sagt, sein Freund **werde** noch lange **gemacht.***).
- ⇒ Wenn das Präsens, das Perfekt und das Futur Konjunktiv des Verbs mit seinen

Indikativformen zusammenfallen, gebraucht man entsprechend das Präteritum, das Plusquamperfekt Konjunktiv und den Konditionalis (*Er sagt, seine Freunde machten (anstatt machen) jetzt Hausaufgaben. Er sagt, seine Eltern hätten (anstatt haben) eine interessante Reise gemacht. Er sagt, seine Eltern würden (anstatt werden) noch in Polen bleiben.*).

IMPERATIV

Bildung des Imperativs

- ☞ **Du-Form.** Bei der Bildung der Du-Form bekommt der Stamm des Verbs die Endung *-e* bei der Anrede einer Person (*Schreibe! Sage!*) und die Endung *-t* bei der Anrede mehrerer Personen (*Schreibt! Öffnet!*).
- ⇒ Die Endung *-e* ist meistens fakultativ, aber bei den Verben obligatorisch, deren Stamm auf *t, tm, d, dm, dn, chn, ffn* und *gn* auslautet (*Öffne! Arbeite!*).
- ⇒ Die Verben mit dem Übergang *e* zu *i (ie)* im Präsens Indikativ Aktiv erhalten diesen Übergang. Die Endung *-e* wird nicht an den Stamm angefügt (*Lies! Hilf!*).
- ☞ **Sie-Form (Höflichkeitsform).** Bei der Anrede einer oder mehrerer Personen wird die 3. Person Plural mit dem Pronomen *Sie* gebraucht (*Schreiben Sie!*).
- ☞ Bei der Bildung des Imperativs der Verben mit *sich* werden das Verb und das Pronomen abhängig von der angesprochenen Person geändert (*Zieh dich an! Stell dir vor! Zieht euch an! Kämmt euch! Setzen Sie sich! Stellen Sie sich vor!*).
- ☞ Das Prädikat (oder sein konjugierbarer Teil) steht in einem Satz mit Imperativ an erster Stelle. Der trennbare Teil des Verbs (das Präfix) wird abgetrennt (*Gib mir bitte den Kugelschreiber! Machen Sie bitte das Fenster auf!*).

SUBSTANTIV

KATEGORIEN DES SUBSTANTIVS

- **Genus (grammatisches Geschlecht):** Maskulinum (Substantiv männlichen Geschlechts); Femininum (Substantiv weiblichen Geschlechts), Neutrum (Substantiv sächlichen Geschlechts).
- **Zahl (Numerus):** Singular (Einzahl), Plural (Mehrzahl).
- **Kasus (Fall):** Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ.

BESTIMMUNG DES GENUS EINES SUBSTANTIVS NACH DER BEDEUTUNG

- Zu den **Maskulina/Feminina** gehören:
 - ⇒ die Namen von Lebewesen, wenn man das natürliche Geschlecht hervorheben will (*der Hahn, der Erpel, der Ochse* u. a.; *die Henne, die Ente, die Kuh* u. a.); die Namen von Tieren werden meistens ohne Hervorhebung ihres natürlichen Geschlechts gebraucht und können zu verschiedenen Genera gehören (*das Pferd, der Frosch, die Hyäne*; Ausnahmen: *das Weib, das Huhn, das Mädchen*).
- Zu den **Maskulina** gehören:
 - ⇒ die meisten Namen der Vögel und Fische (*der Adler, der Storch, der Hai*);
 - einige Ausnahmen: *die Forelle, die Karausche, die Makrele, die Meise, die Plötze, die Sardine, die Sprotte, die Amsel, die Dohle, die Drossel, die Elster, die Krähe, die Lerche, die Möwe, die Schwalbe, die Taube, die Wachtel*;
 - ⇒ die Namen der Jahreszeiten, Monate, Wochentage, Himmelsrichtungen, Naturerscheinungen, Niederschläge, Spirituosen, Automarken, Minerale, Gesteine, der meisten Berge und einiger Gebirge (*der Herbst, der Juni, der Montag, der Westen, der Regen, der Sekt, der Opel, der Kaukasus, der Ton* u. a.);
 - einige Ausnahmen: *das Bier, die Eifel, die Kreide, die Perle, die Rhön*;
 - ⇒ die Namen der meisten Geldeinheiten (*der Euro, der Cent, der Dollar*);
 - einige Ausnahmen: *die Kopeke, die Krone, die Lira, die Mark, das Pfund*.
- Zu den **Feminina** gehören:
 - ⇒ die Namen von Schiffen und Flugzeugen (*die Boeing, die TU*);
 - ⇒ die Namen der meisten Bäume, Blumen, Gemüse- und Obstarten (*die Bohne, die Eiche, die Linde, die Lilie, die Erbse, die Kirsche* u. a.):

- einige Ausnahmen: *der Ahorn, der Baobab, der Kaktus, der Mohn, der Knoblauch, der Kohl, der Kürbis, der Rettich, der Spargel, der Apfel, der Pfirsich.*
- ☞ Zu den **Neutra** gehören:
 - ⇒ die Namen von Tierkindern (*das Ferkel, das Fohlen, das Kalb, das Lamm*; Ausnahme: *der Welp*);
 - ⇒ die Namen von Hotels, Restaurants, Cafés, Kinos (*das Hilton, das Metropol*);
 - ⇒ die Namen von Metallen, chemischen Elementen, Medikamenten, Waschmitteln (*das Eisen, das Gold, das Messing, das Zinn, das Aspirin, das Ariel*);
- einige Ausnahmen: *die Bronze, die Kohle, die Lauge, der Phosphor, der Salpeter, die Säure, der Schwefel, der Stahl, der Sauerstoff, der Wasserstoff*;
- ⇒ die Namen von Kontinenten, den meisten Ländern und Orten (*das sonnige Afrika, das moderne Polen, das alte Rom*);
- einige Ausnahmen: *die Arktis, die Antarktis, der Irak, der Iran, der Jemen, der Kongo, der Libanon, die Mandschurei, die Mongolei, die Schweiz, der Senegal, die Slowakei, der Sudan, die Türkei, die Ukraine, die USA, die Niederlande.*

BESTIMMUNG DES GENUS EINES SUBSTANTIVS NACH DER FORM

- ☞ Zu den **Maskulina** gehören fast alle Substantive, die folgende Suffixe haben (häufig Bezeichnung eines Berufs oder einer Beschäftigung): **-ant, -at, -ent, -er, -et, -ich, -ig, -ismus, -ist, -ker, -ler, -ling, -oge, -or, -us** (*der Student, der Teppich, der König, der Optimist, der Direktor, der Feigling, der Künstler*).
- ⇒ Ausnahmen: *das Labor, das Paket, die Reling, das Genus, das Reisig, das Patent, das Talent, das Tempus* (-ent, -et, -ig, -ling, -or sind in diesen Wörtern keine Suffixe, sondern jeweils ein Teil der Wurzel).
- ☞ Zu den **Feminina** gehören Substantive, die folgende Suffixe haben: **-in**, (Bezeichnung eines Berufs oder einer Beschäftigung): **-anz, -ei, -enz, -heit, -ie, -(ig)keit, -ik, -ion, -ität, -schaft, -tion, -ung, -ur** (*die Bücherei, die Konferenz, die Krankheit, die Lehrerin, die Nation, die Freundschaft, die Kultur*).
- ⇒ Ausnahmen: *das Abitur, der Firlefanz, das Futur, das Genie, der Orion, der Popanz, der Purpur, der Skorpion, der Spion, das Stadion* (-anz, -ie, -ion, -ur sind in diesen Wörtern keine Suffixe, sondern jeweils ein Teil der Wurzel).
- ☞ Zu den **Neutra** gehören Substantive mit den Suffixen **-chen, -icht, -lein, -ment, -nis, -tum, -um** (*das Brüderchen, das Dokument, das Ereignis, das Museum*).

- ⇒ Ausnahmen: *der Irrtum, der Reichtum, der Zement, der Firnis, die Befugnis, die Besorgnis, die Bewandnis, die Erkenntnis, die Erlaubnis, die Ersparnis, die Fäulnis, die Finsternis, die Kenntnis, die Wildnis.*
- ☛ Die vom Infinitiv gebildeten Substantive sind Neutra (**das Lesen**).
- ☛ Es gibt Substantive mit schwankendem Genus, aber ohne Änderung der Bedeutung (*der/das Filter, der/das Meter, der/das Teil, das/der Zubehör* u. a.).
- ☛ Es gibt Substantive mit verschiedenem Genus und verschiedener Bedeutung (*der/das Band, der/das Erbe, der/die Flur, der/das Gehalt, der/die Kiefer, der/die Kunde, der/die Leiter, der/die See, der/das Tor, der/die Weise* u. a.).
- ☛ Das Genus eines zusammengesetzten Substantivs wird nach dem Genus des letzten Wortes (Grundwort) bestimmt (**der Schreibtisch, die Gartenblume**).

DEKLINATION DER SUBSTANTIVE

Schwache Deklination

- ☛ Das Merkmal der schwachen Deklination ist die Endung **-(e)n** im Genitiv, Dativ und Akkusativ Singular. Zur schwachen Deklination gehören:
 - ⇒ alle Maskulina, die ein Lebewesen bezeichnen und dabei die Endung **-e** haben (*der Affe, der Hase, der Junge, der Löwe, der Pole* u. a.);
 - ⇒ die Substantive *der Bär, der Bauer, der Fürst, der Graf, der Held, der Herr, der Mensch, der Prinz, der Spatz, der Tor, der Zar* u. a.;
 - ⇒ alle Fremdwörter männlichen Geschlechts, die ein Lebewesen bezeichnen und dabei folgende betonte Suffixe haben: **-and, -arch, -ard, -ant, -ar, -at, -bar, -ent, -et, -ist, -it, -graph (-graf), -nom, -og(e), -ot, -soph** (*der Agronom, der Athlet, der Artist, der Elefant, der Leopard, der Patriot, der Soldat, der Student*);
 - ⇒ einige Fremdwörter männlichen Geschlechts, die kein Lebewesen bezeichnen, darunter: *der Automat, der Komet, der Obelisk, der Planet*.

Starke Deklination

- ☛ Das Merkmal der starken Deklination ist die Endung **-(e)s** im Genitiv Singular. Zur starken Deklination gehören:
 - ⇒ fast alle Neutra (außer *das Herz*);
 - ⇒ alle Maskulina, die nicht zur schwachen Deklination gehören.

- ☞ Der Genitiv bekommt die Endung *-es* (anstatt *-s*) in folgenden Fällen:
 - ⇒ wenn der Wortstamm auf *ck, pf, s, sch, ß, st, tz, x, z* (*des Stockes, des Platzes, des Pilzes*) oder eine Konsonantenverbindung (*des Freundes, des Waldes*; Ausnahmen: *des Films, des Lärms*) auslautet;
 - ⇒ in vielen einsilbigen Substantiven (*des Kleides, des Tages*).
- ☞ Maskulina mit den Suffixen *-us* und *-ismus* bekommen im Genitiv keine Endung (*des Kasus, des Kosmos*; Ausnahme: *der Bus — des Busses*).
- ☞ Einsilbige Substantive können im Dativ die Endung *-e* bekommen (*am Tage, im Walde, im Jahre* und andere).
- ☞ In Substantiven mit dem Suffix *-nis* wird der Buchstabe *s* im Genitiv verdoppelt (*das Ereignis — des Ereignisses; das Erlebnis — des Erlebnisses*).

Weibliche Deklination

- ☞ Das Merkmal der weiblichen Deklination ist das Fehlen der Endungen in allen Kasus im Singular. Zur weiblichen Deklination gehören alle Feminina.

Gemischte Deklination

- ☞ Die Substantive der gemischten Deklination (*der Buchstabe, der Friede(n), der Funke, der Gedanke, der Glaube, der Name, der Wille* und *das Herz*) haben Merkmale der schwachen und/oder starken Deklination zugleich.

Deklination der Substantive im Plural

- ☞ Das Merkmal der Deklination der Substantive im Plural ist die Endung *-(e)n* im Dativ. Substantive, deren Endung im Plural auf *-s* oder einen Vokal (außer *-e*) auslautet, oder die ihren Plural mit *-(e)n* bilden, bekommen keine Endungen.

Eigennamen

- ☞ Eigennamen und geographische Namen sächlichen Geschlechts ohne Artikel oder ohne Attribut, die deutschen und besonders oft gebrauchten ausländischen geographischen Namen männlichen Geschlechts mit dem bestimmten Artikel bekommen im Genitiv die Endung *-(e)s* (*Schillers Gedichte, Martas Charakter, am Ufer des Rheins, die Straßen Berlins*). Sonst bekommen geographische und Eigennamen in der Regel keine Endung (*das Spielzeug des kleinen Roman; die Reise nach Deutschland; Ich gebe Otto ein Geschenk*).

- ⇒ Anstatt des Genitivs kann man die Präposition **von** mit dem Substantiv gebrauchen, besonders wenn das Substantiv auf *s, ß, sch, x, z* auslautet (*die Straßen von Berlin, das Wasser vom Rhein, die Walzer von Strauß*).

PLURALBILDUNG DER SUBSTANTIVE

☞ **Die Endung -e (a, o, u** bekommen in einigen Fällen den Umlaut) haben:

- ⇒ die meisten Maskulina (*die Bäume, die Berge, die Höfe*);
- ⇒ fast alle mehrsilbigen (*die Beispiele, die Resultate*) und einige einsilbige Neutra (*die Beine, die Hefte, die Jahre, die Schiffe, die Schweine* u. a.);
- ⇒ die Substantive mit den Suffixen **-ling** und **-nis** (der Buchstabe *s* wird verdoppelt) (*die Ereignisse, die Verhältnisse, die Kenntnisse, die Zwillinge*);
- ⇒ einige Feminina (*die Gans — die Gänse, die Hand — die Hände, die Kraft — die Kräfte, die Nacht — die Nächte, die Stadt — die Städte* u. a.);
- ⇒ Der Umlaut fehlt bei einigen Maskulina (*der Abend — die Abende, der Hund — die Hunde, der Tag — die Tage* u. a.), bei einsilbigen Neutra (*das Jahr — die Jahre*; Ausnahme: *das Floß — die Flöße*) und bei Neutra mit untrennbaren Präfixen (*das Gebot — die Gebote* u. a.).

☞ **Die Endung -(e)n** haben:

- ⇒ fast alle Feminina (*die Blumen, die Lampen, die Schwestern*);
- ⇒ alle Substantive, die zur schwachen Deklination (*die Hasen, die Löwen*) und zur gemischten Deklination (*die Buchstaben, die Herzen*) gehören, sowie einige Maskulina (*der Nerv, der See, der Staat, der Stachel, der Strahl* u. a.);
- ⇒ einige Neutra (*das Auge, das Bett, das Hemd, das Ohr, das Verb* u. a.);
- ⇒ alle Substantive mit dem Suffix **-ismus** und fast alle mit dem Suffix **-us**;
- ⇒ fast alle Maskulina mit dem Suffix **-or** (das Suffix wird im Plural betont).

☞ **Die Endung -er (a, o, u** bekommen in allen Fällen den Umlaut) haben:

- ⇒ einige einsilbige Neutra (*das Amt, das Bild, das Blatt, das Feld, das Kind, das Lied, das Volk* u. a.) und einige mehrsilbige Neutra (*das Gesicht, das Gespenst, das Regiment* u. a.);
- ⇒ einige Maskulina (*der Geist, der Gott, der Mann, der Rand, der Wald* u. a.).

☞ **Keine Endung (a, o, u** bekommen in den meisten Fällen den Umlaut) haben:

- ⇒ fast alle Maskulina und alle Neutra, die auf **-el, -en, -er** auslauten, alle Neutra

mit den Suffixen **-chen** und **-lein** oder dem Präfix **Ge-** und dem Suffix **-e** (*die Äpfel, die Brüder, die Fenster, die Tischchen, die Gebirge*);

- ⇒ zwei Feminina (*die Mutter — die Mütter, die Tochter — die Töchter*);
- ⇒ Keinen Umlaut bekommen einige Maskulina (*der Adler, der Balken, der Koffer, der Kuchen, der Posten, der Schatten, der Sommer, der Tunnel, der Wagen* u. a.) und Neutra (*das Lager, das Kabel*; Ausnahme: *das Kloster — die Klöster*).

☞ Die Endung **-s** haben:

- ⇒ die meisten Fremdwörter männlichen und sächlichen Geschlechts ohne Suffixe (*die Autos, die Klubs, die Parks, die Fans, die Büros, die Hotels*);
- ⇒ fast alle Substantive, die auf einen Vokal (außer **-e**) auslauten, und Abkürzungen (*die Azubis, die Pkws, die Krimis, die Omas, die Opas, die Pullis*);
- ⇒ Bezeichnungen von Personen mit dem gleichen Namen (*die Müllers*).

Besondere Fälle der Pluralbildung

- ☞ Die meisten Fremdwörter des sächlichen Geschlechts mit den Suffixen **-a**, **-um**, **-ium** bekommen die Endung **-en** (*das Museum — die Museen*).
- ☞ **-mann** in den zusammengesetzten Substantiven wird meistens zu **-leute** (*der Fachmann — die Fachleute, der Seemann — die Seeleute*).
- ☞ Einige Neutra (*das Adverb, das Material, das Mineral, das Prinzip, das Partizip, das Reptil* u. a.) bekommen die Endung **-ien** (*die Partizipien, die Prinzipien*).
- ☞ Substantive, die der Form nach ähnlich und der Bedeutung nach unterschiedlich sind (*die Bank, der Rat, der Stock, der Strauß, das Wort* u. a.), bilden den Plural abhängig von ihrer Bedeutung (*die Bänke, die Banken*).
- ☞ Substantive, die der Form nach ähnlich und dem Geschlecht nach unterschiedlich sind (*der/das Band, der/das Bauer, der/das Bund, der/das Tor, der/die Kiefer, der/die Leiter, die/das Steuer* u. a.), bilden den Plural abhängig von ihrer Bedeutung und ihrem Geschlecht (*die Bände, die Bündel*).
- ☞ Maß- und Mengenangaben männlichen und sächlichen Geschlechts vor einem Stoffnamen (*das Fass, das Glas, der Grad, das Prozent, das Stück* u. a.) werden im Singular gebraucht (*drei Glas Milch, zwei Fass Bier*).
- ☞ Einige Substantive werden nur im Plural gebraucht (*die Eltern, die Ferien, die Geschwister, die Makkaroni, die Memoiren, die Textilien* u. a.).

ADJEKTIV

DEKLINATION DES ADJEKTIVS

Singular

- **Schwache Deklination.** Das Adjektiv wird schwach dekliniert, wenn vor dem Adjektiv der bestimmte Artikel (*der, die, das*), die Demonstrativpronomen *dieser (-e, -es)*, *solcher (-e, -es)*, *jener (-e, -es)*, das Interrogativpronomen *welcher (-e, -es)*, das Indefinitpronomen *jeder (-e, -es)*, die Pronomen *sämtlicher (-e, -es)*, *mancher (-e, -es)*, *folgender (-e, -es)* im Singular stehen.
- **Gemischte Deklination.** Das Adjektiv wird nach der gemischten Deklination dekliniert, wenn vor dem Adjektiv der unbestimmte Artikel (*ein, eine, ein*), ein beliebiges Possesivpronomen (*mein, dein, sein, ihr, unser, euer, Ihr*) oder das Pronomen *kein* stehen.
- **Starke Deklination.** Das Adjektiv wird stark dekliniert, wenn das Adjektiv allein steht oder vor ihm *etwas, mehr, dessen, deren, wessen*, die Wörter *manch, solch, welch, viel* und *wenig* ohne Endung stehen.

Plural

- In der **schwachen** und **gemischten** Deklination bekommt das Adjektiv in allen Kasus die Endung **-en**.
- In der **starken** Deklination bekommt das Adjektiv die Endungen des bestimmten Artikels.

Besondere Fälle der Deklination

- Wenn vor dem Substantiv mehrere Adjektive stehen, bekommen sie alle die gleiche Endung (*in einer **schönen** **malerischen** **schweizerischen** Gegend*).
- Abgeleitete Adjektive mit dem Suffix **-er** und die Adjektive *beige, khaki, lila, oliv, orange, prima, rosa* und *super* bekommen keine Endungen (*in der lila Bluse, an der Berliner Universität, in den neunziger Jahren*).
- In den Adjektiven mit der unbetonten Endung **-el**, und wenn vor **-er** ein Diphthong steht, fällt der Buchstabe **e** aus (*dunkel — ein dunkler Wald*).
- Das Adjektiv *hoch* hat einen Konsonantenwechsel (*hoch — der hohe Baum, die hohen Häuser, der höhere Baum*).

- ☞ Die von den Adjektiven (Partizipien) abgeleiteten Substantive werden wie die entsprechenden Adjektive (Partizipien) dekliniert.

STEIGERUNGSSTUFEN DES ADJEKTIVS

- ☞ Es gibt folgende Steigerungsstufen (Komparationsstufen): den Positiv (Grundform, Grundstufe), den Komparativ und den Superlativ.
- ☞ Der Komparativ wird mit dem Suffix **-er** gebildet (*klein — kleiner*).
- ☞ Den Superlativ bildet man mit dem Suffix **-(e)st** und er steht in der Regel mit dem bestimmten Artikel (*klein — der (das, die) kleinste*). Der Superlativ wird auch mit der Präposition **am** und dem Suffix **-(e)sten** gebildet und wird dann nicht dekliniert (*klein — am kleinsten*). Die Suffixe **-est** und **-esten** sind obligatorisch, wenn der Stamm des Adjektivs auf *s, ss, sch, ß, x, d, t, tz, z* auslautet (*spät — später — der späteste*).
- ☞ Einige Adjektive bekommen den Umlaut (*alt — älter — der älteste*).
- ☞ Ohne Umlaut sind die Steigerungsstufen der Adjektive mit dem Diphthong **au** (*faul — fauler — der faulste, am faulsten*), der Adjektive mit den Suffixen **-e, -el, -en, -er, -ig, -bar, -haft, -lich, -sam** (*langsam — langsamer — der langsamste, am langsamsten*), einiger einsilbiger Adjektive (*klar — klarer — der klarste, am klarsten*).
- ☞ Einige Adjektive bilden die Steigerungsstufen mit oder ohne Umlaut (*gesund — gesunder/gesünder*).
- ☞ Einige Adjektive haben besondere Komparativ- und Superlativformen (*gut — besser — der beste, am besten; nah — näher — der nächste, am nächsten*).

GEBRAUCH DES ADJEKTIVS

- ☞ Das Adjektiv wird als Attribut (*Das ist eine **schöne** Blume.*) oder als Prädikativ im nominalen Prädikat (*Der Tag heute ist **schön**.*) gebraucht. Die Superlativform *am + -(e)sten* steht nur im Prädikativ. Im Prädikativ wird das Adjektiv nicht dekliniert (*Mein Dorf ist **schön**. Diese Blume ist **schön**. Diese Blumen sind **schön**.*).

NUMERALE

BILDUNG UND GEBRAUCH DER NUMERALIEN

- Man unterscheidet zwei Arten von Numeralien (Zahlwörtern): Kardinalia (Grundzahlwörter) und Ordinalia (Ordnungszahlwörter).
- Die Kardinalia bezeichnen eine bestimmte Menge oder Anzahl (*eins, zwei, drei, vierzig, fünfhundert*) und antworten auf die Frage “wie viele?”. Die Ordinalia geben einen bestimmten Platz in einer Zahlenreihe an (*der zweite, der neunte, der vierundfünfzigste*) und antworten auf die Frage “der wievielte?”.
- Die Kardinalia bis **999999** werden immer zusammen geschrieben. Die Zahlen **Million, Milliarde** usw. sind Substantive und man schreibt sie getrennt (*zwei Millionen fünfhundertsechszehntausenddreihundertfünfzehn*).
- Die Kardinalia werden in der Regel nicht dekliniert, außer *eins, zwei* und *drei*. Das Zahlwort *eins* wird wie der unbestimmte Artikel dekliniert.
- Die Ordinalia werden von den Kardinalia gebildet. Die Zahlen bis **19** haben das Suffix **-te** (*der elfte, der dreizehnte*). Die Zahlen ab **20** haben das Suffix **-ste** (*der dreißigste, der siebenundachtzigste, der zweihundertste*), Ausnahmen: *der erste, der dritte, der achte*. Die Ordinalia stehen mit dem bestimmten Artikel und werden wie Adjektive dekliniert (schwache Deklination).
- Zur Bildung der Bruchzahlen gebraucht man das Suffix **-tel** für die Zahlen bis **19** (*zwei fünftel*) und das Suffix **-stel** für die Zahlen ab **20** (*ein zwanzigstel*).
- Die Vervielfältigungszahlwörter geben an, wie oft etwas vorhanden ist oder geschieht (*zweifach, dreifach, der dreifache Olympiasieger*). Die Wiederholungszahlwörter bezeichnen eine bestimmte Anzahl in einer zeitlichen Reihenfolge (*zweimalig, der dreimalige Olympiasieger*).
- Unbestimmte Zahlwörter geben eine Menge oder Anzahl nicht genau (nicht in Zahlen) an (*zahlreiche Menschen, andere Länder, verschiedene Varianten*).

ARTIKEL

ARTEN DES ARTIKELS

- ☉ Es gibt zwei Arten des Artikels: den **bestimmten** (*der, die, das*) und den **unbestimmten** Artikel (*ein, eine*).
- ☉ Der Artikel drückt die grammatischen Kategorien des Substantivs (Genus, Zahl, Kasus) aus und gibt die Bedeutung der Bestimmtheit oder Unbestimmtheit des Substantivs im Satz an.

GEBRAUCH DES ARTIKELS

- ☉ Der unbestimmte Artikel wird generell gebraucht,
 - ⇒ wenn man von einem Gegenstand als Vertreter einer Gattung spricht, ohne ihn näher zu konkretisieren und ohne die Merkmale in ihm hervorzuheben, die ihn von den anderen gleichartigen Gegenständen unterscheiden könnten (*Es war einmal **ein** kleines Mädchen. Das Mädchen war sehr nett. Einmal schenkte ihm seine Großmutter **ein** rotes Käppchen.*).
- ☉ Der bestimmte Artikel wird generell gebraucht,
 - ⇒ wenn ein Merkmal eines Gegenstandes, eines abstrakten Begriffes oder eines Stoffes konkretisiert (individualisiert, präzisiert) wird, wenn etwas bereits vorher erwähnt wurde, wenn die Rede um die Gegenstände geht, die als einzige in ihrer Gattung existieren (Bezeichnungen der Tage, Monate, Jahreszeiten, Planeten, Himmelsrichtungen, Naturerscheinungen usw.), wenn die Rede von Gegenständen ist, die den Gesprächspartnern bekannt sind (***der** heutige Tag; **der** Boxer Witalij Klitschko; **die** Stadt, in der ich wohne; Gib mir **das** Heft!*).
- ☉ Abstrakta, Stoffnamen und Eigennamen werden in der Regel ohne Artikel gebraucht (*Er hat Geduld. Ich trinke gern Milch. Er fliegt nach Afrika*). Ohne Artikel stehen auch die Substantive im Plural, wenn der unbestimmte Artikel beim Gebrauch dieses Substantivs in dieser Situation im Singular gestanden hätte (*Ich habe **eine** Blume. — Ich habe Blumen.*). Wenn ein Pronomen, ein Grundzahlwort, ein Eigenname oder ein geographischer Name im Genitiv vor dem Substantiv stehen, wird kein Artikel gebraucht (*mein Heft, in welcher Straße, keine Zeit, alle Bäume, dieser Tag, sieben Schüler, mein größter Erfolg, Deutschlands Geschichte*).

PRONOMEN

ARTEN DER PRONOMINA

- Es gibt Personal-, Possesiv-, Demonstrativ-, Relativ-, Interrogativ-, Negativ-, Indefinitpronomina und ein Reflexivpronomen (*sich*).

GEBRAUCH DER PRONOMINA

- Die Demonstrativpronomina *dieser, jener, solcher*, das Interrogativpronomen *welcher* und die Indefinitpronomina *jeder, alles, beides, einiges, vieles, wenig, alle, beide, einige, viele, wenige* werden wie der entsprechende bestimmte Artikel (im Singular und Plural) dekliniert.
- Die Possesivpronomina *mein, dein, sein, ihr, unser, euer, Ihr*, das Negativpronomen *kein* und das Interrogativpronomen *was für ein* werden wie der unbestimmte (im Singular) und der bestimmte Artikel (im Plural) dekliniert.
- Das Reflexivpronomen *sich* steht meistens bei einem Verb, manchmal aber bei einer Präposition (*ich wasche **mich**, du wäschst **dich**, wir waschen **uns**, an und für **sich**, mit **sich** zufrieden*).
- Das Indefinitpronomen *man* ist im Satz das Subjekt und verlangt ein Verb in der 3. Person Singular (***man** singt, **man** sagt; In der Bibliothek **liest man**.*).
- Das Indefinitpronomen *jemand* und das Negativpronomen *niemand* verändern sich in der Regel nicht, manchmal aber können sie Endungen bekommen (besonders in Verbindung mit einer Präposition) (*von niemandem, von jemandem, mit jemandem, für jemanden, für niemanden*).

ADVERB

STEIGERUNGSSTUFEN DES ADVERBS

- ☞ Das Adverb hat die gleichen Steigerungsstufen wie das Adjektiv. Der Komparativ wird mit dem Suffix **-er** gebildet (*schnell — schneller*). Den Superlativ bildet man mit der Präposition **am** und dem Suffix **-(e)sten** (*schnell — am schnellsten*). Die Suffixe **-est** und **-esten** sind obligatorisch, wenn der Stamm des Adverbs auf *s, ss, sch, ß, x, d, t, tz, z* auslautet (*spät — später — am spätesten*). Die meisten Adverbien, die gleichzeitig als Adjektive funktionieren können, haben neben der Form *am + -sten* die Form *aufs + -ste* (*aufs beste*). Einige Adverbien haben Besonderheiten bei der Bildung von Steigerungsstufen (*bald — eher — am ehesten, gern — lieber — am liebsten*). Der Umlaut bei den Adverbien wird in denselben Fällen gebraucht wie bei den Adjektiven.

GEBRAUCH DER ADVERBIEN

- ☞ Das Adverb wird als Adverbialbestimmung gebraucht (*Ich stehe **früh** auf. **Rechts** steht ein Tisch. Ich laufe **schnell**. Ich gehe **dorthin***).

PRONOMINALADVERBIEN

- ☞ Es gibt **demonstrative** (*dafür, davon, dadurch, daran*) und **interrogative** (*wofür, wovon, wodurch, woran*) Pronominaladverbien. **Dar-** und **wor-** werden gebraucht, wenn die Präposition einen Vokal am Anfang des Wortes hat. Die Pronominaladverbien können nur von den folgenden Präpositionen gebildet werden: *an, auf, aus, bei, durch, für, gegen, in, mit, nach, von, über, um, unter* und *zu*.
- ☞ Die Wahl des Pronominaladverbs hängt von der Präposition ab, die ein Verb oder ein Adjektiv regieren (*Er träumt **von** einer Reise nach Berlin. Ich träume auch **davon**. Ich hoffe **darauf**. **Woran** ist er erkrankt?*).
- ☞ Pronominaladverbien werden nur dann gebraucht, wenn es um Nicht-Lebewesen geht. Wenn man von Personen (Menschen, Tieren) spricht, gebraucht man ein Pronomen mit der entsprechenden Präposition (***Auf wen** wartest du? **Worauf** wartest du? Ich warte **auf ihn**. Ich warte **darauf***).

PRÄPOSITION

REKTION DER PRÄPOSITIONEN

- Die Präpositionen, die den **Dativ** regieren, sind folgende: **mit, nach, aus, von, zu, bei, seit, ab, außer, gegenüber, entlang ... , entgegen, gemäß, ... zufolge, ... zugunsten, zuwider** (*aus dem Haus, mit dem Freund, zu mir, außer dir, bei kaltem Wetter, nach dem Gesetz, von der Mutter, gemäß dem Vertrag*).
- Die Präpositionen, die den **Akkusativ** regieren, sind folgende: **durch, für, ohne, um, bis, gegen, ... entlang, je, wider, per, pro** (*durch den Wald, für dich, gegen den Krieg, ohne mich, um den Wald herum, den Fluss entlang*).
- Die Präpositionen, die entweder den **Dativ** oder den **Akkusativ** abhängig von der Situation regieren, sind folgende: **an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen**. Wenn man die Frage „wohin?“ stellt, wird der Akkusativ gebraucht (*in den Wald, auf den Tisch, unter den Stuhl, an die Wand*). Wenn man die Fragen „wo?“ oder „wann?“ stellt, wird der Dativ gebraucht (*in dem Wald, auf dem Tisch, unter dem Stuhl, an der Wand, im Juni, an diesem Tag*).
- Die Präpositionen, die den **Genitiv** regieren, sind folgende: **unweit, (an)statt, wegen, während, um ... willen, dank, anlässlich, auf Grund (aufgrund), an Stelle (anstelle), diesseits, jenseits, hinsichtlich, infolge, längs, oberhalb, unterhalb, innerhalb, außerhalb, seitens, trotz, ungeachtet, zufolge ..., zugunsten ...** (*unweit des Dorfes, anlässlich des Feiertages, außerhalb der Stadt, statt des Konzertes, trotz ihrer Hilfe, jenseits des Ozeans*).

GEBRAUCH DER PRÄPOSITIONEN

- Die Präposition und der Artikel werden in der Regel getrennt und manchmal zusammengezogen gebraucht (*am = an + dem; im, beim, vom, zum, zur; aufs, ans, ins*). Die Zusammenziehung erfolgt nicht, wenn das Substantiv betont oder hervorgehoben wird (*an dem Tag, an dem wir uns getroffen haben*).
- Die meisten Präpositionen stehen vor dem Substantiv oder Pronomen. Die Präpositionen *entgegen, gegenüber, gemäß, nach, wegen* und *zuwider* können nach oder vor dem Substantiv und Pronomen stehen, wobei ihre Rektion in beiden Fällen gleich ist (*dem Haus gegenüber, gegenüber dem Haus*). Die Rektion der Präpositionen *entlang, zufolge* und *zugunsten* hängt von ihrer Stellung im Satz ab (*den Fluss entlang — entlang der Donau*). Die Präpositionen *gegenüber* und *zugunsten* in Verbindung mit dem Pronomen stehen immer nach dem Pronomen und verlangen den Dativ (*ih gegenüber, ihm zugunsten*).

SATZBAU

ARTEN DER SÄTZE

- Nach dem Inhalt und dem Aussageziel unterscheidet man folgende Satzarten: Aussagesatz, Fragesatz, Aufforderungssatz.
- Nach dem Bau gibt es folgende Satzarten: einfacher Satz, zusammengesetzter Satz (Satzreihe, Satzgefüge).

SATZGLIEDER

- Das Subjekt und das Prädikat sind die **Hauptglieder** des Satzes, das Objekt, das Attribut und die Adverbialbestimmung sind die **Nebenglieder**.
- Das **Subjekt** nennt eine Person oder einen Gegenstand, den Träger der Handlung oder des Zustandes und antwortet auf die Fragen “wer?” und “was?”. Das Subjekt kann durch ein Substantiv, ein Pronomen, eine Substantiv- oder Infinitivgruppe, substantivierte Wortarten ausgedrückt werden und steht im Nominativ.
- Das **Prädikat** bezeichnet bestimmte Merkmale des Subjektes (Tätigkeit, Zustand, Eigenschaft) und antwortet auf die Fragen “was macht?”, “was hat gemacht?”, “was wird machen?” und andere. Es gibt folgende Arten des Prädikats: einfaches verbales Prädikat (ein Verb), zusammengesetztes verbales Prädikat (zwei Verben), nominales Prädikat (eine Kopula und das Prädikativ).
- Das **Objekt** bezeichnet einen Gegenstand oder eine Person, auf die die Handlung gerichtet wird, und antwortet auf die Fragen “wem?”, “wen?”, “wessen?” und andere. Das Objekt kann durch das Substantiv oder Pronomen im Genitiv, Dativ, Akkusativ (präpositionsloses Objekt), durch die Verbindung einer Präposition mit einem Substantiv (Präpositionalobjekt) oder Pronomen sowie durch den Infinitiv (Infinitivobjekt) ausgedrückt werden.
- Die **Adverbialbestimmung** gibt die Umstände des Geschehens an und antwortet auf die Fragen “wo?”, “wann?”, “wie?”, “wie lange?”, “wohin?”, “woher?”, “wozu?” und andere. Abhängig von der Frage, auf die die jeweilige Adverbialbestimmung antwortet, unterscheidet man die Adverbialbestimmungen der Zeit (temporal), des Ortes (lokal), des Zwecks (final), der Folge (konsekutiv), des Vergleichs (komparativ), des Grundes (kausal), der Bedingung (konditional), der Einräumung (konzessiv) und der Art und Weise (modal).
- Das **Attribut** antwortet auf die Fragen “wie?”, “welcher?”, “welches?”, “welche?”, “wessen?” und andere.

EINFACHER SATZ

Wortfolge im Aussagesatz

- ➔ Das Subjekt steht an der ersten Stelle oder an der dritten Stelle.
- ➔ Das Prädikat steht an der zweiten Stelle.
- ⇒ Der konjugierbare Teil des zweiteiligen Prädikats steht an der zweiten Stelle, der nicht konjugierbare Teil an der letzten Stelle.

Wortfolge im Fragesatz ohne Fragewort

- ➔ Das Prädikat steht an der ersten Stelle.
- ⇒ Der konjugierbare Teil des zweiteiligen Prädikats steht an der ersten Stelle, der nicht konjugierbare Teil an der letzten Stelle.
- ➔ Das Subjekt steht an der zweiten Stelle.

Wortfolge im Fragesatz mit einem Fragewort

- ➔ Das Fragewort (*wer, was, wie, wann* und andere) steht an der ersten Stelle.
- ➔ Der konjugierbare Teil des zweiteiligen Prädikats steht an der zweiten Stelle, der nicht konjugierbare Teil an der letzten Stelle.
- ➔ Das Subjekt steht an der dritten Stelle.

Stellung der Verneinung im einfachen Satz

- ➔ Die Verneinung *nicht* steht nach dem einfachen Prädikat, ausgedrückt durch das Verb ohne trennbaren Teil, wenn man die mit dem Verb ausgedrückte Handlung verneinen will, und vor dem anderen Satzglied, wenn man den mit diesem Satzglied ausgedrückten Inhalt verneinen will (*Ich **male nicht**. Er ist **nicht groß**. Das ist **nicht Hans**. Ich komme, aber **nicht morgen**.*).
- ➔ In einem Fragesatz ohne Fragewort und mit dem einteiligen Prädikat steht *nicht* in der Regel nach dem Subjekt oder am Ende des Satzes (*Geht er **nicht** ins Kino? Machst du das **nicht**?*).
- ➔ Um die mit dem zweiteiligen Prädikat ausgedrückte Handlung zu verneinen, muss man *nicht* vor den unkonjugierten Teil des Prädikats setzen (*Ich habe die Hausaufgabe **nicht** gemacht. Warum willst du ihm **nicht** helfen.*).
- ➔ Die Verneinung *kein* steht nur vor dem Substantiv, besonders oft dann, wenn in

dem entsprechenden bestätigenden Satz ohne Negation der unbestimmte oder Nullartikel gestanden hätten (*Ich habe ein Buch. – Ich habe kein Buch.*).

ZUSAMMENGESETZTER SATZ

Satzreihe

- ☛ Die Satzreihe besteht aus zwei oder mehr Hauptsätzen, die grammatisch gleichwertig sind. Diese Bestandteile werden durch nebenordnende Konjunktionen (*aber; bald ... bald, denn, oder; und* u. a.) und einige Adverbien (*darum, deshalb, deswegen* u. a.) oder auch konjunktionslos verbunden.

Satzgefüge

- ☛ Das Satzgefüge besteht aus einem Hauptsatz und meistens einem Nebensatz. Diese Bestandteile sind grammatisch nicht gleichwertig: der Nebensatz wird dem Hauptsatz untergeordnet, ist von ihm abhängig und bezieht sich auf ein Satzglied im Hauptsatz.
- ☛ Für die Wortfolge im Nebensatz gelten folgende allgemeine Regeln:
 - ⇒ Die Konjunktion oder ein anderes Bindewort stehen an der ersten Stelle.
 - ⇒ Das Subjekt steht nach der Konjunktion oder einem anderen Bindewort.
 - ⇒ Das Prädikat steht am Ende des Satzes (an der letzten Stelle).
 - ⇒ Der konjugierbare Teil des zweiteiligen Prädikats steht an der letzten Stelle und der nicht konjugierbare Teil an der vorletzten Stelle.
 - ⇒ Das trennbare Element des Verbs wird nicht getrennt (Ausnahme: konjunktionslose Konditionalsätze).
 - ⇒ Die Verneinung *nicht* steht vor dem Prädikat.
- ☛ Abhängig von der Frage, auf die der jeweilige Satz antwortet, unterscheidet man folgende Arten der Nebensätze:
 - ⇒ **Subjektsatz** (wer?, was?), mit den Konjunktionen *dass, ob, wenn, als* u. a. und Relativpronomina (*wer, was, welcher, der* u. a.);
 - ⇒ **Prädikatsatz** (wie?, wer/was/wie ist das Subjekt?), mit den Konjunktionen *dass, als, ob, als ob, wie wenn, als wenn* und Relativpronomina (*der, das, die, was, wie* u. a.) und Pronominaladverbien (*woran, wofür; worauf* u. a.);
 - ⇒ **Objektsatz** (was?), mit den Konjunktionen *dass, ob*;

-
- ⇒ **Attributsatz** (welcher? was für ein?), mit den Konjunktionen *dass, ob, als, wenn, als ob, als wenn* u. a., den Relativpronomina (*der, das, die, welcher* u. a.) und Relativ- und Pronominaladverbien (*wo, wohin, woran, worauf* u. a.);
 - Das Relativpronomen wird im Attributsatz dekliniert und hängt vom Genus und Kasus des Satzgliedes ab, zu dem es in einem Verhältnis steht (*die Blume, die schön blüht; der Freund, dem ich einen Briefschreibe; der Kugelschreiber, den ich gekauft habe; das Auto, mit dem ich fahre; die Stadt, in der ich wohne*).
 - ⇒ **Lokalsatz** (wo? wohin? woher?), mit den Relativadverbien *wo, woher, wohin*;
 - ⇒ **Temporalsatz** (wann? seit wann? bis wann? wie lange? wie oft?), mit den Konjunktionen *als, bevor, bis, ehe, indessen, kaum dass, nachdem, seit, seitdem, sobald, solange, sooft, während, wenn, wie, wo* u. a.;
 - ⇒ **Modalsatz** (wie? auf welche Weise?), mit den Konjunktionen *indem, ohne dass, anstatt dass, dass*;
 - ⇒ **Konsekutivsatz** (mit welcher Folge?), mit den Konjunktionen *so dass, dass, als dass*;
 - ⇒ **Kausalsatz** (warum?, aus welchem Grunde?), mit den Konjunktionen *da, weil*;
 - ⇒ **Finalsatz** (wozu?, zu welchem Zweck?), mit den Konjunktionen *damit, dass, auf dass*;
 - ⇒ **Konditionalsatz** (unter welcher Bedingung?), mit den Konjunktionen *wenn, falls*;
 - Konditionalsätze können auch konjunktionslos sein, wenn sie vor dem Hauptsatz stehen. Das Prädikat (oder sein konjugierbarer Teil) steht an der ersten Stelle und im Hauptsatz gebraucht man das Korrelat *so* (*Kommst du zu mir; so erzähle ich dir etwas Interessantes*).
 - ⇒ **Konzessivsatz** (trotz welchen Umstandes?), mit den Konjunktionen *obwohl, obgleich, obschon, obzwar, wenngleich, trotzdem*;
 - ⇒ **Restriktivsatz** (inwiefern? inwieweit?), mit den Konjunktionen *insofern, sofern, inwiefern, soweit, soviel, nur dass*.
 - ☞ Wenn der Nebensatz vor dem Hauptsatz steht, setzt man das Prädikat (oder seinen konjugierbaren Teil) im Hauptsatz an die erste Stelle (*Da ich krank bin, kann ich noch nicht zur Schule gehen*).

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

- артикуль, 109
артикуль неозначений, 93, 113
артикуль означений, 92, 113
вигук, 157
відміна, 78, 92
відміна жіноча, 80
відміна сильна, 79
відміна слабка, 78
відміна мішана, 80, 93
відмінок, 74, 91
відмінювання (дієслів), 17 - 33
відмінювання (іменників, прикметників), 78 - 83, 92 - 96
дієприкметник, 28, 34, 36, 101
дієслово, 6, 8
дієслово безособове, 12, 26
дієслово допоміжне, 20, 24, 30, 32, 54
дієслово зворотне, 20, 25, 128
дієслово модальне, 14, 26, 43, 44
дієслово неперехідне, 13, 24, 26
дієслово “неправильне”, 9
дієслово особове, 12
дієслово перехідне, 13, 25
дієслово повнозначне, 20
дієслово сильне, 8, 18, 19, 257
дієслово складне, 17, 25
дієслово слабке, 8, 29, 36
дієслово-зв’язка, 20, 160
додаток, 160, 171
займенник, 7, 121
займенник відносний, 121, 173
займенник вказівний, 92, 121, 124, 171
займенник заперечний, 121, 127
займенник зворотний, 20, 121, 129, 190
займенник неозначений, 92, 121, 127
займенник неозначено-особовий, 127
займенник особовий, 64, 121, 170
займенник питальний, 121, 124, 173
займенник присвійний, 93, 121, 122
заперечення, 127, 167
зміна кореневого голосного, 5, 18, 63
іменник, 6, 74
іменник абстрактний, 83, 111 - 117
інфінітив, 26, 40, 190
інфінітивна конструкція, 40, 47
керування, 132, 134, 193
кореневий голосний, 5, 18
корінь, 5
множина, 74, 83, 91
мова непряма, 59, 191
мова пряма, 191
наголос, 15, 37, 97
назва власна, 83, 111, 112
назва географічна, 83, 111, 115, 117
назва речовин, 111, 116, 117
обставина, 23, 32, 33, 160
однина, 74
означення, 35, 38, 101, 160
основа, 5, 16
основні форми (дієслова), 8, 73, 257
особа, 8, 121
підмет, 159, 170, 173
підрядне речення додаткове, 175
підрядне речення допустове, 186
підрядне речення мети, 182
підрядне речення місця, 183
підрядне речення наслідкове, 61, 185
підрядне речення підметове, 174
підрядне речення присудкове, 175
підрядне речення причини, 184
підрядне речення обмежувальне, 187
підрядне речення означальне, 61, 176
підрядне речення способу дії, 184
підрядне речення умовне, 179

- підрядне речення часу, 180
порядок слів, 164, 172, 173
порядок слів зворотний, 164, 171
порядок слів прямиий, 164, 169
предикатив, 101, 160, 172
префікс, 5, 6, 15, 29, 36
префікс відокремлюваний, 15, 22, 36
префікс невідокремлюваний, 15, 22
прийменник, 7, 134
прикметник, 7, 92
прислівник, 7, 129
прислівник займенниковий, 131, 173
присудок, 160, 164, 173
присудок дієслівний, 160
присудок іменний, 160
речення, 159
речення головне, 173
речення заперечне, 167
речення наказове, 64, 159
речення питальне, 1159, 165
речення підрядне, 173
речення просте, 159, 164
речення окличне, 159
речення розповідне, 159, 164
речення складне, 159
речення складнопідрядне, 173
речення складносурядне, 172
речення спонукальне, 159
речення стверджувальне, 159
рід, 74, 91
рід жіночий, 74, 80
рід середній, 74, 79
рід чоловічий, 74, 79
склад, 5
слово, 5
слово заперечне, 60, 127, 167
слово питальне, 127, 165
сполучник, 131, 146, 191
сполучник підрядності, 147, 173
сполучник сурядності, 147, 173
спосіб, 8, 54, 63
спосіб дійсний, 8
спосіб наказовий, 8, 63
спосіб умовний, 8, 54, 191
стан, 8, 48, 53
стан активний, 8
стан пасивний, 48
ступінь порівняння, 97, 114, 129
ступінь порівняння звичайний, 91, 129
ступінь порівняння вищий, 91, 129
ступінь порівняння найвищий, 91, 129
суфікс, 5, 76
узгодження, 161
частина мови, 6
частка, 7, 148
числівник, 7, 103
числівник кількісний, 103, 115
числівник порядковий, 103, 114
число, 8, 74
член речення, 159
Konditionalis, 56, 59
Konjunktiv, 54
Futur I, 32
Futur II, 33
Partizip I, 8, 34,
Partizip II, 8, 36
Perfekt, 24
Plusquamperfekt, 30
Präsens, 17
Präteritum, 8, 29
Stativ, 53

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бориско Н. Ф.* Сам себе методист или советы изучающему иностранный язык. – Киев: ИНКОС, 2001.
2. *Завьялова В. М., Извольская И. В.* Грамматика немецкого языка. Краткий справочник. — М.: ЧеРо, 2000.
3. *Попов А. А.* Немецкая грамматика от А до Z. — М.: Иностранный язык, 2000.
4. *Сущинский И. И.* Практический курс грамматики современного немецкого языка: Учебно-справочное пособие. — М.: ГИС, 2001.
5. *Тагиль И. П.* Грамматика немецкого языка. – СПб.: КАРО, 2006.
6. *Черноватый Л. М.* Психологические и лингводидактические основы теории педагогической грамматики. – Харьков: Основа, 1998.
7. *Шульц Х., Зундермайер В.* Немецкая грамматика с упражнениями. — М: Просвещение, 2004.
8. *Balcik I., Röhe K.* Deutsche Grammatik und Rechtschreibung. — Stuttgart: Ernst Klett Sprachen GmbH, 2006.
9. *Bülow F., Schmidt M.* Großes Handbuch. Grammatik. — München: Compact Verlag, 2002.
10. *Buscha J., Freudenberg-Findeisen R., Fortsreuter E., Koch H., Kuntsch L.* Grammatik in Feldern. — Ismaning: Max Hueber Verlag, 2006.
11. *Czochralski J.* Gramatyka funkcjonalna języka niemieckiego. — Warszawa: Wiedza Powszechna, 1994.
12. Der Große Duden. Bd. 4. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. — Mannheim u. a.: Dudenverlag, 2006.
13. *Helbig G., Buscha J.* Deutsche Grammatik. — Leipzig u. a.: Langenscheidt — Verlag Enzyklopädie, 2001.
14. *Hentschel E., Weydt H.* Handbuch der deutschen Grammatik. — Berlin — New York: Verlag Walter de Gruyter, 1994.
15. Langenscheidts Kurzgrammatik. Deutsch. — Berlin: Druckhaus Langenscheidt, 2001.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП	4
СЛОВО І ЧАСТИНИ МОВИ.....	5
ДІЄСЛОВО.....	8
Категорії дієслова.....	8
Іменні форми дієслова	8
Основні форми дієслова	8
Дієслова “неправильної” дієвідміни.....	8
Особові та безособові дієслова	12
Перехідні та неперехідні дієслова	13
Модальні дієслова	14
Дієслова з префіксами і складні дієслова	16
Präsens Indikativ Aktiv	17
Perfekt Indikativ Aktiv	24
Präteritum Indikativ Aktiv	29
Plusquamperfekt Indikativ Aktiv.....	30
Futur I Indikativ Aktiv	32
Futur II Indikativ Aktiv	33
Partizip I	34
Partizip II	36
Infinitiv	40
Passiv	48
Stativ	53
Konjunktiv	54
Imperativ	63
Відокремлюваний чи невідокремлюваний префікс	66
ІМЕННИК	74
Категорії іменника	74
Визначення роду іменника за значенням.....	74
Визначення роду іменника за формою.....	76
Відмінювання іменників.....	78
Утворення множини іменників.....	83
ПРИКМЕТНИК	92
Відмінювання прикметників.....	92
Ступені порівняння прикметників.....	97
ЧИСЛІВНИК	103
Кількісні числівники.....	103
Порядкові числівники.....	105

Дробові числівники.....	106
Позначення часу.....	106
Кратні числівники.....	108
Неозначені числівники.....	108
Математичні дії.....	109
АРТИКЛЬ.....	110
Відміювання артиклів.....	110
Неозначений артикль.....	111
Означений артикль.....	113
Відсутність артикля.....	116
ЗАЙМЕННИК.....	121
ПРИСЛІВНИК.....	129
Займенниковий прислівник.....	131
ПРИЙМЕННИК.....	134
Керування прийменників.....	134
Злиття прийменника з артиклем.....	137
Подвійні прийменники.....	138
Місце прийменника в реченні.....	139
Особливості вживання деяких прийменників.....	139
СПОЛУЧНИК.....	146
ЧАСТКА.....	148
ВИГУК.....	157
РЕЧЕННЯ.....	159
Члени речення.....	159
Узгодження між підметом і присудком.....	161
Загальні тези про порядок слів у реченні.....	164
Просте речення.....	164
Складносурядне речення.....	172
Складнопідрядне речення.....	173
Пряма і непряма мова.....	191
КЕРУВАННЯ СЛІВ.....	193
Дієслово.....	194
Іменник.....	237
Прикметник і дієприкметник.....	248
ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЄСЛІВ.....	257
ГРАМАТИЧНИЙ СЛОВНИК.....	263
DEUTSCHE GRAMMATIK KURZ GEFASST.....	267
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК.....	299
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	301

